

Sarah Mitchell
Elveszett
levelek

Sarah Mitchell

ELVESZETT LEVELEK

EGY TILTOTT SZERELEM
HÁBORÚN, KONTINENSEKEN
ÉS NEMZEDÉKEKEN ÁT

ALEXANDRA

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
Sarah Mitchell: The Lost Letters
Bookouture, 2018
Carmelite House, 50 Victoria Embankment, London EC4Y 0DZ

Copyright © Sarah Mitchell, 2018

Hungarian translation © Kucserka Zsófia, 2019

Ez a könyv a képzelet szüleménye. A benne szereplő alakok,
események és párbeszéddek a szerző képzeletének termékei, nem pedig valóságok.
Minden élő, vagy korábban létezett személyhez vagy eseményhez
való hasonlóság a véletlen műve csupán.

Minden jog fenntartva.

Tilos ezen kiadvány bármely részét sokszorozítani, információs rendszerben
tárolni vagy sugározni bármely formában vagy módon a kiadóval történt előzetes
megállapodás nélkül; tilos továbbá terjeszteni másféle kötésben,
borítással és tördelésben, mint amilyen formában kiadásra került.

Kiadja az Alexandra Könyvesház Kft. Alexandra Kiadója, 2019
7630 Pécs, Üszögi-kiserdő utca 1.
e-mail: kiado@alexandra.hu
www.alexandrakiado.hu
www.alexandrapiac.hu

Felelős kiadó a kft. ügyvezető igazgatója
Felelős szerkesztő Nádasi Dóra
Tördelte Király Zsolt
A borítót Tabák Miklós tervezte

ISBN 978 963 447 614 6

Szüleim emlékének

„Ha elágazáshoz érsz, mindig válaszd a
tengerpartra vezető utat.”

(Hannah McKinnon)

ELSŐ FEJEZET

Kanada légtere, napjainkban

– ...hét, nyolc, kilenc... – Martha Rodwell suttogva számol. Tízre kinyitja a szemét, és enged a karfa szorításán: szeplős, vékony, határozott kezével már lazábban fogja a repülőgép ülését. Apránként a meredeken bedőlt fedélzet is vízszintesbe jön, és a gép motorjának vinnyogó őrlése szelíd mormogássá halkul.

– Na – motyogja. – Most már talán fellélegezhetünk.

A kettővel mellette ülő férfi, aki eddig a mappájába mélyedt, felkapja a fejét, és szinte felnyársalja átható kék szemeivel:

– Tessék? Mit mondott?

– Jaj! – nevet fel Martha esetlenül. – Én csak... mind-egy, semmi...

Figyelmét már a biztonsági öv jelzése köti le. Hatalmas, világító jel figyelmeztet, hogy a gép még mindig emelkedik, emelkedik... Izzadt tenyerét vászonszoknyájába törölgeti.

Sokan vannak, de a gép nincs teljesen tele: családok, izgó-mozgó gyerekekkel, néhány vezető beosztású, középkorú férfi, három apáca zöldeskék ruhában, és néhány magányos utazó, olyanok, mint maga Martha.

– Tudta, hogy... – a szavak előbb szaladtak ki a száján, mint hogy meggondolhatta volna. – Tudta, hogy a repülőgép-szerencsétlenségek nyolcvan százaléka az első tíz másodpercben történik, azonnal a felszállás után, vagy az utolsó tíz másodpercben, közvetlenül a landolás előtt?

Utastársa meglepetten pislog.

– Ha maga mondja.

Ahogy a férfi a szavakat ejti, az azokra a külföldi sorozatokra emlékezteti Marthát, amiket hétvégente szokott nézni, mikróban melegített vacsorával az ölében és egy pohár jó fajta vörösborral a keze ügyében.

A férfi felveszi a mappáját. Egy másikat is az ölébe vett, miután egy halom papírt a kettejük között lévő üres székre tett. Az egész paksaméta egy rózsaszín szalaggal volt átkötve, amit még akkor bontott ki, amikor Martha épp leült a helyére. A szalag most a férfi térdén hever. Mindjárt le fog esni, bekerül az ülések alá, és végképp eltűnik. Martha elgondolkodik, hogy figyelmeztesse-e a férfit, de az ismét belemerül a papírjaiba, a lényeges mondatokat szövegkiemelővel húzza ki, az oldalakat pedig sárga post-it-szalagokkal jelöli meg, amiket a másik kezében lévő csomagból vesz ki. A férfi erősen és kitartóan koncentrálna – Martha most látja csak, mennyire fiatal. Valójában nem lehet sokkal idősebb, mint a lánya.

Janey képe élesen villan fel Marthában. Az utóbbi időben nem tudott mit kezdeni azzal az érzéssel, hogy valami nincs rendben köztük. Alighogy Janey múlt ősszel elutazott Angliába, a kapcsolatukat minimálisra redukálta: csupán a száraz és rövid sms-ek maradtak; az olyan fájdalmas mondatoknak, amiket Janey az indulása előtt a fejére ordított, nyoma sem volt. Mostanában a lánya

már többször felhívja, de Marthának kész monológokat kell tartania, hogy a vonalban tartsa, vagy kérdések egész áradatát kell rázúdítania, és a végén már neki magának is olyan érzése van, mintha az inkvizíciót hallgatná – csupa „aha” meg „remek” válaszokkal, a végtelenségig. Olyan érzés, mintha hatalmas súlyokkal küzdene, miközben Janey csak nézi, és a kisujját sem mozdítja, hogy segítsen.

A repülőgép kabinját a fémkapcsok kattánása, ruhák papírszerű susogása és a zsúrkocsik zörgése tölti be. Pár perccel később egy fiatal utaskísérő hölgy kínálja innivalóval:

– Esetleg pezsgőt?

– Igen – mondja Martha, és kér egy pohárral. Elvégre megérdemli, az utóbbi szörnyű hetek után.

A repülő most már vízszintesen halad, a gép monoton és megnyugtató hangon zümmög. Martha óvatosan hátradől az ülésben, és kinéz az ablakon. Az ég vakítóan kék. A felhők feltekert szőnyege annyira emlékezteti Marthát a hótörölőkre, hogy egészen meg van róla győződve, hogy Grönland vagy Kanada jégmezői felett suhannak, mígnem egy belső hang figyelmezteti: a valódi föld valahol ott görbül, messze, messze alattuk, láthatatlanul. A tekintetét az ablaktól visszafordítva néhány rövidet kortyol az émeletítő pezsgőutánzatból.

– Basszus!

A szomszéd férfi egy félig bontott üveg tonikot lóbál, és rémülten figyelni kezdi. A vízesésszerűen előtörő buborékok hirtelen elárasztják a papírjait. Másik kezével a nadrágsebe mélyén kutat, vélhetően zsebkendő után, papírjainak ingatag rendszerét láthatóan bármelyik pillanatban az összedőléssel fenyegetve.

Martha az utazótáskájában kotor – egy praktikus kis hátizsákban, melynek sok zsebét épp ilyen előre nem látható esetekre gondolva pakolta tele –, és már nyújtja is utastársa felé a csomag papírzsebkendőit. A férfi egy-két percig óvatosan törölgeti a tintafojtos oldalakat, majd keresi, hogy hová tehetné az átázott zsebkendőket.

– Majd én – mondja Martha, és az éppen kiürült poharába tömködi azokat.

– Hát, köszönöm.

A férfinak amolyan nyúlánk alkata van, inkább futó- vagy focipályára illő, mintsem baseballhoz. Így, ülve nem feltűnő a termete, de Martha azért észreveszi, milyen nehéz kényelmesen elférnie a szoros ülésben, és hogyan görnyed hátával a kis lehajtható asztalka fölé. Öltönyének hivatalos hangulata ellenére van benne valami az egyetemista fiúból. Az inge kilóg a derekánál, a nyakendő csomója elcsúszott, világos haja lazán az arcába hullik, mint valami fiúbanda zenészének. Martha arcára pillantva újra a kezébe veszi a tollat.

– *Ex parte* végzés a Királynői Kollégiumban, amint visszaérek. Bocs, hogy nem vagyok valami kedves.

– Semmi baj – válaszol Martha, bár fogalma sincs, hogy a férfi miről beszél.

Talán egy óra telt el. Martha könyve kinyitva, lefelé fordítva hever a térdén. Elragadtatott rémülettel figyeli, hogyan mélyül az ég kékje egyre sötétebb lilába, miközben suhannak előre, a mindent beborító éjszakába. Egy ideje edények koccanását, csörömpölését és beszélgetésfoszlányokat hall a gép konyharészlegéből, mire az étel meleg illata lengi be az utasteret. Az italoskocsi éppen felé tart

zörögve, Martha pedig francia vörösbort kér (elvégre európai úton van), mire a lány átnyújt neki két kis üveg Merlot-t. Nem sokkal később érkezik a másik kocsi, rajta fóliába tekert dobozok és celofáncsomagok halmaival. Néhányszor rápillant a szomszédjára, de a férfi még mindig olvas, akkor is, amikor a villájával csirkefeleket tol a szájába. A mappa kényelmetlenül beszorult a térde és az asztalka közé.

Martha nemsokára alig érzi, hogy a repülő halad. Mióta az apja meghalt – alig egy hónapja –, annyira úrrá lett rajta a testi fáradtság, mintha a bánat súlyos lánczá változott volna, amit a bokáján kell magával húznia. Apja holttestét a verandán találták meg – körülötte kéziratok heverték szanaszét a pázsiton, fennakadva a rózsabokrokon. Az öreg éppen hat hónappal korábban vonult vissza a városi tanácstól, hogy megírja az emlékiratait. Elizabeth, Martha testvére felajánlotta, hogy korrektúrázza a szöveget, de az apjuk kerek perec megtiltotta, hogy beleolvasson a kéziratba.

– Nem, amíg el nem készül – jelentette ki. Aztán, mintegy mellékesen, megemlítette, hogy vissza kéne mennie Angliába, hogy be tudja fejezni az emlékiratot.

– De miért? – kérdezte Elizabeth Marthától aznap este telefonon. – Mégis miért akar visszamenni, ha egyszer még csak nem is tette a lábát brit földre, immár hetven éve?

Martha sem tudta a választ. Amikor az apjuk meghalt, többek között találtak egy hotelszoba-foglalást, és rájöttek, hogy az öreg egész májusra kibérelt egy kis tengerparti házikót, valami Wells-next-the-Sea nevű angol kisvárosban.

Martha igazán elvárná magától, hogy jobban viselje a gyászt; az isten szerelmére, mégiscsak tanár, és negyven-négy éves – ezt hajtogatta magának, miközben az éjszaka közepén négykézláb zsebkendőért mászott, vagy amikor zokogva pakolt össze a pénztárnál –, de valahogy mégis öregebbnek és védtelenebbnek érzi magát. Mintha a halál az ablakon kopogtatna. Egy hete Martha az apjával álmodott. Az apja egy csapat fiúval kuporgott valami ladik mélyén, és a szürke, végtelen tengeren hánykolódtak. Miközben Martha nézte őket, valahonnan a vízből halk zene szólt, mintha a gyerekek kezdtek volna el énekelni, mit sem törődve a cipőiket nyaldosó, tajtékzó hullámokkal. Martha rettenetesen érezte magát, és össze volt zavarodva, amikor felébredt. Az apja soha, egyetlenegyszer sem beszélt az evakuálásáról. Akkor most miért álmodik erről?

A temetés utáni hetet Elizabethtel apjuk házában kitakarításával töltötték. Az emlékirat kinyomtatott oldalait Elizabeth már az első reggel megtalálta a dolgozószobában, aztán egész délután azt rendezgette, és aprólékos gonddal sorba rakta a verandán szétszóródott lapokat. A tacovacsora után (mindketten túl kimerültek voltak bármi komolyabb főzéshez) Elizabeth a homlokát ráncolta, ahogy beszélni kezdett róla:

– Az a furcsa – fogott bele –, hogy a történet csak ott kezdődik, amikor apa húszéves lett, és találkozott anyával a jótékonyági bálon. (Számталanszor hallották már a történetet az évek során: hogyan rúgott be az anyjuk annyira, hogy képtelen volt hazamenni, és hogyan lépett mellé az apjuk, és maradt mellette, mindörökre.) A korábbi éveket egyszerűen meg sem említi.

– Lehet, hogy van még valami cucc a gépén, csak nem nyomtatta ki?

Elizabeth a fejét rázta, a kezében a tacót lóbálva.

– A gépén ugyanazt a szöveget találtam, mint a dolgozószobájában. Leellenőriztem.

A következő éjszaka, némi jégkrém, tea és amaretto likőr társaságában, Martha maga is elolvasta a nyomtatott kéziratot. A testvérének igaza volt: apjuk életének első húsz éve, úgy, ahogy volt, teljes egészében hiányzott.

A kiürült zsúrkocsik elég kiábrándítóan festettek, ahogy megteltek szeméttel, félig elfogyasztott vacsorák maradványaival és üres üvegekkel. Martha előveszi a repülőn osztott takaróját a zacskóból, a lába köré csavarja, és felhúzza egészen az álláig. A fények már csak tompán világítanak az utastérben, és a pillanatnyi csendet egy kisbaba távoli sírása töri meg. Lehet, hogy az egész repülés úgy nem is olyan nagy dolog. Az ég mostanra koromfekete lett. Martha egy pillanattal kibámul az ablakon, majd lehúzza a redőnyt.

Bizonyára elaludt, mert a teste előbb reagált, mint hogy a tudata felfogta volna, mi történik. Fuldoklik, a levegő kiszorult a tüdejéből, gyomrát a rémület éles vaskapcsa szorítja össze. Kinyitja a szemét. Az utastérben nappali fény, a lámpák az ablaknál és a fejük fölött is égnek. A hangszóróból hangos és könnyörtelen gépi hang beszél:

Vészhelyzet. Vészhelyzet. A maszkot helyezze a szája és az orra elé, majd lélegezzon nyugodtan. Vészhelyzet. Vészhelyzet...

Martha kapkod a levegő után.

– Jaj! Jaj, ne... *ez az. Ez az*, most történik – fut át az agyán. A gép bármelyik pillanatban lezuhanhat velük. Lelki szemei előtt egy repülőgép képe jelenik meg, amint tehetetlenül rázkódik és dobálódik a felhők között. Vagy mégis, inkább egy óriási reccsenés töri ketté a gépet, mire ő kirepül az üléséből, és kétségbeesetten sikolt, miközben elragadja a semmi, és eltűnik a jeges, belélegezhetetlen levegőben. Vajon *azelőtt* vagy *azután fogok meghalni*, hogy becsapódnék a tengerbe? – suhan át az agyán hirtelen a kérdés. Látja, hogy a rózsaszín szalag a földön tekeredik. És akkor egy gondolat olyan erővel hasít belé, mintha csak téglá zuhanna az ölébe.

Janey.

Janey nem is tudja, hogy ő itt van. Janey majd reggeli közben hallja a híreket a rádióból a repülőgép-szerencsétlenségről. A kanál egy pillanatra megáll majd a kezében, kicsöppen belőle a tej, az arcára kiül az a részvétteljes szomorúság, ami az embereken akkor látszik, ha olyan tragédiáról hallanak, ami nem érinti őket közvetlenül. Később, a nap folyamán majd Elizabeth felhívja a lányát.

– Hogy érted? – kérdezi majd Janey, aki elsőre nem érti, amit hall. Hamvasszőke hajtincsét a mutatóujja körül csavargatja abban az utolsó áldott percben, mielőtt az élete komoly fordulatot venne.

– Hogy érted, hogy anya a gépen volt? Nem lehetett rajta. Miért jött volna Angliába?

„Vészhelyzet. Vészhelyzet. A maszkot helyezze a szája és az orra elé, majd lélegezzen nyugodtan...”

– Jaj – szól Martha megint. Valami himbálózik közvetlenül az arca előtt egy hosszú zsinóron. Az utastér tele van sárga, műanyag maszkokkal és a köztük meg-megvil-

lanó rémült tekintetekkel. Hátborzongató a csend. Senki sem sikít vagy kiáltozik, még a kisbaba is abbahagyta a sírást, csak az egyik apáca mormol suttogva valamit, miközben keresztet vet.

Martha a maszkja után nyúl, de a karjait nehéznek és merevnek érzi. Végre eléri a gumit, maga felé rántja, és az arcára húzza a sárga tölcsért. Átpillant az utasszomszédjára. A mappás férfi rángatja a zsinórt, de a maszk beakadt, mintegy húsz centire az arcától megállt, hiába nézi merev, riadt tekintettel. Martha remegve leveszi a saját maszkját, hogy jobban lássa, mi történt. Az agya vadul kattog. Az oxigén bármelyik pillanatban elfogyhat az utastérben, és akkor ő megfullad. A gép bármelyik pillanatban lezuhanhat, és millió darabra szétrobbanhat. Bármelyik percben meghalhat, és az egyetlen dolog, ami esetleg megmentheti az életét, az a maszk, amit éppen most vett le. A férfi reményvesztetten rángatja a légzőkészüléket, miközben Martha kicsatolja az övét, és felkel.

– Gyerünk már! Össze van csomózódva.

A férfi leereszti a kezét; Martha átvezeti a zsinórt a hurkon, megcsavarja a maszkot, mire az engedni kezd. Felteszi szomszédja orrára és szájára a sárga csészerészt, a tartógumit ráerősíti a fejére és borostás nyakára, majd visszaül az ülésébe.

A megkönnyebbülése viszont csak egy pillantig tart: a maszkból ugyanis nem jön az oxigén. Egyáltalán semmi nem jön belőle. Nem szabadott volna levennie. Fulladozik a műanyag maszk alatt, de az száraz, levegőtlen, és csak a gumi szagát lehet beszívni belőle, meg a saját parfümjének émelyítő illatnyomait. Hiába rángatja a zsinórt, nem történik semmi. A szomszéd férfi hasonló

helyzetben lehet, mert ő is elhúzza a szája elől a maszkot, és úgy vesz levegőt a kabinból, aztán visszateszi a maszkot az arcára. Martha is így tesz. Megütődve veszi tudomásul, hogy a repülő még mindig vízszintesen halad. A vészjelzés is abbamaradt, csak a gép motorjának csendes zúgását hallja. Látja, hogy az utasok egy része teljesen levette az oxigénmaszkot, és a folyosón nézelődnek, szemükkel a fiatal utaskísérőt követve, aki elindult a pilótafülke felé.

Egy perc múlva felhangzik a hangosbeszélő, belőle a pilóta hangja. Martha valami ködös szóáradatot hall, amit értenie kéne, de valahogy homályos és kivehetetlen számára az egész. Néhányszor elhangzik a „hiba”, a „szerencsétlenség” és az „elnézésüket kérjük”, de úgy látszik, agya egyszerűen képtelen értelmes mondatot alkotni a hallottakból. Miféle hibáról beszél? Martha már egy csomó repülőgép-szerencsétlenségről hallott, óceánba zuhant és eltűnt repülőek eseteiről. Ilyen hibáról és szerencsétlenségről van szó?

A fiatal férfi a karját szorongatja:

– Mit mond? Mi történt? Mi a baj?

Martha zavartan csóválja a fejét.

Néhány sorral előttük egy idősebb utaskísérő megpróbálja visszatuszkolni a maszkokat a helyükre, de azok folyton kiesnek, és az utasok feje fölött himbálózna, mint valami sárgálló medúzaraj. Úgy tűnik, az utastérben oldódik a feszültség. Az előttük lévő sorban ülő nő még a könyvét is újra kézbe veszi. Az idősebb utaskísérő az ő széksoruknál sürgölődik. A fiatal férfi megragadja a könyökénél:

– Mi a fene történt?

Az utaskísérő megáll. Az arca sápadt, de kétoldalt az izgalom piros foltokat rajzolt rá. Közéjük hajol, és halkabbra veszi a hangját, miközben beszél:

– Az első osztályon rosszul lett egy utas. Oxigénre volt szüksége, de a kapitány véletlenül az egész vészhelyzeti rendszert beindította. Most már kikapcsolta, de nem tudjuk visszatenni a maszkokat a helyükre.

– Tényleg csak ennyi történt? – kérdezi Martha erőtlen hangon. – Nem romlott el a gép?

Kiszabadítva karját szomszédjának szorításából, Martha még mindig feszülten figyel, felkészülve a legrosszabbra.

Az utaskísérő elhúzza száját:

– Jól ránk ijesztett, nem igaz?

– Ránk ijesztett? – ismétli Martha szomszédja a szavakat, mintha nem egészen fedné a történeteket. Marthára néz, majd az utaskísérőre:

– Na, hozzon nekünk valamit inni, a fenébe is!

A férfi a hajába túr, majd Martha felé nyújtja a kezét:

– Raymond... Ras. Ras Alby. – Kis szünet után hozzáteszi: – Istennek legyen hála, végül nem lett szükségünk azokra a maszkokra.

– Martha. Martha Rodwell. Azt hitte, lezuhanunk?

– Ühüm. Félig-meddig. A hülye statisztikák!

A hangja most fátyolosabban szól, mintha a stressz elvette volna az élet. Amikor az utaskísérő visszatér a négy kis üveggel meg a két műanyag pohárral, a férfi remegő kézzel tölti ki a röviditalokat, és Martha felé nyújtja az egyiket.

– Ja, a húsz százalék...? Aha! – nevet fel Martha. – Értem már!

Martha gyors egymásutánban belekortyol, kis szünetet tart, majd újra iszik. Az ital forrón átjárja összeszűkül

gyomrát, az öröm tüzeit egyre nagyobb lángra lobbantva odabent. Tehát mégsem fog most meghalni! Ras rámosolyog. Határozottan olyan, mint egy fiúbanda énekese. Martha nagyon vonzónak találja. És nagyon, nagyon fiatal, jegyzi meg magában határozottan.

– És mondja, Martha, mi járatban van London felé? – kérdezi Ras, miközben egyszerre két üveggel is a saját poharába tölt.

– Hát, egyrészt a lányom – Martha az aranyló ital felé tekint. – A lányom, Janey, aki Angliában tanul. A Cambridge-i Egyetemen.

Nem állja meg, hogy némi büszkeséget csempésszen a hangjába, amikor Cambridge-et említi.

– Az szép! – nyugtázza Ras, majd nagyot húz az italából. – Akkor biztos nagyon fog örülni magának.

– Hát... – Martha hangja kissé elkomorodik. – Remélem – teszi hozzá. Aztán újból szóra nyitja a száját, de inkább mégis hallgat. Jobb így. Vajon mit lehetne mondani a hetente ismétlődő veszekedésekről, ajtócsapkodásokról, és arról, hogy a lánya minden erejével megpróbálja a lehető legtávolabb tartani őt az életétől?

– Történetesen Janey épp a függetlenedési korszakán megy keresztül.

– Függetlenedési korszakán – Ras ízlelgeti a mondatot. Úgy tűnik, kifejezetten mulattatja valami. – Értem. És akkor maga hol fog lakni?

– Természetesen azért meg fogom látogatni Janey-t, de úgy tervezem, hogy Norfolkban leszek. Ott foglaltam szállást a következő négy hétre.

– Norfolkban? – Rasnek elkerekednek a szemei.

Martha belekezd a történetbe, hogy az apja hogyan bérelt ki egy tengerparti házikót egész májusra, közvetlenül a halála előtt – vagyis egy hónapja –, és hogyan fogja most ő is ott tölteni ezt az időszakot, de a hangja elakad, mielőtt az egészet érthetően végig tudná mondani. Szemei előtt megjelenik az apja, körülötte a sok jegyzet, ahogy rendezgeti az iratait. Látja, ahogy elmélyülten néz egy fényképet, aminek láttán kapkodni kezdi a levegőt, majd rongyos, kék zakójának ujjával megtörölgeti a szemüvegét. Azzal a kék zakóval, amit fürdőköpeny helyett hordott otthon, mint egy házikabátot. Még a neve is bele volt varrva, *Lewis Rodwell* – a gallérba hímezték fehér pamutcérnával. Szinte hallja a hangját, ahogy magabiztosan és mogorván visszautasítja az egészségre vonatkozó kérdéseket, ugyanazzal a türelmetlenséggel, ahogyan a gyengeségre vagy az élet törekenységére utaló célzásokra – jószerivel a legtöbb dologra – reagált. Martha szorítást érez a mellkasában, mintha kötelekkel húznák össze, forró tűszúrást az orra tövében, és szemeiből kicsordulnak a könnyek.

Ras zavartan elfordul, tekintetét a nő arcáról az előtte lévő szék háttámlájára fordítja. Martha zsebkendőt vesz elő, és kifújja az orrát. Végül kissé erőltetett határozottsággal kérdezi:

– Ismeri Norfolkot, Ras?

– Nem. Londonban élek. Egy dél-angliai kelta városban, Shag Rockban születtem. Ott is nőttem fel.

Ras Martha mellett néz el, elégedett félmosollyal.

Martha nagyot kortyol az italából.

– Shag Rock? Ez egy létező város?

– Na jó, igazság szerint Shag Rock a Downterry nevű város része. De a Downterry feleannyira se hangzik jól, mint a Shag Rock.

Martha felnevet, és megkönnyebbülten újra hátradől az ülésében. Ras kisvártatva a fejéhez kap:

– Na igen! Szóval az egész májust az angol tengerparton tölti? Hát ez elég merész!

– Merész a jó értelemben?

Ras megvonja a vállát.

– Hát ez, gondolom, Norfolkon múlik. A spanyol tengerpart nekem meggyőzőbben hangozna. Vagy a francia. Tulajdonképpen bármelyik európai tengerpart jobb választás lenne, de tényleg! Mindenesetre maga ide jött.

– Elizabeth szerint is örültség.

– Elizabeth?

– A testvérem.

– Aha.

Ras a mappájára bámul. Martha úgy érzi, a férfi elvesztette az érdeklődését, talán már untatja őt. Az asszony lehunyja a szemét, Elizabethre gondol. A cipőjének sarkai jelennek meg először a szemei előtt, ahogy mindig: kipp-kopp, kipp-kopp. Sietve kopognak egyik találkozó-ról a másikra, a vádli izmaira irányítva a figyelmet, meg a csípők ringására. A cipők akkor sem hallgatnak el, ha Elizabeth beszél. Akár útközben telefonál, akár kihangsítván, Elizabeth mindig valami mást is elintéz beszélgetés közben, mert úgy hatékonyabb. Bármilyen, amit tesz, még az is, ahogyan beszél: leckéket lehetne venni tőle hatékony-ságból. „Értem”, mondja, vagy „remek”. És a szavak egész serege tolatkodna máris elő, de neki soha nem kell kiejtenie egyet sem ahhoz, hogy a mondandója világos legyen.

– Rendben – mondta Elizabeth, amikor Martha bejelentette, hogy kivett négy hét szabadságot, mert Angliába akar utazni. Martha szívesen elmagyarázta volna, miért érzi szükségét annak, hogy a saját szemeivel lássa Norfolk partjait. Hogy meg akarja érteni, miért választott az apjuk ilyen furcsa helyet a könyve befejezéséhez. De Elizabeth egy hirtelen mozdulattal becsukta a ridiküljét, megveregette Martha arcát, és elviharzott a pilatesórájára. Martha pontosan tudja, hogy Elizabeth mennyire nem lelkesedik az utazásáért. Végül is részben azért, mert még mindig nem pakolták el az apjuk minden holmiját. Egyszerűen nem tudták még rávenni magukat, hogy a személyes dolgait kidobják vagy elvigyék valahova. Más dolgok, a számítógépe például – Elizabeth szerint –, többórás, gondos odafigyelést igényelnek. „Nem lehet csak úgy kidobni egy számítógépet, Martha! Először le kell róla törölni meg menteni a dolgokat.” A házat sietve kitakarították, ezeket a holmikat pedig bepakolták Elizabeth vendégszobájába.

Nagyon is valószínű, hogy Elizabeth szerint Marthának megvan a maga, ki nem mondott oka erre a hosszú vakációra: mégpedig, hogy több időt tölthessen Janey-vel. Martha még magának is – nemhogy Elizabethnek – nehezen vallaná be, mennyire szeretne együtt lenni a lányával. Legutóbb, amikor bevallotta neki, milyen nehézségei vannak Janey-vel, Elizabeth mindössze annyit válaszolt – meglehetősen sértő hangnemben –, hogy „így is túl sokat voltatok kettesben, nem csoda, hogy ilyen nehezen engeded őt el”.

A csend egyre elhúzódik; Ras felemeli a mappáját, és mintegy bocsánatkérően megrázza a fejét.

Martha gondolatai összekuszálódnak. Úgy érzi, mintha egy örökkévalóság óta ülne ezen a repülőn, és az egész világ ebbe a kapszulába lenne zsugorodva. Bárhol lehetnek. Akár több száz kilométeres sebességgel is utazhatnak, de az is lehet, hogy csak állnak valahol a semmiben. Nincs viszonyítási pont, amihez képest meg lehetne ítélni. És mennyi az idő? Bizonyára megvan a helyes válasz erre a kérdésre, a sebesség és a távolság függvényében – igazán tudnia kéne, tényleg –, de magát a kérdést is a férfiak találták ki, mint a legfényesebb műanyagokat. Martha megissza az utolsó kortyot az italából, fejét az ülés támlájára hajtja, és felhúzza az ablak redőnyét.

– Ó, Ras, odanézzen!

Olyan, mintha egyenesen keresztülszelték volna az éjszakát, és éppen most bukkannának ki a másik oldalon. A nap aranykorongja éppen most világlik fel a horizonton. A keleti égbolt vakítóan azúrkék, de a felhőtakaró alját rózsaszínre és narancsszínűre festette a felkelő nap.

– Ó, nézze! – ismétli meg Martha, és teljesen felhúzza az ablak redőnyét, hogy Ras, felemelve fejét a papírjaiból, maga is láthassa.

Amikor Martha felébred, a megszokott világosság tölti be az utasteret. A levegőben kávé illata száll, és a fiatal utas-kísérő egyre több műanyag tálcát pakol elő. Marthának kicsit lüktet a feje, és kiszáradt a szája. Egy húzásra ki-issza a narancslevet a dobozából, és vizet kér. Nagy a sürgés-forgás, várakozásteli a hangulat. Már viszik is el a reggelimaradékokat, mielőtt befejezhette volna az evést. Megragadja az alkalmat, és beáll az ülések közti folyosón kígyózó sorba, a mosdóhoz.

A kabinban felvillanó fény hideg és könyörtelen. Szürke sávok látszanak a haján, ahol az elmúlt években megfakultak aranybarna tincsei, a szeme körül mintha egy vékony villa húzott volna csíkokat finom bőrébe. Színezett hidratálókrémet tesz fel, szempillafestéket és barackszínű rúzszt. A hajába új életet visz a hajkefével, lesimítja a szoknyáját, eligazgatja a blúzat. Végül a sminktáskája mélyéről előhalássza a fülbevalóját. Ahogy beakasztja az ezüst fülbevalót a fülébe, áttetsző kék négyyszögek csillannak vissza a tükörből. Színük és egyszerű formájuk valahogy a korán elvesztett fiatalságára emlékezteti, arra a rövid időszakra, amikor a sikert még nem a társadalombiztosítás meglétéhez és a napi teendők elvégzéséhez mérte.

Mire visszaér a helyére, az utasok már szedelőzködnék, az óráikat nézegetik, és a leszállókártyáikat töltögetik. Csak a lelógó sárga maszkok hullámozó mezeje jelzi, hogy ez a repülő mégsem ugyanolyan, mint bármelyik másik gép. Ahogy Ras mellett befurakszik a helyére, a férfi pillantása mintha súrolná az arcát, majd végigsiklana rajta, le, egészen a csípője vonaláig. Martha túlságosan megvan lepve ahhoz, hogy észrevegye, mi történik, a következő pillanatban pedig Ras újra a papírjaiba temetkezik.

A gép ereszkedni kezd, Marthának megfájdul a füle. Végtelen fehér köd kavarog az ablak túloldalán, mígnem egyszer csak kibukkannak a felhők alatt, és feltárul a felszín zöld-barna palettája, kicsiny Monopoly-házikók sorával, utakkal és mezőkkel, a halovány angol napsütésben. A fiatal utaskísérő odajön Rashez, izgatottan magyarázza neki, hogy azonnal fel kell hajtania a kis asztalkát, és eltennie a papírjait. A férfi mond valamit Marthának, de ő semmit sem hall.

– Bedugult a fülem – mondja a fejét rázva. A saját hangja is tompán szól, valahonnan távolról.

Ebben a pillanatban a szárny eltűnik alatta, és a gép bedől. A reptér látszik alattuk, a kapuk és terminálok pókszerű nyúlványai, a fémkorlátok; és itt sorakoznak a fényes, új repülőgépek. Ahogy a világ újra kiegyenesedik, egy szürke folyó emelkedik ki, hogy találkozzon a géppel. Marthát egy pillanatra lenyűgözi az örületes sebesség, majd csikorgó huppanás, a motorok mániákus üvöltése hátul, amíg a gép hirtelen elcsendesül, és bedöcögnek a helyükre, mintha csak a vasárnapi forgalomban araszolgatnának. Végül a kapitány mindenkit üdvözlő Londonban, felvilágosítja az utasokat az elszórtan felhős, csapadékos időjárásról, amit Martha egyébként maga is lát, ha kinéz az ablakon. Csak most jut az eszébe, hogy landoláskor elfelejtett tízig számolni.

Ras int egyet, és már ki is ugrik az ülések közti folyosóra, ahol elszánt családok igyekeznek kijutni, amilyen gyorsan csak tudnak, mielőtt még Martha összeszedhetné a kabátját meg a táskáit, és beállhatna a sorba. Kilep az alagútból a reptéri terminál épületébe. *Végre angol földön!* De semmi különös nincs benne: végtelen séta a folyosókon, melyeken visszhangoznak a léptei, és a guruló bőrönd monoton zaja, a csomagjai a futószalagon a bankokat hirdető táblák sűrűjében, és végül az eső halk, végtelen kopogása az ablakon.

A bevándorlási hivatal pultjánál Martha átfurakszik a kialvatlan arcok tömegén. Miközben vár a sorban, bekapcsolja a telefonját, ami csörög-zörög, míg meg nem jelenik a kezdőképernyő. Barna, gombszemű kislány nézi őt egy aranykabátos váll fölött kukucskálva. Martha

feltartja neki a telefonját – egy cuki kis dalmatakölyök látszik a telefon képernyővédőjén (Martha a „Gyere a kedvenceddel iskolába” projektnapon fényképezte) –, de a kislány elfordul, a mamája pedig néhány lépést tesz előre a mozdulatlanul álló sorban. Martha elteszi a telefont a kabátja zsebébe. Mennyire szeretné felhívni Janey-t! Mármost egy olyan Janey-t, aki épp várja a hívását.

„Megjöttem!”, mondaná. „Sose találod ki, mi történt a gépen!”

Martha mélyet sóhajt. Semmi értelme nem volna, hogy felhívja őt.

Mire átesik az útlevel-ellenőrzésen, és megszerzi hatalmas bőröndjét a poggyászok közül, majd elhúzza két gyanakvóan szimatoló németjuhász orra alatt, addigra még inkább elkedvetlenedik.

A reptér érkezési oldalán, amerre csak néz, mindenhol ölelkeznek, örömkönnyeket hullatnak, és kis táblákkal várják a barátaikat, hozzátartozóikat. Az egyikén „Isten hozott, Linda néni!”, egy másikon „Szép munka volt, Twickenham hölgyek!”. Apró karok fonódnak felnőttek nyaka köré, idős házaspárok szorongatják egymás kezét, mintha csak tinédzserek volnának, egy fiatal pár pedig épp az útban ölelgeti egymást, úgyhogy Marthának ki kell kerülnie őket a nagy, gurulós bőrönddel. Igazán szív-melengetőnek kéne lennie, Martha mégis úgy érzi, megszakad a szíve. Az ő szerettei sehol sincsenek. És amúgy is olyan kevesen vannak; legszűkebb kis családja – Janey, Elizabeth és az apja – rettenetesen kevésnek tűnik. Ki jönne ki elé a reptérre?

Ahogy megáll, a tömeg elrajzik mellette, mint szikla körül a folyó vize. Valahogy be kéne jutnia London bel-

városába. Eszébe jut, hogy taxit kellett volna rendelnie. Ha legalább egy „Martha Rodwell” feliratú táblát látna, csálé nagybetűkkel, akkor talán úgy érezné magát, mint akit vártak – nem pedig teljesen egyedül, szinte láthatatlannak. Leveszi a hátizsákot a válláról, és a bőrönd tetején egyensúlyoz vele, miközben a buszokhoz és vonatokhoz tartó sorokkal viaskodik.

– Martha!

Kell egy pillanat, amíg felfogja, hogy őneki szólnak.

– Martha!

Martha felnéz. Ras lépdel felé, a várótermen keresztül, egyik kezében a telefonjával, másikban egy nagy, fekete táskával, amiről úgy néz ki, mint egy orvos, annak ellenére, hogy Martha pontosan tudja, a táskában csak papírok vannak.

– Mindent elintéztem! – Ras úgy hadonászik a telefonjával, mint aki épp most hallotta a legfrissebb híreket.

– Szóval sehova sem kell rohannom!

– Ó – pislog Martha értetlenül. Nem egészen érti, hogy neki mindehhez mi köze lehet, de örül, hogy lát egy ismerős arcot.

– Szóval... – Ras zavartan az ajkába harap, amiben van valami szándékosan csábító mozdulat. – Arra gondoltam, esetleg iszom egy kávét, és pihenek egyet a reptéri szállóban.

A férfi egyenesen Martha szemébe néz, azokkal a „vigyél haza” tekintetű, kék kiskutyaszemeivel. Az idő mint-ha megállna, Martha érzi, hogy most nagyon résen kell lennie, nehogy félreértse a férfit, nehogy rosszul értse, amit mond. De a kedves Ras előrehajol, és a nő aranybar-na hajtincseit az arcából hátrasimítva minden kétséget eloszlatóan a fülébe suttog:

– Mit szólnál egy jó kis üdv-Angliában dugáshoz, csak úgy, a hazaérkezés örömére?

Martha ledöbben, persze, de azért egy kis diadalt is érez. Önérzete visszatér, és a reptéri hall megtelik étellel, mintha csak a saját transzparense várt volna rá: „Martha Rodwell egyáltalán nem láthatatlan!” Azt a mindenit! Mégis mikor csinált utoljára valami vakmerőt, vagy bármit, ami csak a lecsekélyebb mértékben is megközelítette volna a vakmerőség látszatát? Martha tétova mozdulatot tesz – egyetlen felszabadító, váratlan pillanatig mintha elfogadná az ajánlatot –, de aztán az álla megfeszül, egy félkört ír le, majd azon kapja magát, hogy a fejét rázza, és képtelen arra, hogy egy szót is kinyöggjön.

Ras vállat von.

– Kár.

Még egyszer rávigyorog a nőre – láthatóan nincs éppen összetörve.

– Hát, akkor érezze jól magát a norfolki tengerparton!

Egy pillanattal később Martha már csak a távolodó férfi csinos hátsóját látja, ahogy lassan eltűnik a forgóajtó mögött.

Beletelik néhány percbe, mire Martha fogja a csomagjait, és utat tör magának egy másik kijárat felé. A hátizsák nehezebbnek tűnik, mint az előbb, miközben a gondolatait a fejében zajló utálatos vita köti le. Annak ellenére, hogy az iménti érzékeny és teljes mértékben megjósolható döntését helyesnek érzi, egy vékony kis hang ordibál odabentről elszalasztott lehetőségekről, lemondásról, és arról, hogy *élj már egy kicsit, Martha!*

MÁSODIK FEJEZET

Ahogy Martha a taxiállomáshoz ér, érzi, hogy rezeg a telefonja. A mobilszolgáltató sms-ben üdvözlí őt az Egyesült Királyságban, és egyúttal figyelmezteti, hogy a külföldön történő telefonhasználat súlyos költségeket jelenthet számára. Van két nem fogadott hívása is; mindkettő Janey-től, aki nem sokkal azelőtt hívta, amikor a sárga maszkkal küzdött az Atlanti-óceán felett.

A csapódó ajtók és üresen járó motorok mellett félreáll egy óriási „Megállni tilos!” tábla mellett, és hallgatja, ahogy Janey-nél kicsöng a telefon, és csöng, csöng, addig, amíg bele nem szól Janey, hogy a telefonáló nyugodtan hagyjon üzenetet. Miután további háromszori próbálkozása ugyanígy nem vezet eredményre, úgy bámul a telefonjára, mintha legalábbis az tehetne róla, hogy nem sikerült elérnie a lányát, majd a készüléket betuszkolja a kabátzsebébe. Egy perc múlva meghallja csengőhangjának varázslatos első szólamait, és azonnal felveszi: így túl későn látja meg, hogy ki hívta.

– Hát szia, Martha! Na mi a helyzet? Milyen volt az utad? – Elizabeth hangja olyan, mintha nyilvános

beszédet tartana. Martha arra tippel, hogy bizonyára éppen vezet, és kihangosítón beszél. Gyors fejszámolást végez.

– Elizabeth! Te jó ég, hány óra van? Mit csinálsz ilyenkor, hogyhogy már fent vagy?

Elizabeth felsóhajt.

– A megbeszéléseimet a tőzsdenyitás *előttre* szoktam ütemezni. Mindig is korán kelő voltam.

Martha szinte látja, ahogy Elizabeth felemeli a kezét ezüstszerű Buickjának bőrborítású kormányáról, és türelmetlenül int a forgalomban állók felé.

– Úgy gondolom, ez már igazán kiderülhetett volna.

Martha bal kezének körmeit vizsgálgatja – úgy tűnik, a testvére sikere keresztülhullámszik az Atlanti-óceánon is. Igazán szeretne feltenni valami érdeklődő kérdést, ami a torontói tőzsde helyzetére vonatkozik, de agya az időeltolódástól reménytelenül üres.

– Szóval, milyen volt a repülőút? – ismétli meg Elizabeth a kérdést a beállt csendben.

Mielőtt Martha válaszolhatna, dübörgő hangot hall, mintha valami vízesés robaja lenne, és egy gépet lát elhúzni az égen, közvetlenül a bogárhátú taxik fölött.

– Az isten szerelemére, ez mi volt? – kérdezi Elizabeth.
– Te még mindig a kifutón állsz?

– Nem, már kijöttem, épp...

Elizabeth félbeszakítja.

– Figyelj – kezdi, kissé megváltozott hangon –, még egyszer átnéztem apa gépét, hogy mit kell róla letörölni, mielőtt megszabadulunk tőle.

– Találtál újabb részeket az emlékiratából?

– Nem – Elizabeth szünetet tart, mintha valami lámpánál vagy útkereszteződésnél haladna át éppen. – Martha, te ismersz bárkit, akit Catkinsnek hívnak?

– Catkins? Ez valami név egyáltalán? – és minthogy Elizabeth nem válaszol rögtön, hozzáteszi: – Miért kérdezed?

– Van egy „Catkins” nevű mappa a gépén. Úgy tűnik, mindenféle cucc van benne, de főleg levelek. Levél Catkinsnek ilyen dátummal, levél Catkinsnek amolyan dátummal.

– Te megnyitottad apa mappáit? – Martha arra gondol, hogy az apjuk milyen rögeszmésen védte a magánszféráját. Mindenütt kulcsok és zárok. Valószínűleg nem örülne, ha tudná, hogy a lányai a számítógépében turkálnak.

– Muszáj volt, Martha. Bármi lehet bennük. Üzleti ügyek, személyes adatok...

– Jó, jó, értem. És a fájlokból nem derül ki, hogy mi ez a név?

– De, valószínűleg kiderül – Elizabeth hangja megremeget.

– És?

Ismét szünet, de most úgy tűnik, nem a forgalom miatt.

– Jelszóval védte le őket. Mindegyik fájl jelszóval védett.

– Ó! – Marthának le kell ülnie, lassan leereszkedik a bőrdíjára. – Hátha Catkins egy cég neve...? – de a hangja elcsuklik. Mégis mi a fenének levelezgetett volna az apjuk rendszeresen egy céggel, és aztán miért titkosította volna a leveleket?

– Nem hinném.

Egyikük sem szólal meg. Martha úgy sejti, Elizabeth valószínűleg ugyanarra gondol, amire ő. Hogy a Catkins

nagyon is úgy hangzik, mint egy kedveskedő becenév – *édes kis Catkins, Catkins nyuszimuszi* –, de képtelen rávenni magát, hogy ezt hangosan is kimondja. Ehelyett azt motyogja:

– Catkins. Ez lehet a Catherine rövidítése.

– Így van – világos, hogy ezt már Elizabeth is végig-gondolta. – Csakhogy nem ismerek egyetlen Catherine-t sem. Legalábbis a család ismerősei közül.

Martha hiába erőlteti meg az agyát, az egyetlen Catherine, aki eszébe jut, az igazgatóhelyettes az iskolájából, de neki semmi köze nem lehet az apjához.

– Akkor – szólal meg végül – ez nagyon úgy tűnik, mintha... mintha apának lett volna... – kénytelen szünetet tartani, mert a szó annyira képtelenül hangzik az apjukkal kapcsolatban. – Mintha lett volna valami barátnője.

Csend.

Martha vár, de mivel Elizabeth még mindig nem szólal meg, hozzáteszi:

– Végül is ez rendben van, nem? Hogy volt valakije. Úgy értem, jobb, mintha magányos lett volna, még akkor is, ha nekünk nem akarta elmondani.

– Nem, Martha – Elizabeth hangja furcsán elcsuklik, mint aki mindjárt elsírja magát. – Egyáltalán nincs rendben. A Catkins-fájlok dátumai nagyon régre visszamennek. Még anya halála előttre is.

Martha megborzong. A szemerkélő angol eső lassan beszivárog esőkabátjának gallérja és a nyaka közötti résen. Az első gondolata az, hogy azért ezt majd meg kell kérdezniük az apjuktól, mert nem hagyhatják csak úgy ennyiben. Aztán inkább a düh, mint a bánat érzése tom-

pán mellbe vágja, ahogy rájön: ezt már sosem kérdezhetik meg tőle.

– Mihez kezdjünk?

Martha nem emlékszik, hogy a tetsvére valaha is kérdezett volna tőle ilyesmit. Feláll, és elnéz a terminál szürke, súlyos épületei felett. Emlékek rohamozzák meg, mint a hazatérő fecskeraj: a szülei estélyiben, fiatalon és sugárzón, ahogy majd’ megszakadtak a nevetéstől; ahogy négyesben – apja, anyja, Elizabeth és ő maga – palacsintát esznek a százszorszépek között; az anyja, az ágyában fekve, sápadtan, betegen és bátran, miközben apja az újságból olvas fel neki.

– Martha?

A reptér valahogy hidegebbnek és fenyegetőbbnek tűnik. Érti, hogy az állkapcsa megfeszül.

– Gondolom, kiderítjük, ki az a Catkins.

– Hogyan?

– Hát most még nem tudom, de majd kitalálok valamit, ha Norfolkba értem.

Csaknem három órába telt, de végül is Martha kibogozta az utat London metróterképén, odadobta élete első fontját egy szaxofonosnak, aki a „Baker Street”-et játszotta, ötven percig iszogatta a kávéját a pályaudvaron, és most fent ül a vonaton, útban King’s Lynn felé, ami a Wells-next-the-Sea-beli szállodájához legközelebb eső állomásnak tűnt.

A vonat meglepően kicsi és zsúfolt. Martha ugyan elsőként érkezik a kocsiba, lefoglalva egy ablak melletti helyet, de nyomában ingázók tömege özönlik befelé, elpuhult hivatalnokok ülnek le a körülötte lévő helyekre.

Belehuppannak az ülésekbe, túlterjeszkedve a saját foltos huzatú térfelükön, az asztalt lefoglalják laptopokkal, telefonokkal, műanyag poharakkal, sőt még négy összecsomagolt sörösdobozzal is. Ketten elalszanak, a többiek hevesen gépelnek. Martha kibámul az ablakon, nézi a külváros egyformaságát, ahogy fokozatosan helyet ad a vidékiesen kiterjedt, dróttal körbekerített legelőknék és gazdasági épületeknek. Majdnem elalszik, amikor telefonjának csipogására lesz figyelmes. „Üzenet Clemtől” – fut át a kijelzőn.

„Szia M remélem minden ok nálad” – elég semlegesen indul. Martha gyorsan felkapja a telefont, és átfutja az üzenetet. A férfi egy kicsit aggódik Janey miatt. Biztos minden rendben, de esetleg nem beszélhetnének valami-
kor? – kérdezi.

Clem természetesen nem tudja, hogy Martha épp Angliában van. Az elmúlt tizenhat évben sem tartotta szükségesnek, hogy utazásairól tájékoztassa a volt férjét. Az összes kommunikációjuk kizárólag Janey-re korlátozódott. Martha gondolatban kijavítja magát: *többnyire* Janey-re korlátozódott. Furcsa módon még mindig küldenek egymásnak szülinapi üdvözlőlapot. (Hát nem hülyeség az exednek szülinapjára lapot küldeni? Sose tudta rászánni magát, hogy elmulassza, habár legszívesebben megfeledezett volna az egész születésnapról, úgy, ahogy van. De minden évben, május 19-én egy kis lámpa kezd villogni a fejében: már csak két nap van Clem születésnapjáig! Meg aztán egyszer csak *nem* küldeni lapot, húsz év után... Hát, erre még sosem volt képes.) Nem sokkal azután, hogy különváltak, Martha és Janey egyszerre betegedtek le. Akkor Clem hazajött két napra húsleves

főzni és paracetamolt adagolni mindkettejükbe. Persze a kanapén aludt, bár miután Marthának 39 fokos láza volt, ennek nem igazán volt jelentősége.

– Tulajdonképpen mi a francért váltatok ti el? – kérdezte később Elizabeth, legalább százszor. Martha a fejét rázta.

– Túl fiatalon jöttünk össze – válaszolta, mint mindig. Semmi értelme nem lett volna nekiállni, hogy megpróbálja elmagyarázni a kínlódást, amit – Martha tudta jól – mindketten éreztek, miközben végignézték, ahogy a kapcsolatuk lassan leválik róluk, mint egy idegen rész, és a szemük láttára elrothad. Az örömeik, még az az elégedettség is, amit amiatt éreztek, hogy olyan korán megtalálták egymást, mind megkeseredtek a számlák és a kisbabájukról való gondoskodás terhe alatt. Martha szemrehányásokat tett Clemnek, amiért annyit kell várnia rá esténként, míg a férfi a maradék néhány barátjával mulatott valahol. Martha neheztelt amiatt, hogy ki kellett maradnia az egyetemről, ami pedig idegesítette a férfit. Nem sokkal Janey második születésnapja után Clem egy volt barátnőjével, Tylorral töltötte az éjszakát. Gyors és szánalmas vallomása mit sem tudott enyhíteni Martha hatalmas fájdalmán.

Körülbelül két éve lehetett – Janey végzős korában, novemberben –, hogy Marthát felhívta Christabel, Clem felesége, akit – Martha bosszúságára – láthatóan cseppet sem érdekelt, hogy ők valaha házasok voltak.

– Hát nem lenne csodás – kezdte Christabel –, ha Janey mindkét szülője egy asztalnál ülne hálaadáskor?

Martha szóhoz sem jutott; elfogadta a meghívást, Janey-vel együtt autóztak keresztül a sötétedő délutánon, végig a latyakos utakon, a korán leesett hóból ösz-

szekotort hófalak között. A vidéki stílusú ház bejáratánál Christabel megölelte és így üdvözölte őket; haja, bőre és ruhái is mind méz-, vanília- és halványbarna árnyalatúak voltak. Clem valamivel hátrébb állt, elég esetlenül. Az asztal fehér abrosszal volt megterítve, hozzáillő szalvétákkal, cakkozott szélű tányérokkal és két magas, fehér gyertyával. Még a nyolcéves ikrek is – Marthának folyton figyelmeztetnie kellett magát, hogy Clem fiai – makulátlan, hófehér ingben voltak. Ahányszor csak Martha felemelte a fejét, elvakította mindennek a ragyogása, és mindannyiszor visszaengedte a tekintetét maga elé. Végül azzal töltötte a vacsorát, hogy a szalvétáját és a vizes poharát rendezgette maga előtt.

Amikor végre elindultak, Christabel visszaterelte az ikreket a házba, Clem pedig kikísérte őket a kocsihoz. Janey bemászott a helyére, és azonnal a fülébe dugta telefonjának fülhallgatóját. Martha megfordult, hogy elköszönjön Clemtől, aki egy lépéssel közelebb állt meg mellette, mint ahogy arra számított. A férfi mintha zavarban lett volna, és amikor szóra nyílt a szája, Martha egy pillanatra azt hitte, valami fontosat szeretne mondani. De inkább csendben megpuszilta Marthát:

– Óvatosan fogsz hazavezetni, ugye?

– Te pedig megköszönöd a nevünkben a vacsorát Christabelnek, igaz?

– Persze – hagyta rá Clem.

Ahogy Martha beindította a motort, Clem még odalépett a járdán Janey ablakához, és vágott egy vicces grimaszt, amikor felnézett rá az iPodjából.

Martha arra riad fel, hogy nemcsak az épp megálló vonaton, de az állomáson is a „Cambridge” név olvasható.

Meg sem nézte, milyen állomásokon halad majd keresztül a vonat London és King's Lynn között, így ez a felfedezés úgy hat most rá, mint csodás előjel, egy ajándék, hogy teljesen váratlanul Janey egyetemvárosában találta magát.

Orrát az üveghez nyomja, és azon kapja magát, hogy Janey tündéri arcát keresi a tömegben, hosszú, selymes copfját és hervadó virágként előreeső vállait. Odakint persze csak az idegenek kavargó tömege látszik, ahogy a csomagjaikat húzzák, biciklijeiket tolják, egy idős hölgy kis fehér kutyáját rángatja, aki nem akar elindulni. Akkor is, valahol itt, nagyon közel van Janey is! Nem messze, a jegypénztárak és kávésbódék mögött van Janey kollégiuma, és ő most ott tanul, vagy épp evez a folyón, vagy... Martha képzelete megakad. Rájön, hogy halvány fogalma sincs arról, mégis mivel telnek a lánya napjai. Újult erővel bámul ki az ablakon, mintha csak Janey életének kulcsát a peronon álló virágládákba rejtették volna. Lehet, hogy most kéne leszállnia, és megkeresnie Janey-t? Mégis, ha elképzeli az arcát, amint meglátja őt, cseppet sem a boldogság és az öröm képei ugranak be neki, hanem a mély döbbenet, ami gyorsan haragra vált, majd jeges megvetésbe hajlik. Bármit is próbálna Martha mondani a kis tengerparti kunyhóról meg apja emlékiratának hiányzó részéről, Janey meg lenne róla győződve, hogy anyja csakis azért jött Angliába, hogy őutána szimatoljon.

– Miért nem tudsz egyszerűen békén hagyni? – kérdezné. – Komolyan utánam kellett jönnöd? Cambridge-ig követtél?

Martha türelemre inti magát. Négy egész hete lesz Norfolkban; két hetet várni fog, mielőtt elmondaná

Janey-nek, hogy itt van. Addigra – egy kis szerencsével – talán azt is kideríti, hogy Angliának ez a távoli kis darabkája mitől gyakorolt akkora vonzerőt az apjára, és akkor talán a lánya is elhiszi majd, hogy volt egyéb – cseppet sem vele kapcsolatos – oka is az utazásra.

Cambridge után a vonat egészen kiürült. Marthának saját asztala is lett – zörgő dobozokkal és üres csipszeszacskókkal borítva. A vonat bezötyög a következő állomásra, aztán a következőre, majd az azt követőre, és minden egyes alkalommal elszállingózik néhány ember a semmi közepén: egy apró jegypénztár, kezdetleges parkolók, ütött-kopott házak felé. Az állomások között földek futnak feljük, és zölden, laposan tűnnek el mögöttük, ahogy továbbhaladnak. Martha felemeli a telefonját, és válaszol Clemnek, hogy majd hívja, amint tudja, de épp nincs térerő – úgy tűnik, elnyelték a végtelenbe nyúló, borús mezők.

Amikor a vonat befut King's Lynnbe, Marthán kívül csak egy babakocsit toló anyuka száll le alvó kisgyerekével, meg egy öregember, aki láthatóan alig áll a lábán, és két hangosan lármázó kamaszlány, akik egymásba karolva közlekednek. Pillanatokon belül mind eltűnnek. Martha körülnéz. Még egy üres peron húzódik előtte, azon túl fedett járda vezet egy nehezen meghatározható utcára, amin egy irányba áll a kocsisor. Marthát hirtelen elfogja a kétségbeesés. Mégis mi az ördögért akart az apja idejönni? És ami még ennél is érdekesebb: mi a fenét csinál ő itt?

Ahogy áthalad a jegyellenőrző sorompókon, észrevesz egy kávézót. Bekukucskálva egy faburkolatú pultot és néhány lakkozott fenyőbútort lát, a mennyezetről fából

készült ventilátorok lógnak, amelyek régi repülők propellereire emlékeztetnek. Martha benyit.

A pénztárgép tetejét heves, körkörös mozdulatokkal törölgeti egy nő, mintha zárni készülne. Martha először azt hiszi, ő az egyetlen vendég, de aztán meglát egy férfit is a sarokban. A férfi arca elhanyagolt – foltokban kiütözik rajta a szőke borosta –, és metallicás póló van rajta. Szendvicséből zsíros szalonna lóg az asztalára kiterített újság fölé. Ebben a pillanatban a szendvics szaga megcsapja Martha orrát, és sürgető éhség kezdi marni a gyomrát. Leparkolja a bőrröndjét, és a pulthoz siet. A pénztáros nagyot sóhajt, de azért felírja Martha rendelését, letépi a noteszből, és anélkül, hogy egy szót is szólna, a háta mögött benyújtja egy kis ablakon.

Egy-két perc is eltelik. Martha nem igazán tudja, mihez kezdjen. Vajon kihozzák majd, amit kért, az asztalához, vagy itt kéne megvárnia? Végül inkább úgy dönt, a pultnál vár, egyik lábáról a másikra áll, és nézi, ahogy a nő fóliával fedi le a tonhalas és majonézes-tojásos tálakat. A ketchupos- és mustárosflakonok mellett felfedez egy műanyag tartót, kis kártyacsomagokkal. Lustán kiemel egyet a kártyák közül: *Colin Kocsija* – ez áll rajta, és alatta egy mobilszám.

– Ez egy taxitársaság, ugye?

A nő bólint. Egy pillanatra úgy tűnik, mintha mondani akarna valamit, de aztán félrehajol, hogy elvegye a tányért az ablakból, és mire Marthának nyújtja, már semmi különöset nem árul el a tekintete.

Martha az asztalon könyökölve ül, és beleharap a szendvicsébe. Annyira ízlik neki, hogy egy darabig semmi másra nem is képes gondolni. A bacon vékony, rózsaszín és

ropogós, a széle aranybarna, a kenyér finom, lisztes nyomot hagy az ujjain. Miközben eszik, szemügre veszi a kártyát. Mindenképp szüksége van taxira, és ez a társaság éppolyan jónak tűnik, mint bármelyik másik. Előhalássza a telefonját, és beüti a számot. A kávézó sarkából felharsan egy elektromos gitár modoros pengetése, és Martha ekkor már pontosan tudja, hogy a következő másodpercekben mi fog történni.

– Colin Kocsija – a Metallica-pólós férfi anélkül, hogy felemelné tekintetét az újságjából, megint beleharap a szendvicsébe.

– Jó napot – köszön Martha. – Szükségem lenne egy fuvarra Wellsig. Az úti cél Wells-next-the-Sea – teszi hozzá, arra az esetre, ha esetleg több Wells is lenne. Nyugodt magabiztossággal ejti ki a hely teljes nevét. A férfi lassan felemeli bozontos fejét. Ahogy a tekintete találkozik Martha tétova mosolyával, hirtelen abbahagyja az evést.

– Mikor szeretne indulni? – habár beszéd közben Marthára tekint, a telefonja még mindig valahol a nyakában lóg. Martha a tányérjára mutat:

– Nekem jó lesz olyan öt perc múlva. És önnek?

Tíz percen belül Martha már Colin kék Ford Mondeójában ül. A kocsit belengi valami illatosító szaga, ami mesterségesen próbál virágillatot varázsolni, de így sem igazán tudja elnyomni a nikotin szagát. A műszerfalra egy óriási csomag rágót erősítettek. Miután bedobta újságját a szélvédő mögé, Colin kibontja, és megkínálja Marthát egy fóliába csomagolt laprágóval. Martha nem kér. Egy kicsit feszélyező Colin mellett ülni – mintha csak barátok, sőt mintha egy pár lennének –, csakhogy

amikor a kocsihoz értek, a férfi váratlanul megkérdezte, „elől vagy hátul?”, Martha pedig hirtelen nem értette, mire vonatkozik a kérdés. Aztán meg, amíg azon gondolkodott, hogy vajon sértő lenne-e, ha hátulra akarna ülni, addig a férfi ki is nyitotta neki az első ülés ajtaját, a bőrröndjét meg a hátizsákját pedig betette hátra, a csomagtartóba.

Ahogy keresztülhaladnak a városon, Martha ujjnyira leengedi az ablakot, hogy egy kis friss levegő jöjjön be. Esőcseppek pettyezik az ablakot, és kis ebihal alakú patkokban csorognak le róla. A város szomorú képet fest: a sötét utcák, szerény épületek és csinos kis autók azt a benyomást keltik, mintha valaki közelebb nyomta volna egymáshoz a város széleit, hogy kisebb helyre szorítsa össze. Colin végül ráhajt a nyílt országútra, ami hosszú kilométereken keresztül egyenesen halad. Semmi nem utal arra, hogy hova vezet, csak a város nyomai maradnak el, és egy idő után már nem látszik más, mint az acélszürke felhők és a gátakkal szegélyezett tágas mezők, minden irányban. Negyven perccel később Colin megtöri a csendet, és kifelé mutat az ablakon:

– Megjöttünk. Ez Wells.

A következő pillanatban az autó lefékez, és már csak vánszorognak, nehogy belehajtsanak a forgalmas főútcán tolongó emberekbe. Néhányan fish & chipses dobozzal a kezükben sétálnak, amiből kézzel eszegetnek, mások az utcát a szűkös parkolótól elválasztó alacsony falon üldögélnek. A parkoló összeér a kikötővel. Bár az eső már elállt, sokan még mindig fényes kapucniban vagy átlátzó esőkabátban vannak. Kisgyerekek lógnak felnőttek karjain, vagy kergetőznek a szüleik lába körül, és csavart

fagyival a kezükben cukkolják egymást. A másik oldalon utcai büfék és éttermek sora szegélyezi a járdát. Egy ajándékbolt is látható, a kirakatában képeslapokkal és bögrékkel, arrébb pedig egy nyitott, árkádos bejáratú épület, neonfelirattal a bejárata fölött.

Martha figyelmét a tömegről eltereli valami zöld gépezet. Mintha egy barakk lenne, magasan a forgalom fölött felfüggesztve egy komor, parti épület falára.

– Hát ez meg mi a *fene*?

– Ez egy portáldaru – világosítja fel Colin. – Azzal emelik a gabonát a magtárból a hajókba.

Úgy hangzik, mintha ezt már számtalanszor magyarázta volna.

– A gabonát a hajókba? – Marthát teljesen elbűvöli a látvány. Előrenyújtja a nyakát, ahogy elhaladnak a daru alatt. – De nem... várjon csak – és felfelé mutat –, de hiszen függönyök is vannak az ablakokon!

Colin vállat von.

– Csak *volt* magtár. Most már lakások vannak benne.

– Aha.

A következő pillanatban az út egy éles fordulattal a szárazföld belseje felé kanyarodik. Amint Martha rájön, hogy az imént elhagyták a tengerpartot, hirtelen rossz érzése támad.

– Állj! – döbbenten megragadja Colin karját. – Álljon meg, kérem!

Colin befordul egy vendégház kocsifelhajtójára, Martha pedig megfordul az ülésében, hogy hátra tudjon nézni. Fehér fény emelkedik a vízpart irányából, megvilágítva a halászokat és a part mentén kiterített, használt hálókat. Meg-megcsillan a vitorlások pókhálószerű kö-

télzetén is, ahogy kis motorcsónakok cikáznak közöttük. Martha összehúzza a szemöldökét, és idegesen Colin felé fordul.

– Azt hittem, van ott valami strand.

Legnagyobb megkönnyebbülésére, Colin bólint.

– Van arra egy strand, igen.

Colin a kikötő nyugati vége felé mutat, ahol alig láthatóan egy csatorna vezet a nyílt tengerre.

– Egy kicsit mászni kell, de megéri, ha egyszer odaér.

– Ó, azt látnom kéne! – A nyakát összevissza nyújtogatja. – Ha valahogy rá tudnék jönni, merre van.

Rövid csönd után Colin sebességre teszi az autót, és visszakanyarodik az útra, amerről jöttek.

A tengerparttól az út még meglepően hosszú, szabályosan fut a magas gát és a végtelen, smaragdzöld láp között. Útközben a szembejövő forgalom és fáradt gyalogosok mellett haladnak el, akik hatalmas nejlonszatyrokat és esőkabátokat cipelnek. Úgy tűnik, mindenki szabadnapot vett ki.

Miután leparkoltak egy leeresztett redőnyű, zárva tartó kávézó mellett, Colin néhány fenyőfára mutat, amelyek velük szemben, a dűnéken szétszóródva állnak.

– Arra is mehet, egyenesen előre, vagy keresztülsétálhat az erdőn arrafelé – az üres parkoló túlsó végére mutat, ahol egy ösvény nyílik a csallitban –, és *akkor* az erdőn túl kijut a strandra.

Martha bólint. Már félig ki is nyitotta az ajtót, és szinte a szájában érzi a friss levegő ízét, amikor visszafordul:

– És magával mi lesz addig?

Colin a rágósdoboz és az újságja után nyúl.

– Megleszek.

A legközelebbi dűnén felfelé Martha félúton megáll, és leveszi a szandálját – fél lábon imbolyogva oldja ki a csatokat. Megmozgatja a láujjait, és belenyomja a homokba. Melegebb, mint várta, finom, selymes, puha takaró. Érti, ahogy a talpa alatt összegyűlik a homok, ahogy az izmai minden lépésnél megfeszülnek. Martha annyira átadja magát a pillanatnak, hogy egyáltalán nincs felkészülve a tenger és a part látványára, mire az végül feltárul előtte.

Megáll, és csak nézi. Eddig egész nap olyan tompa, szürke, lehangoló idő volt, de itt valahogy minden szikrázó aranyfényben fürdik, a sárgálló párán keresztül a part végig csillámlón izzik. Az árapály már visszahúzódott, és a tenger kékesszürke szalagja apró tavakat hagyott maga után a homokban. A sekély pocsolyákban sirályok álldogálnak, és a hínárok kacskaringózó fonalaiból csipegetnek. Az utolsó családok épp menni készülnek, kirázzák a takarókat, összeszedik a pulcsikat és a szétszóródott cipőket.

A vízpart mentén haladva Martha egy dombhoz ér, ami a strand közepénél áll. Nehezebb rá felmászni, mint számított rá, a tetején pedig tehetetlenül belesüpped a homokba. Innen belátja az egész partot, teljes hosszában: a kis házikókat, amik a fenyőliget és a part közötti sávon sorakoznak, mint valami nyaklánc gyöngyszemei. Szorosan egymás mellett állnak, más-más színben és magasságban, ahogy rájuk borul a mögöttük húzódó erdő árnyéka. A következő négy hétben – gondolja Martha – az egyik ezek közül az enyém lesz. A meglepő felismerés nem várt örömmel tölti el. A domb oldalán ülve a tengerre is kilátása nyílik; a kikötő felé vezető csatorna és rögtön előtte a nyílt óceán sodrása folyton változik és megtörik, mintha valami élőlény volna.

Egy darabig próbálja megszámolni a házakat, de képtelen odafigyelni. A part ugyanúgy él és mozog, mint a tenger. Mindig is azt hitte, hogy a családjukban mindenkinek megvan a saját, jól meghatározott szerepe: az anyjuk, aki az otthonnak és a családnak szentelte magát; ő, Martha, a romantikus, aki mindent elfuserált; Elizabeth, a tehetséges matekos és közgazdász, a maga diadalmas karrierjével. Egészen eddig úgy tűnt, hogy az apjuk szerepe és – legalábbis a felnőttkori – története éppilyen egyszerű, mint a többieké: ösztöndíjjal került az egyetemre, aztán hat hónapig gyakornok volt, majd egyből saját céget alapított, és nyaralónak használható faházakat árult. Aztán úgy döntött, hogy feladja az üzletet, és inkább a helyi politikában vállal szerepet. Innentől folyton kopogtak az ajtajukon – Martha emlékei szerint mindig épp akkor, amikor leültek volna vacsorázni. Még mindig fel tudja idézni anyjuk sóhaját, ahogy a szalvétát lemondón az asztalra teszi, és indul vissza a konyhába kávéát főzni. Mindezek a képek most ködössé váltak, a háttérzene mintha eltorzulna. Olyan, mintha az apja életét csak valami homályos ablaküvegen keresztül látná, és bizonyos részei – a fontos, a személyes részek – a lányai számára kifürkészhetetlenek lettek volna.

Martha belemarkol a homokba, és hagyja, hogy a homokszemek lepereregjenek az ujjai között. A csend, ami most körbeveszi, ismeretlen számára; nem olyan, mint az üres, feszült csend, amikor éjjel kikapcsolja a tévét, és nem hasonlít arra az ürre sem, ami Janey és közte támad, amikor a beszélgetésük zátonyra fut a kínos hallgatásban, még az osztálytermében nagy ritkán megszülető bizonytalan hallgatásra sem hasonlít. Inkább olyan, mint egy

óriási, puha párna, amire nyugodtan lehajthatja a fejét. Hallja, hogy valahol egy férfi a kutyáját szolongatja, de a hang halk, távoli, és egyáltalán nem tud betörni a tengerpart nyugalmaiba.

Akár órákig is elüldögélne itt – elmélkedik Martha, mielőtt hirtelen beugrik neki, hogy semmi ilyesmit nem tehet éppen, hiszen Colin vélhetően nem fog örökké az autóban rágózni és újságot olvasni. Tulajdonképpen bármikor úgy dönthet, hogy biztos, ami biztos, egyszerűen itt hagyja őt a tengerparton. Ekkor felrémlik Marthának, hogy az összes csomagját – a ruháit, a telefonját, de még a *bankkártyáit és az útlevelét* is – egy olyan emberre bízta, akit csak pár órája ismer. Még a vezetécknevét sem tudja.

Dobogó szívvel, ijedten ugrik fel, ruhájáról egyetlen lendületes mozdulattal lesöpri a homokot, és erőltetett, sietős léptekkel elindul a fák távoli sávja felé.

HARMADIK FEJEZET

Norfolk, 1939. május

Sylvie a lányát figyelte, ahogy sűrű szirupból aranyszínű E betűt csepegtetett a zabkásájára, tudván, hogy úgysem fogja megenni. Túl forró volt. A nap tiszta, fehérén vakító fénye csak úgy ugrált a damasztabroszon – a kitárt ablakon beáradó friss, tengeri levegőben, látszott, ahogy táncolnak a lebegő porszemek.

Harmadik napjukat töltötték Headlandsben; a téglából és kőből emelt házban, ahol a kapuoszlopok mellett tiszafa, a tetőn pedig rozsdás szélkakas állt. Sylvie mindaddig itt élt a szüleivel, míg hozzá nem ment Howardhoz. Most, a nagynénje temetésére hazahozta a gyerekeket is. Howard Norwichban maradt, nem jött velük, amit az asszony egyáltalán nem bánt. Olyan volt otthon hagyni, mint rácsapni az ajtót egy rendetlen, koszos szobára, és pár napig úgy tenni, mintha az ajtó mögött minden a legnagyobb rendben lenne.

Az Esther mellett ülő Lewis hátratolta a székét, és morgva arccal – ami megkeményítette tízéves arcának még mindig lágy vonásait – lóbálta a lábát. A fiú kinézetre nagyrészt az anyja volt: szív alakú arca, a szeplők homokvihara az ornyergén, és egyenes végtagjai, amik mintha napról

napra centiket nőttek volna. Csakhogy, míg Sylvie szeme zöldesszürke volt, addig a fiúé sötétebb, nyugtalan kék.

Sylvie pontosan ugyanott ült, ahol mindig is, egész gyermekkorában. Apja az asztal egyik végén, anyja a másikon, szemben az ablakfülke három pár vérvörös batisztfüggönyével. Az asztalt lekváros- és vajasüvegek pettyezték, a pirítóstartó és a grépfrútlé metszettüveg kancsója között. Apja könyöke mellett a tányéron zsír- és tojásfoltok voltak, meg egy hering ezüstösen fénylő, törekeny szálkái ágaskodtak. Amennyire Sylvie vissza tudott emlékezni, az apja minden egyes szombaton pontosan ugyanazt ette reggelire – étvágya rendíthetetlenül ellenállt mindenféle temetésnek vagy meleg időjárásnak. Most, ingben, nyakkendőben és ujjatlan pulóverben éppen arra készült, hogy elefántcsont késével felnyissa a postát. Ahogy teljes hosszában felhasította a borítékot, valami kemény tárgy hullott ki belőle, rá a fűzfamintás csészealátétre. Éles csörömpölés és kongás visszhangzott az ebédlőben, amire mindannyian összerezzenek.

Sylvie apja egy kis sárgaréz kulcsot emelt fel, tanácstalanul forgatta, majd visszatette a tányérja mellé. Széthajtotta a krémszínű pergamenre gépelt levelet.

– Ginger ügyvédjétől jött – mondta, ahogy átfutotta az írást. – Azt írja, nem ismeri Sylvie címét, ezért küldte nekem.

– Az én címemet? – kérdezte meglepetten Sylvie.

Az apja nem válaszolt. Közelebb emelte a levelet a szeméhez, és egy darabig figyelmesen olvasott. Végül újra letette.

– Nos, Sylvie – kezdett bele feszült, döbönt hangon –, arról értesítenek, hogy a nagynénédnek volt egy

kis tengerparti kunyhója. Úgy tűnik, rád hagyta. A végrendeletében.

Egy percre néma csend lett. Apja kiitta a teáját, de közben nem tette le a levelet, mintha valamit még el kellene intézni a dologgal kapcsolatban.

– Egy tengerparti kunyhót? – ismételte Sylvie. – Ginger rám hagyott egy tengerparti kunyhót?

Nem volt benne biztos, hogy tényleg jól értette, amit az apja az imént mondott.

– Hogy érted? Hol? Hol van az a kunyhó?

– Itt van, közel hozzánk. Wellsben, a parton.

Az apja letette a csészét, és a feleségére nézett, az asztal teljes hosszán áthatoló, hosszú, szúrós pillantással. Számonkérő hangon szólt hozzá:

– Nem mondtad, hogy Ginger tengerparti kunyhót vásárolt. Itt.

Sylvie anyja a szalvétájával babrált.

– Ó, nem említettem volna? – tétován rámosolygott a férjére. – Bizonyára kiment a fejemből.

– Miért hagyta rám? – Sylvie egyik szülőjéről a másikra nézett. Úgy tűnt, mindketten megfeledkeztek róla, hogy ő is itt van. Az egész helyzet a gyerekkori közös étkezéseket juttatta az eszébe. A nyomasztó, fullasztó érzést, ahogy apját hallgatta, miközben beszámol az napi kutatásainak részleteiről, meg az anyját, aki a szokásos szelíd suttogással kíséri: „Ó, igen, drágám.”, „Ez igazán érdekes.”, vagy „Csakugyan úgy gondolta, hogy befejezi a könyvet karácsonyra?”. A tengerparti kunyhó képe úgy tűnik fel Sylvie-nek, mint valami káprázat vagy szemfényvesztés, ami alig hihető, és teljességgel érthetetlen. „Hahó!” – szeretett volna ráordítani a szüleire –,

„hahó!”. De ehelyett csak valamivel hangosabban újra megkérdezte:

– Miért hagyta rám Ginger a tengerparti kunyhót?

– Erről inkább anyádat kérdezd – válaszolt az apja.

Egypercnyi szünet után az anyja megköszörülte a torkát.

– Hát – kezdett bele óvatosan –, talán úgy gondolta, hogy szeretnél egy kis saját menedéket.

– Saját menedéket? – apja lényegében az asztalra vágta a szavakat. – Mégis mi a fenének lenne szüksége bármiféle menedékre?

Sylvie az anyjára pillantott, de ő épp az Esther tányérjában lévő zabkását kanalazgatta, és próbálta megegetetni a kislányt.

– Hát nem pont menedék – folytatta az anyja gügyögve, miközben az ételt tukmálta Estherre. – Inkább egy hely, ahova elviheti a gyerekeket. Amikor hozzánk jön, látogatóba.

Letette a kanalat, és úgy mosolygott, mintha a válasz tökéletesen kielégítő lett volna. Majd töltött magának egy kis grépfrútlevet, holott – Sylvie legalábbis úgy tudta – egyáltalán nem szeretne.

Az apja figyelte egy darabig, aztán a tekintete tovább siklott, mintha lebírt volna a hallottak értelmetlensége, amire egyszerűen nem tudott mit mondani. Megragadta a kulcsot, és Sylvie felé nyújtotta.

– Legyen elég annyi – tette hozzá szárazon –, hogy a nagynénéd semmit sem veszített abból a képességéből, hogy meglepetést szerezzen nekem. Akár a síron túlról is.

Esther, aki közben az evés látszatával is felhagyott, úgy bámult a nagyapjára, mintha az bármikor előhúzhatna egy nyuszt a kalapból.

– Anya, ez micsoda?

– Titok – mondta Sylvie. – Délutánra. Meglepetés Gingeről. Sylvie örömmel nézte, ahogy a kislány szemei tágra nyílnak, miközben lassan emésztgeti a nagyszerű híreket. A hatást azonban rögtön elrontotta Lewis, amikor oldalba bökte a hűgát:

– Ne légy már ilyen buta, el ne hidd! Ginger néni meghalt. Ő már nem tud meglepetést szerezni.

– Márpedig erről van szó – húzta össze a szemöldökét rosszállóan Sylvie. – Amikor valaki meghal, különleges dolgokat tud ránk hagyni. Ahogy most Ginger néni én-rám.

Lenézett a hűvös, nehéz kulcsra. Az újdonság lehetősége, a poros, bezárt otthonán túli világ nyitja ott csillogott a tenyerében.

– De miért hagyott rád bármit is? – folytatta Lewis kitartóan. – Hiszen nem is ismerted.

A fiú hat évvel volt idősebb a testvérénél, de folyton azon volt, hogy annál is nagyobbbnak tűnjön. Mintha a gyerekkor valami olyasmi lenne, amin a legjobb minél hamarabb túlesni.

– Hát, azért ez így nem egészen igaz – válaszolt Sylvie egészen elhaló hangon, hiszen amit Lewis mondott, az olyan közel járt az igazsághoz, hogy nem nagyon tudta őszintén kétségbe vonni. Amikor az apja egy szomorú vasárnap felhívta telefonon, hogy közölje vele Ginger néni halálát, csaknem visszakérdezett, hogy ki is az a Ginger. Aztán beugrott neki, hogy az anyja nővére. A hír hallatán megpróbált némiképp szomorúnak tűnni, de inkább csak az anyját sajnálta, akit viszont láthatóan nagyon megviselt a veszteség.

– Gondolom, még ma odamész – szólt közbe Sylvie anyja. – Az időjárás sose lesz ennél alkalmasabb.

Sylvie bólintott. Az izgalomra hirtelen összerándult a gyomra. Hátratólta a székét, végigkarcolva vele a parkettát.

Apja felkapta a *Daily Express*-t, és széles mozdulattal széthajtotta. Egy pillanat múlva kikukkantott az újság fölött:

– Majd’ elfelejtettem – fejével az ügyvéd levelének borítékja felé biccentett –, van benne egy térkép is, hogy lásd, melyik házikó a tiéd.

Sylvie előhúzott egy levélpapírt a borítékból, és kiterítette az asztalra. Kék, dőlt betűkkel az állt a lap tetejére írva, hogy „tenger”, a lap alján pedig ugyanígy: „erdő”. Középen kis keresztek sorakoztak, szintén kékkel, egyet kivéve, amit a bal szélhez közel karmazsinvörös nagy X jelölt, és mellette a 23-as szám állt.

– Azt ajánlom, használd ki azt a kunyhót, amíg lehet – szólalt meg hirtelen apja az újságja mögül –, mielőtt odaköltöztetnek néhány evakuáltat.

Sylvie úgy érezte, mintha ettől a mondattól néhány fokot esett volna a hőmérséklet. Apja rémisztő jóslatai a háborúról egyre fenyegetőbbekké váltak. Bizonyára az anyja is ugyanígy érezte, mert élesen csettintett a nyelvével, és türelmetlenül közbeszólt:

– Igazán, Philip, elég a sötét jóslatokból. Az elmúlt napok enélkül is épp elég szomorúak voltak.

Sylvie azt hitte, most következik apja kiselőadása a német–olasz szövetségről, de ehelyett az apja bejelentette, hogy a teáját a könyvtárban olvasva kívánja befejezni. Tíz perccel később Sylvie a félig nyitott ajtó résén át látta, ahogy a pipáját szívva mereng, az ólomüveg ablakon át

bámulva ki a rózsabokrokra. A *Daily Express* gondosan összehajtogatva hevert a könyökénél.

A kamra sötét hűvösében Sylvie kenyeret vágott, és arra a márványlapra fektette a szeleteket, amit az anyja tárolásra használt, amikor a hűtőszekrény épp tele volt, vagy – ahogy az bosszantóan gyakran megesett – éppen nem működött. Piknikkosarat készített össze a tengerpartra. Szerette a kamra elzárt csendjét és a talpa alatt a szabálytalan téglapadló egyenetlen nyomását. Villát vett elő, kiterítette a sózott marhaszeleteket és a karikára vágott paradicsomot. Egy paradicsomot betett egészben, Lewisnak. A fia imádta úgy enni, mintha alma lenne, kézfejével letörölve az állán végigfolyó levet.

Lewis. Sylvie felsóhajtott. Három héttel korábban, amikor egy halom mosott ruhával beállított a gyerekszobába, a kislány valamit szorongatott a kezében, ahogy az ágytámlának támaszkodva ült. Olyan gyengéden simogatta, hogy Sylvie először azt hitte, egy kisállat lehet, amit a kertben szedett össze, de aztán megpillantotta a négy fekete patát, a pettyes hátat meg a finoman felfelé kunkorodó farkat, és rájött, hogy Lewis a kis öntöttvas bikaszobrot tartja a kezében, amit Howard papírnehezéknek szokott használni.

– Hát azt meg honnan szerezted? – szegezte neki a kérdést, holott pontosan tudta, hogy csakis Howard levélhalmának tetejéről vehette le.

A fia közelebb húzta a kis szobrot a mellkasához.

– Apa adta nekem.

Sylvie annyira örült volna, ha ez igaz, hogy egy pillanatilag majdnem maga is elhitte. Természetesen nem ez történt.

– Ne füllents nekem, Lewis Rodwell! Elvetted a dolgozószobából.

Csend. Sylvie kinyújtotta a kezét, és várt.

– Én csak... én csak szerettem volna... – Lewis elakadt. Lenézett a kezére. Sylvie látta, mennyire erőlködik, hogy ki ne csorduljon a könnye. Neki magának is összeszorult a torka. Pontosan tudta, mit szeretett volna a fia.

– Add oda, Lewis – mondta gyengédebb hangon. – Visszateszem, mielőtt apa hazaér.

Tulajdonképpen meg is feledkezett volna az egésztől, de két héttel később majdnem ugyanez az eset játszódott le. Sylvie épp Esther szobájából jött ki, amikor Lewis ajtajának résén rövid, villanásszerű fényt látott. Csendesen benyitott a fiú szobájába. A padlót előzőnlötték a játékkatonák: felföldi skótok heverték fényes, piros kabátban és ébenfekete szoknyában, cowboyok és indiánok között, egy puskákkal, kocsikkal és kordékkal felszerelt tüzérségi hadosztály mellett. Úgy tűnt, Lewis megunhatta a játékot, mert törökülésben ült a halom közepén, és Howard öngyújtóját kapcsolgatta. Mereven nézte, amint a láng fellobban, majd újra elhal, miközben hüvelykujjával a gombot nyomogatta.

– Lewis!

A fiú felugrott, és ijedten nézett rá, de mielőtt bármit is mondhattak volna, meghallották a bejárati ajtó csapódását és Howard visszhangzó lépteinek zaját a hallból.

Lewis szemei kikerekedtek. Sylvie megragadta az öngyújtót, és a zsebébe süllyesztette. Ahogy a mosdó ajtajának csukódása hallatszott, megragadta az alkalmat; lesietett a lépcsőn, és visszacsúsztatta az öngyújtót a helyére, a lámpa mellé, Howard íróasztalára.

Sylvie egymásra tette a kész szendvicseket, és kenyérvágó késsel háromszög alakúra vágta őket. Ez nem olyan dolog, amit meg tudott volna beszélni Howarddal. Meg sem kellett próbálnia, hogy ezt pontosan tudja. Lewis olyan volt, mint egy fenyegető örvény a házasságuk kelles közepén, amitől mindketten igyekeztek a lehető legtávolabb maradni. Lewisszal persze beszélhetett volna, csak hát mégis mit mondjon? A fia nyilván látta, Howard mennyire bolondul Estherért, hogy felragyog az arca, ha meglátja a kislányt, míg ha Lewisra néz, a tekintete hideg lesz, és kifejezéstelen. És Sylvie semmi olyat nem tudott mondani, amitől ez jobb lett volna. Hogyan mondja el neki, hogy mindez nem az ő hibája, hanem csakis az anyjájé. Ismét érezte, ahogy előnti a büntudat szokásos hulláma, amitől a szendvicsek szagát és látványát is hirtelen elviselhetetlennek érezte. Elejtette a kést, ami zörögve a földre hullt. A konyhából hangok szűrődtek ki, valaki megnyitotta a csapot, és víz csobogott a cserépmosogatóba. Sylvie még állt egy percig a sötétben, tenyerét a szemére szorítva, majd a kezét leengedte a szoknyájára, és nyugodt tekintettel kinyitotta az ajtót.

A konyhában az anyja épp vizet engedett a kancsóba, és Lewis felé fordulva biciklikről magyarázott a fiúnak. Sylvie, természetesen, nem hozott magával biciklit. Busszal jöttek, ami azt jelentette, hogy csak egy kis teletömött kézitáskát tudtak magukkal hozni. Odakint, a konyhaablakon túl, híre-hamva sem volt felhőknek, és Sylvie láthatta, hogy túl meleg és hosszú lenne az út gyalogosan a partig. A kerti fészerből előásta a régi biciklijét, amiről úgy gondolta, jó lesz Lewisnak, meg azt a rozoga szerkezetet, amin még őt vitte az anyja annak idején,

kislány korában, és amit még most is használt, ha olyan kedve volt. A régi rozogán elöl volt egy kosár, hátul pedig egy gyerekülés.

Végül útra készen álltak. Lewis könnyedén elindult, de Sylvie biciklije súlyos volt, és nehéz volt kormányozni is. Esther alig fért bele az ülésbe; vastag, rózsaszín harrisa a fémkeretnek nyomódott, és a kislány súlyától váratlanul ki-kibillent oldalra a bicikli. Mielőtt kiértek volna az útra, Sylvie lába lecsúszott a pedálról, amitől az egyszer körbefordult, és felsértette a vádlóját. Amikor az anyja utánuk szólt, hogy jól van-e, nem mert megfordulni, csak hátrakiabált a kormány fölött, olyan hangosan, amennyire csak bírt.

Óvatosan kormányozva megkerülte a citromfákat, amik a ház előtti gyepet övezték, majd egyre magabiztosabban kifordult az állomásra vezető, szélesen kanyarodó útra. Már el is felejtette, milyen jó biciklizni, ha nem kell folyton meg-megállni a városi forgalom miatt. Élvezte a tekerés ritmusát, a kerekek pörgését, az arcába fújó szelet, és a szabadság érzését, hogy oda mehet, ahová csak akar. Könnyebb volt innen nézni a dolgokat, még Howardot is kedvezőbb színben látta.

A férje nem akart eljönni a temetésre. Sylvie a dolgozószoba ajtaja mellett állt, amikor megbeszélték, kívül azon a láthatatlan vonalon, ami visszatartotta őt attól, hogy belépjen Howard íróasztalának fénykörébe. Howard fel-emelte a fejét az előtte heverő füzetekből, de nem hagyta abba a javítást. Sylvie körmei a szövettapétába mélyedtek a háta mögött. Elviselhetetlen volt a csend. Csak az óra könnyörtelen kattogása hallatszott – ami aszerint tűnt

hangosabbnak vagy halkabbnak, hogy Sylvie épp hogyan érezte magát –, meg Howard tollának sercegése a füzetek lapjain: mint egy elakadt gramofon tűje. Végül Sylvie azt mondta, ha Howardnak nincs szándékában elmenni a temetésre, akkor lemehet ő egyedül is a gyerekekkel, és akkor már ott marad pünkösdre a szüleinél. Howard mormogott valamit válaszul, és fürge, határozott mozdulatokkal folytatta az előtte lévő lap javítását.

Amikor Sylvie a gyerekekkel megérkezett szülei házához, az anyja tárt karokkal nyitott nekik ajtót.

– Howard nem jött – jegyezte meg, mögójük pillantva, és végül sikerült nem kérdést formálnia a mondatból. Sylvie pedig hálásan megölelte őt.

Most, hogy Sylvie a nap forróságát érezte a hátán, és fülébe duruzsoltak a kerékpár abroncsai, majdnem sikerült az egész jelenetet az iskolai fáradtságnak és a sok munkának betudnia. Végül is, tényleg szörnyen nehéz kivenni egy egész napot az év legsúfoltabb időszakában.

Ahogy észak felé fordultak, a tenger egy beékelt kis öble csillant meg előttük. Sylvie arrafelé mutatott, hogy a gyerekei is lássák, mire Lewis gyorsabban kezdett tekerni, vékony, fehér lábai csak úgy taposták a pedált. Az út elkanyarodott, és a tenger partvonalán haladt tovább. Egy portáldaru karja alatt haladtak el. Sylvie felnézett, és megborzongott – amikor annyi idő lehetett, mint Esther, teljesen lenyűgözte, ugyanakkor félelemmel töltötte el a hajók berakodása, az óriási zsákok visszhangzó robaja és a lehulló gabona hangja. Mellettük terült el a víz: halászhajók összevissza, zsíros kötélzettel és hálók-kal, sirályok vijjogása és a vitorlások csobogó ringatózása.

Sylvie meztelen karját friss szél nyaldosta. A rakparton sült krumpli, hal és cukor szaga áradt.

A strandra egy keskeny ösvény vezetett az öböl vonalán, egyenesen az erdő irányába, addig a pontig, ahol a part elkanyarodott, a szárazföld felé. A távolban a fák először csak elmosódott foltként látszottak, és az út, amin haladtak, annyira egyhangú volt, hogy úgy érezték, mintha egy helyben tekernének; az egyik oldalon a kikötő töltésének engesztelhetetlen fala emelkedett, a másikon pedig kukorica- és árpacezők végeláthatatlan síkja, egészen a mocsárig. Messzebb volt, mint ahogy Sylvie emlékezett rá, és érezte, hogy az izmai tiltakoznak a megfeszített munka ellen, hogy Esthert cipelve a tenger felől fújó széllel is megküzdjenek. Végül a sötétzöld árnyékból kivált az erdő, és az elmosódott foltok ismerős, bozontos fenyőkké változtak. Aztán végre megérkeztek a fák tövében lévő keréknyomos tisztásra.

Sylvie kifulladásra egy rönknek támasztotta a biciklijét, és kiemelte Esthert az ülésből. Esther azonnal térdre ereszkedett, és vizsgálgatni kezdte a földet a lábai körül, felvett egy zöldes, puha mohával benőtt fakérget. Sylvie körülnézett a hámló fatörzsek között, és figyelte a hosszú fénysávokat, melyek egészen a talpáig nyúltak.

Lewis mellé lépett. A kisfiú egyáltalán nem lihegett.

– Nézd! – anyja karjába kapaszkodva az ösvény felé mutatott. – Nézd, ott!

Egy Lewisszal nagyjából egyidős fiú emelkedett ki az árnyékból, mögötte mintás fejkendő viselő nő, aki egy nagy, fonott kosarat és szélfogót cipelt.

A fiú feléjük szaladt, majd néhány méterrel előttük hirtelen megállt. Fehér mellényt és sortot viselt, a térdén kerek koszfolt. A nadrág szára felemás és rojtos volt, mintha

konyhai ollóval vágták volna le, de a haja aranybarnán fénylett, mint a karamell, orrát, állát bátran, kihívóan felszegte. Csaknem megszólalt már, amikor a szélfogós asszony – biztos az anyja, gondolta Sylvie – éles hangon rákiáltott:

– Charlie, mégis mit csinálsz? Azonnal gyere vissza!

Sylvie épp arra gondolt, hogy a gyerekek akár játszhatnának is együtt, de amint felnézett a másik asszonyra, idegesen összerándult, és félrekapta a fejét, mintha az ösvény menti bokrok halványzöld, friss hajtásait kezdené elmélyülten vizsgálgatni. Mire újra felnézett, az asszony és a fiú már eltűntek. Várt még egy percet, aztán segített felállni Esthernek, a kosz nagyját és a gallyakat leporolta a térdéről. Egy darabig még a csomagokkal a babrált. Mindkét gyerek számára keresett némi cipelnivalót, így aztán mire végül nekiindultak, és otthagyták a kerékpárokat a pettyezett törzsű fenyők őrizetében, addigra a másik családnak teljesen nyoma veszett.

A térkép alapján Sylvie emlékezett, hogy nem a leg-rövidebb úton kell a part felé mennie, hanem, amilyen hosszan csak lehet, az erdőn át vezető úton. A tenger felőli oldalon a talaj meredeken emelkedett a dűnék irányában. Az út szárazföld közeli oldalán egy tó húzódott, rajta lustán himbálózó csónakokkal, mint egy fáradt tevékaraván, bonyolult csomókkal kikötve. Hőség volt, a levegő nem mozdult, és a gyerekek elcsendesedtek, mintha a hely nyugalma bekúszott volna a bőrük alá. Az ösvény sűrű szederbokrok közé vezette őket, végül felmásztak a gerincre, Sylvie Esthert is felhúzta a csúcsra, ahonnan váratlanul feltárult a végtelen kékség és az arany horizont.

Apály volt. A partvonal visszahúzódott, és a tenger sávját alig lehetett megkülönböztetni az égtől, ahogy ösz-

szeértek a messzeségben. Egyenesen előttük, mintha zsinórra fűzve álltak volna, ott sorakoztak a kis faházak, az édességbolt paszterszíneiben, citromsárgák, vattacukorrózsaszínek és halványkékek. A tengerre nyíló házikók és a víz között fürtökben ültek a törölközőkre és takarókra telepedett családok. A házikókat alacsony homokzátony védte a hullámoktól meg a messzi Norvégia felől fújó szelektől.

– A 23-ast keressük, emlékeztek? – figyelmeztette a gyerekeket Sylvie. Arca kivörösödött, ruhája hozzátapadt a testéhez a hátán és a karja alatt. Lewis előrerohant, míg ők Estherrel lassabban sétáltak, és hangosan kiolvasták a házakra festett számokat, míg meg nem érkeztek ahhoz, amelyiket keresték.

Nefejejskék volt, ereszkedő tetejét pedig fehérre festették. A korláttal körbevett verandára vezető lépcső legalsó foka csupa homok volt. A verandára dupla szárnyú ajtó nyílt, majdnem a homlokzat teljes hosszát elfoglalva.

– Megjöttünk – mondta megkönnyebbülten Sylvie. A csomagokat ledobták a lépcső alján egy puha homokbuckára. Sylvie, sarkában a gyerekekkel, felment a lépcsőn, és a kulcsot betolta a zárba. Először nem akart mozdulni, se jobbra, se balra, és egy pillanatig attól tartott, hogy esetleg rosszat hozott, vagy mégsem ez az ház, megijedt, hogy a végén még szégyenszemre, szerencsétlenül haza kell kullognia. Erősen meghúzta az ajtót maga felé, a kezével erőltette a zárat, mire végre csikorogva-nyikorogva megfordult a kulcs.

– Készen állsz? – A szíve hangosan dobogott. Szorosan tartotta a kilincset, majd elengedte, és hagyta, hogy az ajtó diadalmasan feltáruljon.

NEGYESEDIK FEJEZET

Odabent meleg volt, az áporodott levegő olyan szagot árasztott, mintha a sütőben néhány fenyődeszkát sütöttek volna.

– Ez az? – kérdezte Lewis.

Icipici hely volt odabent; lábakon álló szekrényke, amelynek a tartalmát akár be is lehetett volna pakolni egy kerti talicskába, és levinni a partra, gondolta Sylvie. De már azt is tudta, hogy sosem fogja ezt tenni. Neki így volt tökéletes, ahogy volt.

Az egyik oldalon két lila csíkos, krémszínű, vászonhuzatú szék állt. A hátsó fal hosszában felnyitható tetejű padot építettek, rajta három vízcseppnyomokat viselő, horgolt párna hevert, négy bádogbögre és egy Plymouth ginesüveg társaságában. Sylvie felemelte az üveget, és a fény felé tartotta. Még jó néhány ujjnyi ital volt az alján.

– Ez Gingeré volt? – kérdezte Lewis rosszallóan. Sylvie letette az üveget.

– Biztos vészhelyzetekre tartogatta. Miért nem mész, és játszol Estherrel?

Sylvie kitessékelte a gyerekeket az ajtón, és leült az egyik párnára. Nagyot sóhajtott, és rájött, hogy a szoron-

gás árnya, ami rendszerint mindenhol ránehezdett, a félelem lassan égető érzése elmúlt. Csodálatos és képtelen gondolata támadt: birtokos asszony! Szinte nevetségesnek találta, hiszen Howarddal kényelmes otthonuk volt Norwichban. Kezdetben, amikor beköltöztek, igazán büszke volt a házukra. Bent a belvárosban, közel a katedrálishoz. De aztán az újdonság varázsa hamar megkopott. Mostanra az otthonukat egy színpadnak érezte, amelyen a házasszony szerepét játszotta, egyszemélyes közönségnek. Először is, a házasságuknak sosem lett volna szabad megköttetnie, persze. Howardnak egy barátjuk mutatta be, amikor a legrosszabb állapotban volt – nem sokkal azután, hogy Kennie elhagyta, és összetört a szíve. Howard annyira állhatatos volt, hogy amikor úgy tűnt, nem szívesen látott vendég Sylvie-éknél, elhalmozta virágokkal és kisebb ajándékokkal. Az udvarlását nem lehetett nem tudomásul venni. És idősebb is volt; a munkája, a társadalmi helyzete mind komolyságot, súlyt adott a jelenlétének. Biztonságot sugárzott, és Sylvie úgy érezte, ha már nem lehet együtt Kennie-vel, akkor legalább biztonságban hadd legyen. Figyelmeztette Howardot. Megmondta neki, elég világosan, hogy mást szeret, de mindez egyáltalán nem kedvetlenítette el a férfit, sőt. Csak még inkább sürgette a házasságot, mintha minél előbb biztosítani akarta volna a saját jogait, nehogy véletlenül Kennie visszatérjen, és Sylvie meggondolja magát. Bárcsak várt volna még – ahelyett, hogy hagyta magát, és engedte, hogy Howard meggyőzze őt! Minden mennyire másképp alakulhatott volna.

Sylvie mélyen beszívta a fenyőillatot, és felmérte várának négy falát. Két fénykép függött a fejénél, amelyeket

részben eltakart egy szögre akasztott kasmírsál, homoktól összetapadt, megkeményedett rojtokkal. Ahogy félrehúzta a sálát, egy feltűnően jóképű férfi arcképét találta alatta. Sylvie csak bámult rá. A férfi valahogy ismerősnek tűnt. Fekete haja és bajsza volt, de leginkább a szemei határozták meg a képet. Olyan céltudatosan és várakozásteljesen csillogtak, mintha épp egy vetkőző nőt nézne. A másik fotón Sylvie anyja volt látható, ahogy az egyik lila csíkos széken ül, mellette egy asszony, aki nem lehetett más, mint Ginger. Sylvie felismerte anyja ruháját a tavalyi nyárról. Ginger a képen nyakbaakasztós fürdőruhát viselt, a kasmírsálát a vállára vetve. Mindketten nevettek, kezükben egy-egy bádogbögrével, amit a rejtélyes fotós felé emeltek, valamiféle rendhagyó pohárköszöntő gyanánt.

– Anya! Anya! Gyere ki! – merengéséből Lewis hangja riasztotta fel. Ahogy Sylvie kisietett, fia a partvonal felé mutogatott. – Nézd, anya, megint ott vannak!

– Kik? – Sylvie-nek a szeme fölé kellett tartania a kezét, hogy lásson valamit a vakító napfényben. Lewisnak nem kellett válaszolnia; már látta is őket, ahogy utat törnek a homokban, a vödreik fölé kuporodó gyerekek, a napsütést élvező anyukák és a feltűrt nadrágú apukák között. Biztos rossz irányba indultak, és így végig kellett jönniük az egész hosszú, fárasztó úton, a parti homokban. Egy darabig úgy tűnt, mintha belevesztek volna a messzeségbe, mintha egy képeslap távoli alakjai lennének, akik hiába lépkednek, sosem érnek közelebb. Aztán egyszer csak ott álltak, csaknem az orra előtt. A nő tarka pamutruhát viselt, ami hétköznapi, szinte közönségesnek látszott, mintha valami otthon összefércelt darab lett volna. Lá-

bán fűzős cipőt viselt, ami tökéletesen alkalmatlan volt a homokban való gyaloglásra, derekára téglavörös kardigánt kötött; egyik karja alatt a szélfogót szorongatta, amire Sylvie emlékezett az előző találkozásukról, a másikkal pedig a nehéznek tűnő fonott kosarat cipelte. A nő arca kipirult a homokban megtett hosszú, fárasztó úttól, de a kisfiú minden erőfeszítés nélkül, felhőtlenül ugrabugrált a lábai körül, mintha csak egy láthatatlan zsinór végén repdeső papírsárkány lenne.

Biztos, hogy ők is felismertek minket, gondolta magában Sylvie, de a nő mereven előrebámult, elszánt tekintettel az arcán. Sylvie tétozott, majd hogy jóvátegye az iménti elutasító viselkedését, integetett az asszonynak. A nő még mindig nem fordult felé, ezért előrelépett, kihajolt a korláton, és azt kiáltotta:

– Csodálatos napunk van, nem igaz?

A nő megállt, és ránézett. Sylvie egy pillanatra a másik nő szemével látta önmagát: szeplős, szív alakú arcát, zöldesszürke szemét, gondosan feltűzött és hajpánttal hátrafogott haját, valamint kifejezetten egzotikus strandruháját, ami nem volt ugyan vadonatúj, de olyan óvatosan mosta, és olyan gyötrelmesen apró öltésekkel javított ki rajta egy szakadást, hogy egészen újnak látszott.

– Ó, igen, csodás – válaszolt a nő, de egyáltalán nem úgy hangzott, mintha ő is így gondolná. A hangja halovány volt, és úgy beszélt, mintha Sylvie valami nagyon fensőséges, leereszkedő modorban szólt volna hozzá. Egy pillanatra Sylvie elnémult, majd jó hangosan odaszólt Lewisnak, hogy valamit ki kell hoznia az egyik csomagból. Odabent háttal nekidőlt az ajtónak, érezte a fa melegét és girbegurba felületét a vállain. Milyen butaság volt

hagyni, hogy egy vadidegen elrontsa a kedvét, gondolta, és elkezdte keresni a fürdőruháját.

Egészen kivirult, ahogy elővette. Félelmetesen modern darab volt; két részből állt, amelyek közepén teljesen fedetlenül hagyták a hasát. Nyomott mintája szabálytalanul ismétlődő állatfigurákat ábrázolt. Épp csak az előző héten vette, a blokkot és a csomagolást kidobta, mielőtt Howard megtalálhatta volna. Mindig aggódott, hogy a férje mit szólna a vásárlásaihoz. Néha úgy tűnt, szereti, ha Sylvie-n új ruhát lát. Kérte, hogy vegye fel a legújabb darabot a kedvéért, megszorította a kezét vagy megpaskolta az arcát, mondván, hogy mindenképpen ezt vegye majd fel, ha legközelebb együtt mennek valahová. Más-kor meg, teljesen váratlan pillanatokban, a kapcsolatuk minden keserősége úgy tört a felszínre, mint egy föld alatti folyó, ami egymással átellenes partokra sodorta őket. Howard ilyenkor azzal vádolta, hogy pazarol, még azzal is megfenyegette, hogy ezentúl kevesebb pénzt ad neki a háztartásra, holott mindketten tudták, hogy egyáltalán nem a pénzről van szó.

Sylvie felhúzta a felsőrész szegélyét, és belecsípett a hasán lévő hurkába, ami az Estherrel való terhesség óta nem tűnt el teljesen. Aggódott, mi lesz, ha most, hogy eljött a pillanat, esetleg mégsem lesz jó rá az új fürdőruha. Nincs mit tenni, fejest kell ugrani, és felvenni. Amint elhatározta magát, lépteket hallott a kinti lépcsőről, majd rövid csoszogást a verandán, egy gyerek hangosodó, majd hirtelen elnémuló hangját. Ijedten elsimította magán a ruhát, és kinyitotta az ajtót. Mielőtt bármit is felfoghatott volna, valamit – egy kulcsot – toltak az arcába.

– Elnézést, de ez a *mi* strandkunyhónk!

Sylvie meglepettségében eltátotta a száját. Az asszony volt az, a szélfogóval. Közelről fiatalabbnak látszott Sylvie-nél, és míg Sylvie haja szőke volt, hosszú és – a hajcsavarók meg a sütővasak segítségével – makacsul egyenes, addig a másik nőé csodáadalatos, barna hullámokban omlott le a feje tetejéről, pedig rövide volt nyírva, csak a füléig értek a fürtjei.

– Tessék, itt az áll, 23-as. Ez a 23-as számú ház, nem? – hadarta a nő, a kulcshoz erősített kis négyszögletű bilétára mutogatva, amire fekete tintával ráfirkálva ott állt a szám. Bár mélybarna szemeivel nyíltan és barátságosan nézett, vádló tekintete ezúttal megkeményítette a vonásait.

– Igen, ez a 23-as – mondta Sylvie, és a varázslatos és békés érzés, ami alig egy perce eltöltötte, azonnal semmivé foszlott. A nő annyira biztos volt a dolgában, hogy Sylvie úgy érezte, csakis ő lehet rossz helyen, habár nem értette, hogyan fordulhatott ez elő. Talán el kellett volna hoznia az ügyvéd levelét a végrendelettel, de az még mindig ott feküdt a reggelizőasztalon, a többi, reggel érkezett levéllel együtt. Valószínűleg össze kell szednie a cuccait, és megkeresnie a saját kunyhójukat – már ha egyáltalán van saját kunyhója.

Anélkül, hogy észrevette volna, megforgatta a bilétát az ujjai között. A 3-as szám közepénél szakadozott vonal futott át. Egy kicsit magától eltartva tanulmányozta, majd közelebből is szemügyre vette.

– Várjon csak egy pillanatot – mondta, és hüvelykujjával végigsimította a felületét. – Ez a 25-ös. Nem a 23-as. Azt hiszem, rossz házba jött.

Nem volt könnyű elnyomni a diadal hangját, amikor megszólalt.

A nő hosszasan vizsgálta a bilétát. Amikor végre felpillantott, az arca bíborvörös volt, és nem nézett ki tizenhét évesnél többnek.

– A panzióban azt mondták, ez az. Tudniuk kéne. Annyi pénzért, amennyibe kerül a bérlése!

Szünetet tartott – Sylvie úgy érezte, kissé barátságatlan szünetet –, mielőtt végül hozzátette:

– Elnézést kérek a zavarásért.

– Nos, semmi baj nem történt – mondta Sylvie. – A 25-ösnek itt kell lennie a közelben.

A megkönnyebbülés nagyvonalúvá tette.

– A nevem Sylvia. Sylvie – tette hozzá, és felé nyújtotta a kezét. A lány egy pillanatnyi tévovázás után megfogta:

– Connie.

Egy pillanatra mosoly gyúlt az arcán, aztán azonnal elkomolyodott megint. Megfordult, és mereven lement a lépcsőn. A fa csak úgy rezgett a lába alatt.

– Charlie – kiáltotta. – Nem ez az. Odébb van. Gyérünk, vigyük le anyádat a homokról!

Egy órával később Sylvie minden figyelme arra irányult, hogy lehetőleg ne vegye észre Connie-t és Charlie-t. Bár a kunyhók olyan közel voltak egymáshoz, hogy a 25-ös és a sajátjuk között lényegében semennyi távolság nem volt, mégis, a köztük lévő határ áthághatatatlannak tűnt, mintha két külön országban lettek volna. Sylvie végignézte, ahogy Connie kibontotta a szélfogót, és az egyik cipőjével beverte a cölöpöt a homokba. Aztán Charlie-val együtt eltűntek a kunyhójukban, és amikor visszatértek, már fekete gyapjú fürdőruha volt rajtuk.

Most már csak Connie feje és vállai látszottak ki néha, amikor a szélfogó pereme fölött előbukkant. Szóval igazából semmi különösebb látnivalót nem nyújtottak, Sylvie tekintete mégis folyton feléjük tévedt. Ugyanakkor, ahogy csupán a hangjukat hallotta, az is megragadta a figyelmét: idegenszerű kiejtésük, a kemény „t”-k, a zárt „á”-k, az elharapott szavak és az idegen hangszín, ami egyszerre volt kemény és furcsa módon mégis megnyugtató.

Bosszankodva, hogy nem tud másra figyelni, felkapott egy magazint, és átpörgette. A legfrissebb *Vouge* volt, teljes egészében a Royal Ascotnak szentelt lapszám. Howard soha az életben nem lenne hajlandó elvinni őt a királyi derbire, az egyszer biztos. „*A legzöldebb gyep*”, „*A legszürkébb cilinderek*”, „*A legjobban öltözött nők*” – olvasta, minden érdeklődés nélkül. Közben feszülten figyelt a hangokra.

– Akarsz homokvárat építeni?

Sylvie megkockáztatott egy pillantást. Charlie megkönyékezte Lewist, aki épp egy rácsos kapu építésével volt elfoglalva, három vékony kis ág tetején próbált egy kéregdarabot kiegyensúlyozni. Arcának körvonalait elrejtette színtelenül világos, lágy haja. Arcra Sylvie kiköpött mása – ahogy mindig, mindenki megjegyezte –, az apjából mintha semmi nem lett volna benne.

– Nem – Lewis nem nézett fel.

– Lesz ma egy verseny. A legjobb vár kap egy shillinget.

Lewis keze megállt a levegőben, de aztán megrázta a fejét.

– Miért nem? – Charlie nem volt letörve, inkább őszintén kíváncsinak tűnt.

– Öreg vagyok már a homokvárakhoz.

– De mér', hány éves vagy? – Charlie közelebb hajolt.
– Nem tűnsz öregnek.

Sylvie érezte, hogy tétovázik.

– Tizenegy – bökte ki Lewis, és az anyja mosolygott, hogy megtoldotta egy évvel a valóságot.

– Az nem túl öreg.

Lewis ránézett, és ellenségesen méregetni kezdte. Charlie nem mozdult.

– Mindegy. Úgyse szeretem a homokvárakat – mondta Lewis, és elhajította a fakérget. Odament inkább Esther-hez, aki épp nagy lelkesedéssel kavicsokat gyűjtött.

Sylvie nézte őket egy percig, aztán letette a magazint. Lewis mögé lopakodott, és megérintette a vállát. Ahogy a fiú hátrafordult, a nagy homokbucka felé mutatott:

– Verseny, a csúcsig!

Lewis egy pillanatnyi tétovázás nélkül nekiiramodott. Sylvie utána. A homok először puha volt, és mély, úgy érezte, beleragad a lába, de ahogy közeledtek a dűnéhez, úgy lett a talaj egyre szilárdabb és simább, úgyhogy ott már rendesen lehetett futni. Sylvie érezte, hogy a lélegzete szaporább lesz, és szakadozottá válik, a lábai csattognak a nedves homokon, és felfröccsenve összepettyezik a vádliját. A szabadság érzésétől felforrt a vére, és egy percre elhitte, hogy akár az az ember is lehet belőle, aki lenni akar. Hogy elképzelhető egy olyan élet, amiben nem a kétségeire és a kínzó büntudatra ébred minden egyes reggel. Mire elérték a homokdűne csúcsát, kénytelen volt lassítani, gyalogolva ért fel. Odafönt kifulladásra előregörnyedt, tenyerével a térdére támaszkodott. Feltűzött haját kibontotta a szél, szétzilált tincsei az arcába hulltak. Amint újra levegőhöz jutott, két karjával átölelte Lewist,

és úgy szorította magához, hogy érezte a fia szívdobogását, néhány centire a saját szívétől. Mögöttük ott nyújtózott a végtelen tenger, aprónak és törékenynek láttatva az emberi világot.

Délutánra megérkezett a dagály. Sylvie az egyik csíkos széken ült, arcát a nap felé fordítva. Lewis pár méterrel arrébb, épp egy sárkányrepülő famerevítőjét kapirgálta egy bicskával. Esther Sylvie lábánál összegömbölyödve aludt egy törölközőn. Egy másik törölközőt ráterített kislánya lábára és karjára, akinek izzadságtól nedves fürtjei a homlokára tapadtak.

Még mindig nagyon meleg volt. Amikor Sylvie odafigyelt, a tenger mozdulatlanul látszott az ég sávja és a fény szabálytalan csóvája között. De amint behunyta a szemét, mintha csak szobrocskásat játszana vele, előrerohant, így mire újra kinyitotta, a hullámok megint egy jókora homoksávot elfoglaltak. A tenger fokozatosan közelebb húzódott a legnagyobb homokdűnéhez, egy tavat hozva létre a strand medrében, pont a kunyhók előtti területen, ahol a legkülönbözőbb formájú homokvárak emelkedtek szanaszét, elhagyott kalapokként. Charlie erődtítményét madártollakból és kövekből készült tornyocskák díszítették. Rengeteg időt töltött az építésével, mégsem nyert vele semmit. Valamivel korábban, délután, a helyi lap riportere végigjárta a strandot, és lefotózta a győztes vár bejáratát. Sylvie ezután hallotta, amint Charlie azon panaszkodott Connie-nak, hogy a verseny nem volt igazságos. Mostanra a legtöbb várat elmosta a tenger, és rengetegen már pakoltak, hogy elinduljanak hazafelé.

Sylvie kinyújtózta a lábujjait. Bárcsak valahogy megköszönhetné Gingernek, vagy legalább több emléke lenne róla! Biztos többször is találkoztak, de csak egy alkalmat tudott részleteiben is felidézni, talán épp az utolsót.

Nyár vége volt, néhány évvel az első világháború után – szóval Sylvie még elég kicsi lehetett. Egy reggel az anyja szó nélkül berakta őt a Crossley hátsó ülésére, és a sofőrjük, Buck kivitte őket a vasútállomásra. Az állomás épülete furcsa, tátongó hodály volt, korom és füst szaga lengte be, üvegmennyezetét messze magasan vaspillérek tartották. A vonaton az anyjával szemben helyezkedett el, egy nyikorgó ülés szélére ültetve, míg a vonat keresztülhasította a vidéket, vastag gőzcsíkot okádva a marhák és birkák fölé.

Egy bérkocsival átszelték a várost, majd London fényes járdájáról beléptek egy folyóvízszínűre festett terembe. Hosszú, karcsú láncokon csillárok lebegtek a lenvászonnal terített asztalok fölött, egy távoli sarokból valaki Debussy „Holdfény”-ét játszotta épp zongorán. Sylvie-nek a kötelező zongoraórákról ismerős volt a dallam, húzogatni kezdte anyja karját, hogy elmondja neki, de abban a pillanatban már suhant is feléjük Ginger.

Egyszerű gyöngysort viselt, és fényes, fehér selyemruhát, halványzöld, egzotikusnövény-mintával. Arca csak úgy fénylett a pirosítótól meg a rúztól, nagy, szürke szemei fölé pedig két olyan tökéletes ívet rajzolt szemceruzával, mintha körzőt használt volna. Megjelenése azonban bizonyos szempontból határozottan csalódást okozott Sylvie-nek. Egy-két perc múlva nem is tudta csalódottságát visszafogni, és kibökte:

– Miért hívnak Gingernek, ha egyszer nem is gyömbérvörös a hajad?

Nagynénje hátravetett fejjel nevetett, sima, szőke kontya szinte szikrázóan fénylett. Aztán előrehajolt, átnyúlt az asztal fölött, és megfogta Sylvie kezét.

– Azért hívnak Gingernek, drágám, mert eléggé szeretem a gyömbért – suttogetta, mintha valami nagy titkot árult volna el, bár Sylvie nem értette, mi rejtegetnivaló volna ezen.

Ginger mellett ülve az anyja is másképp festett. Öregbnek és sápadtabbnak tűnt, mint a vonaton, és sokkal több ruha volt rajta a kelleténél. Bár Sylvie próbálta nem észrevenni a különbséget, azért az mindenképp feltűnő volt, ahogy a pincérek csoportokba verődtek Ginger háta mögött. Ahogyan az is, hogy a terem másik végében ülő, ősz barkós férfi folyton Ginger felé nézett. A nagynénje olyan volt, mint az új cipője, a szobájában a szék alatt. A múltkor, amikor Sylvie anyja kicsomagolta a dobozból, és betette a szekrénybe, akkor a régi cipője annyira kopottnak tűnt, hogy Sylvie nem bírta nézni, és inkább azonnal kivette onnan. Sylvie anyja tenyerébe csúsztatta a kezét, és megkérdezte, hogy mikor mennek már.

– De hát még nem is teáztunk, drágám – válaszolta zavartan.

Végre hozták a teát is. A pincér ezüst teáskannát tett le, meg egy emeletes tálcát, rajta csodálatosan elrendezett háromszögletű szendvicsekkel, falatnyi csokoládés fánkokkal és kis epertortákkal. Sylvie nagyon éhes volt – a reggelit már régen megette –, úgyhogy egyszerre csomó mindent pakolt a tányérjára, majd megállt, várta, hogy az anyja kioktassa a jó modorról, meg arról,

hogy nem otthon van. De semmilyen megjegyzést nem tett.

– És hogy van Életed Megrontója? – kérdezte Ginger kicsit később. Miközben beszélt, lenyalogatta ujjairól a tejszínhabot. – Írásos engedély kellett, hogy eljöhess meglátogatni? – Szünetet tartott, és felnézett. – Jaj, ne nézz már így! Pontosan tudom, hogy évek óta semmi jót nem gondol rólam.

– Rólad senki sem gondol jót, kedvesem, de ez nem jelenti azt, hogy én ne kedvelnének.

– Mégis elengedett egy icipici időre? Meg fogja engedni, hogy néha meglátogasd a nővéredet? – folytatta Ginger. – Vagy még mindig engem tart a nagy, gonosz farkasnak, aki majd felfalja az ő imádni való cicamicáját?

Megint felnevetett, mintha mindez nagyon vicces lett volna, de Sylvie anyja nem mondott rá semmit, hanem még kisebb falatkákra vágta a héj nélküli szendvicskáját. Egy perc múlva Ginger elhallgatott, és mereven ránézett.

– Te jó isten! – tagoltan ejtette ki a szavakat, nagy hatásszünetet iktatva minden egyes szó mögé. – Nem is kérdezted meg őt, igaz? Kiszöktél, mint egy cicamica! A cicamica kiszökött az éjszakába, és magával hozta a kiscicáját!

– Az isten szerelmére, Ginny, fényes nappal van. Szökés sem volt, és egyáltalán nincsen semmiféle cicamica. Nem akartam zavarni ezzel Philipet, mert... jó, hát azért, mert így egyszerűbb volt. És most igazán figyelnem kell az időt, mert vacsorára mindenképpen haza kell érnünk, különben bajban leszek, hogy Sylvie-t ilyen későn viszem haza.

Tekintetével körbepásztázta a termet, mintha egy órát keresne valahol, és erőteljes mozdulatokkal lesöpörte a szoknyáját. Úgy tűnt, felállni készül, és azonnal el is indul.

– Képtelenség, édesem! – Ginger szemei csillogtak. – Az nem lehet, hogy eljössz ide a messzi Londonba, és öt perc múlva már indulsz is vissza. Ha el mersz indulni, kénytelen leszek a kiscicádat túsznak magamnál tartani!

Két karját Sylvie köré fonta, és olyan közel húzta magához, hogy a kislány látta a ruha kivágásában csillogó izadtságcseppeket és a hintőpor feltjét lejjebb, a sötétben.

– Mindamellett – kiáltott fel Ginger – biztos, hogy nem engedlek el addig, amíg nem ittunk Életed Megrontójának egészségére valami alkalomhoz illőt.

Sylvie-t még mindig szorosan magához húzva Ginger elkapta az egyik elhaladó pincér karját, és lenyűgöző mosollyal rendelt tőle két „Gin and It” névre hallgató italt.

Az anyja először határozottan a fejét rázta. Nem, azt nem lehet, ő tényleg nem ihat. Kizárt dolog ez délután, amikor bármelyik percben esélyes, hogy indulniuk kell. De Ginger ragaszkodott hozzá, megemelte a poharát, és felkiáltott:

– Éljen soká Cicamica! És éljen az Élet Megrontója is, aki mégsem tudta tönkretenni ezt a délutánt!

Lehet, hogy az anyja mégsem tiltakozott annyira, mert nem sokkal ezután Ginger két újabb italt rendelt, mondván:

– Jaj, édesem, ne csináld már! Ne légy már olyan ünneprontó. Ha már minden szabályt megszegtél, legalább élvezd ki annyira, amennyire csak lehet!

Nem sok kellett hozzá, és a szalvéta észrevétlenül a földre csúszott az anyja öléből, mire ő is hátravetett fejjel nevetett, mint Ginger, úgyhogy végül Sylvie nem tudta, büszke legyen, vagy szégyenkezzen-e inkább, hogy az övék a leghangosabb, legvidámabb asztal a teremben.

Ginger egyszer csak átnyúlt az asztalon, és Sylvie arcát két kezébe fogta.

– Tudod, mit – mondta álmodozó tekintetével gyöngéden végigsimítva a kislány arcát –, szerintem rám hasonlít.

Sylvie visszanézett rá, csillogó szemeibe, és csak úgy ficáinkolt a büszkeségtől.

Mikor végül elindultak, a délutáni fények már lágyak és tompák voltak. A londoni este megtelt a gyönggyel kivarrt ruhákba és rókaprémekbe burkolózott nők és csillogó cipőjű, ápolt bajuszú férfiak nyüzsgésével. A levegőben cukrozott mogyoró illata és benzingőz keveredett. Habár senki sem említette egy szóval sem, Sylvie azért tudta, hogy lekésték a vonatot, így egy jóval későbbivel kellett menniük. Kérlelhetetlenül vitte őket hazafelé, zötyögtek keresztül a vörösben játszó tájakon. Az egyik állomásnál, valahol a semmi közepén, Sylvie meglátott egy gyöngybaglyot. Egy vagy két másodpercig a madár a vagonjuk mellett szállt, úgy kísérté őket, mint valami szellem, aztán egyszer csak bedőlt, és az aranybarna színben reszkető mezők felé vette az irányt. Sylvie anyja a sarokba kuporodva aludt, résnyire kinyílt szájából az elmosódott rúztól rózsaszínűre festett folyócska szivárgott. Sylvie-nek kellett őt felébreszteni, amikor a hideg ablakhoz szorított arccal kiolvasta a peron fölé írt állomás nevét a szürkületben. Addig rázta az anyja vállát, amíg össze nem szedte magát, hogy el tudjanak indulni.

Buck várta őket. A Crossley motorháztetőjére könyökölve cigarettázott: parányi narancsfény az éjszakában. Amikor odaértek a kocsához, egy színpadias mozdulattal elnyomta a csikket a csizmájával, mindkét ajtót becsapta

mögöttük, és hazáig szinte egy szót sem szólt. Sylvie végül meghallotta a kocsibehajtó ismerős ropogását, ahogy a kerekek ráhajtottak a kavicsos útra, és látta a földszinti ablak sárga négyzetén át, ahogy az apja abbahagyja a járkálást az előszobában, felkapja a fejét, és elindul a bejárat ajtó felé. Néhány pillanat múlva Sylvie már iszkolt felfelé a gyerekszobába, a dadus szoknyája mögé bújva, odafönről még hallva apja ordítózását a távoli könyvtárszoba csukott ajtaján át.

Sosem látta Gingert többé. Egyszer-kétszer úgy rémlett neki, mintha hallotta volna a nevét, de csak azokból a gyűlölt hangú, elharapott beszélgetésekből, amelyek egyik pillanatról a másikra félbeszakadtak, amint benyitott a szobába. A londoni nap emlékét úgy őrizte magában, mint fényes borostyánt a tenger mélye – már elfeledte, és sosem gondolt rá –, egészen addig, amíg az apja nem telefonált, hogy Ginger meghalt. A telefonhívás megtörte a Howard és közte feszülő rideg, esti csendet.

Sylvie gondolatait a szélfogó mögül felhangzó hirtelen sikoltás szakította félbe. Connie feje és vállai egy pillanatra kilátszottak. Sylvie látta, hogy arcát a kezeibe temeti, majd újra eltűnt. Pár perc múlva újabb, halk nyöszörgés hallatszott. Lewis letette a sárkányrepülőjét, és odament Sylvie mellé. Most Charlie talpa és lábszárai emelkedtek ki a vászon mögül, mintha hason feküdt vagy négykézláb mászott volna.

– Mit csinálnak? – kérdezte Lewis.

– Nem tudom – válaszolt neki Sylvie, és megfogta a karját. – Miért nem szaladsz oda, és nézed meg, hogy minden rendben van-e?

Lewis meghökkent arcot vágott, de Sylvie bátorítóan biccentett egyet, és finoman megtolta Charlie irányába. Pár pillanat múlva Lewis futva tért vissza.

– Egy gyűrűt keresnek. A hölgy letette, de nem tudja, hogy hova.

– Hát ez elég szomorú! – jegyezte meg Sylvie, ahogy végignézett az óriási területen fodrozódó homokon. – Sosem fogják megtalálni. Talán nekem is segítenem kéne.

Eszébe jutott Connie heves viselkedése, és hirtelen elbizonytalanodott.

Ahogy megmoccant, Esther felriadt, lerúgta magáról a törölközőt, és felült. Arca kipirult volt, és forró. Sylvie szánakozó pillantást vetett a szélfogó felé, majd elővette a maradékokat a piknikkosarukból. A főtt tojást, a sózott marhatekercset és az almát már megették, de maradt még limonádé, és direkt félretett néhány szelet zsírpapírba göngyölt gyömbéres kalácsot is.

Amint végeztek az uzsonnával, nem tudták megállni, hogy ne a másik családot bámulják. Még mindig ott csúsztak-másztak a homokban, és egyre távolabb folytatták a keresést. Connie egyre gyakrabban állt meg a kétségbeesett négykézlábazásban, hogy felálljon, és a tengert kémlelje. Egyre közeledett. Sylvie tudta, hogy nemsokára mindenkinek közelebb kell húzódnia a kunyhókhoz, és akkor a gyűrű biztos, hogy örökre elveszik.

Hirtelen felugrott, lesöpörte a morzsákat az öléből, és elindult a szélfogó irányába.

– Segíthetek?

Connie visszaült a bokájára. Arcán ezüstszínű csíkok fénylettek, mintha csiga mászott volna át rajta. Csuklójával letörölte az arcát.

– Elvesztettem egy gyűrűt – mondta. – Egy jegygyűrűt. Levettem, nehogy lecsússzon a vízben, ha bemegyünk fürödni. Biztos voltam benne, hogy a cipőmbe tettem, de ezek szerint mégsem.

– A jegygyűrűd? Hát ez tényleg elég szerencsétlen dolog!

Connie arca összerándult. Elkapta a tekintetét, majd az ölébe bámult.

– Meg kell találnom. Egyszerűen muszáj.

– Annyira nagy baj lesz belőle, ha nem? – kérdezte Sylvie kedvesen. – Csak azért – bizonytalan mozdulattal körbemutatott –, mert ahhoz igen nagy szerencse kell, hogy megtaláld ebben a tengernyi homokban.

Minthogy Connie nem válaszolt, hozzátette:

– Nagyon mérges lesz a férjed, ha elveszíted?

Connie nem nézett fel.

– Nem – jegyezte meg egykedvűen. – Nem lesz mérges.

– Na, hát ez máris egy jó hír – mosolyodott el Sylvie.

– Szerintem az enyém mérges lenne. Iszonyúan mérges.

A hangja elhalkult, ahogy hirtelen dermesztő bizonyossággal felrémlt benne, mennyire felszítaná Howard dühét az az irracionális meggyőződés, hogy a jegygyűrű elvesztése egyet jelent a hűtlenség végső, megfellebbezhetetlen bizonyítékával.

Újra Connie felé fordult:

– Talán vesz neked egy újat – jegyezte meg könnyedén.

– Ha jól kevered a lapjaidat!

Abban a pillanatban, ahogy kimondta, már tudta, hogy nem kellett volna.

Connie elhülve nézett rá, aztán elfordította a fejét.

– Nincs is férjem.

Sylvie elképedt, egyáltalán nem értette. Connie testén borzongás futott végig.

– Nem az én gyűrűm – mély levegőt vett, ahogy ezt mondta –, az anyámé volt.

Kínos csend támadt. Sylvie hátralépett.

– Annyira sajnálom – dadogta. Rémülten nézte, hogy Connie megint az arcát dörzsöli.

Egy pillanatra Connie csüggedtnek tűnt, de aztán az állát felszegve azt mondta:

– Most már érted, miért kell megtalálnom.

Mindketten kétségbeesetten bámultak a homokra.

– Nem lehet, hogy a kunyhóban ejtetted el? – szólalt meg végül Sylvie. – Talán amikor átöltöztél?

Connie a fejét rázta.

– Nem, azt észrevettem volna. Koppant volna, amikor leesik. Itt kell lennie valahol.

– Hát akkor, ebben az esetben... – kezdte Sylvie, és összeráncolta a szemöldökét. – Van egy ötletem. Várj egy percet.

Odasietett a nyugágyhoz, ami körül a saját holmijaik heverték szanaszét, és hozott egy homokozólapátot. A többiek nézték, ahogy a szélfogó egyik végétől hátrálni kezd, és a lapáttal egy csíkot húz mögötte a homokba. Aztán éles sarkot metszett a homokba, és az előző vonalra merőlegesen húzott egy újabb egyenest, majd egy párhuzamost az első vonalra, és végül visszafordult a szélfogó irányába. Mire kiegyenesedve felállt, kimelegedve és egy kicsit kifulladásra, szabályos, tenispálya nagyságú téglalapot metszett a homokba a szélfogó köré.

– Most mindannyiunknak fel kell sorakozni a végén, mintha egy verseny startvonalán állnánk, és mindenki-

nek át kell kutatnia a közvetlenül előtte lévő homokszót.

Connie kétkedve nézett rá.

– De hát nem is biztos, hogy itt vesztettem el.

– Mivel egész nap nem mentél messze a szélfogótól, az a legvalószínűbb, hogy valahol ezen a környéken vesztetted el.

Connie eltátotta a száját.

– Mindegy – hadarta Sylvie tovább. – Az egész strandot úgysem tudjuk átkutatni, és ez a megfelelő módja annak, hogy legalább a legfontosabb részt rendesen átvizsgáljuk.

Minthogy Connie még mindig bizonytalanul nézett rá, hozzátette:

– Egy filmben láttam, hogy így kell.

– Láttál egy filmet, amiben valaki elvesztette a gyűrűjét a tengerparton a homokban?

– Hát nem egészen – ismerte be Sylvie. – A filmben tulajdonképpen egy gyilkos fegyvert kerestek. És nem a tengerparton. De nem értem, miért ne működhetne ugyanúgy. Egyszerűen így kell átvizsgálni a terepet, ha biztosak akarunk lenni abban, hogy nem nézzük meg kétszer ugyanazon a helyen, miközben esetleg más területeket teljesen kihagyunk.

Connie figyelmesen nézett végig a lehatárolt területen.

Sylvie odahívta a gyerekeket is. Felelősségének teljes tudatában hevesen magyarázta nekik, hogy mi a teendők. Esthert, aki addigra már felébredt, és elmélyülten játszott, a kikötőben kapható édességgel kellett megvesztegetni, hogy hajlandó legyen segíteni.

– Nem fog sokáig tartani – fogadkozott Sylvie, és megragadta a kislány karját. – Ha együtt csináljuk, hamar megleszünk vele.

De sokáig tartott. A vállalkozás teljes reménytelenségével azonnal szembesült, amint a térdére ereszkedett. Közelről nézve a homok az arany minden árnyalatában játszott, mintha csak arra találták volna ki, hogy apró ékszereket lehessen benne elrejteni. Néhol halványsárga fénye volt, mint a kőrisnek. Másutt élénksárga volt, mint a virágzó kankalin, vagy aranyszínben vibrált, mint a pergő gabona-szemek, amelyek közé néhol barna és fekete, apró, vulkanikus szemcsék keveredtek. És vagy százféle apró dologgal volt tele, minden egyes négyzetméteren – egy uszadékfa darabkája, törött kagyló, egy madártoll maradványa –, melyek mind tökéletesen alkalmasak arra, hogy jegygyűrűnek látsszanak. Sylvie érezte, ahogy a selymes homok átfolyik az ujjai között, és arra gondolt, meg kéne mondania Connie-nak, hogy csak az idejüket vesztegetik. Hogy ez a módszer lehet, hogy beválik, ha az ember egy kést vagy egy pisztolyt keres, de bizonyára nem működik, ha a keresett tárgy kisebb egy kalaptűnél, és ráadásul mostanra már minden bizonnyal alámerült és elsüllyedt a homokban.

Sylvie leült a sarkára, és megköszöörülte a torkát.

– Connie, szerintem... – furcsa volt így hangosan ki-mondani a nevét. Connie nem válaszolt, szigorú tekintettel mélyen előrehajolt. Sylvie-t egy vadászkutyára emlékeztette – azok szaglásznak ilyen elszántan, orrukat a földön tartva, nehogy elszalasszák a szimatot.

– Connie! – ismételte meg hangosabban.

Connie felemelte a fejét, de ahelyett, hogy Sylvie-re figyelt volna, ő maga kezdett el beszélni, mintha nem is hallotta volna, hogy Sylvie szólt neki az előbb.

– Sajnálom, hogy délelőtt olyan mogorva voltam. Az erdőben, először azt hittem, hogy nem akarsz köszönni

nekünk. Nekem és Charlie-nak. És aztán, ami a kulccsal volt, olyan rosszul jött ki – mondta, és váratlanul kedvesen rámosolygott Sylvie-re, aztán újra a homok fölé hajolt.

Sylvie szótlánul nézte egy percre, majd sóhajtott, és folytatta a keresést. Igyekezett mindig csak a lehető legkisebb területre koncentrálni, és módszeresen átkutatni, mielőtt áttért volna a következő darabra, de a tekintete olykor óhatatlanul az útjába kerülő dolgokra tévedt. Aztán amikor kiderült, hogy csak egy darab követ vagy régóta ott heverő üvegszilánkot lát, nem emlékezett, hogy hol is tartott az előbb, így felmerült benne, hogy akár száz gyűrű is elkerülhette a figyelmét.

Bár a nap csak egy kicsit csúszott lejjebb az égen, a levegő hirtelen nagyon lehűlt. A gyerekek már rég feladták, és elmentek játszani. A szeme sarkából Sylvie látta, hogy Charlie és Lewis kitaláltak valami játékot, és épp az evezőkkel kardoztak, de nem volt szíve visszahívni őket. Épp vissza akart dobni a homokba egy mézszínű kavicst, amikor a jobb kezével valami pici, kemény tárgyhoz ért. Ott hevert, félig betemetve, még épp elkapta a hosszúra nyúlt napsugarak fényét. Sylvie-nek olyan hevesen kezdett verni a szíve, hogy nem mert hozzáérni, nehogy megint csalódnia kelljen. Ahogy a következő pillantban ott feküdt a tenyerén, csak bámult az eldurvult aranyra, a döbbenettől némán meredt a karika belső felébe gravírozott betűkre, hogy ezek szerint mégis sikerült meghazudtolni a statisztikát, a tiszta szerencse erősebbnek bizonyult a józan számításnál.

Először Lewis kapott észbe. Biztos látta, hogy Sylvie leült, és odajött megnézni, hogy miért. Az anyja válla fö-

lött belenézett a tenyerébe, és felderült arccal kiáltozni kezdett:

– Anya megtalálta! Anya megtalálta a gyűrűt!

A következő perc teljesen zavaros volt. Sylvie csak arra emlékezett, hogy a gyűrűt odanyújtotta Connie-nak, miközben a gyerekek körülötte ugráltak. Connie arca megremegett, majd ellágyult, ahogy a gyűrűt az ujjára húzta, végül pedig ő maga is megszólalt, és valami olyasmit mondott az általános hurrák és juhéjjok közepette, hogy:

– Az isten szerelmére, többször lehetőleg ne veszítsd el! Nem hiszem, hogy még egyszer meg tudnánk találni.

Ahogy a lelkesültség alábbhagyott, senki sem tudta, mihez is kezdjenek. Sylvie Lewishoz és Estherhez fordult:

– Azt hiszem, szedelőzködnünk kéne, és el kellene indulnunk hazafelé.

De a „haza” nem a saját otthonukat jelentette, és azal a sikerélménnyel, amit érzett, nem volt felkészülve, hogy ismét el tudja viselni a krémszínű és levendulalila bútorok szagát, és a rossz hangulatot, amit Ginger halála okozott. Ráadásul a nap épp gyönyörű estébe olvadt. A strand majdnem teljesen kiürült mostanra, a dagály kifutott a partra, és a halványuló fények még inkább elmosták az ég és a víz határát.

– Mi lenne, ha játszanánk valamit együtt, mielőtt hazamegyünk? – kérdezte hirtelen lelkesedéssel.

Fél óra múlva Sylvie a konyhóban várta Connie-t, hogy hozza az ütőket és a labdát. Még jobban ki volt melegedve, mint előtte, de nem az idegességtől és a feszültségtől, mint az előbb, amikor a homokban térdelt – most nyugodtnak és felszabadultnak érezte magát. A konyhóból kifelé jövet felkapott két üveget és a fémbögrét. Miu-

tán a limonádéból inni adott a gyerekeknek, Connie-hoz fordult.

– Ehhez mit szólna? – kérdezte, és meglengette a ginesüveget, aminek az alján látszott a lötyögő ital. – Szerintem igazán ihatnánk egy kicsit.

Connie szeme elkerekedett.

– Honnan szerezted?

– Akkor találtam, amikor megérkeztünk. A strandkunyhót most örököltém, a nagynénémtől. Igazából elég sok mindene maradhatott itt, de senki sem mond róla nekem semmit.

– Hú, de szerencsés vagy! – Connie vágyakozva nézett végig a parton. – Még két nap, és mi mehetünk vissza a füstbe.

Sylvie újra megrázta az üveget.

– Hát jó – egyezett bele Connie. – Az a pár csepp nem árthat meg.

De az üvegben jóval több volt, mint amire számítottak, és alig maradt limonádéjuk, amivel keverhették. Ott ültek együtt, a kunyhó lépcsőjén, és nézték, ahogy a gyerekek a vízben tapicskolnak. Sylvie csaknem azonnal érezte, ahogy fejbe kólintja a gin, és a meleg szétárad a végtagjaiban. Úgy ültek ott Connie-val, hogy a térdük csaknem összeért. Nehéz volt elhinni, hogy ez ugyanaz a nő, aki reggel kérdőre vonta őt a kunyhóban.

Sylvie behunyta a szemét, majdnem elszenderedett, amikor Connie hirtelen megszólalt:

– Charlie a kisöcsém. Csak mondom, ha esetleg érdekel.

Sylvie szemei felpattantak. Naná, hogy érdekelte, de végül maga is arra jutott, hogy Connie nem lehet az anyja, túl fiatal hozzá. Habár Connie arca sokszor idő-

sebbnek látszott, szinte asszonyos benyomást keltett, de a legváratlanabb pillanatokban meg egészen úgy nézett ki, mint egy iskoláslány. Sylvie tétovázott, aztán feltette azt a kérdést, ami egy ideje már gondolkodtatta:

– Hol van az apád? Ő már... Úgy értem... él még?

Connie-nak beletelt egy kis időbe, mire válaszolt:

– Londonban van – mondta végül. – Elfoglalt. Ő... szóval vannak ezek a politikai dolgai.

Connie ivott egy kortyot a ginből, és úgy folytatta:

– Mióta anya meghalt, egy kicsit elvesztette az eszt. Nincs senki, aki hatni tudna a józan eszére.

– Miféle politikai dolgok?

– Hallottál már a...? – Connie belefogott, de azonnal félbe is hagyta. Inkább újra felemelte a bögréjét. – Jobb, ha nem mondok róla semmit.

Ahogy Connie Sylvie-re pillantott, és meglátta az arc kifejezését, még sietve hozzátette:

– Nem csinál semmi különöset. Többnyire csak gyűlésekre jár. Egyszerűen csak azt akarta, hogy pár napig Charlie és én ne legyünk láb alatt.

Sylvie még mindig kikerekedett szemmel nézett rá, de egy férfihang megakasztotta a beszélgetést:

– Ünneplünk valamit, hölgyeim?

A helyi újságíró volt az, aki korábban a győztes homokvárát fotózta. Öltönyt viselt, vagy legalábbis ami megmaradt belőle; nadrágja fel volt tűrve a térdéig, ingujja a könyökéig. De még mindig volt rajta mellény és nyakkendő, a nyakából pedig egy fényképezőgép lógott, ami lendületes, professzionális külsőt kölcsönzött neki.

Sylvie szégyenkezve nézett a bögréjébe, de Connie felszegte az állát:

– Na, és mi van, ha ünneplünk? Mit érdekli az magát?
– Engem? Ó, hát természetesen kíváncsi vagyok! – a riporter megpaskolta a fényképezőgépét. – Szakmai ártalom.

Connie-ra kacsintott, és várt.

– Hát jó, ha éppen tudni akarja, igenis van mit ünnepelnünk – hatásszünetet tartott.

A riporter túlzó mozdulattal felvonta a szemöldökét, hogy jelezze, mennyire várja a folytatást.

– Elvesztettem a gyűrűmet a homokban – Connie a férfi elé nyújtotta a kezét, rajta a gyűrűvel –, de ez a jó barát itt megtalálta! – fejezte be diadalmasan, oldalba lökve Sylvie-t. – Hát nem jobb sztori ez, mint az unalomig ismételt homokvárai?

A riporter nevetett.

– Ami azt illeti, tényleg jobb sztori lenne. Na jöjjenek, hölgyeim, hadd kapjam le magukat itt, a konyhá előtt!

Connie felpattant, de Sylvie ülve maradt.

– Nem vagyok biztos benne, hogy ez jó ötlet – motyogta.

– Ugyan már, gyere! – húzta fel őt Connie.

Egymás mellett álltak, amíg a riporter leírta Connie bátor beszámolóját, aztán feljegyezte a nevüket és a címüket is. A gyerekek abbahagyták a játékot, és őket nézték, egészen addig, míg Charlie hátulról le nem fröcskölte Lewist, mert akkor rögtön újrakezdték a harcot.

– Ahogy hallom, maga igazi hősnőként viselkedett – fordult Sylvie felé a riporter.

Sylvie elpirult a dicséret hallatán. Belekarolt Connie-ba, és amikor a riporter lenyomta a gombot, mosolygott, és szinte ugyanebben a pillanatban előntötte a szomo-

rúság. Eszébe jutott Ginger és az anyja, ahogy majdnem pontosan ugyanebben a beállításban mosolyognak a fényképen. Talán a gin tette. Valahonnan úgy rémlett neki, hogy a gin síróssá tesz, és már érezte is, hogy elérzékenyült. A nap majdnem véget ért, a föld épp most fordul ki a fényből, fetartóztathatatlanul, ahogy minden egyes tökéletes pillanat kérlelhetetlenül tovabillen, mint a fényképezőgép zárja.

Amint a riportert elment, Sylvie leereszkedett a homokba. Connie korábbi harcias kedve is elmúlt, ő is Sylvie mellé telepedett. Egy idő múlva Connie hangja zökkenette ki a gondolkodásból:

– Szerinted – kezdte halkán –, szerinted lesz háború?

– Nem tudom – válaszolta Sylvie, és próbálta elnyomni a torkát szorongató érzést. – Reméljük, nem.

Előző nap olvasott egy cikket az újságban, ahol a szerző egészen bizonyos volt abban, hogy nem lesz háború. A *Daily Express* eléggé felvidította, egészen addig, amíg az apja gúnyos megjegyzésétől újból rossz előérzete támadt. Sylvie kört rajzolt a homokba, és hozzátette:

– Charlie és Lewis legalább túl kicsik ahhoz, hogy be kelljen vonulniuk.

Connie oldalról rásandított:

– És a férjed?

Sylvie a kört tanulmányozta, amit rajzolt.

– Igen, neki alighanem be kellene.

Tulajdonképpen még sosem gondolt arra, hogy egy háború hogyan érintené Howardot.

– És nálad mi a helyzet? – kérdezte, hogy elterelje a beszélgetést Howardról. – Van valaki, akiért különösen aggódnál?

– Hát... – Connie bizonytalanul fogalmazott. – Tulajdonképpen van valaki, akivel együtt járok, ha erre gondolsz. Legalábbis voltunk moziban néhányszor...

Connie félbehagyta a mondatot, aztán, mintha érezte volna Sylvie várakozását, még hozzáfűzte:

– Tednek hívják. De semmi komoly nincs köztünk. Legalábbis az én részemről. Azért aggódnék érte; nem lenne jó érzés veszélyben tudni őt. Mindenki azt beszéli, hogy Londont le fogják rombolni, és evakuálni kell.

Connie megborzongott.

– És mentek?

Sylvie elfordult, a gyerekeket nézte. Charlie a hátán vitte Esthert, miközben Lewis vízzel fröcskölte őket.

– Nem – mondta Connie, és követte Sylvie tekintetét.
– Nem hagyhatom apát magára. És nem akarom, hogy Charlie egyedül menjen idegenek közé.

Sylvie megértően bólintott.

– Én sem akarnám. Nem tudni, hogy hol vannak, ki vigyáz rájuk – Sylvie megborzongott –, félni, hogy talán sohasem jönnek vissza.

Egy darabig némán ültek, bámulták a tengert, mintha a német flotta bármelyik pillanatban feltűnhetne a láthatáron.

– A múlt héten átjött egy ember, hozott egy gázmaszkot – szólalt meg hirtelen Connie. – Azt akarta, próbáljam ki, hogyan kell használni. Összenyomta vele a frizurámat, mire sajnálkozni kezdett, hogy biztos a sminkemet is elkeni! Mondtam neki, nem hinném, hogy épp a sminkem miatt fogok aggódni, ha egyszer kitör a háború.

– Én igen – mondta Sylvie eltökéltem. – Nem hagyhatom, hogy a németek megakadályozzanak abban, hogy a lehető legjobban nézzek ki.

Sylvie-t kirázta a hideg, megdörzsölte a karjait. A nap éppen lebukott a fenyők mögött, ők pedig a kunyhók egyre hosszabbodó árnyékában ültek.

– Azt hiszem, haza kéne vinnem a gyerekeket.

A hosszú bicikliút hazafelé nem tűnt valami csábítósnak. Sem az a rosszallás, amire a késői és zilált hazatérés miatt feltétlen számíthatott. Ráadásul a lehelete most még ginszagú is lehetett. Felsóhajtott, és Connie-hoz fordult:

– Ugye holnap is itt lesztek?

– Hát, nem nagyon van más választásunk.

Ez egy kicsit kelletlenül hangzott, de aztán Connie elnevette magát, és megszorította Sylvie karját. Sylvie érezte homokos ujjainak érdes érintését és kezének melegét.

Connie felnézett az égre.

– Szerinted holnap is ilyen szép időnk lesz?

– Igen – mondta Sylvie határozottan, habár tudta, hogy az előrejelzés korántsem biztató.

ÖTÖDIK FEJEZET

Norfolk, napjainkban

Ahogy a fenyves gerincére ér, Martha már fel van készülve az üres parkoló látványára, Colin Ford Mondeójának hűlt helyére. A kék autót meglátva előnti a megkönnyebbülés és a bizalom Colin, a tengerpart, Norfolk és az egész csodás, esős Anglia iránt. Martha ügyel a lépéseire a sziklás-homos úton, és hagyja, hogy a légzése is megnyugodjon, visszatérjen a maga lassú ritmusába. Colin amúgy is túlságosan elfoglalt ahhoz, hogy észrevegye őt; a kormányra dőlve telefonját az állához szorítja. Amint Martha beszáll, befejezi a beszélgetést, és az út hátralevő részében egy szót sem szól hozzá. Miután megérkeznek, Colin kiemeli Martha csomagjait a csomagtartóból, és becipeli őket az előtérbe. Martha mostanra már annyira kínosan érzi magát amiatt, hogy feltételezte róla, megléphet a csomagjaival, hogy jóval több borraivalót ad neki, mint amennyit egyébként elégnek tartana. Colin felé nyújtja hatalmas kezét:

– Ha bármikor fuvar kell – mondja ünnepélyesen –, hívja Colint!

A szálloda nem olyan, ahogy Martha elképzelte. A hall halványzöld falain repedezett aranykeretbe foglalt olajké-

pek függenek, és a piros, skótkockás futószőnyeget művirágok szegélyezik. Martha valami *tengerpartibbra* számított; csinos, tengerészcsíkos mintákban reménykedett, fehér-sötétkéék berendezéssel, amit a homokozóvödrökkel és lapátokkal türelmetlenül ugrabugráló gyerekek lármája tesz élettelibbé. Az ebédlő bejáratánál tábla hirdeti a háromfogásos vacsora menüjét: fóliában sült tengeri pisztráng, marhaszelet Niçoise salátával. Erről eszébe jut Marthának, hogy már jó ideje nem evett semmi rendeset, de az ürességet nem csak a gyomrában érzi. Míg összeszedi a csomagjait, hallja, amint felzúg a Mondeo motorja, majd egyre halkul, ahogy Colin hazafelé tart.

A recepciónál ülő hamvasszőke hajú nő épp számokat jegyez fel egy darab papírra, szája némán mozog. Meglátja Marthát; kezében a toll egy pillanatra megáll, arcán ideges rángás fut át, mielőtt sikerülne mosolyt erőltetnie az arcára. Felírja Martha útlevélenek számát és szobaszámát, alkarján közben karkötők csúszkálnak föl-le, sercegnek, mintha valaki homokot rázna egy serlegben. Hív valakit, hogy segítsen Martha csomagjait felvinni a felső szintre, a szobájába. Amikor odaérnek, Martha bizonytalanságát helyrebillenti a kétségtelen siker: elvégre *itt van!* Angliában, Wellsben, abban a szállodában, ahová az apja akart jönni! Amint az ajtó becsukódik mögötte, a sikerélménye halványulni kezd, aztán végképp eltűnik.

Ledől az ágyra, lerúgja a cipőjét, amiből kisebb homokhalom dől a szőnyegre. Az éttermi vacsora gondolatát végleg maga mögött hagyta. Az sem segít, hogy valaki már elvitte az ágytakarókat, és behúzta a függönyöket, amitől az egész szoba csendessé, éjszakai hangulatúvá vált. Csak egy percre dőlök le, gondolja Martha, de amint

vízszintesbe kerül, a szemhéja úgy fut le, mint a redőny, és nyilvánvalóan nincs számára más lehetőség, mint levetni a ruháit, és betakarózni. Mégis, mialatt levetkőzik, és bebújik a takaró alá, úgy érzi, nem hagyhatja az egész napot kárba veszni. Egyre élesebben hallja a kisváros, a járókelők hangjait odakintről és a fapadló nyikorgását a folyosóról. Most melege lesz. Aztán meg fázik. Aztán meg hallja, hogy a szomszéd szobában van valaki: birkózik az akadozó fiókkal, bekapcsolja a rádiót, majd egyből ki is kapcsolja, lehúzza a vécét, végül – elég idegesítően – végeérhetetlen orrfújásba kezd, pontosan a fal túloldalán.

Hogy teljen az idő, Martha végigpörgeti emlékezetét az összes lehetséges ismerős nevén, hátha talál köztük egy Catkinst, vagy legalább Catherine-t. Először csak azért fogott hozzá, hogy elterelje a figyelmét a szomszéd trombitálásáról, de hamarosan a lehető legalaposabban megy végig a szülei ismerősein, barátain, egész kis korától fogva, amikor a felnőttek nevetése és az apja cigarettafüstje a gyerekszobáig kigyózott. Egyetlen lehetséges jelöltet se talál. Végül fáradtan és idegesen a könyve után nyúl, és felkapcsolja az olvasólámpát. Mire lekapcsolja, a sötét bútorok hamuszürkének látszanak a hajnali derengésben, és a madarak első hajnali éneke már csalogatja az új nap fényét. Martha rájön, hogy nemsokára mehet is reggelizni, addig visszadől a párnákra.

A repülő a tengerbe zuhan. Jobbra-balra dülöngél, a fej fölötti csomagtartók kinyílnak, és táskák úsznak keresztül az utastéren. De valahogy mégsem kézitáskák vagy aktatáskák cikáznak Martha feje körül, hanem Janey elfeledett játékosdobozának tartalma: a babateáskészlet,

festett, aranybarna macis mintával, a szurkolólány Barbie flitteres egyenruhájában és egy pár tépőzáras görkorcso-lyá, amit Janey az első zongoravizsgájára kapott. Martha kapkodja a fejét a repülő tárgyak elől, miközben zene harsog a hangfalakból. Várja, hogy végre megszólaljon a pilóta, és felhívja az utasok figyelmét az ülés alatt talál-ható mentőmellényre meg a megfelelő testhelyzetre, de ehelyett a zene lesz csak egyre fülsüketítőbb – mire egy-szer csak valahogyan a tengerben úszva találja magát, míg az egyik karcsapással a telefonját kapja el.

– Anya?

Martha félig ülő helyzetbe húzza magát, pislog né-hányat. A szőnyeg nappali fényben úszik, a komód fölé akasztott képen tehének legelésznek békésen egy buja mezőn. Martha próbál visszaemlékezni, hogy mégis hol a fenében lehet.

– Anya? Felébresztettek?

– Khm... hm... – Martha egyelőre csak mormogni tud. Nyelve a szájpaddlásához tapadt. Némi erőfeszítéssel feljebb tornázza magát az ágyban, nekidől a fejtámasz-nak.

– Janey – sikerül végre kinyögnie. A könyökénél lévő rádión az óra pirosan villog: 14:30. Délután fél három? Az nem lehet. Valaki porszívóz odaát, folyton a deszka-szegélynek üti a porszívó fejét, és ettől a hangtól még nehezebb összeszednie a gondolatait.

– Fél tízig vártam – Janey vékony, összeszorult han-gon beszél, mintha hangjának át kéne törnie valami régi mángorlón. – Ilyenkor már fent szoktál lenni.

– Itt vagyok, minden rendben. Tényleg – Martha hangszálai életre keltek. Kényelmesen elhelyezkedett a

matracon, és boldogan belemosolygott a telefonba. – Jaj, de jó hallani a hangodat, édesem! Hogy vagy?

Martha túl későn hallja meg saját hangjának mohó türelmetlenségét, és a következő pillanatban Janey már vissza is húzódik, mint a megriadt őzike.

– Jól vagyok.

– És az óráid?

Kis csend.

– Jól mentek.

Martha erősen gondolkodik, megpróbál olyan kérdést kitalálni, amire nem lehet egyszavas választ adni. Hányszor játszották már ugyanezt a játékot, mióta Janey tizenöt lett! A reménytelen küzdelem, hogy a kommunikáció apró lángját valódi beszélgetéssé szítsa. Egy perc múlva határozott örömmel teszi fel a kérdést:

– Na, és mit csinálsz majd a hétvégén? – és minthogy Janey nem válaszol azonnal, véletlenül hozzáteszi: – Van már valami terved?

Au, basszus!

– Nem, nem igazán.

Martha szabad kezével az ágytakarót gyűrögeti. Minden ágynemű fehér – ami Martha szerint elég nagyzóló szín egy szállodának.

– Próbáltalak hívni tegnap – szólal meg Janey. – Kétszer is. De nem értelek el.

Majd hozzáteszi:

– Úgyhogy végül felhívtam Elizabeth nénit.

Martha a szülői lét elképesztő igazságtalanságára gondol, és nyel egy nagyot. Janey megteheti, hogy napokig nem elérhető. Egyszer majdnem két hétig nem tudta elérni, ami alatt Janey-nek, az isten szerelmére, látnia kel-

lett, hogy hányszor, de hányszor kereste. De azért ő persze minden pillanatban elérhető kell, hogy legyen, amikor csak a lánya gondol egyet, és beszélni akar vele. Most még a bűntudat is fokozza az ingerültségét; nemcsak, hogy nem volt elérhető, de ráadásul Janey nem is tudja, hogy hol van éppen. Persze, hacsak Elizabeth el nem mondta neki. Ami elég ironikus lenne, hiszen épp Elizabeth szokta mondogatni neki, hogy most már hagyja felnőni a lányát, és ne akarjon minden lépéséről tudni.

– És mit mondott Elizabeth néni? – kérdezi Martha óvatosan. Mondjuk, a lánya eddig semmi jelét nem adta, hogy tudná, az anyja csak egy rövid vonatútnyi távolságra van tőle, de azt nem nagyon tudja elképzelni, hogy Elizabeth falazott volna neki. Sokkal valószínűbb, hogy a maga praktikus és hivatalos módján megmondta Janeynek az igazat.

– Hogy biztos moziba mentél, kikapcsoltad a telefonodat, és elfelejtetted visszakapcsolni.

– Ó! – Martha elejti az ágytakarót.

– Szóval ez volt?

– Mi?

– Moziba mentél, és kikapcsoltad a telefonodat?

– Ühüm... olyasmi – motyogja Martha. Legalább a második fele igaz. Tényleg kikapcsolta a mobilját.

– Nemsokára lesznek a vizsgáid, ugye? – kérdezi, részben, hogy elterelje a témát, részben pedig azért, mert éjszaka egyszer csak eszébe jutott, hogy Janey még semmit nem mondott neki a vizsgákról.

– Már kész vagyok. Múlt héten voltak.

– Múlt héten! Miért nem szóltál? – Martha idegesen felpattan, és előnti a pánik, a gyomra összerándul. Soha

nem sikerült teljesen eltitkolnia, hogy valamiképp abban a hitben él, Janey egyetemi sikerei az ő szerencsekívánásaitól, a megfelelő időpontban elmondott imáitól és a végzett folytatott titkos alkudozásaitól függnének, amelyek képesek megváltoztatni a csillagok állását Janey érdekében. Mindez talán mellékhatása annak a ténynek, hogy annak idején ő maga mindig is nagyon jó vizsgázó volt. A kihívás, az összpontosítás, az egyszerű stratégia, hogy mindig kitalálta, mit vár a vizsgáztató, és pontosan azt nyújtotta – egészen hasonló volt ez ahhoz, amit néhány évvel később Clemmel való kapcsolatában is működtetett, és ami aztán ahhoz vezetett, hogy terhes lett, az utolsó évét halasztotta az egyetemen, és huszunkét évesen férjhez ment.

– Csak felzaklattad volna magad, anya.

– Dehogy, egyáltalán nem! – csattan fel Martha, miközben arra gondol, bárcsak igaz lenne, amit mond.

– Mindegy is. Jól ment.

Majd halkabban megismételte:

– Szerintem jól ment.

Martha azon kapja magát, hogy szeretné a világ minden létező szótárából kitépni a „jól” szócskát, és hatalmas máglyát rakni belőlük.

– Hát akkor jó – folytatja Martha, és ügyel, hogy a hangja lehetőleg nyugodt legyen. – És elmész majd megünnepelni?

– Lehet – mondja Janey. – Talán.

Hosszú csend következik; Martha a füléhez szorítja a telefont, hátha meghallja Janey lélegzetének finom hullámzását, hátha megtalálja a kulcsot, a titkos kódot, amivel áthidalhatja a kettejük közti távolságot.

Nem először éri ezt. Janey ötéves volt, amikor Martha először szembesült ezzel a tehetetlenséggel. Rettenetes hisztirohamok törtek rá akkoriban, szörnyű zokogógörcsök – abból a fajtaból, amitől a többi anyuka általában óvatosan odébbáll –, Martha pedig le-föl rohangált, aggódó tekintettel, kétségbeesetten. Az, hogy Janey-nek ilyen a vérmérséklete, önmagában is épp elég volt Marthának – sem magát, sem Cemet nem tartotta olyan embernek, aki közszemlére teszi az érzéseit –, de a legrosszabb az egészben mégis az volt, hogy a rohamok a semmiből jöttek, minden látható ok vagy előzmény nélkül. Bárhol is voltak, akár egy bevásárlóközpontban vagy kisboltban, egyszer csak Janey megmakacsolta magát, letottyant a fenekére, és egy lépést sem volt hajlandó tenni; csak ordított, céklavörös fejjel, addig, amíg teljesen ki nem merült, és elfehéredett arcán már csak a könnyek húzta csíkok nyoma maradt. Martha csak nézte, tehetetlenül és szégyenkezve, hol dühösen, hol szelíden vigasztalva, míg a vihar el nem vonult. Természetesen Cemet hibáztatta, pontosabban Clem hiányát. Csakhogy egy csomó Janey korabeli gyereknek szintén elváltak a szülei, sokan közülük jóval csúnyábban, mint Martháék, és az ő gyerekeik mégis sokkal nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabbak és vidámak voltak. Akkor ő mégis mit rontott el?

Aztán Martha egyik délután átfutott egy gyereknevelésről szóló könyvet a könyvtárban. A szerző azt javasolta, hogy amikor kitör a roham, próbáljon meg olyasmiket mondani, hogy: „*Úgy hangzik*, ma nagyon mérges lehetsz a világra.” Vagy: „*Úgy hangzik*, valaki igazán elkészerített téged.” És így tovább, ugyanezen séma mentén. Amikor a démonok megint közeledtek, Martha nagyon odafigyelt.

Aztán így szólt: „Úgy hangzik, teljesen...” és már a nyelve hegyén volt, hogy „tejesen bolond vagy”, de az utolsó pillanatban sikerült visszaszívnia, és „szomorúra” cserélni a szót. „Annyira szomorúnak tűnik a kislányom ma reggel.” – tette még hozzá. Janey sírása erre hüppögéssé csendesedett, majd lassan bólintott, nyirkos kis kezeit Martha felé nyújtotta, és hagyta, hogy az anyukája felhúzza a földről.

– Janey? – Martha még erősebben szorítja a telefont. Elakad. – Janey – kezd bele újra –, úgy hangzik...

De a mondat a torkán akad.

– Anya, mennem kell.

– Janey, várj még egy percet!

Valójában úgy hangzik, jön rá Martha ekkor, hogy a lánya fél. Eszeveszettül fél, és erről semmit sem mond az anyjának.

– Janey!

– Szia, anya, majd beszélünk.

És a vonal megszakad.

Martha visszahanyatlik a párnára. Egy perc múlva megint felül. Gondolkodik, mit kellene mondania neki: „Janey, úgy hallom, mintha valami baj lenne, és szeretném, ha rendesen meg tudnánk beszélni. Janey, mintha szomorú lennél valami miatt, kezdek aggódni érted. Janey, édesem, nem fogod elhinni, pedig: Angliában vagyok!” Aztán, ahogy a visszahíváson kezd gondolkodni, figyelmeztetnie kell magát a vonaton tett fogadalmára – *várj még legalább két hetet* –, és elhajítja a telefonját a hófehér takaróhalmon túlra.

A szálloda odalent hátborzongatóan csendes, leszámítva a porszívó halk zúgását, ami még mindig lehallatszik az

emeletről. Az étteremben az asztalok lepusztítva, mindenütt zsírfoltos tányérok, rózsaszín aljú borospoharak és gyűrött szalvéták hevernek. *Hová tűnt mindenki?* Olyan az egész, mint egy színház előadás után: a színpadon még ott vannak szanaszét a kellékek, de a színészek és a közönség már rég elment. A konyhaajtóban feltűnik egy pincér fényes, fekete nadrágban, kezében szendvicsestányérral, de már fordul is tovább. Utánaindulva Martha a bárba jut, ahol csendben iszogató, magazinokat olvasgató, józan külsejű vendégek sokaságának látványa fogadja. Néhány asztali lámpát már fel is kapcsoltak. A földön egy labrador terpeszkedik, aki odaadó figyelemmel követi a pincér mozgását. Martha kivesz egyet a pénztár mellett tornyosuló étlapok közül. Nem sürgős elmennie. Odakint az ég ónszürke, a járdán elsiető nőn harisnya és melegítő is van. Marthának Ras hangja cseng a fülében: „Egész májusban egy angliai tengerparton?”. Óvatosan átlépi a labradort, és leereszkedik egy szegecselt bőr karosszékre. Talán ha eszik valamit, jobb kedve lesz.

Kisvártatva arra lesz figyelmes, hogy valaki áll mögötte. Egy idősödő hölgy egyensúlyoz a mankóján, fekete-piros, afrikai mintázatú, hullámszó, kaftánszerű ruhában. Dús, ezüstszerű haja a nyakánál van összecsatolva, egyik hóna alatt egy dobozt szorít.

– Itt én szoktam ülni!

Martha megkönnyebbülten látja, hogy a hölgy nem rá néz, hanem a kanapéra, amin egy fiatal pár ücsörög, olyan szorosan egymás mellett, hogy az arcuk gyakorlatilag összeér. Az idős hölgy aggasztóan meginog, és Martha észreveszi, hogy jobb lábát térdig egy műanyag szerkezet tartja. Martha gyorsan a mellette lévő helyre mutat:

– Ó, istenem! Miért nem ül le inkább ide?

Az idős nőnek élesek a vonásai, de aranybarna szemével lágyan, kissé bizonytalanul néz. Mindenesetre meglepetten felvonja a szemöldökét, és úgy mered Marthára, mintha csak ebben a pillanatban vette volna észre.

– Jaj, de kedves! Habár – teszi hozzá jelentőségteljesen –, a kanapét jobban szeretem.

Még egy végső, átható tekintetet vet a kanapét elfoglaló párra, és az üres hely felé veszi az irányt. Martha felpattan, hogy segítsen, de a nő nem vesz róla tudomást. Martha még mindig bizonytalankodik, félig már feláll, amikor a doboz megindul, és lassan, lustán csúszva lezuhan a földre. Ahogy Martha utánakap, leveri a tetejét, mire színes papírpénzek és műanyag bábuk hullanak a padlóra.

– Ó, jaj!

Az idős hölgy olyan gyötrődve sóhajtozik, hogy Marthának nincs más választása, mint hogy négykézlábra ereszkedjen, és összeszedje a szétrepült játék pénzeket és a kis piros-zöld házikókat, amik nevetségesen messze elpattogtak szerte a kövön. Végül felegyenesedik, a térdét dörzsölgetve visszaül a karosszékébe, és kiemeli a táblát, hogy a játék darabkáit a helyükre tegye.

Az idős nő erre előrehajol:

– Játszunk egyet?

– Ja nem, én csak... – kezdi, de aztán elhallgat, amikor látja, hogy a nő már szét is hajtogatta a Monopoly-táblát, és éppen a kártyákat meg a játék pénzeket rendezgeti. Martha még mindig kővé dermedve nézi, amikor megérkezik a pincér.

– Üdvözlöm, Mrs. Gretchen, hozhatok valamit?

Mrs. Gretchen megrázza a fejét. Mélyen előrehajolva egy nagy kupac papírpénz fölé görnyed, amit épp két kisebb halomba rendez. Martha és a pincér is csendben nézik. Egy perccel később Martha megérinti a pincér ingujját:

– Hozna nekem egy hosszú kávét és egy tonhalas szendvicset?

Ahogy a pincér megfordul, megbotlik az asztal mellé támasztott mankókban. A bokáját dörzsölve idegen nyelven morog valamit halkán, de Martha még így is érti, hogy valami gorombaság lehet. Fájós bokáját óvatosan tartva – mint valami lesérült versenyló – lehajol, és visszateszi a mankókat. Mielőtt újra felegyenesedhetne, Gretchen megragadja a karját:

– Whiskyt kérek vízzel. De – enged a pincér szorításán, hüvelyk- és mutatóujjával egy-két centit mutat – csak ennyi vízzel.

– Gretchen! – kezdi Martha, miután a pincér elmegy.
– Milyen szép név!

– Gretchen Clarke vagyok – várakozásteljesen fürkészi a hatást. – Hallott már rólam?

– Még nem – mondja Martha lassan –, azt hiszem, nem. Tudja, Kanadából jöttem – teszi hozzá gyorsan, amikor látja Gretchen arcán a hirtelen csalódottságot. – Bizonyára azért nem hallottam önről.

Fél órával később Gretchen nemcsak megszerezte a legtöbb elérhető ingatlant, de olyan fejlesztéseket és építkezéseket is végrehajtott, hogy még a legolcsóbb telkek is súlyos pénzeket hoznak neki, ahányszor csak Martha rájuk lép. Természetesen Martha érti, mi történik, de ettől még nem nagyon tud mit tenni. Amikor először látta, hogy Gretchen magának oszt a bankból, nem vette

tudomásul. A második alkalommal egy kissé rosszallóan megköszörülte a torkát, de Gretchen olyan ártatlanul nézett rá, hogy Martha nem tudott mit mondani, inkább gyorsan lefoglalta magát a szendvicsével.

Martha épp azon mereng, vajon egyáltalán lehetséges-e úgy végigmenni a táblán, hogy elkerülje ellenfele telkeit, amikor is egy fiatal nő lép be a bárba, és céltudatosan feléjük siet. Mustársárga pamutszoknyát visel zöld inggel és manócsizmával, a harisnyája éppolyan gesztenyebarna, mint a haja. Leguggol Gretchen mellé, és megpuszítja.

– Már megint csalsz, anya?

Gretchen megrémül.

– Sose csalok! – majd Martha felé fordulva hozzáteszi:

– Nem csaltam, ugye, hogy nem?

Martha igyekszik semleges, semmitmondó arcot vágni.

– Én legalábbis nem vettem észre.

– Látod! – diadalmaskodik Gretchen.

– Jól van, legyen, ahogy akarod! Akkor sose csalsz.

A fiatal lány sűrű szemöldökét felemelve Marthára néz, aki visszamosolyog rá.

Gretchen egyikükről a másikukra pillant, majd összeráncolja a homlokát.

– Ez itt a lányom, Epiphany – jegyzi meg, egy kissé mereven.

A lány egy grimasz kíséretében hozzáteszi:

– Csak Pip.

Mire Gretchen arcán elmélyülnek a rosszallás barázdái, Pip a zsúfolt Monopoly-táblára néz, majd Marthához fordul:

– Remélem, nem vesztegette el az egész délutánját. Mióta anyám eltörte a bokáját, ide jár, amíg én dolgozom, és

mindig sikerül megfűznie valamelyik gyanútlan vendéget egy körre. Senki sem tud ellenállni neki, igaz, anya?

Pip megszorítja anyja karját, mintha ezzel akarná elvenni az élet annak, amit mondott róla.

– Azelőtt színésznő volt, és sikerült tökélyre fejlesztenie a lökött öreg hölgy szerepét. Még szerencsésnek mondhatja magát, hogy nem pénzben játszottak.

– Egyáltalán nem bánom, hogy játszottunk. Jó szórakozás volt.

Martha Gretchen felé fordul, aki hidegen elbámul Pip válla fölött.

– Színésznő volt! Milyen izgalmas élete lehetett!

Gretchen arca erre felenged egy kicsit.

– Apám vett egy színházat. Itt, Wellsben. Gyakorlatilag a színpadra születtem.

– Na gyere, anya – áll fel Pip –, haza kell mennünk, és el kell engednünk...

– Martha.

– El kell engednünk Marthát, hogy a saját dolgával foglalkozhasson.

– Nem sietek – mondja, az órájára pillantva –, még elég sok hátravan a napból.

Ahogy elmennek, a bár leereszt, mint egy többnapos lufi. Martha elpakolja a Monopolyt, és visszaviszi a polcra, ami tele van hasonló társasjátékokkal. Mire visszaér, már két térdzoknis férfi ül az asztaluknál, nyakukban távcsővel. Martha kinéz az ablakon, szemügyre veszi a borongós időjárást, majd egy kis tétovázás után határozott léptekkel elindul, és a két térdzoknis férfi mellett elhaladva kimegy a bából. A szobájában leveszi a nyári szoknyáját, és farmert húz, felülre melegítőfelsőt és egy vékony,

piros kapucnis pulcsit. A bőrröndből előhúzott ruhák szanaszét hevernek a földön. Már épp indulna, amikor még visszafordul, és magához veszi az esőkabátját is.

A recepcióspultra egy nagy váza liliom került. Amikor Martha elkéri a hamvasszőke hajú recepcióstól a tengerparti kunyhója kulcsát, a nő meglepetten néz rá a hatalmas lila virágok mögül:

– A szobához jár a parti kunyhó, szóval, azt hiszem, odaadhatom.

Végigméri Martha tengerparti időhöz illő öltözkét, és hozzáteszi:

– De most nincs értelme kimenni. Mire odaér, már fordulhat is vissza.

– Nem baj – válaszolja Martha. Valamiért elsőprő erejű késztetést érez, hogy kimenjen a tengerpartra. Soha nem szenvedett klausztrofóbiától, de most valami hasonló érzés kapja el, még a liliomok illatát is fullasztónak érzi. Kinyújtja a kezét a kulcsért.

A hamvasszőke recepciós rezignált könnyel turkál a fiókban, majd elővesz egy kis kulcsot.

– A tengerpart alkonyatkor bezár.

Martha értőn bólint, habár nem világos, hogy a nő ezt hogyan érti. Komolyan, az nem lehet, hogy a tengerpartok bezárnak Angliában! A kulcs egy kis műanyag bilétán lóg, amire a 25-ös számot írták filctollal. Martha szíve hevesen ver, ahogy a zsebébe teszi a kulcsot, becipzárazza a kabátzsebét, és a kijárat felé siet.

HATODIK FEJEZET

Martha egy árnyékos útra fordul, ösztönösen észak felé véve az irányt. A tenger felől csípős szél fúj, csapkodja a magasabb fák csúcsát, zúgnak a kerti sövények, de a friss levegőt édesnek és teltnek érzi a szálloda bárja után. A járda mentén elhelyezkedő házak lekerekített kovaköböl vagy érett vörös téglából épültek valaha, felületüket repedezettre cserzette az idő, a tenger felől fújó szél és a homok. Martha végighúzza a kezét a falakon: érzi az idő munkáját a bőrén, és mélyen beszívja a sós, nedves, halszagú levegőt.

Hosszú, árkádos épület alatt halad el, míg egyszer csak a kikötő nyugati végén találja magát, a parti úton, közel a csatornához és a homokos strandhoz vezető úthoz. A parton épp most száll le az este. Tinédzserek lézengetnek a szüleik mögött telefonjukat nyomkodva, egy parkoló autóból a basszus ritmusa dörömböl, rózsaszín neonfény gyullad ki az árkádos épület tetején, bentről pedig játékgépek trillázása hangzik.

Gyalogút vezet végig a gerincen, hosszan, egyenesen az autópályát és a tenger között. Ahogy Martha felmászik, a túloldalon megpillant egy csomó hajót, éppen a lába alatt, a

part sáros homokzátonya mellett. A legtöbbnek a kötélzetét feltekerték, és az ülések közé tették, finom, de koszos halászhálóikat pedig az orrban hajtogatták össze. A sáros homoksáv mögött jó néhány komolyabb jacht is sorakozik, orrukkal a kikötő gátjához kötve, amelyek most nyugtalanul hánykolódnak, mint a marionettbábuk, vagy mint szellemek, melyek köteleiket és láncokat zörgetik, rángatják. Martha felhúzza kabátján a cipzárt, és elindul, egyenesen a gyalogúton. Próbálja meggyőzni magát, hogy nincs is hideg, de mégis van valami a mocsár halvány olívdzöld színében meg az ég cementszürkéjében, amitől öszszefonja maga előtt a karjait, és megszaporozza a lépteit.

Az ösvény kisvártatva leszűkül: Martha elhalad egy filckalapos nő mellett, aki az állványa előtt állva fest, majd egy kutyasétáltató pár jön sietve szembe vele, visszafelé, a város irányába. Aztán már senkit sem lát maga előtt. A fenyők, amelyek a homokos part gerincén húzódnak, még mindig elég messze vannak, így hát ez tökéletes alkalomnak tűnik, hogy visszahívja Clemet.

Előveszi a telefonját, és egy perc múlva ötezer kilométernyi messzeségből meghallja Clem ismerős hangját:

– Szia, szia! – köszön kissé meglepett és óvatos hangon, ahogy akkor szokta felvenni a telefonját, amikor otthon van.

– Szia! Mi a helyzet, hogy vagytok?

– Ó, jól, azt hiszem, jól. És te?

– Én is, minden rendben – kis szünetet tart. – És Christabel?

– Remekül van.

– És a fiúk?

– Ühüm, ők is jól vannak.

– Mondd meg nekik, hogy üdvözlöm őket!

Minden egyes alkalommal, amikor beszélnek, ugyanezt a kört futják meg. Martha arra jutott, hogy a beszélgetéseik forgatókönyve az udvarlótáncoknak éppen az ellenkezője. A közeledés és hívogatás helyett ezek a mozgulatok arra hivatottak, hogy megerősítsék a köztük lévő távolságot, hogy emlékeztessék őket a fontosabb kapcsolataikra – pontosabban Clem fontosabb kapcsolataira, vagy még pontosabban az ő *nem létező* kapcsolataikra –, megerősítéseként és újbóli kijelöléseként a határoknak.

Clem köhög, és hangosan beletüsszent a telefonba.

– Jól vagy? Náthás lettél?

– Nem, csak allergia – mondja hallhatóan szipogva.

– Ó, jaj, mindig is a május volt a legrosszabb! Be kéne vinned abból a...

– Be fogok. Figyelj – vág a szavába Clem, majd pillanatnyi hallgatás után folytatja –, hagytam neked egy üzenetet Janey-vel kapcsolatban, tudod.

– Igen.

Martha érzi, ahogy Clem nagy levegőt vesz.

– Szerinted is van vele valami?

– Hogy érted? – Martha hangja puhatolózó. Habár teljesen biztos benne, hogy *valami* igenis *van* Janey-vel, nagyon szeretné tudni, hogy Janey mit mondhatott, amiből Clem erre a következtetésre jutott.

– Alig telefonál. Alig beszél.

Clem megint szipog, majd folytatja:

– És az elmúlt egy vagy két hónapban nem skype-olt Christie-vel sem.

– Miért, szokott Christie-vel skype-olni? – és a fájdalom váratlanul, olyan erővel hasít Marthába, mintha a

térde vagy a könyöke érzékeny idegvégződésébe ütöttek volna.

– Hát inkább Christie-vel és a fiúkkal. Vagy főleg a fiúkkal. Jobban meggondolva a dolgot – teszi hozzá Clem ellágyuló hangon. Túl lágy hangon.

– Ó – mondja Martha. – Nem tudtam.

Csend van. Martha a cipzárját húzogatja, pedig már teljesen felhúzta.

Végül Clem töri meg a csendet:

– Mindegy is. A lényeg, hogy már nem skype-olnak, és a fiúk nem értik, miért. Szerinted valami baj van?

– Talán – mondja Martha bizonytalanul. A fejében képek cikáznak, Janey-ről, amint épp vidáman cseveg Christabellel, miközben neki – *a saját anyjának* – rövid sms-ekkel kell beérnie, és egy jó beszélgetés már akkora örömmel tölti el, mint egy tál orosz kaviár. Próbál a témára koncentrálni.

– Talán – ismétli meg, most már határozottabban. – Az az igazság, hogy én is észrevettem. Nehéz belőle egy vagy két szónál többet kihúzni, amikor beszélünk.

– Meg kell tudnunk, mi a baj – Clem olyan hangon mondja ezt, mint aki valami nagyon éleslátó megfigyelést tett.

– Jó, igen, tudom – mondja Martha határozottan –, de nem könnyű, ha egyszer...

– Ha Angliában van.

– Nem ezt akartam mondani. Azt akartam mondani...

– Martha maga elé bámul, az üres ösvényre, a közeledő erdősávra. – Mindegy.

– De te majd kideríted, ugye?

– Azt hiszem... Remélem... Clem, igazság szerint – Martha megköszörüli a torkát –, igazság szerint én most Angliában vagyok.

– Tessék? Angliában? Jól hallottam? Angliában vagy? – Clem körülbelül annyira megrökönyödik ezen, mintha Martha legalábbis a Marson lenne. – De hát ez csodálatos! – és már mondja is tovább, mielőtt Martha válaszolhatna. – Tudtam, hogy kitalálsz valamit! – szinte hallani, ahogy Clem szívéből legördülnek a kövek, és Martha érzi, ahogy a Janey-vel kapcsolatos problémáról szinte meg is feledkezik. – Janey-nek fantasztikus anyukája van! Martha, te olyan jó anya vagy!

Marthának mindig is úgy tűnt, hogy Clem a szülői tennivalókat és az apaságot pontosan ugyanolyan menedzsment jellegű feladatnak látja, mint a munkáját. Az alapvető munkákat legszívesebben másra osztja, de rendszeresen szereti ellenőrizni, hogy minden rendben zajlik-e.

– Clem, Janey-nek nem mondtam...

– Ugye tudod, Martha?

– Mit?

– Hát hogy nagyon jó anya vagy!

– Clem, Janey nem is tudja...

– Akkor rögtön tájékoztatsz majd a fejleményekről, ugye? Most le kell tennem. Az ikreknek fociedzésük lesz, és Christie épp Bikram jógán van.

– Értem – mondja Martha halkán.

– Akkor szólsz, ha megtudsz valamit, igaz?

– Igen.

– Akkor szia!

– Szia.

Ahogy a vonal megszakad, Clem szelleme – a nagydarab, széles vállú, füstszerű szemű alak – elillan a szürke égboltról és a tükörsima tengerről. Martha ösztönösen felkészül a szokásos állapotra, ami ilyenkor jön. Össze-

szedi magát, és várja, hogy Clem hangjának és alakjának eltűnése előhozza a régi fájó emlékeket, és hogy újra bele kelljen néznie a tükörbe, amiben olyan élesen látja az életét nélküle. Tekintete végigsiklik a tájon. A világ részvéttelenül néz vissza rá. Nem messze egy fehérkócsag-pár emelkedik fel a cserjésből, egy darabig az ösvény fölött szállnak, majd eltűnnek a mocsár felett. Még egy perc, és Martha elteszi a telefonját, aztán gyalogol tovább.

Persze voltak más férfiak Clem óta. A szakítás után nem sokkal ezek a kapcsolatok nemcsak a fájdalmat enyhítették, de az újdonság élményét is nyújtották Marthának; akkoriban élvezte, hogy újra randizgat, hogy eljár ott-honról, miután olyan fiatalon összekerült Clemmel. Az első a göndör hajú olasz séf volt, aki mindig rögtön műszakváltás után ment fel hozzá, így az ujjain még érződött a hagyma és a fokhagyma szaga. Olyan is volt, hogy hajnali négykor omlettet készített kettőjüknek, az ő tiszta, rendes konyhájában fél kézzel törte fel a tojásokat. Miután ez a kapcsolat kifutotta magát, Martha egy rövid időre összeszűrte a levelet azzal a detroiti könyvtárossal, egy sápadt, komoly férfival, aki mindig ragaszkodott hozzá, hogy részegen bújjanak ágyba. Hát, ez nem nagyon működött, főleg, hogy a pici Janey ott aludt a szomszéd szobában, és az éjjel bármikor szüksége lehetett egy épkézláb szülőre. Ezután Martha egy darabig egyedül volt, aztán, pont amikor Christabel terhes lett, végül is szert tett egy működőképes, felnőtt párkapcsolatra.

Michael a színházi tanulmányok vezetője volt abban a középiskolában, ahol Martha a hetedik és nyolcadik osztályosok angoltanáraként dolgozott. Kezdetben pusztán hízelgőnek találta Michael érdeklődését, aztán egy közös

kollégájuk kiadós búcsúbulija felgyorsította az eseményeket. Martha élvezte a titkolt viszonnal járó gyerekes izgalmakat: az összenézéseket, a lopott érintéseket a menza ebédlőasztalánál, a véletlen simításokat, amikor elmentek egymás mellett a folyosón; a sok apróság rózsaszínben láttatta az iskolában töltött munkaidőt. Nem beszélve arról, milyen sokat segített ez Marthának, hogy elterelje a figyelmét Janey vasárnap esténként tett beszámolóiról, amik Christabel egyre gömbölyödő hasáról szóltak. Már majdnem nyolc hete együtt voltak, amikor Michael – anélkül, hogy erről egy szót szólt volna Marthának – felmondott az iskolában. Később azzal indokolta a lépést, hogy ideje volt a kapcsolatukat nyilvánossá és *hivatalossá* tenni, és ezért kellett másik állást vállalnia. Michael a drámatagozat vezetője lett egy jóval nagyobb művészeti iskolában, a város másik felén.

A nehézséget az jelentette, hogy Michael fogalmai szerint a hivatalos kapcsolat azt jelentette, hogy Marthának minden egyes szabad percét vele kellett volna töltenie. Világossá vált, hogy az égvilágon senkivel sem hajlandó osztozni rajta. Kezdetben Martha még viccelődött, hogy ezek szerint, ha találkozni szeretne a barátaival, vagy el akar menni tornázni, esetleg meglátogatni az apját, sétálni szeretne egyedül, vagy egyszerűen csak szétnézni egy könyvesboltban, akkor minimum egy hónappal előtte írásos engedélyt kell kérnie Michaeltól. Aztán a dolgok elég hamar olyan fordulatot vettek, hogy már egyáltalán nem volt kedve viccelődni. Ha Martha ellenállt, a férfi arca azonnal szomorúkiskutya-ábrázatot öltött, és hatalmas szemekkel arról kezdett beszélni, hogy bezzeg ő mennyi áldozatot hozott érte. Amikor először felhozta

ezt, Marthának fogalma sem volt, hogy miről beszél, de aztán csakhamar kiderült, hogy Michael a munkahelyváltásra gondol.

– Miféle önfeláldozásról beszélsz? – tört ki Martha. – Hiszen egy nagyobb intézményben vagy, és többet keresel, mint azelőtt!

Michael erre elnémult, és három napig egyáltalán nem szólt Marthához. Amikor újra megszólalt, azzal kezdte, hogy szerinte össze kéne költözniük, és akkor nem kerülne sor ehhez hasonló félreértésekre köztük. Nehéz elhinni, de ezek után még két évig együtt voltak, mire Martha összeszedte magát annyira, hogy egyszer és mindenkorra véget vessen a dolognak.

Martha mélyet szippant a tengeri levegőből, és látja, hogy már a parkolónál jár. A parkoló bejáratánál a kapun egy felirat hirdeti, hogy „A parkoló mindennap sötétedéskor zár!”. Biztos erre gondolt a recepciósnő, amikor azt mondta, hogy a strand bezár. De mi az, hogy „sötétedéskor”? Ez hivatalos figyelmeztetésnek vagy szabálynak elég megfoghatatlan. Egy átlagos tavaszi napon viszonylag későn sötétedik, de ma este olyan őszi az idő; az utolsó autókba épp most ülnek be: gyerekek, kutyák, úgy tűnik, mindenki igyekszik már hazamenni, amilyen gyorsan csak lehet.

A strand felé Martha ugyanarra megy, amerre előző nap, csak most a dűnék tetején balra fordul, és egyenesen a faházikók felé veszi az irányt. A dagály teljesen kint van, és a főveny olyan aranyárga fényben fürdik, mintha a nap alulról sütne. Az ég szürke kupolája fent és a homok csillogása lent olyan, mintha a világ száznyolcvan fokos fordulatot vett volna, és ő most épp az égen sétálna, feje

fölött pedig a föld lenne kifeszítve. A világ érzékelése attól is olyan furcsa Martha számára, hogy rajta kívül nincs sehol senki, egy teremtet lélek sem.

Közelről a házikók nem voltak olyan egyformák, sem pedig olyan festőiek, mint távolról. Vannak köztük magasabbak, frissen festettek, vannak napszíttá, elhanyagolt külsejűek, amelyeknek a lépcsőit gyakorlatilag betemette a homok. A 25-ös szám jóval zömökebb, mint hatyúszerű szomszédai, és barnára mázolták – kinek jut eszébe egy tengerparti házikót *barnára* festeni? – morfondírozik Martha magában. Mindenesetre izgatott várakozással siet fel a lépcsőn. Elvégre éppen azt teszi, amit az apja tervezett; valamilyen rejtélyes oknál fogva ez a kis kajiba elég vonzerőt gyakorolt rá ahhoz, hogy átutazzon az egész Atlanti-óceánon.

Pedig, ahogy Martha kinyitja az ajtót, a világon semmi különlegeset nem lát. A hátsó fal mellett székek, a földön közepén egy homokozóvödör, benne törött lapát, a falon, szögre akasztott zsinóron egy régi lámpás lóg. A pajtaszerű épület egyetlen díszé egy ajtó mellé festett kazettás, üveges ablak. Martha egy percig áll, csalódottan és zavartan néz végig a puszta, üres falakon. Mégis mi lett volna ebben érdekes az apja számára? Nincs itt semmiféle kulcs. És ahogy az Elizabethnek tett elhamarkodott ígérete eszébe jut – „majd kitalálok valamit, ha Norfolkba értem” –, sóhajt egy nagyot. Hát eddig nem sok mindent talált, amiből a nyomára bukkanhatna annak a bizonyos Catkinsnek.

Visszalépve a kis verandára, az órájára néz. Majdnem fél kilenc, és a strand homokjába mintha szénport keverték volna, úgy sötétedik odakint. El kéne indulnia

visszafelé, de a séta ötlete, pihenés nélkül, egyáltalán nem tűnik vonzónak, ráadásul úgy érzi, elvesztegette ezt a napot, mintha kicsúszna kezei közül az idő anélkül, hogy bármi jelentős, sorsszerű esemény történt volna vele.

Kihoz egy széket, és leül. Nem hall mást, csak a saját lélegzetét és a háta mögött a fenyves halk suttogását. A gondolatra, hogy reméli, sikerül visszatalálnia a tegnapi derűs, békés állapotához, hátradől a székben. De valahogy nem tud megnyugodni, gondolatai folyton visszatérnek a parkolóhoz, ami mostanra nyilván teljesen kiürült és bezárt, meg a hazavezető hosszú, kietlen úthoz a városig. Hirtelen aggodalom tör rá, és ijedten megmarkolja a telefonját. Lehet, hogy vissza kéne érnie, mielőtt túl sötét lesz? Ahogy felkel, ezüstös fény bukkan fel a horizonton, és mire a széket visszaviszi a házba, és bezárja az ajtót maga mögött, a csillogás elhagyja a tenger és az ég határát. Martha a korlátra támaszkodva nézi. A felhők fokozatosan kivilágosodnak, mintha valaki összetekerne egy óriási árnyékolót, míg a víz fölött előbukkan a lebegő hold frissen vert ezüstterméje.

Marthát annyira elbűvöli a látvány, hogy először nem is hallja az erdő felől jövő zajokat. Aztán egy hirtelen recsenésre felugrik, és ijedten a sötétség felé fordul. Most, hogy rendesen odafigyel, egyértelműen léptek zaját hallja. Hol hangosabban, hol halkabban, ahogy az ágak és gallyak között közelednek.

Martha megpróbál úrrá lenni a félelmén. Valaki nyilván az esti sétáját járja éppen. De a hely nem túl bizalomgerjesztő. Az is lehet, hogy egész úton követték, a várostól idáig. Lehet, hogy egy őrült, vagy valaki, aki meg

akarja erőszakolni? Próbálja felidézni az utat, hogy jött-e valaki mögötte, de teljesen esélytelen – annyira lefoglalta a Clemmel való beszélgetés, hogy úgysem vette volna észre.

A lépések elnémulnak. Martha vár, és mivel nem hallja már őket, visszahúzódik a verandáról, megrázkódik, és lassan elindul lefelé. De alig lép rá az első lépcsőfokra, máris megdermed. Egy sötét árny halad halkan a homokban, a hold ezüstös fényénél jól kivehető természetes alakja. Marthának akkorát dobban a szíve, hogy úgy érzi, már ki is ugrott a helyéről, és most azért kalapál ennyire, hátha vissza tud valahogy menni a mellkasába. Ebben a pillanatban rájön, hogy a telefon a zsebében éppannyit ér, amennyire hasznavehetetlen. *Mégis kit hívna fel? És mennyi időbe telne, mire valaki érte jön?*

Az árny egyre közelebb ér. Most már jól kivehető az alakja is: ijesztően nagy, mintha valami méretes tárgy lenne a kabátja vagy a köpenye alatt. Martha igazán szeretne valami elfogadható magyarázatot találni, valami olyan értelmezést, ami segítene neki lemerészkedni a lépcsőn és elsétálni az alak mellett a parti fövényen. De az agyában ehelyett véres hullák és pszichopata gyilkosok képei kergetik egymást, eszébe jut az összes ijesztő, késő esti tévéműsor. Szíve hevesen dobog, agya rémülten kattog; ha ő látja a *férfit* – meggyőződése, hogy az alak férfi –, akkor, ha hátrafordul, a férfi is meglátja *őt*!

Gyorsan visszahúzódik a verandáról, farmerja zsebéből előhúzza a kunyhó kulcsát, és becsusszan az ajtón. Odabent tökéletes sötétség veszi körül. Vár, hogy a szeme hozzászokjon a sötéthez, de a feketeség áthatolhatatlan marad. Martha először egyáltalán nem hall semmit, de

aztán fokozatosan felismeri a zajokat: halk neszezés, ami eredhet abból, hogy a szél fújja a fákat, de lehet léptek hangja is a homokban; ritmikus nyikorgás, skálázáshoz hasonló – talán csak képzelet –, de az is lehet, hogy egy csónak deszkafelülete, ahogy valaki járkal rajta; száraz zörgés, ami lehet a saját dzsekije, ahogy a karján zizeg, de valaki talán egy nagy táskát nyit ki odakint, hogy elővegyen belőle valamit.

Nevetséges vagy, Martha – korholja magát. Fel kéne kapcsolni a lámpát, és megnyugodni. De akkor lehet, hogy a fény kiszűrődne a padló résein, és elárulná őt. Ehelyett inkább lassan megfordul, remegő kézzel kitapogatja a kulcslyukat, és ráfordítja a zárat. Lecsúszik a földre, és fejét felhúzott térdeire hajtja.

Fogalma sincs, mennyi idő telhetett el. Végtelenül mély a sötét. Előhúzza a telefonját, és óvatosan, tenyerét a szeme fölé tartva, megnézi, mennyi az idő.

21:34

A kijelző vidáman világít, ami kissé meg is nyugtatja. Ezek szerint még nem az éjszaka közepénél jár az idő. Elképzelet, hogy valahol most éppen vacsoráznak, beszélgetnek, és a szokásos módon zajlik az este, és ez valahogy megnyugtatja. Lassan ismét nyugodtan veszi a levegőt, és a gondolatait újra a szokásos aggodalmak foglalják el: vajon mi lehet a baj Janey-vel? És ez a skype-olás Christie-vel! Az isten szerelmére, vajon mégis hányszor beszélhetek *így*? Egy tengerparti viskó padlóján a vaksötétben guggolva nehéz nem feltenni a kérdést, hogy tulajdonképpen mit is csinál ő most? Merre tart az élete?

Martha ismét ránéz az órára.

21:59

Amint tízre vált, felegyenesedik, és a kijelző fényénél megkeresi az ajtó reteszét. Rozsdás, és be is van ragadva; kicsit rángatni kell, mielőtt engedne, amíg az ajtó kinyílik. Ahogy fordul a retesz, Martha szinte már látja a pszichopata gyilkost, amint épp macsétáját suhogtatja a verandán, de félelmei rögtön szertefoszlanak, ahogy meglátja, hogy odakint nincs senki.

Még jobban kihajol, és mélyen beszívja a lágy éjszakai levegőt. Először úgy tűnik, nincs is mit nézni, a pusztá tengerparti fövényen és a lebegő holdon kívül. Csak amikor visszahúzódik, hogy becsukja az ablakot, lát meg valamit, amitől előnti a megkönnyebbülés felszabadító, szédítő érzése. Tőle jobbra, két kunyhóval arrébb, kis kinyitható széken egy férfi kuporog. Esőkabátban van, bő nadrágját, talán valami munkásruhát, a gumicsizmájába tűrte. Térdei között három hosszú láb magasodik gúla alakban, rajtuk távcső, a tenger felé irányozva. A férfi elmélyülten előrehajol, jobb szemét a távcsőre szorítja, és úgy tűnik, nem látta meg Marthát.

Miután Martha kijött a kunyhóból, egy percig a lépcsők tetején zörög a kulccsal. A férfi továbbra sem veszi észre. Közelebb megy, lelassítja a lépseit, ahogy a férfi elé ér – valamiért nem akar köszönés nélkül elmenni mellette. *Odanézzenek, itt vannak a szabálysértők! Sötétedés után kint a parton!*

– Jó estét! – Martha olyan rég nem beszélt, hogy most nehéz megfelelő hangerővel megszólalnia.

A távcsöves férfi visszahőköl a széken, és rábámul kunyhójának korlátja fölé. Martha integet neki. A férfi lassan megemeli a tenyerét, és csuklóból int, anélkül, hogy a kezét felemelné az öléből. Martha nem tudja meg-

állapítani, mennyi idős lehet, de a mozdulataiból ítélve elég fiatalnak tűnik. Ahogy előrébb lép, inkább csak az érzékei súgják, mintsem látja, hogy a férfi megijedt.

– Jó estét! – mondja újra. – Én... szóval... csak sétáltam egyet... de azt hiszem, elég késő lett közben.

A távcsöves férfi csak bámul. Martha pontosan érzi, mennyire nehéz bármilyen elfogadható magyarázatot adnia arra, hogy mégis mit keres itt kint, ennyire későn, egyedül. Talán a férfi azt hiszi, hogy szerelemi bánata van. Vagy, hogy öngyilkosságra készül. Vagy, hogy alkoholistá; lehet, hogy azt hiszi, egész eddig a dűnék közt megbújva ivott.

Újra nekifut.

– Az az igazság, hogy láttam magát, ahogy idesétált, keresztül a homokon. Ott, abból a kunyhóból – Martha bizonytalan mozdulattal a háta mögé mutat –, és maga olyan – Martha kissé megakad –, olyan óriásinak tűnt. Szokatlanul nagy, úgy értem.

Félbehagyja a mondókáját, és elmosolyodik, de semmi választ nem kap. Megköszörüli a torkát, és folytatja:

– Nem tudtam, tudja nem tudtam, mi az, amit cipel. És a fantáziám egy kissé meglódult, szóval jobbnak láttam, ha várok, és inkább nem jövök ki, csak ha már elment. Ha esetleg... szóval érti...

– Csak a távcső volt. – A férfi hangja meglepően tiszta és mély.

– Jó, *most* már tudom. – Martha egyik lábáról a másikra áll. – Egy kicsit hülyén érzem magam, hogy őszinte legyek.

A férfi pár másodpercnyi szünet után válaszol.

– Van kedve feljönni, és belenézni?

– Hát, nem is tudom – habozik Martha. A sötétülő égre pillant a vállai fölött, majd a rovarszerű teleszkópra. – Miért is ne? Köszönöm – mondja ki hangosan. Immár egy kicsit határozottabban felmegy a lépcsőn. Mire felér, a férfi felpattan a székről, és a fejével biccent.

– Henry vagyok. – Vagy 20 centivel magasabb Marthánál.

– Martha – mutatkozik be ő is.

Henry a kisszékre mutat:

– Foglaljon helyet!

Martha leül. Henry sokáig állítgatja a teleszkóp magasságát és dőlésszögét. Aztán még egy örökkévalóságig tekergeti a fókusz és a lencsét, Marthán áthajolva ellenőrzi, hogy rendben van-e, sajtuszagú kabátjának gallérja súrolja a nő arcát. Amíg Henry azon dolgozik, hogy tökéletesítse a beállítást, Martha a tengerkék eget nézi, amit most csillagok pettyeznek.

Végül gyengéd nyomást érez a vállán, ahogy a férfi a távcső felé irányítja. Marthának az az érzése támad, hogy valami titokzatos helyre vezetik be éppen, beavatandó valami titkos szentségbe, és amint az arca a teleszkóphoz ér, önkéntelenül felsóhajt.

A lencse egyenesen a holdra fókuszál, de amit Martha lát, az egyáltalán nem a hold. Vagyis, persze, hogy a hold, csak mégsem olyan, mint amilyennek eddig ismerte. Egészen eddig a pillanatig a hold nem jelentett számára mást, mint egy egyszerű kör vagy sarló alakot az égen, aminek nem tulajdonított nagyobb jelentőséget, mint mondjuk a lakásában lévő bármelyik bútornak. Az a hold, amit most meglátott, egész más világ volt, a maga teljességében, ezüstös körgyűrűivel, amelyek elhalnak a látható felület

homályos, árnyékos oldalán. Martha csak nézi, megbabonázva, és közben újabb és újabb holdak jutnak az eszébe a múltból, kaleidoszkópszerűen felvillannak és eltűnnek megint az egykori holdak emlékei: az a kanárisárga, repedezett égitest, amit Janey rajzolt zsírkkrétával; az iskolában készített, fényes alufóliával bevont kartonpapírhold, ahogy az előszobai fogason lóg; tökéletesen fotózott nap-tárholdak fényes papírra nyomtatva. De valahogy egészen eddig a pillanatig a valóságos, háromdimenziós égitest, az eget átszelő mozgásával egészen elkerülte a figyelmét, pontosabban nem is vett róla tudomást. A hirtelen felismerés elsőpró hullámában Martha számára világos lesz, hogy ha a hold tényleg létezik, és tényleg ott van, akkor ez azt jelenti, hogy az összes többi is igaz: a bolygók, a csillagok és az egész univerzum, amelybe ezzel a parányi teleszkóppal most bepillantott – mindez igaz, és létezik.

Elhúzza a fejét a távcsőtől. Érzi, hogy reszket, és egy kicsit szédül is. Kíváncsi lenne, vajon Henry gyanítja-e, mi játszódik le benne.

– Döbbenetes, igaz? – kérdezi a férfi, és Martha tisztában van vele, hogy a szó szoros értelmében gondolja, nem úgy, ahogy a diákjai aggatják rá mindenre: „döbbenetes”.

– Döbbenetes, igen.

Martha feláll, összefonja a karjait, hátha talál még némi meleget a kabátja bélésében. Egymásra néznek, majd ugyanabban a pillanatban elkapják a tekintetüket.

– Jobb, ha megyek – szól Martha. – A szabadságomat töltöm itt, és félek, hogy a végén még kizárnak a szállodából. Nem gondoltam, hogy ilyen sokáig kint maradok.

– Nem lesz gond? Vissza tud sétálni egyedül?

Martha végigtekint a végtelen főnyen. Az estében már nincs semmi félelmetes, de a holdfény ellenére a kunyhók mögötti fenyőfák sűrű fekete tömegben állnak.

– Nem lesz semmi baj. Van lámpám is, látja? – Martha bekapcsolja a hatalmas elemlámpát, amit az imént akasztott le egy kampóról, mikor kijött a házikóból. De ahogy mutatni akarja, a merülőben lévő elem miatt éppcsak a saját ujjait tudja vele megvilágítani.

– Ó, ne – mindketten zavartan nézik a halványuló fényt.

Egy pillanatra némán gondolkodóba esnek, majd Henry megszólal:

– Semmi baj, ne aggódjon. Majd visszakísérem. Használhatjuk az én lámpámat.

– Biztos? – kérdezi Martha büntudattal küszködve. – Nem akarom elrontani az estéjét – teszi hozzá kissé esetenül.

– Nem gond – Henry egyik kezével már le is vette a távcsövet az állványról, a másikkal pedig épp összecsurkja a háromlábú szerkezetet. Túl sötét van ahhoz, hogy látni lehessen az arcát, de nyugodt és türelmes mozdulatokkal szereli szét a teleszkópot. Ahogy végzett, odaadja Marthának a saját telefonját:

– Bevilágítana a kunyhóba, amíg megkeresem a lámpát?

Martha magasra emelve, biztosan tartja a kezében a telefont, amíg fel nem lobban a rendes lámpa fénye odaentről. Henry kijön, kezében egy kempinglámpával, amit a földre tesz. Amíg a földön térdelve elcsomagolja a teleszkópot valami táskafélébe, addig a lámpa fényköre megvilágítja az arcát: Martha most először tudja rendesen megnézni. Szilárd, nyugodt arckifejezése amolyan remeteszerű kinézetet kölcsönöz barna szemeinek, bőre

kissé elnyűtt, mint egy rég elfeledett ruha, ami jó ideje a szekrény mélyén kallódik. Őszintén szólva a lámpa erős fényénél nem nagyon lehet felfedezni egykori szép vonások büszke nyomait.

Henry felkapja a teleszkóp táskáját.

– Mehetünk? – kérdezi, kezében a lámpával.

Szó nélkül egymás mellett lépkednek, a homokban hagyott nyomaikat körbeöleli az éjszaka. Nem sokkal ezelőtt a dagály elindulhatott visszafelé, mert tisztán halalni a tenger hullámvását. Martha hátrahajtja a fejét, és felnéz a csillagokra. Ahogy nézi, egyre többet és többet lát, mintha csak egy kérdésre válaszolnának.

– Vigyázzon!

Henry elkapja Martha könyökét, mielőtt átesne valamin. Elérték az utolsó lépcsőt, ami a fenyvesbe vezet. Henry előremegy, a gerinc felé, és közben úgy tartja a lámpát, hogy az Martha lába elé világítson. Fent megvárja, és újra együtt haladnak.

A fővény nyílt terepe után az erdei úton erősen kell figyelni. Az ösvényen ágak hevernek, pókhálók és gallyak kapják el Martha haját és kabátját. Ahányszor csak megbotlik valami gyökérben, Henry karjába kapaszkodik.

– Maga errefelé lakik, Henry? – kérdezi Martha, hogy némiképp feloldja a beállt csend feszültségét.

A férfi bólint.

– És mit csinál? Úgy értem, miből él?

– Némi kertészkedés, egy kis felújítás...

Valami azt súgja Marthának, hogy ez nem a teljes válasz, és vár, hátha Henry még bővebben kifejti, de aztán olyan hosszúra nyúlik a szünet, hogy világossá válik, nem fogja folytatni.

– Én angoltanár vagyok – veszi át a szót önként. – A hetedik és a nyolcadik évfolyamon, ami tizenegy-tizenkét éveseket jelent Kanadában.

– Na, ennek legalább van értelme.

Martha meglepetten hallja ezt, de jólesik neki. Elvégre soha nem az volt a terve, hogy hetedik-nyolcadik osztályosokat tanítson.

Ahogy az erdő ritkásabbá válik, újra kibukkan felettük az ég. Gyorsan keresztülvágnak az üres parkolón, de megtorpannak a lezárt kapunál. A láncot egy villanyoszlopra tekerték, és lelakatolták.

– Szeretett volna valaha más munkát? – kérdezi Martha.

Henry szembefordul vele. A szemei közt húzódó ránc elmélyül.

– Nem – válaszolja lassan. – Nem akartam mást.

Aztán a megszokott tempójához visszatérve hozzáteszi:

– Az jó, ha átmászunk rajta?

Marthának beletelik néhány pillanatba, mire megérti, hogy a kapuról beszél.

Henry megy előre, Martha átadja neki a táskát, aztán ő mászik fel a tetejéig, ahol ülő helyzetbe ügyeskedni magát. Henry a kezét nyújtja a leugráshoz; a tenyere meleg és durva, mint a téglák felülete, amiket Martha idefelé megtapogatott. Ahogy leér, Henry elengedi a kezét, a lámpát leteszi a fűbe, és babrálni kezd valami láncféleséggel. Martha először azt hiszi, hogy a kapu láncja az, de aztán látja, hogy biciklizár. Ahogy eloldja a kerékpárt, a lámpát elteszi a táskába, a láncot átveti a vállán, és a biciklit odatolja Marthához. Nem úgy tűnik, mintha fel akarna szállni – Martha rájön, hogy akár végig tolná mellette.

– Nézze, nem kell hazáig kísérnie, tényleg. Most már rendben leszek – és Martha komolyan is gondolja. A kikötő fényei, a kávézók és bisztrók villogó lámpái vidáman jelzik az emberek nyüzsgését. A forgalmas szombat este láttán az erdő és a tengerparti kunyhó magánya nagyon távolinak tűnik!

– Biztos benne? – Henry hangja sem megkönnyebbülést, sem csalódottságot nem árul el.

– Igen, biztos – válaszolja Martha meggyőződéssel. Így is éppen eléggé elrontotta már az estét. – Mielőtt észrevenném, már ott is leszek a szállodánál! Nagyon köszönöm... hát, mit is... gondolom, hogy megmentett.

Martha elmosolyodik, de a sötétben nem látszik, hogy Henry milyen arccal reagál.

– Lehet, hogy találkozunk még a strandon – ezt Martha csak mellékesen odavetett megjegyzésnek szánta, de valahogy úgy hangzott, mintha kérdés lenne.

– Lehet – Henry még tétovázik egy kicsit, aztán a lábát a nyergen átlendítve felül a biciklire. – Biztos rendben lesz?

– Persze. – És minthogy Henry még mindig csak áll, hozzáteszi: – Menjen csak!

Ahogy távolodik, a bicikli hátsó lámpája megnyugtató piros körként fénylik. Martha addig néz utána, amíg már csak egy tűhegynyi piros pont látszik belőle.

– Visszontlátásra! – kiált fel hirtelen, és úgy látja, mintha Henry intene a kezével, mielőtt végképp eltűnik.

Amint belép a szálloda halljába, hangos nevetést hall kiszűrődni a bárból.

– Klubeste van – tájékoztatja a recepciósnő. Most nem a hamvasszőke van a pultban, hanem egy fiatal,

barna lány, zöldre festett körmökkel, „Hello” feliratú pólóban.

– A középkorúak krikettklubja – teszi hozzá, válaszolva Martha ki nem mondott kérdésére. – Ha együtt vannak, rosszabbak, mint a húszévesek!

Martha kacérkodik a gondolattal, hogy bekukucskáljon, de a haját szétfújta a szél, és koszosnak érzi magát, az ujjai ragadnak a zsírtól. Az utolsó sarkon hazafelé megállt, hogy fish & chipset egyen az utcán, papírdobozból. Fönt, a szobájában lerúgja magáról a cipőjét, leül az ágyára, és a lábujjait kezdi masszírozni. A gyaloglás miatt a lábát feltörte a cipő. Kalandos útja után a szállodai szobát egészen otthonosnak érzi. Bevánszorog a fürdőszobába, megengedi a vizet, és habfürdőt cseppent bele; nézi, ahogy a buborékok egyre nőnek, és már előre elképzei, milyen jó lesz elmerülni a vízben.

Már épp vetkőzne, a farmerjából hámozva ki magát, amikor egyszer csak valaki füttyül. Martha megdermed a félbemaradt mozdulat közben. Feszülten figyel, de a fürdővíz csobogásán kívül semmit nem hall. Lehet, hogy valaki a krikettezők közül követte őt, esetleg viccből vagy fogadásból? Visszahúzza a nadrágját, és bizonytalanul vár.

És akkor megint meghallja a füttyülést.

Szemtelen, éles hangú füttyyszó – de most azt is észreveszi, hogy közben az esőkabátja zsebe is villog. Martha odanyúl, keze keskeny, cigarettásdoboz-méretű telefont húz elő. A kijelzőn egy sms fut végig:

„Kerestelek. Holnap hívlak v hívj te! Helen”

Martha értelenül bámul. Ki az a Helen? És miért kéne holnap felhívnia?

De várjunk csak! Hiszen ez nem is a saját telefonja! Ahogy próbál rendet tenni zavaros, kusza gondolataiban, felvillan az egyetlen épeszű magyarázat. Miközben Martha összerakja a rémes valóságot, a kijelzőn kis fehér pöttyök futnak körbe, mint egy virág szirmai, majd egy pillanat múlva az egész elfeketedik.

Martha elképedve nézi végig, ahogy a tenyerében végképp lemerül a telefon – *Henry telefonja*.

HETEDIK FEJEZET

Norfolk, 1940. július

Sylvie és az édesanyja lekvárt főztek a konyhában. A bejárónő már egy hete elment, hogy az unokabátyját ápolja, aki megsebesült, így azóta minden Sylvie anyjára maradt a ház körül. Valahonnan még cukrot is sikerült szereznie a lekvárhoz – hogy kitől, az valahogy most kiment a fejéből –, épp azzal forralták fel az egrest, ami alatt csak úgy roskadoztak a kerti bokrok. Anyja kipirulva és izzadtan a rotyogó lábos fölé hajolt konyhai kötényében, haját szorosán összefogva. Még dél sem volt, de máris ragadós, melegházra emlékeztetően párás, fülledt levegő töltötte be a helyiséget.

Sylvie a konyhai asztalnál tisztította a gyümölcsöket, húzkodta ki a szárazakat. Még mindig rengeteg hevert szanaszét gurulva, mintha egy nagy doboz üveggolyó borult volna ki. A mozdulatai egyenletesek és gépiesek voltak, és ahányszor csak szünetet tartott, a kezeire nézett, mintha emlékeztetni akarná magát arra, mit is csinál.

– Van valami hír Howardról?

Sylvie összerezzen, pedig azóta, hogy reggel megérkezett a gyerekekkel, számított erre a kérdésre. Majdnem minden hétvégén eljöttek látogatóba – mivel mindany-

nyian koránkelők voltak, minden nehézség nélkül elérték a szombat reggeli első buszt. Az anyja minden egyes alkalommal fel szokta tenni ugyanezt a kérdést, holott Sylvie már számtalanszor elmondta, hogy Howard megkerüli a Jóreménység fokát, és így vélhetőleg hetekig nem fog tudni újra írni.

Ez alkalommal Sylvie csak némi gondolkodás után válaszolt. Ruhája jobb zsebének mélyén egy boríték lapult. Ahányszor csak megmozdult, zörrent egyet – nehogy Sylvie megfélekezhesen róla, mint egy makacs fogfájásról vagy fájós bokáról. Két napja, mióta megkapta a hajszálvékony lapra írt levelet, semmi másra nem tudott gondolni.

– Igazság szerint – fogott hozzá –, kaptam egy levelet csütörtökön.

Örült, hogy az anyja nem láthatta az arcát. A barázdált-tölgy konyhai asztal, amin a gyümölcsök heverték, a tűzhellyel épp átellenes végében volt a konyhának. A szomszédos falat teljes hosszában egy hatalmas tálalószekrény foglalta el, rajta a konyhai cserépedények, egy köteg „Jó Háziasszony” magazin és egy régi, fényes réz teáskanna, ami valaha még Sylvie nagymamájáé volt. A konyha mögött nyílt a kamra, a padlója téglával borítva, rajta kókuszszőnyeg, és abból nyílt a külső mosókonyha. Sylvie anyja mindkét ajtót kinyitotta – a kamráét és a mosókonyháét is –, hogy egy kis huzatot csináljon odabent, de a levegő még mindig állt, és nyomott volt a közeledő vihar miatt.

– Na és hogy van? – az anyja előhúzott egy teáskanalat a tálaló fiókjából, és egy kis lekvárt cseppentett egy csészealátetre. Néhányszor idegesen megismételte a mozdulatot, majd folytatta a kevergetést.

– Howard jól van – fogalmazott Sylvie óvatosan.

– Már olyan rég elment, és csak ennyi mondanivalója van?

– Azt írta, az út eseménytelen volt – Sylvie úgy hangsúlyozta az „eseménytelen”, hogy világos volt: szó szerint Howard levelét idézi –, és most egy táborban vannak.

– Feltételezem, nem mondhat el túl sok mindent neked.

– Nem. De legalább életben van. Vagy legalábbis négy hete még életben volt.

Furcsa volt olvasnia a levelét, és elképzelnie őt, ahogy egy afrikai sátorból ír. Még szomorúbb volt arra gondolnia, hogy talán már holtan fekszik a sivatagban, vagy életveszélyes sérülésekkel valami átmeneti kórházban. Kíváncsi volt, hogy vajon valahol mélyen belül megérezné-e, ha Howarddal történne valami. Kit Parker azt mondta, azonnal megérezte, hogy valami rettenetes dolog történt, amikor a férje hajóját kilőtték, pedig fényes nappal volt, és épp a hentesnél állt sorban. Sylvie úgy érezte, hogy vele, vagyis Howarddal, ilyesmi nem fordulhat elő. Bár a leveleikben feltűnt egyfajta sztoikus kedélyes hangnem, ami pedig azelőtt, az otthonukban szinte egyáltalán nem volt jellemző. Úgy tűnt, mintha Howard újra elismerné őt. Sylvie felásta a virágágyást, hogy krumplit, répát és tököt ültessen – ráadásul egyedül, a régi, nehéz ásójukkal –, és csatlakozott a Jótékonyági Egyletnek, hogy nőként segítsen a háború idején a rászorulókon. Amikor mindezeket megírta Howardnak, a férje lelkesen válaszolta második levelében: *„El sem tudom mondani, mekkora örömet szerezteél mindazzal, amit véghezvittél otthon! Büszke vagyok rád, kedvesem!”*

És most erre itt van ez a legutóbbi levél. A záró sorokban – mintha csak egy utógondolat lenne – odadobja ezt a rettenetes gránátot, ami ugyanolyan rémisztő, mint amiket a németek dobálnak: „*Tudom, hogy megfogod érteni, miért vagyok benne olyan biztos, hogy ez a lehető legjobb Lewisnak. Akkor is, ha neked ez nehéz.*” Aztán a szokásos záró sorok, Howard nyugodt, szabályos kézírásával.

Hát persze, hogy megértette. Az előző éjszakát ébren töltötte, az ágyában feküdt, és újra meg újra a Connie-val folytatott beszélgetés idéződött fel benne, mígnem az egész olyan lett, mint egy véget nem érő gondolatfolyam, ami a legszörnyűbb félelmeim gúnyolódik, mintegy gonosz jóslatba fordítva őket.

– Sylvie?

Sylvie megfordult.

Az anyja hátralépett a tűzhelytől, és a homlokát ráncolva nézett rá.

– Mi a baj?

Sylvie a zsebéhez nyúlt. Mély lélegzetet vett.

– Howard azt írja, hogy evakuáljuk Lewist Amerikába.

A mondat olyan súlyosan zuhant le, mintha a plafonról hullott volna alá, szétterült a szobában, mint egy nehéz csipketerítő az ebédlőasztalon.

– Amerikába?

– Igen. Vagy Kanadába.

– Ó! – anyja a torkához kapta a kezét. – De nincs már késő ehhez? Úgy tudom, hogy a kormány hajói már mind megtelek.

– Howard azt írja, van egy ismerőse, aki a kormány evakuálási programjánál dolgozik, és tartozik neki egy szívességgel. Ő tudna még helyet találni Lewisnak.

Az újságok a Berkeley Streeten százával álló emberekről számoltak be, akik mind be akartak jutni a kormány evakuálási programjába. Egészen a Piccadillyig kigyózó sorokban ostromolják a hivatalt. A tömegben szóváltások hangzanak, dulakodnak, sőt állítólag két apa össze is verkedett a járdán. Annyira jellemző Howardra – gondolta Sylvie keserűen –, hogy egy ilyen helyzetben is megtalálta a módját, hogy mindenki elé odaugorjon a sor elejére. Azt remélte, hogy az anyja belátja a helyzet lehetetlenségét.

Az anyja leeresztette a kezét. Sylvie figyelte, ahogy próbálja megemészteni a hírt, ahogy lassan szoktatja magát a gondolathoz.

– Most, hogy Franciaország elesett, azt mondják, bármelyik nap lerohanhatnak minket a németek. És ha ez bekövetkezik, akkor a tengerparton lesz a legrosszabb. Talán Lewisnak *tényleg* jobb lenne, ha akkor valahol messze lenne.

Az anyja hangja közömbös volt. Vajszínű vagy homokszínű. Holott ő vörösre, lilára vagy legalább narancsszínűre vágyott.

– Nem is élünk – én nem is élek – a tengerparton.

– A városban sem biztonságos, nem igaz? Sehol sem biztonságos most... – az anyja hangja elakadt, miközben kibámult a kertre. Valami gyűröttség, fáradtság ült ki az arcára, még erősebben, mint az előző vasárnap, amikor Sylvie látta, ahogy elsápadt. A miniszterelnököt hallgatták a rádióban, amint felszólította az országot, hogy ha majd arra kerül a sor, utcáról utcára harcoljanak, és ne adják fel a küzdelmet.

Az elmúlt két hétben két légitámadás is volt a városban, mindkettő előzetes figyelmeztetés nélkül. Sylvie nem látta a bombázás nyomait, amelyek nagyjából a város külső

kerületeit, a mustárgyár környékét érték. Néhány munkáslány meg is halt a bombázásban, miközben a biciklijüket tolták fel a dombra. Sylvie nem akart rájuk gondolni, mégis, szinte látta maga előtt a történeteket, mintha csak filmen nézné. Az egyik pillanatban még nevetnek az üzemi felügyelőn, aki azt képzei magáról, hogy ő az új James Steward; vagy arról beszélnek, vajon kitart-e a jó idő, és el tudnak-e menni strandolni – aztán a következő pillanatban egy távoli repülő halk zúgását hallva valaki az égre mutat, aztán ahogy a motor zaja egyre hangosabbá válik, úgy hatalmasodik el rajtuk a pánik, ahogy egymásba kapaszkodnak, és az egyikük felkiált: Földre!”, majd egy pillanattal később darabokra szaggatja őket a robbanás, szétszóródnak, és megszűnik a testük, az életük valósága.

De ez csak valami szörnyű balszerencse lehetett – mondogatja magának Sylvie. Csak egy magányosan hazafelé tartó gép, amely kiürítette a tárat, mintegy véletlenül. De a valós célpont csakis London lehetett! Megrázta a fejét, hogy megszabaduljon a szörnyű képektől.

– Amerika olyan messze van. Idegenek között lenne. Egy idegen országban. Úgy, hogy talán... – itt elakadt. Hallotta a saját szavait, amiket Connie-nak mondott a tengerparton. Aztán erőt vett magán, és folytatta: – Hogy talán nem is jön haza többet.

Az anyja elkerekedett szemekkel nézett rá.

– Már miért ne jönne haza? Hát persze hogy hazajön!

Sylvie felnézett rá, keresztül a konyha kövén, ami most olyan szélesnek tűnt, akár az Atlanti-óceán.

– Lehet, hogy karácsonyra már itthon is lesz! – az anyja leguggolt, egy konyharuhát tett a térde alá, és a konyhaszekrény távoli sarkában kezdett kotorászni.

Sylvie szóra nyitotta a száját. *Elmondhatnám neki, gondolta. Most, ebben a pillanatban.*

A konyhaszekrény mélyéről valami zavaros és visszhangos mondat érkezett, hogy nem kéne sokáig matatni azzal a lekvárral, mert még ebédet is kell főzni Sylvie apja számára. Az anyja háta egyenes volt, és masszív. Ugyanaz a virágos ruha volt rajta, mint amit a tengerparti kunyhóban látott fényképen viselt, Ginger mellett, csak kifakult, és a szegélye mentén egy aprólékosan megvarrt szakadás futott végig. Sylvie szemébe könnyek gyűltek, és hallgatott.

Az anyja lassan előmászott a konyhaszekrényből, az ujjával néhány befőttesüveget húzott elő, és nagy nehezen felállt. Néhány hajtincse kicsúszott a kontyából, és most kócosan lógott az arcába. Helyenként már szinte teljesen fehér volt.

Ahogy meglátta Sylvie arcát, letette az üvegeket a konyhapultra. Odament hozzá, és átölelte a derekát.

– Jaj, Sylvie, hát persze, hogy nehéz, de talán így a legjobb. Howard csak azért akarja elküldeni Lewist, mert annyira szereti. Mert szeretné, ha nem esne bántódása.

Sylvie tehetetlenül nézett rá. Végül azt suttogta:

– Esthert nem akarja evakuálni.

– Gondolom, azért, mert Esthert túl fiatalnak tartja. Egyébként – nézett rá a szemöldökét összeráncolva – te sem akarod Esthert elküldeni, nem igaz?

Sylvie megrázta a fejét.

– Akkor jó – az anyja ezzel megveregette a vállát, és visszatért a lekvárhoz.

Sylvie az egreshalom fölé hajolt, de nem bírta folytatni a pucolást. Egy perc múlva az anyja megköszönte a torkát.

– Emlékszel Mary Baxterre?

– Persze – válaszolt Sylvie elgondolkodva. – Tizennégy éves korunkig együtt jártunk iskolába. – Aztán élesebb hangon hozzátette: – Miért kérdezed?

– Összefutottam Mrs. Baxterrel a bankban. Úgy tűnik, Mary bátyja megsebesült Dunkirknél.

Sylvie-nek összerándult a gyomra. A konyhába mintha hirtelen jéghideg levegő áramlott volna, fázni kezdett.

– Mármint Kennie?

– Igen – bólintott az anyja. – Kenneth Baxter.

Egy pillanatra Sylvie arra gondolt, talán mégiscsak kicsúszhatott valami a száján, hogy az egész múlt, mint valami mocsári szörnyeteg, hirtelen ott termett köztük. A keze megremegett, ahogy próbált felcsípni egy egrest az asztalról. Inkább visszatette, és erősen megmarkolta az asztal szélét, hátha ezzel meg tudja állítani a konyhafalakat, amik valósággal forogtak körülötte. Porból lettünk, s porrá leszünk. Por és hamu vagyunk. Ginger előtt csak két nagyszülő temetésén vett részt; volt némi szipogás, persze, de csak amolyan udvarias formában, amit könnyen le lehetett csillapítani a halkán mormolt részvétnyilvánításokkal meg a frissen vasalt zsebkendőkkel. Ginger temetésén az egyetlen, aki láthatóan el volt keseredve, Sylvie anyja volt.

Szorosan összezárta a szemeit.

– Meghalt?

Hallotta, amint az előszobában a nagyapja órája szigorúan elütötte a háromnegyedet.

– Nem, hál' istennek. Csak megsebesült, de elég csúnyán. Egy repesz a mellkasába fúródott. Az anyja azt mondta, nagy szerencse, hogy élve megúsza.

Kinyitotta a szemét.

– És most hol van?

– Itthon lábadozik három hete, mióta kiengedték a kórházból.

Az anyja a két kezével lehúzta a lekvárt a tűzhelyről. Egy kicsit elhallgatott, mintha az emlékeibe merülne.

– Valaha úgy tűnt, egy pár lesztek, nem igaz?

Olyan érzéketlenül mosolygott a lányára, annyira oda nem illő módon, hogy Sylvie rájött, valószínűleg mindez színjáték.

– Miért nem látogatod meg? Szívesen vigyázok a gyerekekre délután, biztos jólesne neki látni egy régi barátot. Nem hinném, hogy Mrs. Baxternek ellenére lenne a dollog. Vihetnél neki egy üveg lekvárt.

– Lehet – mondta Sylvie.

– Legfeljebb tizenöt perc séta lehet.

– Tudom – válaszolta Sylvie.

Miközben beszélgettek, hirtelen elment a nap, és a konyha sötét árnyékba borult. Csattanás hallatszott, mintha valaki leejtett volna egy nagy óntepsit a kőre, aztán hosszú, mély dörgés, és pár másodpercen belül kövér esőcseppek kopogtak a tetőn.

– Na végre, hál' istennek, már napok óta készülődött!

– az anyja lámpát gyújtott, és elkezdte megtölteni az első befőttesüveget. A lecseppenő lekvárt konyharuhával törölte fel. Aztán megállt, és letette. – Te jó ég! A ruhák még mindig kint vannak a kötélén! – Sylvie-hez fordult: – Légy oly kedves, és szedd be őket!

Odakint az ég palaszürkén nehezedett a házra, és az udvar feketén csillogott az esőcseppektől, olyan volt, mintha fellakozták volna. Sylvie egy darabig mozdulatlanul állt a

szárítókötél mellett. Az esőcseppek patakokban szaladtak alá az arcán és a karjain, miután a ruhája magába szívta őket. A lehetőség, hogy újra láthatja Kennie-t, összezavarta az érzékeit, a teste és a tudata nem működött megfelelően. Mint ahogy néha a forró fürdő is elsőre hidegnek tűnik, amikor az érzékek és a tudat elkábulnak. Több mint tizenegy éve nem járt abban a házban, de olyan pontosan emlékezett arra, ahogy utoljára ott állt azon a szürke tavaszi estén az ajtó előtt, mintha csak a múlt héten lett volna.

A konyhaablak fénye olyan távolinak tűnt. Láta, ahogy az anyja odabent beteszi a lábost a mosogatóba, és teleengedi vízzel. Kisvártatva kinyújtóztatja a derekát, mintha a fájdalomtól akarna szabadulni, és dörzsölni kezdi az edényt a drótszivaccsal. Majd felnéz, közel hajol az ablakhoz, és vadul integetni kezd a szárítókötél felé. Sylvie lassan felemelte a kezét – leszedte a csiptetőket, és a nedves ruhákat behajlított karjára dobta.

A North Street sarkán Sylvie körülnézett, és meglátta Mrs. Baxtert. Az asszony épp letette a bevásárlókosarát, és mondott valamit egy cserkészfiúnak, aki fataligával papírt gyűjtött. Épphogy elmúlt három. Sylvie-t az anyja húsz perccel ezelőtt tessékelte ki a házból, biztosítva őt arról, hogy az időzítés egyszerűen tökéletes legyen: az ebéddel már biztos, hogy végeztek, az uzsonnához meg még korán van. A délutáni tea miatt pedig nem kell aggodni, mert Mrs. Baxter igazán nem az a fajta ember, akit különösebben izgatna az efféle udvariaskodás. Sylvie úgy tervezte, hogy egyenesen odasétál az ajtóhoz, és bekopog, mint ahogy bármelyik látogató tenné, de Kennie anyjának látványa a bejáratnál visszatántorította.

A sarok mögött megbújva hatvanig számolt magában, mielőtt újra kikukucskált volna. Ezúttal nem látott senkit, csak a cserkészfiút meg néhány tíz-tizenegy év körüli kislányt, akik ugróköteleztek a sorház előtt húzódó járdán. Egészen normálisnak tűntek, sőt önfeledtnek, mintha egyáltalán nem is lenne háború. Hangjuk dalamtalanul szállt, az ugráló lábak tompa, dupla ütődésének és a kötél éles csattanásának ritmusára:

Kedvesem, édesem, elveszel-e?

Persze, hogyne, fél négyre!

Torta, lakoma nagy lesz-e?

Lagzit csapunk fél négyre!

Sylvie elsétált a lányok mellett, és lesöpörte a téglaport a ruhájáról, ami az imént tapadt a hátára, amikor elbújt a fal mellett. A vihar már elvonult, cipőjének sarkai élesen kopogtak a csendes délutánban. A lányok mondókájával a fejében, annak ritmusára ment el egészen a 47-es számig. Az ajtó előtt állva aztán majdnem megint inába szállt a bátorsága. Hányszor állt már ugyanitt! Az ajtóban, amiről a rézkopogtatója mögött lefelé mállott a festék. A vad tekintetű oroszlán mintha kizárólagos jogot formált volna Mrs. Baxter házára.

Olyan tizenhárom-tizennégy éves lehetett, amikor kezdődött. Akkoriban figyelt fel Mary bátyjára, és a lénye borzongató izgalommal töltötte el, ahányszor csak találkozott vele, ahogy elhaladt mellette a lépcsőn, vagy ahogy a szobájába bepillantva meglátta a magas kamaszfiút. Néhányszor oda is ült hozzájuk – Mary szerint csak azért, hogy lógjon rajtuk, meg hogy idegesítse őket –, és ilyen-

kor Sylvie szívesen elhallgatta kellemesen csengő akcentusát, amit az apjuktól örökölt. Az apjuktól, aki visszament Írországba, de hogy miért, arról senki nem beszélt. Nem az volt az egyetlen dolog, amit Kennie az apjától örökölt; ahogy az ember elnézte Mrs. Baxtert, nehezen lehetett volna elhinni, hogy hófehér bőrét és kékesen fénylő fekete haját tőle örökölte volna.

Sylvie már nagyon régóta járt át Maryhez; minden hétvégén ott állt az ajtó előtt, eligazgatta a ruháját, és egészen finoman kifestette a száját azzal a „Sápadt Róza” nevű rúzzsal, amit egyszer az anyja kabátzsebében talált. És akkor egyszer, amikor már rég a csalódás ismerős, állandó, tompa fájdalmával élt együtt, akkor, egy tökéletes, aranyba borult estén Kennie elhívta őt moziba. Az ezt követő édes napokban és hetekben Sylvie ugrándozva és táncolva ment végig az úton, és soha nem kellett várnia az ajtóban, mert Kennie már figyelte őt az ablakból, és mindig elément. Annyira biztos volt benne. A szerelmükben, abban, hogy egymásnak vannak teremtve. Lelki szemei előtt a jövő úgy tűnt fel, mint a lábai elé kigurított szőnyeg, amin majd kéz a kézben sétálnak végig Kennie-vel.

Egy év sem telt el, és jöttek azok az események, amelyekre Sylvie nem akart emlékezni.

Az a teljesen átlagosnak tűnő este, amikor Mrs. Baxter közölte vele – hidegen és érzéketlenül, mint egy darab kő –, hogy Kennie nincs otthon, elment Írországba az apjához, és nem is jön haza, legalább egy évig. Sylvie először nem hitte el. Aztán zokogni kezdett, ott az utcán, az ajtó előtt, úgyhogy Mrs. Baxter inkább gyorsan betessékelte, és főzött egy csésze teát kettejüknek. Ak-

kor úgy érezte, hogy Mrs. Baxter kedves hozzá, de később rájött, hogy egyszerűen csak azt akarta, Sylvie a saját szemeivel is meggyőződjön róla: Kennie tényleg elment. Másnap megkérdezte Maryt – könyörgött neki, mondja el –, hogy mi történt. És bár Mary egyáltalán nem akart róla beszélni, végül elmondta, hogy Kennie és az anyja csúnyán összevesztek. Annyira, hogy végül Kennie egyszer csak összepakolta a ruháit, kiürítette a gázóra melletti üveget, amiben a shillingeket gyűjtöttek, és elment.

– Nemsokára hazajön, ugye? – esedezett Sylvie. – Visszajön értem, ugye? – De Mary csak egy kétkedő, sajnálkozó pillantással válaszolt, amitől Sylvie ereiben megfagyott a vér.

És aztán az a szörnyű nap, amikor Kennie visszajött Írországból, és Sylvie már férjnél volt. Sylvie egyedül volt otthon, mosogatott az üres házban, Howard dolgozott. Sylvie felsikított, amikor meglátta, összevissza hadart és jajgatott, hogy már túl késő, mígnem Kennie megölelte, odahúzta a mellkasára, hosszan és gyengéden tartotta, majd lassan, finoman kibontotta a hátán a köténye csomóját. A nevét suttogta, meg hogy mennyire hiányzott neki végig – Sylvie el volt veszve.

És végül – a legfájdalmasabb emlék mind közül – az éjszaka, hat hónappal később, amikor Sylvie ott állt Mrs. Baxter háza előtt, és kívülről nézte az elfüggönyözött ablakok mandulabarna fényét, ahogy a nappaliban égő fény átvilágította. Ott állt a sötétben, és figyelte a kiszűrődő hangokat, a nevetést, meg ahogy Kennie fütyörészve felszalad a lépcsőn. Aztán összehúzta a kabát övét kidomborodó hasán, felemelte a kis barna kezításkát, és

elment, vissza Howardhoz, vissza abba házasságba, ami-
be soha nem lett volna szabad beleegyeznie.

Most ott állt megint. Megragadta az oroszlánt, és be-
kopogott, mielőtt még meggondolhatta volna magát.
Először semmi, aztán egy perc múlva lépések zaját hal-
lotta a kövezett bejárati folyosón, majd a kissé beragadt
ajtóval való küzdelem fojtott hangjait, és egyszer csak
ott volt ő, ott állt az ajtóban, közvetlenül előtte. Szürke
nadrág volt rajta, ami olyan bő volt rá, hogy az öv rán-
cokba szedte a derekánál, meg fehér mellény, az elején
világosbarna folttal. Az arca mosdatlan volt, és szürke, a
borosta ugyanolyan koromfekete árnyat vetett rá, mint
a szeme alatti árok. Sylvie-nek összeszorult a mellkasa,
és elöntötte a forróság. Rendben van, gondolta Sylvie,
megváltozott, ez már más, ő lett más, a háború megvál-
toztatta, elvette a báját, a vonzerejét, és olyanná tette,
mint amilyen bárki más.

Kennie a falnak dőlve állt, az ajtó félig nyitott részé-
ben. A jobb vállánál kilátszott a sebhelye a mellény pa-
mutja alól, Sylvie látta a piros vonalat. Egy hosszú percig
csak álltak, és nézték egymást, mielőtt Kennie megszó-
lalt volna:

– Sylvia – ahogy kimondta a nevét, a szó, hangjának
dallama egyfajta hidat vert közénk. Lágyan, mégis ko-
molyan ejtette ki. Sylvie emlékezett rá, hogy annak idején
éjszakánként az ágyában próbálta utánózni, kimondani a
saját nevét úgy, ahogy Kennie ejtette, hogy felidézze ma-
gában.

– Eljöttem, hogy megnézzem, hogy vagy, Kennie – vi-
dám hangon beszélt. – Anya mondta, hogy megsérültél
Franciaországban, és most itthon lábadozol.

Kennie egy kis ideig nem tudta, mit mondjon, aztán megszólalt:

– Hát, ebben az esetben a legjobb, ha bejössz – és kitérte az ajtót.

Sylvie bizonytalankodott, hogy esetleg meg kéne pusztulnia, mint egy unokatestvért vagy nagybácsit, de Ken-
nie már el is fordult, és előreindult a folyosón.

A szalon – egy kicsi, sötét szoba – a ház hátsó részében helyezkedett el, a konyha mellett. A kandalló előtt, a sarokban karosszék állt, a szoba közepén egy asztal, négy kerek székkal. Az asztalon sárga virágos terítő, rajta az ebédről maradt koszos tányérok, és egy kinyitott üveg sör. Sylvie a kandallóhoz állt, a táskáját maga előtt tartotta, mintha buszra vagy vonatra várakozna. Valahol a fejéhez közel a rádióból lágy dzsessz szólt. A zene és a szoba zöldesszürke fénye valahogy álomszerűvé tették a helyet, mintha nem is annak a nyári délutánnak lennének a részei, amiben a lányok odakint ugrálnak a napsütésben. Sylvie úgy érezte, mintha egy másik világba lépett volna.

– Megkínálhatlak esetleg egy teával?

Sylvie megrázta a fejét. A torka annyira összeszorult, hogy úgy érezte, semmit sem lenne képes inni vagy enni. Egyikük sem tudta, mit kéne mondania.

Kennie lekapcsolta a rádiót. Sylvie azt kívánta, bárcsak ne tette volna. A rádióból szóló zene nélkül a kettejük közti csend még elviselhetetlenebbé vált. Bizonyára Ken-
nie is ugyanerre gondolhatott, mert egy perccel később megint bekapcsolta.

– Jó rég volt – szólalt meg végül Ken-
nie. A karosszék előtt állt, de nem ült le.

Sylvie bólintott.

– Most már biztos gyerekeid is vannak.

Sylvie összerezte.

– Kettő – mondta egy másodpercnyi késéssel. – Egy fiú és egy lány. Esther hat, Lewis – itt elcsuklott a hangja –, Lewis nemrég lett tizenegy.

Mintha a föld nyílt volna meg alatta attól, amit mondott, de úgy tűnt, Kennie nem is figyel oda. A férfi úgy bámult rá, hogy a lábai a szőnyegbe gyökereztek tőle.

– Csodásan nézel ki – a pillantása átható volt, de valahogy mégis olyan mereven nézett, mint egy halott.

Sylvie nyelt egyet és bólintott.

– Te is – kicsit akadozott –, te is jól nézel ki – nyögte ki végül, bár ő is belátta, hogy a férfi rettenetes bőrben van.

– Jól? Én? – rövid, ugatásszerű hangot adott ki magából. – Legalább tíz évet öregedtem azon a parton. Míg vártam, hogy kimentsenek.

Sylvie-nek összeszorult a szíve, és hatalmas büntudatot érzett, amiért a férfinak olyan sok szörnyűségen kellett keresztülmennie, míg ő kertészkedett, kézimunkázott meg a gyerekekkel játszott. Csupa normális, békés tevékenység, ami elterelte a figyelmét a boldogtalanságáról.

– Nagyon borzalmas volt?

A férfi pupillái kitágultak, szélesek lettek, és elfeketültek, mintha befelé figyelt volna, önmagába.

– A szag volt a legrosszabb. Az a rengeteg – elharapta a mondat végét –, annak a rengeteg mocsoknak, ami a homokot borította, a bűze volt a legrosszabb.

Kennie közelebb lépett.

– Tudod, mire gondoltam ott? Mint egy csapdába esett patkány, beszorulva, várva, hogy feltűnjenek a vízen a mentőhajók?

Sylvie a fejét rázta. A sebhely mérges, vörös hegyét figyelte, ahogy kilógott a mellény alól. Szerette volna végigsimítani az ujjával, miközben azt kívánta, bárcsak ne jött volna el.

– Rád gondoltam. Hogy vajon mit csinálsz, merre jársz, kivel vagy éppen.

Sylvie érezte, hogy a teste lúdbőrös lesz, mintha egy szikla peremén egyensúlyozott volna.

– Nem tudtad, mit csinálok – suttogetta, szinte csak magának.

Kennie szemei úgy tapadtak az arcára, mintha az egyetlen fény lenne a sötétségben. Olyan közel lépett, hogy egy cigarettapapírt se lehetett volna becsúsztatni flanelnadrágja és Sylvie ruhájának pamutja közé. Várt egy pillanatot, majd lassan simogatni kezdte a nő nyakát a hüvelykujjával.

Mint egy áramütés, úgy rántotta vissza Sylvie-t az érintés a rémületbe. Elvégre ez mégiscsak ugyanaz a Kennie. Soványabb, sápadtabb, de ugyanaz az ember, aki képes volt őt a szemeivel meztelenre vetkőztetni, és kihúzni a lába alól a talajt, pusztán azzal, hogy egy szobában tartózkodott vele, és kimondta a nevét – ahogyan most is tette, újra és újra a nevét ismételve. Ugyanilyen lehet – gondolta kétségbeesetten –, amikor a részeg úgy érzi, egy ital még simán belefér, aztán egyszer csak ott találja magát a kontrollálhatatlan, lázas önkívületben, amibe nem érti, hogy került, vajon mikor lépte át a határt.

– Hagyd abba, Kennie. Nem ezért jöttem – tiltakozott, de a hangja halk volt, és erőtlen, a szavak pedig értelmetlenül hangoztak. Kennie nyelve már a füle körül járt, Sylvie pedig lélegzet-visszafojtva próbálta

megállítani szívének kalapálását és az egész testét eluraló remegést.

– És minden, amit ott a parton végiggondoltam, Sylvia; az egész életemből egyetlen dolog van, amit bánok – a keze becsúszott Sylvie ruhája alá, a combját simogatta, megkereste a harisnya teteje és az alsónemű selyme közti rést. – Tudod, mi az, Sylvia?

Szünetet tartott, mintha ez egy valódi kérdés lenne, amire tényleg válaszolni kell, de Sylvie csak bután ingatta a fejét.

– Arra gondoltam, hogy miért nem vettelek el feleséggül, amikor még lehetett volna. Miért nem házasodtunk mi össze, Sylvia?

Már a nyelve hegyén volt a válasz – *mert elhagytál, otthagytál, és azt hittem, belehalok* –, de mielőtt szóhoz jutott volna, Kennie szája az ajkaira tapadt. Az illata egyszerre volt sokkoló és csodálatosan ismerős. Egy vékony kis ideges hang azt mondta, menekülj, indulj, de egy sokkal hangosabban kiabáló és sürgetőbb hang azonnal elnyomta. *Miért, ordította ez a másik, miért mennék el, ha lehet, hogy holnap mind meghalunk ebben a szörnyű háborúban?* Sylvie puffanást hallott, és rájött, hogy a táskáját ejtette le a padlóra.

A hang hirtelen valahogy kijózanította. Elhajolt Kennie öleléséből, és amikor a férfi nem eresztette el a vállait, akkor addig tolta távolabb magától, amíg a karjai le nem hullottak róla.

– Nem lehet, nem csinálhatjuk ezt. Howard felesége vagyok.

– De énhozzám kellett volna jönnöd. Az enyém vagy, Sylvia. Mindig is az enyém voltál.

A tekintete Sylvie arcának minden szegletét bejárta. Sylvie érezte, ahogy ezzel megköti a gondolatait, hozzátapad az elméjéhez, és visszahúzza őt ahhoz a végtelenül egyszerű és kényszerítő erejű tényhez, hogy Kennie itt van, és őt akarja, megint. Szó nélkül, egy hirtelen mozdulattal kirántotta magát ebből a szorításból, és az előszoba felé sietett, a szabadulás irányába. Semmi sem változott. Most már pontosan tudta. Az előszoba árnyékai, a formák és terek – minden pontosan ugyanúgy volt, mint kislány korában, amikor először kezdett ide járni. És ő is pontosan ugyanaz maradt – az azóta eltelt évek semmivé váltak, úgy söpörte el őket a jelen valósága, mint egy kártyavárat.

Az ujjai már a hideg rézkilincsen voltak, amikor hatalmas erővel beléhasított a gondolat: a táskája ott maradt a földön. Egy darabig mozdulatlanul állt, nem tudta, mihez kezdjen. Visszamenni a szalonba rettenetesnek tűnt, ugyanakkor úgy érezte, mintha egy váratlan ajándék hullott volna az ölébe, amire igazán nagyon vágyott, és ami miatt most már tényleg senki sem hibáztathatja. Bár felmerült benne a lehetőség, hogy esetleg visszajöhetne később is a táskáért, amikor már Mrs. Baxter otthon lesz, de közben már meg is fordult.

Úgy tűnt, Kennie meg sem mozdult azóta. Pontosán ugyanabban a pózban állt, ahogy otthagytá, és úgy várt rá.

– Itt felejtettem a táskám.

Ahogy a férfit meglátta, a szíve megint a torkában dobogott.

– Hát akkor a legjobb, ha jössz, és felveszed.

Egy pillanatig habozott, majd lesütött szemmel átment a szobán, kerülve a férfi pillantását. Habár a táska pántja

épp Kennie lába mellett hevert, a férfi meg sem mozdult, hogy felvegye. A szoba ugyan egyáltalán nem volt nagy, de Sylvie-nek olyan érzése volt, mintha hosszú percekbe telne, míg végre odaér. Végül lehajolt a táskáért, de mielőtt elérte volna, Kennie a sarkával maga mögé rúgta. Sylvie megdermedt, a szőnyeget bámulta. Csúnya vörös volt, mint a rozsdá, vagy inkább, mint az alvadt vér, tele morzsákkal, amik bizonyára elkerülték Mrs. Baxter figyelmét a legutóbbi takarításkor. Lassan és nyugodtan felállt, felegyenesedett Kennie mellkasáig. A férfi karjai szorosan, szinte kényszerítő erővel a dereka köré fonódtak. És amikor Kennie lehajolt, hogy megcsókolja, Sylvie felemelte a fejét, az ajkai szétnyíltak.

Nem hallott már semmiféle hangokat; Howard, az anyja, de még a gyerekei is mind eltűntek a tudatából, mintha egy másik élethez tartoznának. A férfi nyelvén a sör és a cigaretta nyomait kutatva a csípőjét szorosan hozzányomta. Egy darabig együtt inogtak, imbolyogtak, tapogatva egymást, szorongatva a másik ruháját, majd Kennie lehúzta őt a földre.

– Itt? – kérdezte Sylvie hirtelen, kétkedve, de addigra Kennie már a szőnyegnek nyomta a hátát, és Sylvie látta, ahogy a férfi rázuhan, majd fölé emelkedik. A gyapjú a feje alatt durva volt, és poshadt, savanyú szagot árasztott. Sylvie meg akarta végre érinteni a sebhely vonalát, de Kennie a bal kezével elkapta a csuklóját, és ellökte. Az arca elsápadt, szinte fenyegetővé torzult. A jobb kezével közben kibontotta Sylvie ruháját, és a melltartó pántját lehúzta a válláról, aztán a combja alá nyúlt, belemarkolt a farába, végül kitapogatta és végigsimította a lába közti teret. Sylvie aprókat sóhajtott, ahogy a férfi mind erőseb-

ben ránehezedett, mintha a csontjaikat akarta volna egybeolvasztani. Kennie felemelte a fejét, és borostás arcával addig dörgölte Sylvie melleit, amíg ő fel nem sikított, és ügyetlen, kapkodó mozdulatokkal ki nem bontotta a nadrág övét. Ahogy Sylvie magába húzta, úgy érezte, zuhanni kezd – zuhant, zuhant, és nem ért földet.

Utána együtt ültek a földön. Kennie a hátát a székeknek döntve terpeszben ült. Sylvie odakuporodott, fejét a férfi mellkasán pihentette.

– Komolyan gondoltam – motyogta Kennie –, amikor azt mondtam, el kellett volna, hogy vegyelek.

Közben cigarettázott, kifújta a füstöt Sylvie feje fölé.

Sylvie behunyta a szemét. Mondta már ezt korábban is, persze, és a veszteség, a fájdalom szinte elviselhetetlen volt. A közös élet Howarddal, a látszat fenntartása, a sok erőlködés és az egész elmondhatatlanul összetett nehézsége hirtelen hatalmas súllyal nehezedett rá. Nincs senki – gondolta –, tényleg senki, aki értené, hogy ki vagyok. És ez igen megdöbbentő egy olyan mindennapi élet esetében, mint az övé. Valahonnan, egy emberöltő messzeségből felrémlített az ugrókötelező lányok buta mondókájának szövege:

*Kedvesem, édesem, elveszel-e?
Persze, hogyne, fél négyre!*

Azon kapta magát, hogy a szöveget kántálja, Kennie mellkasába fúrt fejjel. A férfi felemelte az állát, nézett rá, értetlenül. De Sylvie csak folytatta a rigmust, tenyerével ütötte a taktust a padlón.

Kennie újra megcsókolta. Először finoman, gyengéden, aztán letette a cigarettát, magához rántotta, és már

nyúlt is a ruhája alá. Sylvie meglepődött, és el akarta tolni magától, de Kennie ölelése a bordái körül bezárult, és leszorította őt a szőnyegre.

– Várj!

Egy pillanatra az a nevetséges érzése támadt, hogy nem fogja tudni leállítani, de aztán hirtelen engedett a szorítás, Kennie felült, és a cigarettája után nyúlt.

– Anyám bármelyik percben itthon lehet – mondta.

Sylvie bólintott. Egy kicsit össze volt zavarodva. Lewisről is szeretett volna beszélni, arról, hogy Howard Amerikába akarja küldeni. Furcsa módon úgy érezte, a férfinak tudnia kell róla.

Kennie elővett egy cigarettát, és a doboz oldalához ütögette. Meggyújtotta, aztán újra átkarolta Sylvie-t.

– Egy időre felköltözöm a városba – beleszívott a cigarettába, majd Sylvie felé nyújtotta. Sylvie megrázta a fejét.

– Miért? Miért költöazol fel?

– Hát természetesen azért, hogy közelebb legyek hozzád – Kennie finoman megszorongatta a derekát, ahogy ezt mondta. Sylvie szemei kikerekedtek. – Ne butáskodj! Honnan tudhattam volna, hogy ma idejössz? – és megcsókolta a nő feje búbját. – Nem mondhatom el, miért. Beszélnem kell valakivel, egy különleges toborzási kérdésben, ez minden.

– De hiszen te már megsebesültél, Kennie – szólt közbe aggódva Sylvie. – Te már kivetted a részed a háborúból.

– A harctérre valószínűleg már nem lennék elég jó, de attól még a magam módján valamennyire hozzájárulhatok a háborúhoz. De a legjobb az egészben az – és kezét

Sylvie jobb mellére csúsztotta –, hogy amíg a városban lakom, addig el tudsz jönni hozzám.

Sylvie képtelen volt válaszolni. Az irtózatossága annak, amit tett, és amit még talán tenni fog, egyre csak nőtt és hatalmasodott benne.

Ahogy hallották, amint egy kulcs kaparászik a zárban, csomagok zörögnek, és csapódik a bejárati ajtó, hirtelen mindketten felugrottak. Kennie abban a pillanatban ült le a karosszékbe, amint az anyja belépett a szalonba.

– Jó napot, Mrs. Baxter! – kiáltott fel Sylvie túlzott hangerővel, érezve, amint előnti a pír az arcát.

– Sylvia – Mrs. Baxter alaposan végigmérte; le, egészen a térdéig, és vissza, a ruhája gallérjáig. – Remélem, nem fárasztottad ki! – mondta, és Kennie-re nézett, majd vissza Sylvie-re. – Tudnod kell, hogy még mindig nagyon fáradékony.

– Ne aggódj, anya – válaszolt Kennie könnyedén. – Sylvie nagyon rendesen viselkedett.

Sylvie összeszorította a száját. Félt, hogy idegességében elneveti magát, és akkor mire gondol majd Mrs. Baxter?

– Jobb, ha most megyek, anya már biztos vár otthon – Sylvie biccentett egyet Kennie felé, de nem mert a szemébe nézni. – Viszlát, Kenneth, majd találkozunk!

– Várj még egy percet! – Kennie felállt. – Az a könyv, amit említettem, leírom neked a címét, ha akarod.

Sylvie nyelt egyet, mert kiszáradt a szája.

– Rendben.

Kennie elővett egy jegyzetfüzetet, beleírt valamit, és kitépte a lapot. Aztán kétszer félbehajtotta, majd oda nyújtotta neki. Megadta a módját, nem sietett. A mozgásai lassúak és nyugodtak voltak. Sylvie elvette az ösz-

szehajtogatott lapot, betette a táskájába, és rápatintotta a zárat. Tudta, hogy Mrs. Baxter mindvégig figyeli őket. Arra gondolt, hogy ha Mrs. Baxter megkérdezné, mi az a könyv, nem tudná, mit válaszoljon.

Sylvie hevesen dobogó szívvel ment végig az előszoba folyosóján, nyomában Mrs. Baxterrel, aki szorosan követte, mintha félne, hogy esetleg Sylvie visszafordul, de legalább nem kérdezett semmit.

Odakint üres volt az utca. Még mindig meleg volt, de az ég kifakult, mintha az összes színt kiszívták volna a napból, és ami maradt, az közönyös pusztaság volt. Sylvie tudta, hogy sietnie kéne. Az anyja már biztos a kézimunkájával szeretne foglalkozni, a gyerekek meg nyilván ott lógnak rajta a konyhában, és nyúzzák, hogy játsszon velük valami kártyajátékot, vagy legalább adjon nekik vajas kalácsot. Ennek ellenére, amikor átment a parkon, félúton North Street és a házuk között, leroskadtt egy padra a hinták mellé. A feje úgy zúgott, mint a rádióadás légköri zavarok idején. Kennie illatát az ujjain érezte.

Kinyitotta a táskáját, és előhúzta az összehajtott cetlit, amit kapott tőle. Mindössze ennyi állt rajta: „*Victoria Terrace 12*”. Hagyta, hogy a papír az ölébe essen. *Nem szabad többet találkozoznunk*, gondolta, és abban a pillanatban érezte, hogy elborítja a reménytelenség tehetetlen érzése, mintha egy barlang mélyére zuhant volna. Képtelen volt megmozdulni.

Ahogy próbálta magát összeszedni, a szeme megakadt egy újságon, amit valaki bizonyára otffejtett a padon. Odanyúlt érte, és lassan felemelte. A szalagcím egy újabb kilőtt hajóról és több száz áldozatról tudósított. A gondolataiban képek jelentek meg; a füst és a vér képei eleve-

nedtek meg az újság sorai között, sikolyok és robbanások hangja és az emelkedő, mindent elnyelő víz árja. Eszébe jutott Kit Parker, aki megérezte, amikor a férje a tengerbe veszett, és maga alá temette a büntudat meg a félelem. *Százak halnak meg nap mint nap. Az ő férje is valahol odakint harcol.*

Letette az újságot, és remegő kézzel széttépte a címet, amit Kennie adott neki. Félbeszakította, aztán megint félbe, egészen addig, amíg a lapból nem maradt más, mint apró, fehér konfettidarabkák. A pici darabokat szoros golyókká gyúrta, bedobta a táskájába, és felállt. Ahogy a táskába nyúlt, valami keményen és hidegen hozzáért az ujjaihoz. Az egreslekvár még mindig benne volt.

NYOLCADIK FEJEZET

Norfolk, napjainkban

A szállodában a szokásos vidám ebédelés zajlik. Jól öltözött családok érkeztek nagy csapatba tömörülve, a legfiatalabbak és a legöregebbek között legalább nyolcvan év van. Martha nagy gin-tonikját iszogatva három totyogó korú gyereket számol össze, akik épp felmarkolják a fekete menüábra mellett felelőtlenül otthagyt krétákat, és már másodszor hallgatta végig a vasárnapi sülték listáját, amikor az időseknek hangosan elismételték azt fiatalabb rokonaik.

Martha előtt az asztalon ott hever Henry telefonja; valahogy sikerült magánál felejtene előző este a strandon, és Henry ezt nem vette észre. Bizonyára mindketten máshol jártak gondolatban. Most persze valahogy vissza kéne juttatnia neki, de vajon hogy?

Úgy dönt, hogy a legegyszerűbb, ha mindig magával viszi a telefont, amikor csak kimegy a strandra. Egyszer biztos összeakad Henryvel, főleg mivel a férfi tudja, hogy nála maradt, és így nyilván ő is ugyanerre jut: minél gyakrabban megy ki a házikóhoz, annál valószínűbb, hogy ott majd egyszer csak *Marthába* botlik. A gondolat, hogy feltehetően mindketten ugyanazt a tervet eszelték ki, ki-

mondhatatlan örömmel tölti el Marthát. Martha kiüríti a poharát, és közben próbálja felidézni Henry arcát, visszaemlékezni, hogy miről is beszélgettek. Rájön, hogy – leszámítva, hogy a férfi bizonyára szeretné visszakapni a telefonját – igazából semmi oka nincs azt feltételezni, hogy Henry szívesen találkozna vele újra. Nem is emlékszik másra, csak a férfi mély tekintetére és visszafogott hangjára. Igazából még azt se tudná megmondani, vajon a biciklin hazafelé is ugyanilyen nyugodt volt-e, vagy inkább alig várta, hogy Martha elég messze kerüljön tőle, és akkor megeresztett néhány cifra káromkodást, amiért tönkrement miatta az estéje.

Ebéd után rögtön ki akar menni a tengerpartra, hogy a tervét megvalósíthassa – csak hogy megint esik, mintha dézsából öntenék. Ráadásul, minduntalan ott motoszkál a fejében az a bizonyos sms, amit még épp elolvasott, mielőtt Henry telefonja lemerült volna. Henry ma bizonyára igencsak elfoglalt lehet Helennel. Bárki is legyen az a Helen. Végül Martha úgy dönt, hogy inkább ma felfedezi azt a sok kis dohánybarna színű, téglás házikókból álló utcát, amely a kikötő felé vezet.

Majdnem elhagyta a régi színház épületét, és végül csak azért állt meg, mert a hatalmas üvegajtó körül tolongó emberek hangoskodása felkeltette a kíváncsiságát. Széles ablakok és oda nem illő kőpillérek szegélyezik a modern bejáratot. A téglafalon, a bal oldali oszlop mellett egy krómtábla hirdeti, hogy a „Régi Színház Múzeum” mellett áll éppen. Az előtérben egy kopaszra nyírt diák áll, alsó ajkában piercinggel: ő árulja a jegyeket, és kínálgatja a kiállítás prospektusát. A fiú mögött dupla ajtó nyílik a nagy, világos kiállítótérbe,

ahol a tömeg mormogva, suttogva áramlik körbe a falak mentén, megkönnyebbülve, hogy a múzeumba betérve megúszták az esőt.

Martha beáll a sor végére. Úgy tűnik, a képeket helyi művészek készítették, akik mind valahogy másként fogták meg a tengerpart szépségeit. Az egyik vászon előtt állva, amin egyetlen sárga vonal húzódik keresztül, azon gondolkodik, vajon ez az épület nem Gretchen színháza volt-e valaha. Vagy inkább Gretchen apjának a színháza. Annak ellenére, hogy színpadnak vagy nehéz bársonyfüggönyöknek most már nyoma sincs, Martha szinte látja Gretchent vonulni, hatalmas hajkoronával kilépni a rivaldába.

Martha gondolataiba merülve, gépiesen továbblép az utolsó képhez, amikor egyszer csak megakad a szeme egy képen, ami nem is a kiállítás része, sőt nem is festmény, hanem egy régi fekete-fehér fotó. Egy sápadt férfi látható rajta, figyelemre méltóan széles homlokkal. Haja kétfelé van fésülve, de ami elsőre is megragadja a figyelmet, az az öltönye hajtókája, ami szinte roskadozik a kitüntetésektől.

Martha tekintete a kép alatti réztáblára téved. Attól, amit a táblán lát, olyan színpadiasan hajol közelebb a felirathoz, hogy a mozdulatot még Gretchen is megirigyelné. A feliraton ez áll: „A színházat városunk büszkesége, Howard Rodwell, a Brit Birodalmi Lovagrend Tagja nyitotta meg, 1946. január 24-én”.

Rodwell! Szinte áramütésként éri a felismerés. Martha agya sebesen kattogni kezd. Nem kell hozzá sok ész, hogy összerakja: Howard Rodwell nagy valószínűség szerint a rokona lehet. De miféle rokon? A képen látható férfi

úgy harmincöt éves lehet, ami azt jelenti, könnyen előfordulhat, hogy az apjának, Lewisnak az apja, vagyis az ő apai nagyapja. Ez könnyen lehet. És egyúttal megmagyarázná, hogy az apja miért éppen itt akarta befejezni az emlékiratait, a szülővárosában. Két apró körülményt leszámítva. Az egyik, hogy nem tűnik elképzelhetőnek, hogy Howard még mindig életben volna. A másik, hogy Martha mindig is úgy tudta: apja árvaként került Kanáda. Vagy nem ezt mondta nekik mindig? Próbálja felidézni apja háborús beszámolóit, de minél jobban erőlködik, annál inkább összekuszálódnak az emlékei.

Közelebb lép a falhoz, hátha Howard Rodwell megsúgja neki a választ. De a fotóról az arc továbbra is némán és szomorúan néz rá vissza. Talán nem sokkal azután készülthetett a kép, hogy leszerelt, gondolja Martha, és ezért még mindig a háború terheit cipeli. Olyan szomorúnak tűnik – Martha nem szívesen gondol arra, hogy valaki hosszú időn keresztül lehet ennyire szomorú.

Odakint a nap sugarai vékony ösvényt vágnak maguknak a csendesedő esőben. Martha egy darabig szórakozottan térfereg, gondolatai összevissza cikáznak, egyik kérdésről a másikra; válaszok helyett folyton újabb kétségekbe botlik, a hiányzó válaszokat csak a bizonyosság egészen vékony cérnaszála tartja össze: az a kevés, amit biztosan tud az apja életéről. Vagy legalábbis azt hiszi, hogy tudja, és kételkedni kezd, hogy valaha bármit is megértett az apja múltjából. Közben betéved egy kávézóba, ahol egy fejpántos, overallos nő beszélget hangosan a munkatársával, próbálva túlkiabálni a narancsfacsaró hangos zúgását. Martha kér egy kapucsínót, mire a nő rámosolyog neonzöld színű fogszabályozója mögül.

Letelepszik a viaszosvászonral leterített asztalnál, rákönyököl, és a csészét az ajkához emeli. A tejhab olyan sűrű, mint a pamutgyapjú, telehintve fényes keserűcsoki-darabkákkal. Aztán összehúzza a szemöldökét, és leteszi a csészét. Mégis hogy a fenébe történhetett, hogy ő és Elizabeth soha nem kérdezték az apjukat a gyerekkoráról, sem a háborús időkről? Egyszerűen égbekiáltó mulasztásnak tűnik! Az igazat megvallva úgy nőtt fel, hogy soha nem gondolt túl sokat szüleinek korábbi életére, vagyis azonkívül, hogy ők a szülei. És amikor végre annyi idős lett, hogy az érdeklődése meg a látóköre némileg szélesedhetett volna, akkor váratlan és súlyos események szóltak közbe.

Martha édesanyja néhány nappal azután betegedett meg, hogy ő beiratkozott az egyetemre, angol irodalom szakra. Kezdetben a szüleiik egyáltalán nem vették komolyan a diagnózist. Folyton azt mondták, hogy ez csak afféle apró kellemetlenség, ami sajnos megzavarja elfoglalt életük napirendjét, de pár hónap múlva már csak egy rossz emlék lesz, semmi több. A szülők olyan meggyőzően alakították a szerepüket, hogy Elizabeth levelei hiába váltak egyre komorabbá, Martha egyáltalán nem készült fel az igazságra. Amikor hálaadásra hazalátogatott, mélyen megrázta a régi tévésobában felállított kórházi ágy és a fertőtlenítő sűrű ködébe burkolózó ház, ami még így sem tudta elnyomni az enyészet és az emberi ürülék orrfacsaró szagát. A következő negyvennyolc órában beesett arcú anyja többször is megszorította Martha kezét, és arról beszélt, mennyire szerette, és milyen büszke rá; csupa olyan dologról, amikről az ő szégyellős családjukban nem volt szokás. Martha hitetlenkedve és rettegetve hallgatta,

továbbra is reménykedett valamiféle csodában, amire – most már látta – szükségük lenne.

Az anyja még az első szemeszter vége előtt meghalt. Martha és Elizabeth kéz a kézben lépdeltek a koporsó mögött, a gyászbeszéd alatt Martha átölelte Elizabeth rázkódó vállait. Amennyire csak vissza tudott emlékezni, ez volt az utolsó olyan helyzet, amikor úgy érezte, ő az idősebb testvér.

Közvetlenül ezután találkozott Clemmel. Ahogy előre látható volt, senki sem örült a kapcsolatuknak – vagy legalábbis annak, hogy a kapcsolatuk eleve kudarcra van ítélve –, közvetlenül az anyja halála után. Ha Martha nem lett volna ennyire eszköztelen a gyásszal és a rászakadó szomorúsággal szemben, vagy ha nem vágyott volna annyira a biztonságra, akkor biztos nem habarodik bele úgy Clembe, és bizonyára nem esik teherbe, és soha, de soha nem hagyja ott az egyetemet, és házasodik meg annyira fiatalon. Tejesen mindegy, hogy az elmúlt években Martha mindezt hányszor gondolta végig, vagy hogy a különböző elméletek hogyan magyarázzák a történeteket. Martha számára Clem maga volt a lavina, ami egy kilátástalan kedd délután zúdult rá, amikor ugyanahhoz az asztalhoz ült le a könyvtárban, amin a férfi ottfejtette a jegyzeteit. Amikor a kávéautomatánál összefutottak, Clem szürke szemének átható pillantása olyan volt, mintha egy tonnányi havat zúdított volna rá, és abban a pillanatban söpört ki a fejből mindent. Feltartóztathatatlan erővel vetett véget Martha korábbi dolgos, rendes életének, és egy pillanat alatt átformálta az egész világát.

Martha olyan nagyot sóhajt, hogy a tejhab a csészé-alátétre fröccsen. Bármilyen körülmények is játszottak

közre, ez mit sem változtat a tényen, hogy lényegében semmit sem tudnak apjuk angliai életéről. Itt van például a neve: tulajdonképpen fogalmuk sincs róla, hogy vajon Howardnak hívták-e az apját vagy sem. A langyosra hűlt kávéscsészét két tenyere közé fogja, és gyorsan felhajtja. Valahonnan mögüle dzsesszes csengőhang pattog végig a kávézón. Ahogy elhallgat, Marthának eszébe jut a saját telefonja, és hogy milyen egyszerűen találja meg vele a választ a legtöbb kérdésére: időpontok, útvonalak, a banános pite receptje. A fültépő narancsfacsaró gép fölötti tábla jelzi, hogy a vendégek számára a kávézóban ingyenes a wifihasználat. Martha előássa a telefonját, és kapcsolódik a hálózathoz. Beírja a „Howard Rodwell” nevet a keresőbe. Ennek persze így nincs értelme. A Twitter és a Facebook is dugig van Howard Rodwellekkel, akik mind nagyon is élnek, és sokkal fiatalabbak annál, mintsem bármelyikük is azonos lehetne a fényképen látott szomorú szemű férfival. Egypercnyi gondolkodás után Martha rákeres az „*evakuálás Angliából Kanadába második világháború*” szavakra. Erre több link is megjelenik. Az első kiemelt találatra, a Wikipédia vonatkozó szócikkére kattint. A cikk a „Gyerekeket a Tengerentúlra” címet viseli, ami láthatóan a kormány hivatalos evakuációs programjának a neve. Martha néhányat pislogva közelebb emeli a telefonját, és olvasni kezd.

A cikkből kiderül, hogy pontosan 2664 gyermeket evakuáltak 1940 júliusa és szeptembere között, és vittek olyan városokba, mint például Halifax, Brisbane és Sydney. Kritikus időszak volt ez Anglia történetében – állítják a szerzők –, amikor az úgynevezett angliai csata zajlott. Német megszállók és az angol légierő csapa-

taí a légtér feletti uralomért küzdöttek a csatorna felett. Martha felnéz, napfény és madárcsicsergés árad befelé a kávézó ablaküvegén, közönyösen, mögötte a tenger és az öreg kontinens. *És az apám mindezt átélte* – próbálja Martha elképzelni a rettenet és a bizonytalanságot, de nem könnyű felfognia. Olyan érzés, mintha a múlt ott lenne valahol a sarkon: ismeretlenül, megérinthetetlenül, de mégis közelebb, mint valaha is hitte.

A Wikipédia-szócikk a végén felsorolja a hajókat, amelyeket a terv végrehajtásához használtak, a pontos indulási időket és a célállomásokat. Ha meg lehetne találni a Kanadába induló hajók utaslistáját, akkor valószínűleg rajta lenne minden evakuált gyerek legközelebbi hozzátartozójának neve és címe, ami némi fényt deríthetne apja származására. Martha lejjebb görget, hogy megnézze a forrásokat. Az első a Nemzeti Levéltár Archívumának „Gyerekeket a Tengerentúlra Program”-jának dossziéja. Martha találmra bemásolja a pontos forrásmegjelölést a Google keresőmezőjébe. Megint felugrik egy link. A Nemzeti Levéltár Archívumának honlapján találja magát, ahol 113 mappa tartalmaz információkat a „Gyerekeket a Tengerentúlra Program”-mal kapcsolatban.

Olyan, mintha elgurított volna egy fonalgombolyagot, és csak nézi, amint az keresztülfut a padlón.

– Akkor tehát szabad ez a hely?

Martha riadtan felpillant, és a hang irányába fordul. Egy hosszú, örvénylő másodpercig olyan, mintha az előttte álló pár katonai egyenruhát viselne, aztán a képből kibontakozik egy fiú és egy lány alakja, mindketten hétköznapi ruhában állnak előtte. A fiún dzseki van, farmer és edzőcipő, a lány pedig sötétkék kiskabátot és alatta rövid

topot visel. Mindkettejük kezében magas koktélospohár és egy szelet répatorta.

Martha hanyagul az üres szék felé int, majd ismét a telefonra figyel. Úgy tűnik, hogy a Nemzeti Archívumban az iratok időrendben találhatók. Az első dosszié a „Bejelentések, hirdetések” címen található. Aztán következik a „Rádióadások”. Martha lehunyja a szemét. Szinte hallja a régi rádióadások recsegését és a lassan, artikulálatlan ejtett, szabatos szavakat, mondatokat. Ahogy kinyitja a szemét, látja, hogy a szemben ülő fiú épp cukrozott tejszínhabbal eteti a barátnőjét. Vajon ő evakuálta volna Janey-t? A jelenbeli, virágzó Angliában ez elképzelhetetlennek tűnik. De honnan tudhatná biztosan?

A következő mappák címsorai többnyire jegyzőkönyvekre vagy statisztikákra utalnak, de van köztük néhány, amelyik egyéni ügyekkel foglalkozik: kései jelentkezés valamelyik evakuálójára, hirtelen visszalépés a kiutazás előtt, betegség, halasztási kérelem... Martha tovább keresi az utaslistákat tartalmazó dokumentumot, gyorsan pörgeti a többit, amikor hirtelen elképedve megakad a szeme valamin: a 251-es számú dokumentumon. Ez az egyéni, személyes ügyekkel foglalkozó fájlok közül az egyik. És ebben az esetben tényleg erről van szó – nagyon is személyes, különösen az ő számára. A mappa tartalma a címe alapján:

„Rodwell, Lewis: Kanadába evakuált; Visszatérési igénybejelentés az apa, Howard Rodwell részéről, 1945”.

Martha megremeg, és közelebb hajol, de a varázslat szertefoszlik, az elgurított gombolyag most akadályba ütközik. Egy felugró ablak tájékoztatja arról, hogy a kért fájl nem letölthető, mivel egyelőre nem digitalizálták,

azonban személyesen, nyitva tartási időben megtekinthető a Nemzeti Archívumban, Kew-ban.

– Nem ízlett a kapucsínó?

Martha felnéz, de nem lát semmit. Valaki bizonyára megkérdezte, hogy kér-e még egy kávét, mivel az asztalon, a könyökénél ott áll érintetlenül egy csésze, selymes, vastag habbal – teljesen kihűlve. A pincér szomorúan veszi tudomásul, hogy hozzá sem nyúlt. Martha bocsánatkérően ingatja a fejét. Ahogy a pincér felemeli a csészt, hogy elvigye, Martha megragadja a karját.

– Meg tudná mondani, milyen messze van innen Kew?

A dzsekis fiú előbb válaszol, mint hogy a pincér szóhoz jutna.

– Kew Londonban van. London délnyugati részén – teszi hozzá kíváncsi hangon.

A szállodába visszaérve Martha előássa a tárcájából Colin számát, és már hívja is. Időbe telik, mire felveszi. Először csak ugatást hall a vonal másik végéről. Szünni nem akaró, izgatott ugatást, mintha egyfolytában, vég nélkül kiáltoznának valamit, míg végül fáradt hangon Colin is köszön. Mikor Martha arra kéri, hogy másnap reggel vigye el az állomásra, meglepettségét nem rejtí véka alá:

– Már megint az állomásra akar menni?

– Vissza kell mennem Londonba.

– Máris, de hát csak most érkezett!

Colin elég fáradtnak tűnik. Kimerültek, mint akinek éppen elege lett mások szeszélyeiből.

– Valami közbejött. Tíz óra túl korai lenne? Hívjak valaki mást?

– Á, nem. Ott leszek.

KILENCEDIK FEJEZET

Norfolk, 1940. július

– Na, és most ki dugta el a rongyoszsákomat? – a kérdés úgy pattant vissza körben a terem falairól, mint egy pattogó labda. Elsie hangjában ott van az a meghatározhatatlan osztálytermi hangszín – gondolta Sylvie –, ami nem meglepő, hiszen tanítónő volt valahol Kentben, és még mindig alapvetően „a lányairól” szeretett beszélni annak ellenére, hogy azoknak a „lányoknak” már maguknak is többnyire felnőtt gyerekeik lehettek. A terembe elég természetes fény jutott ahhoz, hogy a rézborítású mennyezeti lámpákat nem kellett feltétlenül felkapcsolniuk, igaz, így a nyár közepén is inkább őszi délután hangulatát idéző homály volt odabent. A termet a háború előtt egy színjátszó társulat használta – egyszer Elsie meg is találta a „Hamupipőke, pantomimelőadásban” színlapját, kócos, ezüstszerű paróka, alufóliával borított varázspálca meg egy kartonpapírból kivágott jegenyefenyő társaságában – de mostanra a színpadot durván ácsolt bakokra állított nagy asztallapok foglalták el, rajtuk patchworktakarókkal, szanaszét heverő, színek szerint szétválogatott gyapjú anyagdarabokkal.

Sylvie felkapaszkodott az egyik fémvázás vászonszék-re. A székek félkörben álltak a kazetrás ablak alatt, amire

jócskán ráfért volna már egy alaposabb mosás. Hátranyúlt egy duzzadtra tömött párnahuzatért, amiből világos színű pamut- és flanelrongyokat húzott elő. Amikor csatlakozott az egylethez, nem értette, mire lehet jó ilyen kis darab anyagmaradékokat begyűjteni, de mostanra már tudta, babatakarókat és gyerekágytakarókat készítenek belőlük.

– Szóval – Elsie Sylvie felé hajolva beszélt, miközben a párnahuzatért nyúlt – kapott már Sheila valami hírt?

Elsie tömött fehér fűrtjeivel a Sylvie-vel szemközt ülő nő felé bökött, aki az ölébe bámulva, gépies mozdulatokkal kötött. Sylvie megvonta a vállát, és sebesen megrázta a fejét – észrevette, hogy a szemközt ülő Sheila hallja, mit beszélnek róla, látta vállainak hirtelen megmerevedéséből. De nem csak ez látszott rajta. Nyilvánvaló volt a szenvedése, hiába öltözött csinos kosztümbe, hiába tette fel a gyöngysorát: a hajótöröttek vigasztalansága látszott rajta.

Elsie megérintette a szerencsétlen nő térdét:

– Ne add fel, kedvesem! Ha nincs hír, az jó hír – a kelleténél hangosabban beszélt, mintha egy szófogadatlán gyereknek mondaná, vagy nagyothallóval beszélne. A nő kicsit megrázkódott, de nem nézett fel. Elsie egy idő múlva lemondóan nézett Sylvie-re, majd felállt, és arrébb ment.

Gyilkos közhelyek, gondolta Sylvie. Az elvárás, hogy bizakodni kell, habár mindenki tudja: eltűnni a harctéren szinte kivétel nélkül a halált jelenti. De mi mást lehetne tenni? Voltak reggelek, amikor Sylvie úgy érezte, csupán két dolog maradt, ami miatt még képes felkelni: a gyerekei – az érintésük, az illatuk, és a napi rutin, amibe

most úgy kapaszkodott, mint hegymászó a kötélletra fokaiba – és ennek a lepusztult teremnek a váratlan vigasza.

A háború előtt sosem járt itt, de a legnyomasztóbb, szörnyű februári szürkességben, amikor mindenki csak elsüllyesztett hajókról meg fejadagokról tudott már beszélni, a könyvtár felé menet egyszer bekukkantott ide. A szokatlan hangok csalogatták be: nők nevetését hallotta kiszűrődni. Mostanra minden hétfőt és keddet itt töltött, egy alkalmat se hagyott ki. Először félt, hogy az iskolai szünetben nem tud majd rendszeresen járni, de végül Evelynnel megállapodtak, hogy a hét elején ő vigyáz Estherre és Lewisra, Sylvie meg cserébe szerdánként és csütörtökönként vigyázott Evelyn kislányára.

A közvetlenül Sylvie mellett ülő új tag – egy durva, tapintatlan modorú, barna hajú nő – felállt, és bejelentette, hogy kimegy egyet cigizni. Sylvie megragadta a lehetőséget:

– Sheila, tényleg nincs semmi híred Frankról?

A szomorú arcú nő kicsit gondolkodott, mielőtt leeresztette a kötőtűit, és kifújta az orrát.

– Nincs – válaszolta. – Semmi.

Pár pillanatnyi szünet után hozzátette:

– Az öccsének a hétvégén volt a születésnapja.

Valahogy furcsán keserűen bökte ki, miközben a jobb kezével tekergetni kezdte a nyakában függő gyöngysort.

Sylvie figyelte, és nem értette.

– És meg tudtátok ünnepelni?

Sheila mintha meg sem hallotta volna a kérdést.

– Richard most lett tizennyolc. Semmi más nem érdeklí, csak hogy krikettezzon, és lányok után futkosson. És most, bármelyik nap – Sheila olyan erővel rángatta a

gyöngysort, hogy félő volt, mindjárt szétpattan –, bármelyik nap ő is megkaphatja a behívóját.

Hirtelen Sylvie felé fordult, ijesztő merevséggel mélyen a szemébe nézett.

– Mindkettőt el fogom veszíteni, ugye?

Sheila szemei szárazon meredtek előre, de Sylvie érezte, ahogy a saját szemeit szűrják a könnyek. Vigasztalanul nézett vissza.

– Ne mondj ilyet! Frank még előkerülhet, Richard pedig még el sem ment.

Gyűlölte saját hangjának megjátszott vidámságát. Lágyabb hangon, halkabban hozzátette:

– Tovább kell menned, és tenned a dolgod, amilyen jól csak tudod. És lehetőleg ne gondolj a legrosszabbra!

A terem másik végéből kiáltás hallatszott:

– Hölgyeim! Itt a tea ideje! – borzas barna fej tűnt fel a konyhaajtóban. – Ne egyszerre rohanjatok, de ma még egy doboz keksz is van!

Sylvie felállt.

– Megyek, hozok neked is egy csészével.

A színpad melletti kiskonyhában Marjorie készített teát. Marjorie magas, nagydarab nő volt, akit Sylvie meglepően szépnek talált, főleg ahhoz képest, hogy sosem sminkelte magát, és nem sokat adott a megjelenésére. Sokszor nadrágban tűnt fel, amit sima fehér inggel hor-dott, a legfelső gombokat a gallérnál szabadon hagyva. Míg Sylvie tányért keresett a keksznek, Elsie viharzott be a konyhába, a kezében ceruzával és jegyzetfüzettel hadonászva.

– Úgy döntöttem, szervezek egy kopogtatógyűjtést – fogott bele élénken. – Ideje növelnünk a rongykészletein-

ket. Biztos vagyok benne, hogy a legtöbben szívesen odaadnák a lakásukban hányódó anyagmaradékaikat egy ilyen nemes célra, mint a miénk. Nos, mit szólnátok a szombat délelőttől? Felírhatlak benneteket a listára?

A kekszesztányér kicsúszott Sylvie kezei közül, és a konyhapulton csattant. Ahogy Elsie és Marjorie meglepetten felé fordultak, úgy érezte magát, mint akit sarokba szorítottak. Daisynek születésnapja lesz szombaton, ami majdnem két teljes szabad órát jelent a számára, gyerekek nélkül, ha nem mennének Wellsbe. Amikor ma reggel Evelyn szólt neki, szinte sorsszerűnek tűnt számára a tökéletes alkalom, hogy meglátogassa Kennie-t. Mint aminek így kell lennie, és ő maga nem is tehet róla, az egész találkozásban így nem is lenne semmi szörnyen bűnös. Semmi kedve nem volt ilyen hamar újra szembenézni a saját dilemmáival.

– Többnyire a szüleimhez szoktunk menni hétfőgőként... – mondta. A Kennie-től kapott fecni darabkái még mindig ott lapultak a táskájában, és pontosan tudta, nem kell újra összeillesztenie őket ahhoz, hogy tudja, mi van rajta. Victoria Terrace 12: szinte beleégett a tudatába, kitörölhetetlenül. – De... – zökkent vissza a jelenbe – végül is lehet, hogy ezen a hétfőgőn nem látogatjuk meg őket.

Ránézett a többiekre, és hirtelen elpirult. Elsie csodálkozva figyelte.

– Felírlak kérdőjellel – már fordult is volna kifelé, amikor a kekszesdobozra tévedt a tekintete. – Hű, micsoda finomság!

– Mindenki csak egyet vehet! – figyelmeztette Marjorie mosolyogva, és az ujjával tréfásan megfenyegette Elsie-t.

– Természetesen! Micsoda vendéglátás! Majd visszajövök az enyéért, ha mindenkivel beszéltem a szombati gyűjtésről.

Marjorie a távozó Elsie háta felé emelte a csészéjét.

– Tudod – mondta Sylvie-nek –, sose láttam ilyen boldognak.

Ez igaz, tűnődött Sylvie. Miközben a többi nő egyre fáradtabb és sápadtabb lett, Elsie szinte kivirágzott. Legalább hatvanöt éves, vagy inkább hetven, de a cél tudatossága, lépteinek frissessége szinte fiatalossá tették. Tulajdonképpen Sylvie is megfigyelte már, hogy habár a háború többnyire minden képzeletet felülmúlóan borzalmas volt, mégis, legalább azt érezhette, hogy történik valami. Főleg azokon a napokon, amikor Connie-nak írt. Összehasonlítva a jelent a korábbi évekkal, sokszor úgy tűnt, mintha akkoriban csak múlt volna az idő, a napok ízetlenek, színtelenek voltak, és céltalanul elfolytak. Mintha mindazok az évek csupán a várakozás évei lettek volna, a felkészülés arra az életre, amit most élnek. A jelen összehasonlíthatatlanul valóságosabbnak tűnt, mintha elérkezett volna az élet igazi, sorsdöntő ideje.

A Connie-val való levelezés hamar rendszeressé vált, és immár több mint egy éve tartott. Sylvie írt először, nem sokkal azután, hogy Connie visszament Londonba. Abban sem volt biztos, hogy Connie egyáltalán válaszol-e majd. De a válasz postafordultával érkezett. Ahogy Sylvie olvasta a nagy, gondosan formált betűket, szinte hallotta az ismerős hangot, ami olyan tisztán és élénken szólt hozzá, mintha csak épp együtt üldögnének a szobában. Amilyen gyorsan csak tudott, ismét tollat ragadott. A háború kitörésével a levélváltások ritkultak, de kárpótlásul

egyre hosszabban és komolyabb hangvétellel írtak egymásnak.

Szeptemberben Connie azt írta, hogy a gyerekeket Londonból evakuálták, de azon nyomban hozzátette: *„Charlie nem megy sehová. Nem fogok egy idegen táviratára várni, hogy merre van.”* A „sehová” szót aláhúzta. Talán azért, mert annyira elege volt már abból, hogy a döntése miatt magyarázkodjon, de az is lehet, hogy csupán magát akarta meggyőzni. Sylvie nem tudta, melyik magyarázat állhat közelebb az igazsághoz. Karácsonyra zseblámpába való elemeket küldött ajándékba, mivel Connie az egyik levelében említette, hogy Londonban nehezebb elemet találni, *„mint a szenespincében fekete macskába botlani”*. Januárban Sylvie megírta, hogy Howard csatlakozott a sereghez, de meg sem próbálta elmagyarázni, hogy a férje döntése mennyire vegyes érzéseket vált ki belőle. Büszke volt, és aggódott érte, persze, de büntudata is volt, amiért ő nem érezte magát annyira lesújtva, mint más feleségek, akiknek a férje bevonult. Amikor megkérdezte Connie-t, hogy az udvarlója is jelentkezett-e, a lány megírta, hogy Ted a lúdtalpa miatt nem ment át az orvosi alkalmasságin, és hogy igazán nem tehet róla, de örül neki, bár tudja, hogy *„ez rossz és önző dolog”*.

Pünkösdkor, amikor a rádió tele volt a megszállások hírével meg Chamberlain lemondásával, Connie egy kis kártyát küldött Sylvie-nek, rajta egy tengerparti kunyhó képével. *„El se hiszem, hogy még csak egy éve volt! Olyan, mintha sokkal régebb óta ismernélek. Bárcsak megint ott lehetnénk, együtt a tengerparton!”* Sylvie tudta, hogy Connie csak fel akarja vidítani, de miközben a kezében tartotta a kis rajtot, már tudta, hogy a part, ahol homokvárat építettek, és gint ittak

limonádéval, most aknákkal van telerakva és szögesdróttal van lezárva. Ugyanaz a rossz érzés szállta meg, mint akkor, ott a parton, amikor a riporter a fotót készítette: hogy csak zuhan előre, és képtelen irányítani az eseményeket.

Aztán ahogy egyre rosszabb hírek érkeztek, Connie leveleinek a hangvétele is megváltozott. Már nem volt olyan vidáman csevegő, helyett állandóvá vált benne egyfajta mély, csökönyös rosszkedv. *„Nálunk soha nincsen csönd, de ma minden csupa hallgatás”* – írta, amikor Franciaország elesett. *„Mindenki túlságosan rosszkedvű ahhoz, hogy beszéljen. Már az újságosfiú és a jegyellenőr se beszélgetnek. Vajon milyen széles lehet a csatorna? Néha úgy képzelem, csak akkora, mint a Temze, és arra gondolok, ha Hitlernek kedve szottyan, egyszerűen átugrik. De aztán visszagondolok Norfolkra, újra látom a tenger végtelenjét, és attól jobban érzem magam.”*

Marjorie riasztotta fel a gondolataiból.

– Vigyek egy teát Sheliának?

Sylvie sietve tiszta csésze és alátét után kapott.

– Inkább viszek neki én. Már ezer éve megígértem.

– Van már valami híre Frankról?

– Nem, semmi. És most, hogy Richard is betöltötte a tizennyolcat, retteg, hogy őt is elviszik.

Marjorie kinézett a nyitott konyhai átjárón.

– Istenem, ez rettenetes! Ebben a háborúban megtanultam örülni annak, hogy nincsenek gyerekeim. Se férjem. Sose gondoltam volna, hogy egyszer ezt mondom majd, de így van. Nincs senkim, aki miatt aggódnom kéne, és ha meghalok, senkinek sem okozok szenvedést.

– Ugyan már, Marjorie! – szólalt meg Sylvie döbben-
ten. – Mi mind aggódnánk érted. Mi mind szenvednénk, ha nem lennél.

– Akkor is – tartott ki Marjorie az igaza mellett –, a legrosszabb az olyanoknak, mint ő – és Sheila felé biccen-tett. – Az anyáknak, akiknek a fiai elég időssek a harchoz.

– Meg az anyáknak, akiknek a gyerekeit evakuálják – tette hozzá gondolkodás nélkül Sylvie.

– Hogy?

Sylvie a szülein kívül senkinek sem beszélt Howard leveléről. Gyorsan folytatta, mielőtt Marjorie bármit is kérdezhetett volna.

– Ha összeterelnék az anyákat egy terembe, biztos, hogy még azelőtt kidolgoznák a békekötés feltételeit, hogy fel-forr a teavíz.

Ahogy a szavak elhagyták a száját, érezte, hogy amit mondott, nemcsak igaz, de kimondhatatlanul szomorú is – akármerre nézett, mindenütt az iszonyú veszteséget látta.

– Tényleg jobb lesz, ha beviszem a teát Sheilának. Mi-előtt teljesen kihűl.

Kivitte a csészét a konyhából, letette Sheila székének lábához. Sheila nem vett róla tudomást; Sylvie szólalt meg, hogy megtörje a csendet.

– Holnap is eljössz?

– Igen – felelt Sheila. – Nem bírok otthon lenni. Csak ülök, és kattognak a gondolataim, bele fogok betegedni.

Abbahagyta a kötést, kezeit a térdén nyugtatva egész nyugodtan ült most.

– Esetleg – fogott bele Sylvie tanácstalanul – segíthet-nél nekem a héten a tombolával. Még aligadtunk el je-gyeket.

– Én veszek egyet!

Sylvie a hang irányába fordult. Rosemary Dawes volt az, *Szerencsés Rosemary*. Babaarcú fiatal nő, dugóhúzó-

szabályosságú fűrtökkel és hamvas barackra emlékeztető kis öklökkel. Férje a vízművek igazgatója volt, akinek – Rosemary szerint – azt mondták, akkor kerül a legközelebb a hadszíntérhez, amikor a munkásai rájönnek, hogy a bombázások miatt óvóhelyen töltött munkaidőt nem fizeti ki a cég.

– Biztos? – Sylvie az egyik asztalra pillantott, amin egy üveg befőtt és egy tál nagy szemű bab árválkodott. – Még mindig várjuk, hogy a többiek is behozzanak adománytárgyakat.

– Persze, hogy biztos.

Ahogy Rosemary a pénztárcája után tapogatózott, a táskájából kihullott egy szórólap, és a földre vitorlázott. Sylvie lehajolt, hogy felvegye. A lap elején egy férfi fényképe látszott – szemtelen nézése valahogy ismerős volt Sylvie-nek. Még mindig a fényképet nézte, amikor meglepetésére Rosemary előbb furán eltúlozva felhúzta a szemöldökét, majd a csípőjén is riszált egyet.

– Montgomery Clark! Egyszerűen imádom, ti is? Olyan izgi, hogy jön!

– Montgomery Clark? – Sheila felkapta a tekintetét az öléből. – Nekem is nagy kedvencem volt. Megnézhetem?

Rosemary kicsavarta a képet Sylvie kezéből, és átnyújtotta Sheilának.

– Tessék – mondta. – Az új darabjának ma lesz a bemutatója a Theater Royalban.

A szórólappal a kezében Sheila felállt. Szinte mosolygott.

Ebben a pillanatban Sylvie rájött, hol látta korábban a férfi arcát. A szórólapon lévő kép láthatóan később készült, mint a tengerparti kunyhóban lévő, de az arc kétségkívül ugyanazé a férfié.

Sheila tekintete egészen megváltozott, újra megtelt étellel.

– Mi lenne, ha mind elmennénk az előadásra? – vetette fel Sylvie.

– Micsoda? Ma? – kérdezte Rosemary.

– Miért ne? Ugyan miért ne mehetnénk? Ha találok valakit, aki vigyáz a gyerekekre.

– Ó, én nem hiszem. Nem hiszem, hogy el tudnék menni. Ma este biztos nem – Rosemaryt egészen megijesztette az ötlet. Visszavette a szórólapot Sheilától, és eltette a táskájába. Eddigi jókedvének hirtelen nyoma sem volt.

– Férjem van, és kisbabám. Velük kell lennem.

– És neked volna kedved, Sheila? – fordult felé Sylvie.

– Nem is tudom – Sheila a gyöngysorába kapaszkodott, és lenézett a kötésére. – Úgy érzem, jó lenne kimozdulni. Szerintem Alan se bánná. Mindig azt mondja, a legjobb, ha elfoglalom magam.

– Hát akkor ezt meg is beszéltük – vágta rá gyorsan Sylvie. – Találkozunk a színház előtt hétkor. Ha izgulunk, még lesz idő inni egyet a büfében az előadás előtt. Feltéve, hogy árulnak ott még bármit is. – Felkapott egy piszkos teáscsészét, és a konyha felé vette az irányt, mielőtt még Sheila meggondolhatta volna magát.

Elsie a mosogatónál állt, könyékig merülve a habos vízbe. Sylvie becsúsztotta a szennyes porcelánt a mosogatólébe.

– Sheilával színházba megyünk ma este – jelentette be. Elsie teljesen felvillanyozódott.

– Nahát! Ez aztán a haladás!

Sylvie összeráncolta a homlokát.

– Feltéve, hogy találok valakit, aki vigyáz Lewisra és Estherre.

– Ebben segíthetek – Elsie leöblítette a porcelánt a csapból folyó vízzel, és az alátéteket a felfordított csészéknek támasztotta, hogy száradjanak.

– Ó, nem úgy értettem... – mondta Sylvie.

– Nekem is jót fog tenni, ha egyszer kimozdulok este.

– Két gyerekre vigyázni: ezt nehéz esti kimozdulásnak nevezni!

– Szerintem élvezni fogom. Hiányzik a gyerektársaság. A gyerekek jókedvre hangolják az embert. Amit szegény nővéremről igazán nem lehet elmondani.

Elsie nagyot sóhajtott. Sylvie-nek már a nyelve hegyén volt, hogy érdeklődjön Elsie testvéréről, de látva eltökélt, zord arckifejezését, csendben maradt. Inkább felvett egy konyharuhát.

– Merre laksz, Elsie? Nem akarom, hogy sokat kelljen gyalognod éjszaka.

– Victoria Terrace 4. Egyáltalán nincs messze. Főleg, ha az ember keresztülmegy a Chapelfield Gardens parkon.

– Vicoria Terrace? – Sylvie-t mintha áram ütötte volna meg, vagy leforrázták volna.

– Igen – Elsie kivette a kezét a mosogatóból, és szárazra törölte a Sylvie-nél lévő konyharuha végével. – Miért? Ismered?

– Nem – Sylvie igyekezett közömbös hangon válaszolni, és elcsendesíteni a gyomrában támadt remegést.

– Csak ismerek valakit, aki ideiglenesen ott lakik.

Egyszer csak eleredt az eső; az a finom, apró szemű, nyári eső, aminek mintha csak a levegőben függenének a permetszemecskéi. A színház előtere máris megtelt – felhúzott gallérú emberek siettek be, lehajtott fejjel. Sylvie

már korábban itt volt, hogy megvegye a jegyeket. Azzal biztatta magát, hogy a mostani, háborús időkben nincs abban semmi, ha egy nő egyedül megy nyilvános helyre este, mégis úgy érezte, mindenki őt nézi, miközben sorban állt a jegypénztárnál, és hangosan két jegyet kért. Úgy döntött, hogy egy kicsit kiöltözik – elvégre mégis csak színházba jött –, a karmazsinvörös, testhezálló ruháját vette fel, amelyiknek puffos ujjai organzából készültek. Régóta nem viselt semmi csinosabbat, és már el is felejtette, milyen érzés, amikor a ruha anyagának tartása van, és a bőréhez simul. Talán túlságosan is testhezálló. Egy kicsit szorította a hasánál, a dekoltázs pedig mélyebben volt kivágva, mint ahogy emlékezett – vagy lehet, hogy ott kissé teltebb lett? Szívesen begombolta volna a kabátját, hogy ne érezze magát ennyire kihívónak, de olyan fülledt meleg volt, hogy ez szóba sem jöhetett.

Sheilának még mindig semmi nyoma. Miközben várt rá, érezte, hogy valaki áll mögötte, és nézi őt. Ösztönösen arrébb lépett, és csak hogy lefoglalja a kezeit, elővett egy zsebkendőt a táskájából, és apró mozdulatokkal az orrához nyomta. Ahogy visszatette a zsebkendőt, egy fiatal férfi lépett elé. Alacsonyabb volt nála, vörös hajú, felső ajkai fölött sarjadó bajusszal. Katonai egyenruhát viselt, de a jobb keze fel volt kötve a kabátja alatt, egy piszkosnak tűnő kendővel.

– Helló – köszönt rá a fiú. – Egyedül a városban, ilyen későn?

A kinézete ellenére nagyon magabiztos volt.

Sylvie hátralépett.

– Nem. Egy barátnőmre várok – idegesen kikukucskált a fiú válla fölött, de csak egy idős házaspárt látott, akik az ernyőjükkel kínlódtak a bejárati ajtóban.

– Egy kicsit késik, nemdebár? – a szemöldökét kétkezőn felhúzta, és megint közelebb lépett Sylvie-hez. Seszínű, halszerű szemei körül vörös karikák voltak, és Sylvie érezte a szájából áradó savanyú sörszagot.

Sylvie összefonta a karjait maga előtt.

– Talán közbejött neki valami. De biztos vagyok benne, hogy bármelyik pillanatban itt lehet.

A fiú bal kezével belenyúlt a kabátzsebébe, és elővett egy cigarettásdobozt. A hüvelykujjával kipattintotta a tejet, és Sylvie felé nyújtotta.

– Megtenné?

Sylvie csak bámult rá.

– Mit?

A férfi türelmetlenül megrázta a cigisdobozt.

– Ja, értem – óvatosan kihúzott egy szálát.

A fiú eltette a dobozt, kirántotta a cigarettát Sylvie ujjai közül, és lassan a szájába tette. Aztán kivett egy gyufásskatulyát a nadrágzsebéből, és azt is odanyújtotta neki. Egész közről figyelte a nő arcát. Sylvie először ügyetlenül matatott a gyufával, de aztán határozottan végighúzta a doboz oldalán, mire tisztán fellobbant a lángja. Odatartotta a férfi felé a lángot, és érezte, ahogy a tekintete végigkúszik a testén, le, föl, végig a ruha vonalán.

– Arra gondoltam – mondta, miután szívott egy slukkot a cigarettájából –, hogy ha a *barátnőd* esetleg mégse bukkan fel, ihatnánk együtt valamit.

Ahogy a „barátnőd” szót kiejtette, Sylvie számára világos lett, hogy a férfi nem hisz neki, azt gondolta, nem is vár senkire, és ezt csak úgy mondta.

– Nem! – a szó úgy hagyta el Sylvie száját, mint egy pisztolylövés. – Kizárt dolog – mondta határozottan, és

közben türelmetlenül körbenézett, hátha mégis meglátja Sheilát.

Ekkor éles köhintés hallatszott, majd egy erőyes hang szólalt meg az előtér mélyéről:

– Kérjük, mindenki foglalja el a helyét, az előadás pontosan két perc múlva elkezdődik.

– Elnézést, most már be kell mennem. – Sylvie megpróbált olyan hideg méltóságteljességgel elhaladni a férfi mellett, amennyire csak tudott, de az váratlanul a kezében égő cigarettát a ruhája felé tartva megállította, és közel hajolt hozzá. Sylvie szinte a szájában érezte az alkohol és a mosdatlanság bűzét.

– Asszed, nem vagyok elég jó neked, mi? – sziszegte. – A királyért és a hazáért küzdöttem. Az ilyen csajoknak, mint te, ezt értékelnie kellene.

Hüllőszerű tekintete az arcába mászott.

– Ismerem a fajtád. Kilométerekről kiszúrom az olyanokat, mint te – tette hozzá.

A szünetben Sylvie a helyén maradt. Ihatott volna ugyan valamit, egy rendes italt, jéggel, ami csilingel, ahogy a pohár falához koccan, de nem mert elmozdulni a helyéről. Félt, hogy a vörös hajú még mindig ott lebzsel valahol. Balra tőle az az idős házaspár ült, akiket látott bejönni az ernyővel. Amikor felálltak, hogy kimenjenek a büfébe, az úriember a Sylvie melletti üres helyre mutatott, aztán a lábuknál heverő esernyőre és kabáthalomra.

– Nem zavarná nagyon, ha ide tennénk a holminkat?

Sylvie az ajtó felé nézett, mintha bármi esély is lett volna rá, hogy Sheila egyszer csak feltűnik, de persze sehol sem volt. Ideges lett. Nem is a pénz miatt, amit Sheila jegyére költött, inkább valamiféle gyerekes csalódottságot

érezte, hogy cserben hagyták. Sheilával az oldalán élvezte volna a várakozó közönség izgatott suttogását, ahogy elhelyezkednek a nézőtéren, a hirtelen sötétséget, ami szétárad a teremben, mielőtt a reflektorok mézszínű sugarai egyszer csak fénnel árasztják el és élettel töltik meg a színpadot. Ehelyett az első felvonás alatt szinte végig másra sem tudott gondolni, mint az előtérben lezajlott afférra. Újra maga előtt látta a férfi furcsa szemeit, bajszának vonala pedig most tisztábban kirajzolódott előtte, mint amikor tényleg látta. *Ismerem a fajtád.* Talán igaza volt. Sylvie összerezett. Lehet, hogy minden rá tekintő férfi számára nyilvánvaló volt? Kennie-re gondolt, és a gyomra szinte összefacsarodott a vágyakozástól. Persze hogy nem szabadna többet találkozniuk, ráadásul az egész reménytelen volt. Ő maga reménytelen volt.

Az idős házaspár visszatért a büféből; a férfi támogatón a feleségébe karolt, bár mindketten nagyon jó színben voltak. A férfi lassan visszaereszkedett a székébe. Háromrészes öltönyt viselt, meglepően élénk árnyalatú, kék mellénnyel.

– Elképesztően jó darab, nem gondolja? – örvendezett Sylvie-nek.

– Ó, igen – hagyta helyben Sylvie, bár alig tudott figyelni az előadásra.

– És csodálatos Montgomery Clarkot élőben látni, a rivaldafényben, hogy úgy mondjam!

– Ó, igen – ismételte magát Sylvie.

– A hölgyeknek szinte gyógyír, gondolom – és cinkosan ránevetett Sylvie-re.

Sylvie udvariasan visszamosolygott, bár Montgomery Clark kifejezetten csalódást okozott számára. Először azt

hitte, ő játssza majd a ragyogó tehetségű fiatal író, de a második jelenetből kiderült, hogy csupán a fiú apjának a szerepét kapta. Valószínűleg a szórólapon látott fénykép is jó néhány évvel ezelőtt készülhetett. Azon tűnődött, vajon mit jelentett a színész Ginger néni számára. Egy híresség, akiért rajongott? Vagy valami viszonzatlan szerelem? Vagy lehet, hogy tényleg fontos volt számára?

– Egy este a színházban segít, hogy elterelje az ember figyelmét, nem igaz? – miközben a férfi Sylvie-hez beszélt, váratlanul fájdalmasan megvonaglott az arca. A feleségére pillantott, és megveregette az asszony karját. Aztán menekvészképpen a színpad felé fordult.

Amint a függöny végleg lement, Sylvie másra sem tudott gondolni, mint hogy a vörös hajú vajon még mindig ott van-e. Persze semmi oka nem lehetett rá, hogy még mindig ott legyen, hacsak nem nézte meg ő is az előadást. Vagy ha nincs is jobb dolga, mint hogy megint őt zaklassa. Sylvie hagyta, hogy a tömeg kisodorja magával a nézőtér-ről, de mielőtt az előtérbe jutott volna, becsusszant a rózsaszín-vajszínű női mosdóba. Amint bejutott, bezárkózott a legutolsó kabinba, leoltotta a lámpát, és leült a vécére.

A mosdó ajtaja szinte azonnal, nyikorogva kinyílt; egy pillanatra beszűrődött a tömeg kinti morajlása, aztán két pár láb határozott léptei kopogtak végig a kövezett padlón. Egy erős, magabiztos hang szólalt meg:

– Na nem, nem fogom autogramért nyaggatni. Amúgy is sokkal helyesebb volt, aki a fiatal író, játszott. Monty felett egy kissé már eljárt az idő, nem gondolod? – kis szünetet tartott. – Megvársz itt kint, ugye?

Sylvie kopogást hallott a saját fülkéjén. Megrémült, de ugyanaz a hang már csivített is vidáman tovább:

– Oppá, bocsánat!

Hallotta, ahogy egy másik vécé fülkéjének rethesze a helyére csúszik, aztán a ruha anyagának susogását, végül a tiszta, hangos csurgatást: valaki pisilt. Pár perc múlva újra hallotta a zár kattanasát, aztán a csap csobogását. Megszólt egy másik, lágyabb hang:

– Abból a fülkéből azóta se jött ki senki. Szerinted nincs valami baj?

– Ja, biztos rossz az a vécé. Ki kéne írniuk rá!

Ajtócsapódás – aztán hirtelen nagy csend.

TIZEDIK FEJEZET

Sylvie még vagy fél óráig ott maradt, ahol volt. Azalatt folyton elképzelte, milyen történetet fog ebből kikerekíteni a következő levelében Connie-nak. Bármilyen viccesre is formálta – fejben – a beszámolóját, pontosan tudta, hogy Connie átlát majd a szitán, és a válaszából csak úgy árad majd a gyalázatos eset miatt érzett felháborodás. Már attól sokkal jobban érezte magát, hogy elképzelte Connie-nak a vörös hajúra adott reakcióját, és úgy gondolta, lassan eljött az ideje, hogy kimenjen, és hazainduljon. Az is eszébe jutott, hogy talán hamarosan be is zárják a színházat, és még a végén itt ragad, bezárva egész éjszakára. Ahogy erre gondolva kisietett az előtérbe, csak egy hajlott hátú, fáradt takarítófiút talált ott, aki még mindig söprögette a cigarettacsikkeket meg az eldobott színházjegyeket. Nem erőltette meg magát annyira, hogy felemelje a fejét, csak maga elé mormogva köszönt, miközben Sylvie elhaladt mellette:

– Jó éjt, 'sasszony!

Odakint elállt az eső. Kísérteties, várakozásteljes csend töltötte be az utcákat. Sylvie egy zseblámpát kotort elő a táskájából. Halványabb fényt adott, mint a hold, ami sár-

gán és kereken függött odafönt a katedrális tornya felett. *A bombázó holdja*, villant az eszébe, és kirázta a hideg. A kifejezést az előző hétvégén hallotta az apjától, amikor együtt álltak a kertben, és arra gondolt, ez a háború: a legszebb dolgokat is kifordítja önmagukból. Hogy lehet valami, ami ennyire szép, mint a hold fénye, a halál és a pusztulás előjele?

Utcai világítás nélkül, a sötét ablakokkal a város rideg volt, és idegen. A fehérre festett járdaszegély mentén haladt, de így, hogy a boltokból és a kirakatokból semmi sem látszott, olyan volt, mintha tengerre szállt ködben próbálna tájékozódni. Kiért a Castle Meadow széles főútvonalára. A várkastély óriási épülete az út túloldalán emelkedett. Legalább százszor járt már erre, de most úgy derengett fel az épület ég felé nyújtózó tömbje, mint valami rémalak, gyerekek lidérces álmaiból előlépett óriás vagy ogre, ami csaknem megmozdul. Sylvie elfordult, és meggyorsította a lépteit. Az utca szinte üres volt, csak néha tűnt fel egy-egy sétáló pár, akik kézen fogva, lehajtott fejjel suhantak el mellette. Egyszer egy autó is elhaladt az úton, csuklyás fényszórói ösvényt hasítottak az éjszaka sűrű sötétjébe.

A Chestnut Place-hez közeledve az út összeszűkül, a házak mintha mindkét irányból fölé nehezedtek volna. Hiába tudta, hogy odabent családok alszanak, olvasnak, vagy készülődnek a lefekvéshez, az elsötétített ablakok üres, baljós vakablakoknak tűntek, mintha senki sem lenne odabent, vagy mintha az egész világ eltűnt volna a falak mögül. Félelmetes volt ez a koromsötétség, az árnyékok, ahol ki tudja, mi rejtőzik. Korholta magát, amiért ilyen ijedős, de amikor a lámpája fényénél megpillantott egy frissen ásott kupac földet a mellé támasztott

ásával, végképp elhagyta a lélekjelenléte. Lélekszakadva futásnak eredt, egészen hazáig rohant. Saját kis kertkapujukon botladozva és kiizzadva nyitott be.

Pánikszerű ijedtsége azonnal elmúlt, amint belépett a házba. A hallból meleg áradt, és nyugalom. A legalsó lépcsőfokon egy kupac képregény és egy fémépítő csücsült, a radiátor fölötti polcon egy csomag Happy Families kártya, amit valószínűleg Elsie tehetett oda. Belenézett a tükörbe, és még mindig ugráló szívveréssel visszatömködött a helyére egy elszabadult hajtincset. Szúrt az oldala, de ahogy a légzése lassan lecsendesedett, újabb hangra lett figyelmes. A nappaliból nyugodt, ütemes hortyogás hallatszott. Benyitott. Elsie a fotelben aludt, harisnyás lábait a puffra pakolva – cipő nélkül a lábai kicsinek tűntek, ahogy maga Elsie is, így belesüppedve a kárpitba. Két keze az ölében pihent, feje kissé hátrahanyatlott, az ajkai szétnyíltak.

Sylvie megállt az ajtóban, nem tudta, mihez kezdjen. Nem akarta, hogy Elsie-nek ilyen késő éjszaka egyedül kelljen hazagyalogolnia, de attól tartott, ha felébreszti, és felajánlja neki a vendégszobát, akkor esetleg Elsie kötelességének érzi majd, hogy hazamenjen a nővéréhez. Végül úgy döntött, a legjobb, ha hagyja tovább aludni, ott, ahol van. Elővette a skótkockás takarót a földszinti komódból, és lazán betakarta vele a mellkasát, ráigazította a vállaira is. Aztán lábujjhegyen kisettenkedett a szobából, lekapcsolta a lámpát, és lefeküdt aludni.

Hat órával később Sylvie zuhanó kövek hangjára ébredt. Egy összedőlt épület téglái borították a járdát, ahol Sylvie próbálta átölelni a gyerekeit, és a saját testével védelmez-

ni őket. Esther sírt – félelmében, elkeseredetten –, aztán valahogy eltűnt. Sylvie a leomlott épület kőhalmának a tetejére mászott, a billegő téglákról kiáltozta a nevét.

Kinyitotta a szemét, elméje próbált puhatolózni, eligazodni az ébrenlét sötétjében. A hálósobában csak az elsötétített ablak szélénél derengett némi fény. Esther *tényleg* sírt, és hangosan hívta is őt, bár elég nagy távolság volt a szobáik között. Biztos rosszat álmodott. Sylvie már állt is fel az ágyból, amikor robbanást hallott – először azt hitte, csak a fejében. Egy pillanatra mozdulatlanra dermedt. Láta, hogy a szoba rázkódik körülötte, és az ablak meghajolt befelé, mintha egy óriás pöffesztette volna ki a mellkasát, és tolta volna beljebb. Valahonnan közléről – *édes istenem, mennyire közléről?* – hallotta az összeomló falak gyorsuló robaját.

Berohant Esther szobájába. A kislány az ágyában állt, magához szorítva a maciját, a teste csak úgy rángatózott a hisztérikus zokogástól. Sylvie felkapta. Az előző héten még azon bajlódott, hogy milyen nehéz Esthert kivenni a hintából – most meg úgy érezte, akár Skóciáig el tudna futni vele.

– Lewis, kelj fel! Gyerünk! Kelj fel, azonnal!

Lewis mereven feküdt az ágyában, háton, a szeme tágra nyitva. Sylvie az ajtóból ordított rá, és valami csoda folytán Lewis azonnal ott termett, ott állt, közvetlenül előtte. Végre mindkettejüket magához szorította. Olyan bizalommal néztek fel rá, hogy az szinte bénító volt. Megbénította a rémület, hogy mi lesz, ha nem sikerül, ha nem tudja megvédeni őket, ha elbukik – ebben az egyetlen igazi és legfontosabb kötelességében, hogy megóvja őket. Estherrel a karján húzta lefelé Lewist, le a lépcsőn,

és akkor rájött, hogy amitől hazafelé jövet annyira megijedt, a sírszerű földhalom: egy óvóhely lehetett. Hát persze! Neki is kellett volna már ásnia egyet, vagy legalább egy beltérít beszerezni. A konyhaasztalon ott hevert az újsághirdetés az Anderson-féle óvóhelyekről, de egyelőre semelyik ismerősének nem volt. Ki gondolt volna erre? Úgy volt, hogy először Londont fogják bombázni, nem Norfolkot! Betolta a gyerekeket maga előtt a lépcső alatti gardróbba, és még egy utolsó, öntudatlan mozdulattal útközben felmarkolta a Happy Families kártyát a polcra. Behúzta az ajtót maga után, és odabent felkapcsolta a lámpát. Két tejfehér arc nézett fel rá.

– Jól van – próbált nyugodt hangon beszélni. – Most már biztonságban vagyunk. Már csak meg kell várnunk itt a lépcső alatt, amíg a német repülőek elmennek.

– Meg akarnak minket ölni? – kérdezte suttogva Lewis.

Sylvie látta a rémületet a kisfiú szemében. Összekapaszkodtak a mennyezet ferde íve alatt, ami követte a lépcső vonalát, és együtt kuporogtak. A vasalódeszka Sylvie mögött állt a falnak döntve, a falon takarítószeresek lógtak egymás mellett, szögbe akasztva: személtapát és kispártvis zsinórral felfüggesztve, két sárga porrongy és egy tarka vászonzsák a cipőpasztásdobozokkal meg cipőkefékkel. Abban a végtelenre táguló, mégis röpké pillanatban úgy érezte, minden, ami valaha számított, ott van vele, beszorítva ebbe a picike helyiségbe.

Sylvie rátette a kezét Lewis fejére.

– Nem, nem egészen. Nem megölni akarnak bennünket, csak a munkájukat végzik. A pilótáknak az a dolguk, hogy megpróbálják megnyerni a háborút Németország számára.

Lewis értetlenül nézett rá.

– Ne aggódj – Sylvie megpróbált rámosolyogni. – Itt biztonsággal vagyunk.

A gyerekek nem mondtak erre semmit.

– Tudjátok, mit! Mi lenne, ha játszanánk egyet a Happy Families kártyával, amíg elmennek a németek? – olyan idegennek hatott a hangja, mintha a rádióból beszélne, mondjuk Wimbledonról vagy az időjárásról. A gyerekek meg se mozdultak.

– Üljetek le – mondta határozottan. Óvatosan ledöntötte a vasalódeszkát az ölébe, amit így asztalként lehetett használni. Érezte a nehéz fémlábak hideg nyomását a vékony hálóingjén át. Miközben osztott, a gardrób falain túlról behallatszott a gépek süvítése, szúnyograjszerű zümmögése. Elkezdte lassabban és hangosabban ki ejteni a számokat. Gyors pillantást vetett a lapjaira, és Estherhez fordult:

– Nálad van Zsemle úr, a pék?

A távolból tompa dörgés hallatszott. A falak megremegtek, és a villanykörte kilengett. Esther kapkodni kezdett a levegő után, de nem dobta el a kártyáit.

– Nálad van Zsemle úr, a pék? – ismételte meg Sylvie. Esther megrázta a fejét, tágra nyílt kék szemekkel meredt rá. Sylvie Lewis felé fordult:

– *Nálad* van – dallamosan, színpadiasan beszélt – Zsemle úr, a pék?

Lewis lassan ingatta a fejét.

– Nem így kell. Nem jól játszod. Elsie megtanított minket rendesen játszani. Ha Esthernek nincs meg, amit kértél, akkor húznod kell a pakliból. Nem kérhetsz tőlem.

– Rendben van – Sylvie húzott a pakliból. – Akkor játszunk rendesen. Te jössz, Lewis.

Sylvie látta, hogy Lewisnak reszket az álla, de azért oldalba bökte a húgát, és megkérdezte:

– Nálad van Toka asszonyság, a mészáros felesége?

Esther bólintott – gyors, apró mozdulattal, mintha attól félne, hogy ha nagyobbat moccan, akkor ledőlhetnek a falak –, de továbbra is tartotta a kártyákat a kezében.

– Akkor add nekem!

Esther óvatosan kihúzott egy kártyát, és odaadta Lewisnak.

– Jól van, most te jössz, Esther.

– Nem, nem így van! Még egyszer jövök, mert Esthernek megvolt, amit kértem, és ilyenkor megint az jön, aki kért!

– Mindhárman hallották, ahogy újból közeledik egy gép. Hangosabb volt, mint az előbb. Egyre hangosabb. Lewis nyelt egyet, de folytatta: – Anya, nálad van Tokafi, a mészáros fia?

Sylvie kis szünetet tartott, úgy tett, mintha megfontolná a választ.

– Nem, sajnos nincs. Úgyhogy most te jössz, Esther. Miért nem kérdezed meg, hogy nálam van-e Zöldfül úr, a zöldséges?

Hátborzongató sikítás hallatszott, aztán mély morajlás és üvegszilánkok csörömpölése. A lámpa megrándult fellettük, és a fénye kialudt. Esther felvisított, és belevetette magát Sylvie ölébe. Sylvie szorongatta, és mélyen beszívta hajának szénára emlékeztető illatát, miközben a másik karját kinyújtotta Lewisért. Ugyanebben a pillanatban eszébe jutott Elsie, aki bizonyára még mindig ott ül a nappaliban, egyedül, halálra rémülten. Ki kéne menni,

és őt is összeszedni. Megpróbálta lefejtetni magáról Esther szorító karjait, miközben arról motyogott, hogy be kell hozni Elsie-t is, de Esther ordított, és olyan erősen csimpaszkodott belé, hogy moccanni sem tudott.

– Kimehetek én? – Sylvie érezte, hogy a vasalódeszka megmozdult, ahogy Lewis felállt, hogy az ajtó felé lépjen.

– Nem. Te itt maradsz – kinyújtotta a karját, és elkapta Lewist. Aztán behunyta a szemét, és háttal nekidőlt a falnak. Isten megbocsát. Isten megbocsátja, ha valami történik Elsie-vel.

Aztán csend lett odakint. A gépek morgása elhalkult, csak az ő fülük csengett, mintha odabent visszhangoztak volna a repülő és a robbanások. Aztán ez is elhalkult. Bizonyára mind elszunnyadtak, mert mire Sylvie kinyitotta a szemét, a világosság apró gyöngyszeme gurult be az ajtó alatt, és odakintről behallatszott a feketerigók reggeli fuvolázása. A gyerekek egymásra borulva aludtak, Esther feje Lewis mellkasára lógott.

Óvatosan kinyitotta az ajtót. Az ablaksötétítés miatt ugyan nem lehetett világos, de látta, hogy az éjszaka kormosötétje szürkévé fakult.

Sylvie besietett a nappaliba. Elsie mélyen aludt. Lejebb csúszott a fotelben, az egyik oldalára fordulva, arcát a fejtámlán nyugtatta, kezével takarta szabadon maradt fülét. A szája körül a kárpiton nyálfolt sötétlett. Sylvie leemelte az ablaksötétítő táblákat, hagyta, hogy a hajnal fénye átjárja a szobát. A kegyelem rózsaszín és arany sugarai ragyogtak a keleti égbolton. Valamivel távolabb, az utcán férfiköntösbe öltözött nő söpörte az összetört üveg cserepeit.

Elsie felébredt, próbált feltápaszkodni a párnák közül, a kisasztalon lévő szemüvege után nyúlt. Sylvie kihúzta az íróasztal székét, és odaült mellé.

– Nagyon sajnálom – kezdte mondani.

Elsie úgy nézett körül a szobában, mint aki azt se tudja, hol van.

– Biztos elaludtam – motyogta, mintha magában beszélné.

Sylvie a térdére tette a kezét, és úgy folytatta:

– Igen, elaludtál. Későn értem haza, sokkal később, mint ahogy terveztem.

Elbizonytalanodott. Igazán nem mondhatta, hogy a vécében bujkált, hogy elkerülje a félkarú katona molesztálását. Ráadásul az elmúlt órák eseményeinek fényében az egész valószerűtlennek tűnt.

– Hány óra van? – kérdezte Elsie. Úgy tűnt, nem figyel arra, amit Sylvie mond.

– Korán lehet még. Szerintem még nincs hat. Készíték egy teát.

Elsie a fejét rázta.

– Haza kell mennem a nővéremhez.

Úgy bámult Sylvie-re, mint aki érzi, hogy valami rettenetes dolog történt, de nem tud rájönni, mi lehetett az.

– Nagy vihar volt az éjjel?

Sylvie még mindig Elsie térdén tartotta a kezét.

– Nem vihar volt. Bombák voltak. Újabb légitámadás volt. Egy hosszabb, azt hiszem.

Többet is mondott volna. A robajról, meg arról, hogy az egész ház hogy remegett, rázkódott, hogy mennyire közel érhetette a találat a várost, talán egy vagy két utcával lejjebb. El akarta mondani valakinek, és azt akarta,

hogy megnyugtassák: talán sokkal rosszabbnak hangzott, mint amilyen valójában volt, hiszen a ház még áll, mindannyian jól vannak, és nincs is miért aggódni. De nem mondott többet, mert Elsie lesújtva nézett rá, úgyhogy félbeszakította a mondandóját. Nem volt ott senki, aki megnyugtathatta volna, és amíg ki nem merészkednek az utcára, úgysem tudják meg, mi is történt. Sylvie figyelte Elsie arcát, ahogy lassan emésztgeti a hallottakat – először a sokkos rémületet, aztán az elszánt igyekezetet, hogy összeszedje a cipőit a fotel alól.

– Bombák? – Elsie remegő kézzel kötötte be a cipőfűzőjét. – Jaj, istenem! Szegény nővérem! Milyen állapotban lehet? Nem szabadott volna így elaludnom, mégis hogy tehettem!

– Az én hibám – mondta Sylvie szégyenkezve. – Nem értem haza, amikorra mondtam.

De Elsie addigra már felállt, röviden átölelte Sylvie-t, és kisietett a szobából. Sylvie hallotta a bejárati ajtó csapódását, ahogy becsukta maga mögött. Mielőtt magához tért volna, Esther tűnt fel az ajtóban. Egyik kis kezével a maciját húzta maga után, a másikban fogott valamit.

– Játsszol velem Happy Familiest?

– Most?

Esther bólintott.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Norfolk, napjainkban

Alig hagyta el a londoni járat King's Lynnt, amikor be-
mondják, hogy a vonat csak Cambridge-ig közlekedik,
mire az utasok hangos méltatlankodásba kezdenek.
Martha egyáltalán nincs felkészülve a tolongásra, ami
a cambridge-i állomáson megindul, de amint felszáll a
szemközti vágányon várakozó helyettesítő járatra, egyből
rájön, miért tolakodtak úgy az emberek: a szerelvényen
egyáltalán nincsenek már ülőhelyek, mire ő odaér.

Több kocsin is végigmegy, utat vágva a háborgó uta-
sok tömegén, akik aktatáskákkal és hátizsákokkal felpa-
kolva szoronganak, mire csodával határos módon talál
egy zugot, ahol egész sok üres hely maradt még. Meg-
könnyebbülten ül le egy hűvös tekintetű, szarvasbőr-
dzsekis férfival szemben lévő ülésre, kinéz az ablakon,
elnéz a cambridge-i csődület fölött. Aztán felsóhajt: még
mindig van tíz nap a magának szabott időből, amit ki
kell várnia, mielőtt felhívhatja Janey-t. Aznap korán reg-
gel, indulás előtt még kilátogatott a tengerpartra, ott ült
a faház kis teraszán, nézte, ahogy a hajnali fény megtörik

a hullámokon, és annyira szerette volna, hogy Janey is ott legyen vele!

– Szervusz – megint!

Mint egy lassított felvételen, Martha úgy fordul vissza az ablaktól. Valami érthetetlen módon, az asztal túlfelén ülő férfiből – aki nem munkásruhában van, teleszkóp sincs nála, és egyáltalán, teljesen másképp néz ki, mint akivel az éjszaka találkozott a parton – egyszer csak kibontakozik Henry alakja.

Martha még fel sem ocsúdott, egy hangot sem tudott kinyögni, amikor a kocsi csendes nyugalma felbolydul: egy csapat nő – nyolc-tíz, nehéz megmondani, hányan lehetnek – robban be hozzájuk. Különböző állatfülekkel díszített hajpántot viselnek, legtöbben egyik kezükben műanyag poharakkal hadonásznak, a másikon tömött szatyrokat lóbálnak.

– Itt leülhetünk! – az elől jövő nő fején számárfüles hajpánt van, ami erősen rezegni kezd, amikor hátrakiabál a válla fölött a többieknek.

– De ez nem az első osztály...?

– Eddig is ülhettünk együtt, amíg ezek le nem dobtak minket a vonatról – érvel Szamárfül, és lehuppan Henry mellé. – Szabad? Leülhetek?

– Hogyne.

Egy nagy testű, cicafülű – vagy lehet, hogy inkább rókafulű – nő Martha mellé gyömöszöli magát. Henry Marthára mosolyog, megemelve a szemöldökét. A körülöttük lévő helyek egy pillanat alatt megtelnek. Amint a csapat elhelyezkedik, előkerülnek a szatyrokból az üvegek, kannák, palackok, és azonnal minden lehetséges felületet beborítanak. A pezsgő és a csipsz mellett több előre kevert

koktélos üveg is körbejár, gin-tonik, Baileys meg egy óriási doboz tescós málna. Martháék asztalát pezsgősdugó-találat éri – ahogy elrepül mellettük, vidáman pattog tovább. Szamárfül kitölti a pezsgőt a felé nyújtott poharakba, Rókafül pedig egy-egy málnaszemet pottyant mindegyikbe.

– Magukat egyáltalán nem zavarja, hogy mások dolgozni szeretnének? – a kocsis másik végéből felháborodott férfihang szeli át a rikácsolás és vihogás zaját, de senki nem vesz róla igazán tudomást. Egy perc múlva teljes hangerővel rázendít a „Get the Party Started” egyikük telefonjából, amit az egész csapat nagy lelkesedéssel együtt kántál, habár a jelekből Martha úgy ítéli meg, hogy a buli alighanem már Kings Lynn-nél elkezdődhetett.

Martha egyre kényelmetlenebbül érzi magát. Elsősorban nem is a körülöttük elszabadult bolondokháza miatt, hanem azért, mert másodosztályú jegyével véletlenül az első osztályra ült. Ráadásul, ha most felállna és elmenne, akkor úgy tűnhetne, hogy a lármázó nőknek szól a távozása. És egyébként is, hova mehetne? Arról nem is beszélve, hogy igazán kár lenne itt hagynia Henryt.

Martha félénken rámosolyog a férfirra. Henry visszamosolyog, és a szemébe néz – de a pillanatot ugyanannak a mérges férfinak a hangja töri meg, aki az előbb is kiabált, csak hogy most egészen közélről, Martha ülésének háta mögül kiált fel.

– Szeretném látni az első osztályú jegyét. Nem hinném, hogy lenne.

Martha gyomra összeugrik a pániktól, aztán rájön, hogy ez Szamárfülnek szól.

A zene hirtelen elhallgat, és feszült csend támad a kocsiban.

– Nézze, jó néhányan fizettünk az első osztályú jegyeinkért, éppen azért, hogy tudjunk dolgozni a vonaton, és ne kelljen végignéznünk, ahogy egy csapat középkorú nő lerészegedik. Rosszabbak, mint a tinédzserek!

Szamárfül nyel egyet.

– Carolnak születésnapja van – suttogja, és a fejével biccent az egyik túloldalon ülő nő felé. – Csak szerettük volna megünnepelni, szerezni neki néhány kellemes órát.

– Mutassa meg az első osztályú jegyét! – a férfi közelebb lép. Martha látja a zakója ujjánál kivillanó arany mandzsettagombot. A szíve gyorsabban zakatol, mint a vonat. Képtelen a férfi arcába nézni.

Henry megköszörüli a torkát.

– Azt hiszem, leejtette a jegyét a földre – mondja Szamárfülnek. – Amikor a... khm... a pezsgőt töltötte. Láttam, amikor kiesett a táskájából. Bizonyára rögtön kellett volna szólnom.

Szamárfül csak pislog.

– Felveszem önnek, jó? Láttam, hová esett.

Henry lehajol az asztal alá; ahogy fordul, semmi más nem látszik belőle, csak a háta és a feje búbja. Némi szuszogás és mormogás után felemelkedik, kezében ott lóbálva a jegyet.

– Meg is van – mondja higgadtan, és az első osztályra szóló jegyet nyugodt, határozott mozdulattal leteszi a pringle-ös doboz mellé. Martha – ahogy valószínűleg mindenki más is – pontosan tudja, hogy a jegy Henryé.

A csendet szinte vágni lehet. Egyedül Henry látszik teljesen nyugodtnak.

A mandzsettás férfi vörösödő feje lassan lilába fordul. Valószínűleg százféle vád cikázik át az agyán – a nyelve

hegyén van, hogy sorolni kezdje őket –, de aztán hirtelen, egyetlen szó nélkül hátramegy a saját üléséhez, felkapja az irattáskáját, és kiviharzik a kocsiból.

Amint a férfi kiment, Martha Henryhez fordul, úgy érzi, azonnal be kell vallania:

– Nekem sincs első osztályú jegyem.

– Emiatt nem kell aggódni – válaszol Henry teljes nyugalommal. – A vonatok ma zsúfolásig vannak tömve. Senki sem fogja ellenőrizni.

Szamárfül kitölt egy pohár pezsgőt, és Henry felé nyújtja:

– Tessék, megérdemli!

– Ó, nem, köszönöm – látszik, hogy Henry kissé zavarba jött. – Épp egy megbeszélésre megyek.

– Hát akkor a magáé! – Szamárfül Marthát lökdösi a pohárral, aztán visszafordul a barátai felé.

Lassan a zene és a beszélgetés is újraindul, bár talán valamivel halkabban, mint eddig.

Ahogy Martha belekortyol a pezsgőbe, látja, hogy Henry figyeli őt.

– Megszoksz vagy megszöksz – mosolyog rá Martha. A férfi nevet.

– Szóval, milyen ügyben lesz a megbeszélés?

– Ó... hát... – Henry egy pillanatra lesüti a szemét, majd újra ránéz. – Igazság szerint az ügynökömmel találkozom.

– Az *ügynököddel*? Nekem azt mondtad, hogy dekoratőrként dolgozol!

Henry újra elneveti magát.

– Na jó, zenész is vagyok. Dobos. Játszottam egy együttesben – látva Martha reakcióját, gyorsan hozzáteszi: – Nem

voltunk valami híres banda. Esküvőkön, születésnapokon meg nagyobb bulikon játszottunk. Ilyesmi.

– Játszottál? Már nem?

– Néhány éve feloszlottunk. Azóta tartottam egy kis szünetet. Más dolgokkal foglalkoztam – hirtelen zavarba jön, és egy kis szünetet tart. – Szeretnék megint dobolni. Először csak beugróként, más együttesekben. Aztán majd...

– Szeretnél megint saját együttest?

– Talán – kényszeredetten Marthára mosolyog.

– Henry – szólal meg Martha hirtelen –, még mindig nálam van a telefonod.

– Gondoltam, hogy nálad maradt. Már épp rá akartam kérdezni.

– Ne haragudj! Amikor a teleszkópot pakoltad a par-ton, véletlenül a saját kabátzsebembe tettem. Észre se vettem.

– Semmi baj. Esetleg holnap beugrok érte a szállodába. Vagy holnapután, ha a holnap nem jó?

– Igen... vagyis nem... Akarom mondani, a holnap jó lesz. – Saját telefonjának pittyenése szakítja félbe. – Mindjárt, csak... ez mi? – közelebbről is megnézi a kijelzőt. – Ó.

Elizabeth küldött egy fényképet WhatsAppen. A képen egy harmincas, vagy legfeljebb negyvenes éveinek elején járó nő fekszik fürdőruhában a homokban, az egyik könyökére támaszkodva. Gyönyörű, nagy szemével kíváncsi tekintettel néz a kamerába. A képaláírás szerint Elizabeth találta a fotót, „*apa egyik könyvében*”.

Martha még mindig a képet bámulja, amikor megint pittyen a telefonja. A következő kép, mintha az elő-

ző hátoldalán volna, amire kék tintával annyi van ráírva: „1964. június 2.” Elizabeth kommentárja pedig: „Catkins???”

– Ó – nyög fel Martha, miután végképp elhallgat. Telefonját az ölébe ejti, és könnyben úszó szemekkel az ablak felé fordul.

– Valami baj van?

– Nem, semmi – Martha kortyol egyet az italából. – Vagyis igen. Azt hiszem.

Jelen pillanatban meg van győződve arról, hogy a családja szemernyi diszkréciót sem érdemel többé.

– Úgy tűnik, hogy apám egy másik nőt szeretett anyám helyett. Valószínűleg majdnem a házasságuk egész ideje alatt – próbál szenvtelen hangot megütni, de a mondat végére már előkerül néhány papír zsebkendő a táskája mélyéről.

Henry nem szól semmit, de Martha érzi, ahogy a kezét gyengéden az övére teszi. Amikor elengedi, Martha gyorsan kifújja az orrát, és újra a pohara után nyúl. Miután a pezsgője elfogyott, a kezét lazán odahelyezi a kettejük között lévő asztalra, és most már ott is hagyja, egészen addig, amíg a vonat lassítani kezd, és a King's Cross óriási állomásépülete beúszik a látképbe.

A kew-i Nemzeti Archívum impozáns, erődítményszerű épülete előtt egy csónakázótó terül el, körülötte padokon ücsörögnek az emberek, arccal a nap felé fordulva, ölükben az ebédjükkel. Amint Martha belép, a kinti szikrázó napsütést elnyelik a sötét, hűvös, visszhangzó termek. Az épület súlyosan nehezedik rá, mint egy múzeum, vagy még inkább, mint egy mauzóleum. A komor előtérben

állva nem nehéz elképzelni, hogy az épület belseje felé hosszú folyosók nyújtóznak, tömve régmúlt életek apró lenyomataival, amiből tudósok – mint megkövült lábnyomokból az őslényeket – összerakják az egykori történeteket.

Martha beteszi a hátizsákját meg a dzsekijét a ruhatárba. Csak a telefonját és egy tollat tart magánál, bár az utóbbiról hamarosan kiderül, hogy feleslegesen: az olvasóterembe csak ceruzát lehet bevinni. Eléggé meglepődik, míg rá nem jön, ez alighanem azt jelenti, hogy az eredeti dokumentumokat fogja kézbe venni, amik immár több mint fél évszázadosak.

Martha a földszinti shopban beszerez két vadonatúj, tökéletes ceruzát, amiket betesz egy átlátszó nejlonzacskóba, amit a ruhatárban tudott beszerezni. Az egész helyzet olyan valószerűtlennek tűnik. Hogy egy tengerparti narancslébárban, ahová csak úgy beült, hogy elüsse az időt, felfedezze a kapcsolatot Howard Rodwell és az édesapja között, és aztán másnap könnyebben hozzájusson magukhoz az iratokhoz, mint a könyvtárban egy könyvhöz – teljesen lehetetlennek tűnik. Annyira megdöbbenő az egész, hogy Martha minden egyes lépésnél valami váratlan akadályra számít: biztos időpontot kell kérni; a dokumentum, amit keres, nem hozzáférhető; csak bizonyos kutatók számára hozzáférhető; csak akkor használhatja a gyűjteményt, ha tagja valamilyen kiváltságos klubnak vagy társaságnak... Ez a legutóbbi majdnem igaznak is bizonyult. Ahhoz, hogy valaki felkérjen egy dokumentumot a raktárból, és belenézzen, be kell iratkoznia, és – ahogy Marthát felvilágosítják – ki kell váltania a névre szóló olvasójegyet. De hiszen ezt helyben, azonnal el lehet

intézni! Martha kitölti az online űrlapot az adataival, belenéz egy kis kamerába, és két perc múlva már a kezében tartja a kis piros, műanyag kártyáját, középen igazolványkép-méretű fotójával. Nem kell különösebb kutatásokat folytatnia ahhoz, hogy pontosan tudja, az ilyen képeken még soha senki nem nézett ki jól. Ettől függetlenül azért mégis megnézi a képet, mielőtt zsebre vágná az olvasójegyt. De ahogy rápillant, a keze megáll a levegőben: a vakutól a haja úgy keretezi az arcát, mint valami szerzetesi csuklya, a szemei iszaposhalastó-színűek lettek, és az elmúlt napok utazásától meg az időeltolódástól az arcbőre leginkább a zabkására hasonlít. Gyorsan elteszi a kártyát.

A kutatóteremben aprólékos gonddal beírja a keresőbe ugyanazokat a szavakat, amiket a narancsbárban használt: *„evakuálás Angliából Kanadába második világháború”*. Közben retteg, hogy a varázslat talán nem sikerülhet még egyszer, és hogy a fájl, amit akkor megpillantott, mostanra már el is vesztetett az online adatok sűrű erdejében. De ugyanazokon a linkeken keresztül újra eljut a DO 251-es dossziéhoz. *„Szeretné megtekinteni ezt a dokumentumot?”* – kérdezi az archívum keresőprogramja. *Igen!* Nagyon is szeretné. Martha remegő kézzel leüti az Entert. A képernyőn egy automatikus üzenet villan fel, ami arról tájékoztatja, hogy a kért dokumentum negyven percen belül lesz elérhető az olvasóteremben. Martha egyszerre érez diadalt, és hitetlenkedik, ahogy nézi a tényyszerű mondatot. Csak akkor veszi észre, hogy a lábaival mennyire szorította a széket, amikor feláll a gép előtt, és észreveszi a sípcsontja melletti két rózsaszín foltot.

A negyven percet az archívum földszinti büféjében várja ki, mialatt elcsipeget egy salátával és majonézes csirkével

töltött bagettet. A dokumentumban olvasott szavak – „*viszszatérési igénybejelentés az apa részéről*” – úgy kergetik egymást a fejében, mint kutya a saját farkát. Bárcsak Elizabeth is itt lenne! Egy dupla presszó az egyik könyökénél, egy pohár jeges ásványvíz a másikonál. Nekem erről *sejtelmem* sem volt! – mondaná Martha. Nekem sem! – tenné hozzá Elizabeth. Zavartan és csodálkozva néznének egymásra – együtt, ebben a furcsa, különös állapotban. Egyszer Martha felemeli a telefonját is, de aztán meggondolja magát. Színt hallja Elizabeth türelmetlen és ideges reakcióját: „Szóval egyelőre fogalmad sincs, hogy mi történhetett, ugye? Majd akkor hívj, ha már tudsz valamit, jó?”

Végül csak letelik a negyven perc, és Martha útbaigazítást kér, hogy megtalálja a kért dokumentumot. Egy kicsi, hátulról nyitott, plexiüvegű szekrénykéhez ér. Egy csomó fakk sorakozik egymáson – hasonlóan, mint a ruhatári szekrénykékből –, mindegyiken szám. Martha dossziéját a harminchetesbe tették, ami – micsoda hatékony rendszer! – megegyezik az olvasótermi helyszámával.

Amint kinyitja a vörös fakkot, látja, hogy a dosszié nem túl vastag. Ahogy a kezébe veszi, érzi, hogy a bar-na mappában nem lehet több néhány lapnál. Beviszi a dossziét a forgóajtón át az olvasóterembe, és megkeresi a harminchetes számú helyet. Mindkét oldalán ülnek már; az egyikén egy bubifrizurás, mákosan őszülő hajú nő, a másikon egy kockás inges, gyapjú nyakkendőt viselő férfi. Mindkettejük asztalát mappák borítják, és könyvek családfakutatás témában. Martha kinyitja a saját dossziéját. Olyan érzés, mintha vízbe merülne: a két világ közti állapot egyszerre borzongató és izgalmas.

A papírokat kis címke tartja egyben a bal felső sarokban. A lapok olyan vékonyak, hogy szinte átlátszóak, rajtuk régiesen szellős, hagyományos gépirás látható. Martha óvatosan átlapozza a teljes dossziét. Az első oldal nyilvánvalóan valamilyen hivatalos irat, a többi levélnek tűnik 1945-ből, nem sokkal a háború befejezése után kelezve. Martha szinte látja maga előtt, ahogy egy súlyos, régi íróasztalnál diktálnak, valahol a lebombázott Londonban, aztán ahogy hátraviszik a kattogó-zakatoló gépírószobába. A gépírólány örül, hogy befejezte, innen is, onnan is nevetés hallatszik a teremben, és cipősarkak sietős kopogása.

Martha a mappa elejére lapoz, és lassan elkezd olvasni.

Hatósági igénybejelentés

18 év alatti gyermekeknek az Egyesült Királyságba történő hazaszállítására vonatkozó nyilatkozat és igénybejelentés a tengerentúlra evakuált családok részére

~~Mi~~/Én alulírott szülő(k)/~~gondviselő(k)~~ ezúton hivatalos igényt támasztok

Lewis Rodwell (született: 1928. év, június hónap, 28. nap)

nevű gyermek~~(ek)~~ hazaszállítására az Egyesült Királyságba.

Howard Rodwell

Kelt 1945. október 20.

Ügyiratszám: 6674

Iktatószám: 272

Tisztelt Uram!

A hatósághoz beérkezett, Lewis Rodwell házszállítására vonatkozó igénybejelentését megkaptuk. Az igénybejelentést továbbítottuk Mrs. Hinklernek, halifaxi képviselőnknek, aki megteszi az igénybejelentés előmozdítására vonatkozó szükséges lépéseket.

Tisztelettel,

Miss E. G. Nicholas

Programvezető-helyettes

Gyerekeket a Tengerentúlra Program

1945. október 23.

Ügyiratszám: 6674

Iktatószám: 131

Tisztelt Miss Nicholas!

Köszönettel vettem 272-es iktatószámú (ügyiratszám: 6674), 1945. október 23-án kelt levelét, melyben arról tájékoztat, hogy hivatalos igénybejelentés érkezett Lewis Rodwell hazaszállításának ügyében. Az igénybejelentésről késedelem nélkül tájékoztattam az érintett nevelőszülőt, Chester A. Simmons atyát.

Simmons atya ezután telefonon keresett meg, és arról tájékoztattott, hogy a fiú ott-tartózkodása alatt – ami immár több mint öt év – az édesapja egyszer sem kereste vele a kapcsolatot. Az atya arra kért, tegyék lépéseket a fiú ügyében, és bizonyosodjak meg róla, hogy az Egyesült Királyságba való visszaérkezése után Lewis Rodwellt biztonságos és megfelelő körülmények fogadják majd. Simmons atya további kételyének adott hangot, miszerint az igénybejelentést csak az apa írta alá, a fiú édesanyja nem.

Várom további tájékoztatását az ügyben.

Tisztelettel,

Mrs. Katherine Hinkler

Brit Főkonzulátus, Ottawa

1945. november 8.

Ügyiratszám: 6674

Iktatószám: 281

Tisztelt Uram!

Kanadai képviselőnk, Mrs. Hinkler telefonon kapcsolatba lépett fiának, Lewis Rodwellnek nevelőszülőjével, Simmons atyával. Simmons atya aggodalmát fejezte ki, amiért Lewis ott-tartózkodása alatt Ön egyszer sem lépett kapcsolatba a fiúval. Az atya szeretne megbizonyosodni róla, hogy hazatérése után biztonságos és megfelelő körülmények fogadják majd az Egyesült Királyságban. Simmons atya továbbá meglepetését fejezte ki a tény fölött, hogy a hivatalos igénybejelentőt csak Ön írta alá, Mrs. Rodwell, a fiú édesanyja nem.

Várom felvilágosítását a fenti kérdésekben, hogy mielőbb továbbíthassam azt Simmons atya felé. A kétségek megnyugtató tisztázása után késedelem nélkül megteesszük az utazás előkészítéséhez szükséges lépéseket.

Tisztelettel,

Miss E. G. Nicholas

Programvezető-helyettes

Gyerekeket a Tengerentúlra Program

1945. november 19.

Tisztelt Miss Nicholas!

Köszönettel vettem 1945. november 19-én kelt levelét. Ezúton szeretném megerősíteni, hogy jelenleg én vagyok Lewis Rodwell egyetlen élő szülője, mivel az édesanyja, Mrs. Rodwell 1942 áprilisában életét vesztette a Norwicht ért bombázás során.

Fiam, Lewis Rodwell evakuálása alatt nem volt módom kapcsolatba lépni vele, mivel Őfelsége a Királynő Hadseregében szolgáltam. Az egységemet Afrikába irányították, ahol a tunéziai hadszíntéren súlyosan megsebesültem, ezután hosszú ideig katonai kórházban lábadoztam. A háború befejeztével visszatértem Angliába, és most ismét a korábbi állásomban dolgozom, matematikatanárként.

Kérem, sürgősen tájékoztassa Mrs. Hinklert, hogy aggódva várom fiam hazatérését, ahogyan nagyszülei és kishúga is.

Várom mielőbbi válaszát, amelyben reményeim szerint arról tájékoztat, hogy a fiam immár behajózott, és úton van hazafelé.

Tisztelettel,
Howard Rodwell
A Brit Birodalom Lovagrendjének
parancsnoka

1945. november 22.

Ügyiratszám: 6674

Iktatószám: 142

Tisztelt Miss Nicholas!

Köszönettel vettem 282. iktatószámú (ügyiratszám: 6674), 1945. november 24-én kelt levelét, melyben arról tájékoztat, hogy megnyugtató biztosítékot kapott arra, hogy Lewis Rodwell az Egyesült Királyságba való hazatérése után megfelelő és biztonságos környezetbe érkezik majd. A fentiekről tájékoztattam Chester A. Simmons atyát is.

Mindezek ellenére 1945. november 30-án levelet kaptam Simmons atyától, amelyben arról számol be, hogy Lewis Rodwell sokkal jobban szeretne Kanadában maradni, mint visszatérni az Egyesült Királyságba. Simmons atya levele nem hagy kétséget afelől, hogy ez a fiú végleges és megmásíthatatlan akarata. Lewis Rodwell jól beilleszkedett Kanadában, elégedett itteni életkörülményeivel és kilátásával. A fiú jelenleg tizenhét éves, azt fontolgatja, hogy belép a Kanadai Hadseregbe, amint eléri a megfelelő korhatárt. A fenti körülmények miatt Simmons atya nem szeretné

kitölteni a hazatéréshez szükséges nyilatkozat nyomtatványát.

Tisztelettel,
Mrs. Katherine Hinkler
Brit Főkonzulátus, Ottawa

1945. december 3.

Ügyiratszám: 6674

Iktatószám: 291

Tisztelt Mrs. Hinkler!

Köszönettel vettem 142-es iktatószámú (Gyerekeket a Tengerentúlra Program, ügyiratszám: 6674) levelét. A mai napon telefonon értesítettem Mr. Rodwellt fenti levelének tartalmáról.

Mr. Rodwell sajnálatát fejezte ki fia helyzetével kapcsolatban, ugyanakkor azt állította, tiszteletben tartja fia kívánságát, és nem áll szándékában tovább erőltetni a hazaszállítást ügyét.

Tisztelettel,

Miss E. G. Nicholas

Programvezető-helyettes

Gyerekeket a Tengerentúlra Program

1945. december 10.

Martha nagyot sóhajt. Szóval Howard Rodwell a nagypám *volt* – ezt legalább leszögezhetjük. Becsukja a dossziét, és hátradől a székben. Az egyik mondatot sehogy sem tudja kivenni a fejéből: „...*sajnálatát fejezte ki fia helyzetével kapcsolatban*”. Mégis vajon mennyire áll közel ez a megfogalmazás a valósághoz? Vajon ő hogy érezné magát, ha Janey egyszer csak bejelentené, hogy ezentúl Angliában marad? És az még mindig nem ugyanaz lenne;

egészeben véve sokkal kevésbé súlyos, elvégre Janey már felnőtt, és felnőtt lévén bármikor dönthet úgy, hogy egy másik országban akar élni. Ez még mindig nem jelentené azt, hogy soha többé nem jön haza, hogy új életet kezd, amelyben neki, az anyjának már semmilyen szerep nem jut. Kétségtelen, hogy Howard Rodwell igazán sajnálatra méltón festett azon a képen a kiállításon.

És mégis – újra a dosszié után nyúl –, van valami furcsa Howard viselkedésében. Megint végiglapozza a leveleket, amíg meg nem találja „kanadai képviselőnk”, Mrs. Hinkler 1945. december 10-én keltezett levelét. Úgy tűnik, Howard nem kereste a kapcsolatot a fiával. Még akkor sem, amikor a felesége meghalt. Akárhogy is volt – akár ha idegenben harcolt, vagy ha sebesüléséből lábadozott –, akkor is értesítenie kellett volna a fiát az édesanya haláláról. Vigaszt kellett volna nyújtania, gyengéd szavakkal nyugtatgatnia, függetlenül attól, hogy ő maga hogyan élte át az egészet. Vajon – tűnődött Martha – ezért viselkedett mindig úgy az apánk, mintha árva lett volna? Talán elhagyottnak érezte magát, vagy árvának? Vagy bűntudata lett volna? Lehet, hogy végül arra jutott, bármi is történt, mégis kapcsolatban kellett volna maradnia a saját apjával? Most már sosem tudjuk meg, sem Elizabeth, sem én – töprengett tovább. Viszont mindez megmagyarázza, miért döntött úgy, hogy visszajön Angliába – talán azt remélte, valamiféle megoldást és lezárást talál itt.

Az épületből kifelé menet Marthának megint pittyeg a telefonja. Elizabeth írt üzenetet:

„H vagy? Megkaptad a képeket? Mit szólsz? Van már valami?”

Martha gyorsan nyomkodni kezd. Odáig jut, hogy „*Képzeld*”, de abbahagyja az írást. Egy perc múlva kitörli. Túl bonyolult lenne sms-ben elmagyarázni. Beszélnie kell a testvérével. De nem sürgős. A kutatásai zsákutcába jutottak. Ráadásul jottányit sem került közelebb annak a kérdésnek a megfejtéséhez, hogy ki lehet az a Catkins. Lehet, hogy lassan el kell fogadniuk, talán soha nem is fog kiderülni? Felrémlik neki a reptéri beszélgetés, ahogy Elizabeth elcsukló hangon mondja: „*A Catkins-fájlok dátumai nagyon régre visszamennek. Még anya halála előttre is.*”

Ahogy ott ül az egyik padon, Martha a tó mélyébe bámul. Mély, dühvel vegyes szomorúság vesz rajta erőt, ami szinte szétrágja az elméjét, a gondolatait. Howard zakójára gondol, amit beborítottak a kitüntetések. Az apja nyilván semmit sem tudott róluk. Mindaz a bátor hősiesség, amit Howard még csak el sem mesélhetett a saját fiának – már ha egyáltalán az a típus volt, aki elmeséli a háborús történeteit; a kép alapján nem tűnt olyannak, aki sokat beszél magáról. Martha akkorát sóhajt, hogy a körülötte lévő padokon ülők felkapják a fejüket.

Mennyi mindent nem tudott az apja a saját apjáról! És most tessék, az is kiderült, hogy Martha szintén elég keveset tud a saját apjáról.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

Norfolk, 1940. július

Tíz órakor még egyikük sem volt felöltözve. Sylvie Elsie éjszakai, skótkockás plédje alá bújva játszott Estherrel, és közben azon morfondírozott, hogy vajon ma a szokásosnál is hosszabb lesz-e a sor a hentesnél (hiszen mindenki kint van az utcákon, hogy megbeszéljék az éjszakai bombázás szörnyűségeit), vagy ellenkezőleg, sokkal rövidebb, mint máskor (hiszen mindenki otthon marad, ahol mégis inkább biztonságban érzik magukat). Aztán eszébe jutott, hogy neki ma a nőegyletbe kéne mennie, a gyerekeket pedig már át kellett volna vinnie Evelynhez. Kicsit habozott, de aztán kibújt a takaró alól.

Az előző nap viselt szűk szoknyája és fodros blúza még oda volt terítve a hálósobai szék támlájára. Felöltözött, és leült a tükör elé, hogy kisminkelje magát. Rákönyökölt az asztallapra, és mereven nézett az aranyozott keret mögé, amíg kihúzta a szemöldökét, és felkent némi pirositót. Amikor elkészült, elégedetten dőlt hátra. A tükörképe éppolyan volt, mint máskor – legalább az arcáról nem látszott, mennyire tele van félelemmel. Nem volt

ráírva, hogy az éjszakai zajok, a repülők alattomos bújása és a téglák robbanása úgy kísértik, mint a lopakodó árnyék. Megrázta a fejét, mintha így meg tudna szabadulni a hangoktól, aztán még egy utolsó pillantást vetett a tükörképére, és felállt, hogy megkeresse a gyerekeket.

Odakint visszatért a meleg. A nyári hőséget mintha a járdák ontották volna, az ég kifacsart kékjét csak északról szegélyezték fodros szélű, pöffeszkedő felhők. A közelben sehol nem látszottak a bombatalálat nyomai, de a levegőben ott úszott a nehéz, őszt idéző füst, mintha óriási tábortűz égne valahol. Nehéz volt elhinni, hogy a város másik része romokban hever, ahogyan azt is, hogy ugyanez a kegyetlen pusztítás akár meg is ismétlődhet, többször is, akármelyik éjszaka. Sylvie nem tudta elképzelni, hogy lehet ilyen félelemmel lefeküdni aludni.

Átmentek az úton anélkül, hogy egy szót is szóltak volna egymáshoz. Esther ott tipegett Sylvie mellett, Lewis csigalassan vánszorgott mögöttük, folyton hátrafelé tekingetett, benézett minden sarkon. Sylvie rászólt, hogy siessen már – elég szigorúan, mert késésben voltak –, csak aztán jött rá, hogy Lewis a bombák nyomait keresi. Láta, ahogy a kisfiú arca elkomorul, és egyből megbánta, hogy nem finomabban szólt. Néha elfelejtette, mennyire el tudott keseredni Lewis, ha valamit nem jól csinált. Sylvie tudta, hogy a fiának ő az egyetlen támasza. A ketjük közti kötődést Howard távolléte erősítette – most is, ahogy régen, jóval a háború előtt.

– Semmi baj – mondta Sylvie. – Nem haragszom.

Amint Lewis közelebb ért hozzá, átkarolta a vállát, és hárman mentek együtt tovább.

Evelyn lisztes kézzel nyitott ajtót, kezeit virágos konyharuhába törölgette. Sápadt volt. Nem volt rajta se rúzs, se púder, amitől Sylvie egyből jobban érezte saját arcán a festéket. Odahaza, a hálósobai öltözőasztala előtt ülve még szinte dacosan idézte fel, hogyan hencegett Connie-nak annak idején az üres strandon, talpuk alatt a homokos falépcsőkkel, kezükben a ginnel... De most úgy érezte, lehet, hogy túlzás volt ekkora gondot fordítania a külsejére, amikor annyi minden más miatt is aggódhat.

– Épp sütünk – jelentette be Evelyn. – Daisyvel azt hittük, ma nem jöttek.

Ahogy a gyerekek besurrantak, megborzolta Esther haját, majd ismét Sylvie felé fordult.

– Felébredtetek a bombázásra? Az éjszakák a legrosszabbak – olyan hangon beszélt, mintha csak egy ugató kutyaőről vagy valami idegesítő szomszédról beszélne.

Sylvie bólintott.

– A lépcső alatt húztuk meg magunkat – összerázkódott, amint eszébe jutott, hogy amikor kialudt a fény, az orrában érezte Esther hajának illatát. – Nagyon közelinek tűnt.

Evelyn a fejét rázta.

– Állítólag a város déli részét érte a legnagyobb találat, főleg a folyó mellett. A buszpályaudvart is eltalálták.

– A buszpályaudvart? Jaj, de borzasztó! Jó nagy szerencsénk volt. Legalábbis gondolom, ők így látják.

– Nem hinném, hogy ez szerencse volt – mondta Evelyn határozottan. – A pályaudvart minden bizonnyal szándékosan vették célba.

– Ó! – Sylvie mellkasa hirtelen összeszorult. – Így valahogy még rosszabb.

– Rosszabb? Miért? – kérdezte Evelyn, a homlokát ráncolva.

Sylvie-nek az jutott eszébe, amit Lewis kérdezett, amikor a lépcső alatti gardróbban kuporogtak.

– Mert akkor valaki szándékosan ezt akarta – próbált óvatosan fogalmazni. – Valaki Németországban ránézett a mi kis városunk térképére, és eldöntötte, hogy akkor „Itt kell bombáznunk!”, meg „Ide is kell néhány!”, meg „Ide is dobjatok, meg oda!” – a levegőben hadonászott, miközben beszélt. – És így is tettek – karját leejtve megborzongott.

– A mieink ugyanezt csinálják náluk, gondolom.

– Tudom – hagyta rá Sylvie. – De akkor is...

A felismerés, hogy valahol, valaki tényleg azt akarja, hogy meghaljon, és meghaljon mindenki más is, akit csak ismer, hihetetlennek és értelmetlennek tűnt.

Összeszedte magát, előrehajolt, hogy megpuszilja Evelyn.

– Köszönöm, hogy vigyázol rájuk. Majd mondd meg nekik, hogy teára itt leszek!

Az egylet terme nem volt messze Evelyn otthonától. Sylvie nem a legrövidebb utat választotta; inkább került egy kicsit, és végigment a bükkfasoron, ami egyenesen a katedrálishoz vezetett. Mindig meglepte, milyen hatalmas a székesegyház épülete, ahogy fenséges, ezüstszürke falaival egyszer csak feltűnik a fák és a jóval alacsonyabb – de közeli – házak takarásából. Valahogy mindig elbújt, és csak az utolsó pillanatban vált láthatóvá, amikor az ember már ott állt, közvetlenül előtte.

A lenyűgözően szép nyugati kapuhoz körbe kellett menni a boltíves kerengő két oldalán. Miután több száz

éve fociztak rajtuk, az ösvények teljesen ki voltak kopva, sárosak lettek, és puhák, mint a vaj. Sylvie lépteinek zaja visszhangzott az árkádok alatt. A kerengőből kiérve a kavicsos úton haladt tovább a boltíves főbejárathoz. Megállt a kapu alatt. A belső ajtó ki volt hajtva, a szentbeszéd utolsó szavai kihallatszottak a zöldes, hűvös félhomályból. Aztán a ruhák susogása és a lapozás hangja, miután felhangzottak az orgona gazdag, bűgön hívogató kezdőakkordjai.

Sylvie nekidőlt a kőfalnak, behunyta a szemét. „*Teben-ned bíztunk eleitől fogva, Uram...*” Néhány percre átadta magát a kórus énekének, és semmire nem gondolt. Ahogy a zsoltár véget ért, kinyitotta a szemét, belepislogott a szikrázó fénybe, aztán vonakodva ellépett a faltól.

Mire odaért az egyleti teremhez, sokkal jobb kedve lett. Alig várta a monoton, csendes beszélgetések megnyugtató melegségét. De meglepetésére a hely teljesen elhagyatott volt, a lámpák sem égtek. Csak a konyhából hallatszott a porcelán folyamatos csilingelése, csörömpölése.

Marjorie a mosogató előtt állt, mindkét karjával könyékig a vízben. Az összes konyhaszekrény nyitva volt, a polcok üresen álltak, a pulton körben mindenhol száradó csészék és alátétek voltak egymásra tornyozva. Sylvie megállt az ajtóban, és amíg nézte, Marjorie újabb csészealátétet húzott ki a vízből, és az egyik halomnak támasztotta. Úgy tűnt, nem vette észre, hogy jött valaki, ezért Sylvie egyet köhintett a háta mögött.

– Marjorie, szia! Hol vannak a többiek?

Marjorie ijedtében ugrott egyet, és Sylvie látta, ahogy karjának szárazon maradt részével letörölgeti az arcát, mielőtt megfordul.

– Sylvie! Már azt hittem, sohasem jössz!

Sylvie elképedve nézett rá. Meghökkenettette Marjorie borvirágos arca, de nem tudta mire vélni.

– Sajnálom, hogy elkéstem. Először a színház tegnap este, aztán hajnalban a bombázás – próbált ugyanolyan hétköznapi, természetes hangon beszélni, mint Evelyn. – Egészen elfelejtettem, milyen nap van.

Körülnézett az üres konyhában.

– A többiek *hová* tűntek?

Marjorie nem válaszolt rögtön. A csend olyan hosszúra nyúlt, hogy még egy távolsági hívás kapcsolásához is elég lett volna.

– A többiek elmentek azokba az utcákba, amiket találat ért éjjel. Elvitték a termoszt és néhány csészét – az üres konyhaszekrények felé intett vizes kezével. – Gondoltam, a többi edényünknek meg nem árt, ha alaposan elmosom őket, úgyhogy én itt várok rájuk, amíg vissza nem jönnek.

Volt valami furcsa és erőltetett Marjorie hangjában. Egyszer csak beejtette a mosogatórongyot a vízbe, mindkét kezével megkapaszkodott a mosogató szélébe, és a víz fölé görnyedt.

– Marjorie, mi a baj? A bombázás? Valami rossz hírt kaptál? – Sylvie előrelépett, és átkarolta Marjorie vállát.

– Nem tudsz róla, igaz? – suttogott Marjorie, és Sylvie gyomra azonnal összerándult.

– Miről?

– Elsie... Elsie-ről.

– Elsie? Hogy érted? Mi történt vele?

Hirtelen arra gondolt, hogy Elsie-t biztos baleset érte, amikor hazafelé tartott tőle ma reggel. Olyan élesen je-

lent meg előtte a képe, hogy szinte úgy érezte, már tudja is, mi történt.

– A bombázás, éjszaka... – Marjorie hangja megint elcsuklott.

– Mi van vele?

– Elsie otthona közvetlen találatot kapott – Marjorie hangja remegett. – Teljesen összedőlt az épület. Elsie-nek és a nővérének esélye sem lehetett.

Sylvie mozdulatlanul állt. Az agya csak úgy kattogott. Egy pillanatig maga sem tudta, mi az igazság és mi nem. Aztán lassan megszólalt:

– De Elsie nem volt ott.

– Mi az, hogy nem volt ott? Hogy érted?

– Múlt éjjel Elsie nálam aludt. Csak ma reggel ment haza. A bombázás alatt nem volt otthon.

Marjorie kikerekedett szemekkel nézett rá, aztán a kezei vadul beletúrtak a hajába, mintha önálló életre keltek volna.

– Micsoda? Ó, istenem, ez csodás hír! De biztos vagy benne? Biztos, hogy láttad őt még ma reggel?

– Igen, persze, hogy biztos vagyok benne. Elsie nem ment el tőlünk, csak amikor már rég vége volt a bombázásnak – válaszolta Sylvie, de aztán hirtelen az eszébe jutott valami, amitől elszorult a torka.

Marjorie átkarolta, és az arca újra elkomorult.

– De mi lehet a nővérével? Elsie nővére otthon volt, igaz?

Sylvie nyelt egyet és bólintott, habár az ő gondolatai nem Elsie nővére körül forogtak.

– Mennem kell – szólalt meg hirtelen.

– Most? – Marjorie úgy nézett rá, mint aki menten újra elsírja magát. – Hová mész?

– Meg kell néztem a Victoria Terrace-t. Látnom kell a saját szememmel.

És mielőtt még Marjorie megállíthatta volna, vagy vele mehetett volna, Sylvie váratlanul faképnél hagyta, és kisetett az ajtón.

Futva indult lefelé a Tomblanden, aztán ráfordult a Queen Streetre, onnan pedig a London Streetre. Szűk szoknyájában csak apró, pipiskedő léptekkel tudott haladni, úgyhogy fogta, és a cipőjével felhasította az alját, hogy rendesen tudjon futni, mint a férfiak. Amikor a London Street-i kereszteződésen átrohant, majdnem elütötte egy biciklis futár. A fiúnak az utolsó pillanatban kellett kikerülnie őt, a billegő, rázkódó bicikliről kiáltott rá Sylvie-re:

– Hé, kisasszony! Majdnem mindketten elestünk maga miatt!

Sylvie bocsánatkérően intett neki, de meg sem állt. Nevetségesnek tartotta, hogy előző éjszaka mindenféle képzelt veszélytől rettegett, amitől a szíve majdnem ugyanúgy félrevert, mint most. Milyen jó lett volna, ha most is csak a fantáziája működik – de sajnos nem: ezúttal valós volt a veszély, ami várta.

Mire elérte a Castle Meadow-t, alaposan leizzadt, és az oldala is szúrt. Fél kezével nekitámaszkodott a Hepworths kirakatának, miközben újra és újra bevillant neki a kis cetli képe, amit Kennie a kezébe nyomott. A Victoria Terrace 12. állt rajta, ebben biztos volt. *Csak azért, mert Elsie házát bombatalálat érte, még nem biztos, hogy az övét is.* A Hepworthsszel szemben nyíló utcán buszok és autók széles folyama hömpölygött, megkerülve a várkastély dombját. Valamelyest megnyugtatta, hogy a forgalom

olyan volt, mint máskor. Próbálta lecsendesíteni ziháló lélegzetét, és betúrta a szoknyájába a blúzá, ami futás közben kicsúszott. Talán megtalálja őt. Ziláltan és megviselten ugyan, de élve. Cigaretta lóg majd a szájából, és dühösen átkozódik. Sylvie elmosolyodott, ahogy elképzelte. Inkább arra kéne ügyelnie, hogy mások ne vegyék észre rajta a megkönnyebbülést, ha élve találja őt. Ekkor mentőautó húzott el mellette, cikázva került ki a kocsisort, mire újra a félelem fémese, jéghideg ízét érezte a szájában.

A Timber Hill tetejéről jobban belátta a várost. Dél-nyugatra füstpiramisok emelkedtek az ég felé, de nem állt elég magasán ahhoz, hogy pontosan lássa, honnan szállnak fel. A templom előtt egyenruhás férfi pihent, egyik lábát behajlítva háttal a falnak dőlt. Sisakját a hóna alatt tartva éppen cigarettát sodort. Épp mielőtt odaért volna, Sylvie hallotta, hogy egy nő a Victoria Stationnél történt pusztításról kérdezi a katonát. A Victoria Stationt teherpályaudvarnak használták; Sylvie úgy sejtette, hogy a Victoria Terrace közvetlenül mellette lehet. Nem várta meg a katona válaszát – egyébként is sejtette azt sápadt, kimerült arcából és reszkető kezéből, amivel a cigarettáját a szájához emelte.

Befordult a sarkon. A buszpályaudvar látványától hátrahőkölt. A bejáratot egy szénné égett, feje tetején álló busz torlaszolta el, mintha épp menekülés közben kapták volna el. A teteje és két kereke elolvadt, az oldala meghajlott és megvetemedett, mintha gyurmából lett volna, amit valami óriás könnyedén megcsavart. Ablaküvege szilánkokra törve, szanaszét hevert körülötte az úton. A busz mögötti – valaha volt – épületek, a jegypénztár és az esőtetős váróterem összedőltek; a katlan, ami körülöt-

tük éghetett, pusztán szétszakított, elszenesedett romokat hagyott belőlük. A menetrend sárgaréz keretes táblájának helyén egy elégett ponyva libegett. Vajon tényleg senki nem volt ott a környéken, amikor ez történt? Sylvie elfordult, de az agyában feltartóztathatatlanul ott kattogott a gondolat, hogy lehettek – sőt valószínűleg voltak is – itt emberek.

A teherpályaudvar felé közeledve a levegő érezhetően egyre sűrűbbé vált. Valahol a vágányokon ott égtek még a vonatok, és az áthatolhatatlan füsttől nehéz volt a levegő. A Victoria Terrace örvényként szívta magába Sylvie-t – minél közelebb ért, annál erősebben.

Először a sült hagyma szagára figyelt fel. Beletelt egy percbe, mire megtalálta, honnan jön a szag, és akkor megpillantotta az asztalt, rajta a teástermoszokat, valamint az ismerős kék csészéket és alátéteket. Az egyik nő, fején pettyes kendővel, egy kempingfőzőn kolbászt sütött, mellette egy másik teát osztott a girbegurba sorban várakozó férfiaknak. Az arcukon és a ruhájukon vastagon ült a por. Legtöbben csendben szívták a cigarettájukat, míg vártak a sorukra, a csákányokat meg a lapátokat addig egy kupacba helyezve. A teát osztó nő felemelte a fejét, és Sylvie felismerte Rosemaryt. Már majdnem intett, és oda is kiáltott neki, amikor egyszer csak meglátta, hogy az asztal másik végénél az egész járdát téglatörmelék borítja. Ott volt – vagyis valaha ott lehetett – a sarki épület. Sylvie továbbment. Talpa, mintha a levegőbe elemelkedett volna, nem érezte a földet. Az eddigi füledt meleg után most úgy érezte, jéghideg levegő dermeszti meg a lábait, és kúszik felfelé a testén, mintha egy hideg vizű hegyi tóba ereszkedne.

Elérte a téglahalmot, benézett balra, és végigtekintett az úton. Az utolsó álló faldarabon még ott volt az utcanevtábla, azon is elolvashatta, amit már úgyis tudott: „Victoria Terrace”. Az utca egyik oldalán a tetők behajlottak, mint a ruhák alatt roskadozó szárítókötél. Az ablakok helyén fekete lyukak tátongtak, a kémények pedig olyan keszekuszán álltak, mintha valaki viccből ide-oda hajtogatta volna őket. A másik oldal volt a rosszabb. Egész házak tűntek el; a helyükön puszta, kiégett úr maradt, ásító üregek, amelyekben törött gerendák sátrakat formáltak a törmelék kupacok fölött. Néhol bútorok részei lógtak ki a romok alól: egy sárgaréz ágyvég, asztalláb, valami virágos anyag, ami azelőtt függöny vagy ágyhuzat lehetett. Máshol ennél személyesebb tárgyak is feltűntek: egy gramofon, porcelánbaba, cipő, hajkefe, a közepébe beleszúrva egy fésű. Forróság volt, a kiégett romok ontották magukból a meleget. A levegőben lőpor és füstszag terjengett. A roncsalmokon munkások dolgoztak, kezükben csákányt lóbálva bontották a falak és a tetőszerkezet maradványait. Az utca közepén olajos, mocskos tó terült el – egy eltört vízvezetékéből folyt oda a víz.

Sylvie érezte, ahogy a szája megtelik epével. Hiába kapta elé a kezét, az vastagon és keserű ízzel szivárgott ki az ujjai között. Lépteket hallott közeledni, aztán a szeme sarkából meglátott egy árnyékot is, majd érezte, hogy valaki átka-rolja a derekát, és arrébb tereli egy felfordított láda felé.

– Erre jöjjön, kisasszony, üljön le – egy férfi szólította meg kedvesen, határozottan, és egy zsebkendőt nyomott a kezébe.

Sylvie a legközelebbi üregre mutatott. Füstcsíkok kígyóztak a romok alól az ég felé, mint a szőlőindák.

– Ez hányas szám volt? – kérdezte a férfit, de ahogy az arcába nézett, már látta, hogy nem is férfi, inkább fiatal fiú, talán tizenhat lehet. Arca és a ruhái csupa korom.

– Ez a 4-es volt, kisasszony – válaszolta.

Elsie háza. Istennek legyen hála, hogy Elsie nála töltötte az éjszakát, a fotelben. De a nővére? Sylvie behunyta a szemét. Csupasz szemmel kérdezte:

– Volt, aki itt halt meg?

Mintha lehetne is egy épületet a földdel egyenlővé tenni úgy, hogy közben a bent lakók szépen elsétáljanak, egyetlen karcolás nélkül...

Sylvie hallotta, ahogy a fiú levegőt vesz, és szünetet tart. Csákányok és a legördülő téglák hangja hallatszott távolabbról. Aztán megszólalt:

– Nem volt figyelmeztetés, kisasszony. Azoknak, akik itt voltak, nem volt esélyük.

Sylvie érezte, ahogy a fiú szavai a gyomráig érnek. Egy perc múlva kinyitotta szemét, és figyelni kezdte a házszámokat az utcán. *Istenem, add, hogy az ő háza álljon.* Ha a ház áll, akkor talán életben van. Képtelen volt koncentrálni, folyton elvétette a számolást, a figyelme szétszaladt, mint az elgurult üveggolyók. Ráadásul a romok és törmelékek között lehetetlen volt megállapítani, hol végződik az egyik ház, és hol kezdődik a következő. Kétségbeesetten a fiú felé fordult, megragadta a kabátját, és maga felé húzta.

– A többi ház, amit találat ért, azok hányas számúak voltak?

A fiú egyik lábáról a másikra állt, elnézett valahova Sylvie arca és bal válla között.

– Nem vagyok benne biztos, kisasszony. Inkább nem mondanék semmit, nehogy...

Sylvie félbeszakította:

– Tudnom kell. Meg kell tudnom valaki miatt. Nem tudom, ki mást kérdezhetnék meg.

Sylvie várt, hosszú-hosszú ideig, aztán a fiú megköszönte a torkát.

– Azt hiszem, hogy a 6-os és a 12-es, kisasszony, és talán még... – de a hangja elhalt.

Sylvie összecsuklott, karjait összefonta a hasa előtt. Vad, éles és forró fájdalom hasított belé, ami olyan volt, mint a szülés. A hányás egyetlen, nagy hullámban csattant ki elé a földre, barnás lé fröcskölte össze a szoknyája szegélyét. Sylvie csak bámult maga elé, de nem látott semmit. Nem érdekel, ki mit gondol – futott át az agyán. Üvölteni akart, de nem jött ki hang a torkán, aztán hallotta magát, ahogy jajongó, mély nyöszörgésbe kezd, ami egyre halkult és erősödött, ahogy hajlongott előre-hátra.

Valamivel később barna cipőket vett észre, ahogy a saját cipője mellett állnak. Felemelte a tekintetét, és meglepetten vette tudomásul, hogy a fiú még mindig ott áll. Úgy tűnt, aggódik. A porréteg alatt látszott szép, helyes arca, szőkés haja. Valakinek a kedvese.

– Hány éves vagy?

– Tizenöt, kisasszony – nyilvánvalóan meglepte a kérdés.

– Akkor talán már vége lesz. Mire elég idős leszel ahhoz, hogy harcolj – Sylvie érezte, hogy bizonyára elképesztően öregnek tűnhet, ahogy ezt mondja.

A fiú halványan elmosolyodott.

– Reméljük – mondta. – Hozhatok önnek egy csésze teát, kisasszony? – kérdezte aztán. Arrafelé mutatott, ahol Rosemary és a pöttyös kendős még mindig szorgalmasan osztogatták a csészéket. Sylvie bólintott, habár egyáltalán

nem érdekelte sem a tea, sem semmi más. Kimerültnek érezte magát, mintha mindent kiadott volna magából, és az egész belseje ott heverne a láda körül. Csak amikor a fiú elindult, jutott eszébe egy nyugtalanító gondolat.

– Kérlek, ne mondd meg nekik... – de a fiú már nem hallotta, elsietett a törmelékektől göröngyös utcán a teáasztal felé. Sylvie nézte, ahogy türelmesen áll a sorban a többiekkel, és amikor rá került a sor, felemelt egy csészét, majd egy kis tétovázás után végül beleszórt egy teáskanálnyi cukrot. Óvatosan ellépett a sorból Sylvie felé, úgy tartotta a csészét, mint egy gyerek, aki vigyáz, nehogy kilötyögtesse. Aztán az utolsó pillanatban úgy tűnt, meggondolta magát, visszafordult, és mondott valamit Rosemarynek, aki már a következő férfinak töltött teát.

Sylvie rémülten látta, hogy Rosemary felé fordul. Gyorsan hátat fordított, és lenézett maga elé, fejét a vállai közé húzta. Ha Rosemary meglátta, akkor kénytelen egyenesen idejönni, és megkérdezni, mi a baj. Egy nevetésig pillanatig Sylvie azt fontolgatta, hogy egyszerűen elmondja neki. Szinte látta maga előtt, hogy a sokktól Rosemary kedves arca hogyan torzulna el – ahogy próbálna uralkodni a vonásain és elrejtteni az utálatát. De azt nem tudta, hogy ezután mi következne.

Kezeivel megtámaszkodott a ládán, feltolta magát, és kiegyenesedett. Kicsit bizonytalanul állt, de aztán összeszedte magát, és kemény, egyenes tartással elindult, előre.

Mindenféle cél és irány nélkül ment. A lábai fásultan, gépiesen vitték. Nem fázott, nem volt melege, nem érzett semmit, csak ürességet, mintha puszta körvonallá vált volna, egy személy üres körvonalává. Soha többé nem látja; akárhová is menjen ezentúl, akármit is csináljon

– ez a tény mindenhová elkíséri majd. Eddig is hiányzott neki – a hiánya olyan volt, mint a fogfájás: állandó, tompa fájdalom váratlan, éles nyilallásokkal. De eddig legalább, ha felnézett a napra, a holdra, a fák koronáira vagy az égre, akkor tudta, hogy Kennie ugyanezt a levegőt szívja, és ez mégis valahogy megnyugtatta. A tudat, hogy összekapcsolódnak, hiszen ugyanabban a világban élnek, otthonossá tette a világot.

Közben kijutott a piactérre, megállt, nem tudta, mihez kezdjen. Halványan felrémlt neki, hogy el kéne mennie Lewisért és Estherért, vagy be kéne mennie a henteshez, hogy szerezzen valamit vacsorára. De a fejében sötét űr volt, ami az összes életerejét elszívta, a mindennapi teendők is elvégezhetetlennek tűntek.

Az utca túloldalán volt egy kávézó. Piros-fehér kockás, viaszosvászon terítőket és barna, polírozott székeket látott a párás üveg mögött. Végül is beülhetne egy csésze teára. Lehet, hogy még egy szál cigarettát is kérhetne valakitől. Évek óta nem dohányzott, de most annyira szeretett volna elszívni egyet, érezni, ahogy a nikotin durván karcolja a tüdejét.

A keze már a kilincsen volt, de ahogy meghallotta, hogy kopogtatnak az ablakon, nem nyitott be. Bekukucskált, de az ablak melletti asztalnál csak két fiatal nőt látott, kesztyűben és kalapban ücsörögtek, és a legkevésbé sem törődtek vele. Aztán ismét hallatszott a kopogás, ezúttal élesebben és hangosabban. Ahogy körülnézett az utcán, a kávézó melletti ajtó mögött egy ismerős pár fűzős cipőt és harisnyát pillantott meg.

Elsie ült ott, az utca felé fordított széken, ölében nagy, újságpapírba göngyölt csomaggal. A lábánál is hasonló

csomag állt. Széles, megkönnyebbült mosollyal nézett Sylvie-re. Sylvie látta, hogy milyen elgyörört és fáradt a tekintete. Arca és ruhája poros volt, a ruha ujján széles koszc sík futott végig. A csuklóján fehér kötés volt, mely színével és tisztaságával élesen kiemelkedett a környezetéből. Elsie integetett Sylvie-nek, és mondott is valamit, amit Sylvie nem hallott, de a szájáról valami olyasmit olvasott le, hogy „Gyere be!”

A helyiség dugig tömve volt. Az ablak előtt sorakozott néhány szék, de a legtöbben a hatalmas asztal körül hemzsegték, arra várva, hogy beszélhessenek az annak szemközti oldalán álló lánnyal. A lány telefont tartott a kezében, és éles hangon próbálta rávenni az embereket, hogy legyenek szívesek mindannyian kivárni a sorukat. Az asztal mögött óriási plakátok voltak. Az egyikén két fess katona pózolt, a légierő egyenruhájában, fényes, sárga háttér előtt. A felirat arra figyelmeztetett: „Ha bombatalálat érte az otthonod, ha nincs hová menned, kérdezz meg egy rendőrt vagy katonát, merre találsz a legközelebbi óvóhelyet!”. A másikon egyszerűen csak az állt: „Az elsötétítés biztonsága! Feketével sötétíts!”

Sylvie keresztülfurakodott a tömegen, egyenesen a széksor irányába. Elsie egy nő és egy idős férfi közé beszorítva ült. A férfi a mellkasára hajtott fejjel és összefont karral aludt. A nő az ölében kisbabát tartott, térdein folyamatosan ringatva, és egyfolytában azt ismételgette neki: „Nincs semmi baj, nincs semmi baj, nincs semmi baj...”, holott az egész teremben a kisbaba tűnt a legvidámabbnak, ahogy nevetgélt, és csorgatta a nyálát.

Sylvie leguggolt Elsie elé. Elsie szeme megtelt könnyel, próbált nem pislogni, és megragadta Sylvie kezét.

– Nagyon sajnálom, ami a testvéreddel történt – mondta neki Sylvie.

Elsie megszorította a kezét.

– Semmit se tudtam volna tenni. Egyáltalán semmit. Ha itthon lettem volna, akkor se tudtam volna megmenteni. Csak annyit értem volna el, hogy most mindketten halottak lennénk – olyan volt a hangja, mintha valaki másnak a mondatait visszhangozná. Valakinek, aki ott lehetett, amikor Elsie reggel ideért, és szembesülve a pusztítással rájött, mi történt. Lehet, hogy a szőkés hajú fiú volt, gondolta Sylvie. Elképzelte, hogy Elsie-t vezeti oda a felfordított ládához, neki visz teát, ugyanúgy, ahogy őneki, Sylvie-nek is segített. Legalább el kellett volna köszönnie tőle.

Sylvie megszorította Elsie ujjait.

– Hát persze hogy nem tehetél volna semmit. Senki sem tehetett semmit. Nem volt figyelmeztetés sem.

– Vége, tudod. Mindennek vége – Elsie feltépte az ölében heverő csomagon az újságpapírt. – Néhány holmit megtaláltam a romok alatt. Tovább akartam keresni, de nem engedték. Azt mondták, veszélyes. Esetleg újabb falrészek is ledőlnek.

Az arca megremegett.

– De vissza fogok menni, és tovább fogok keresni. Nekem már csak ennyi maradt.

– Ez egy fénykép? – Sylvie a csomagból kikandikáló ovális keretre mutatott. – Megnézhetem? – óvatosan kihúzta, úgy tartva, hogy mindketten láthassák. Két kislány ült fodros fehér ruhában egy lovas kocsin, egy magas nyakú, fekete köpenyt viselő asszony és egy elegáns bajszú férfi között. Az üveg megrepedt, de egyébként egészen érintetlen volt.

– Emlékszem arra, amikor ez a kép készült. Anya nagy hűhót csapott, mert megbotlottam, közvetlenül, mielőtt a fényképész jött volna, és elszakítottam a szoknyámat.

Sylvie közelebb húzta a képet, és ahogy jobban megnézte, látszott, hogy Elsie szoknyája át van hajtva, és a lábai alá van tűrve.

Visszacúsztatta a képet a csomagba.

– Elsie, azt hiszem, haza kéne jönnöd velem.

Elsie megrázta a fejét.

– Nem akarok neked gondot okozni. Biztos vagyok benne, hogy találnak majd számomra valami helyet.

Mindketten végignézték a hosszan kígyózó soron. Olyan hosszú volt, hogy többször is önmagába tekeredett, és egyáltalán nem mozdult.

– Legalább a ma éjszakát töltsd nálam. Borzasztó sokat kéne itt várnod, mire sorra kerülnél.

Mintha csak Sylvie szavait akarná igazolni, a mellettük ülő nő öléből kihajolt a kisbaba, és belemarkolt Sylvie hajába. A guggolástól Sylvie-nek elzsibbadt a lába, megfájdult a térde, és hirtelen úgy érezte, egy pillanatig sem bír tovább itt maradni. Kiszabadította a haját a baba szorításából, kezét Elsie karjára tette, és felállt.

– Na gyerünk! Meg kéne fürödnöd, és valami meleget is kéne enned – azzal felhúzta Elsie-t, és felvette a földről a csomagot.

Egymásba karolva mentek át a városon. Bámulatosnak találta, hogy még mindig mozognak a tagjai, mintha mi sem történt volna; hogy a lábai lépkednek, egyik a másik után, a tüdeje tovább lélegzik – egy olyan világban, aminek Kennie nem része többé. És nemsokára Lewist is elveszítem majd, gondolta. Most már senki sem fogja őt

megérteni. A tegnapi bombázások után bármelyik épeszű nő öltre ment volna, csak hogy feljuttassa a gyerekét azokra a hajókra. Hirtelen megörült, hogy Elsie legalább ott van vele. Ahogy egymásba karoltak, az valahogy Connie-ra emlékeztette. Eszébe jutott a forró homok a strandon, és a diadalmas érzés, amikor a gyűrűt megtalálta. *Majd kitalálok valamit – gondolta elszántan. Majdcsak találok valami megoldást, és hazahozom őt a háború után.*

TIZENHARMADIK

FEJEZET

Norfolk, napjainkban

Martha leparkolt egy mező szélén, hogy miközben felhívja Elizabethet, gyönyörködhessen a naplementében. Végül bérelt egy autót. A fehér Ford Fiestában nem volt GPS, ráadásul térképet sem gondolta, hogy hoznia kéne magával. Hiszen a térkép mellé kéne egy utastárs is – türelmes, jó humorú, aki még a térképolvasáshoz is ért. Martha pedig csak a hátizsákjával utazott, egy üveg víz meg egy doboz édesség társaságában. Az édességet egy garázsszerű kisboltban vette, és ahányszor csak sikerült felfeszítenie a tetejét, hűvös cukorfelhőbe burkolta őt. Néha egy-egy helységnév felkeltette az érdeklődését – Little Snoring, Great Walsingham, North Creake –, de amikor megpróbált eljutni ezekre a helyekre, az útjelző tábláknak minden egyes alkalommal nyoma veszett, vagy valami egészen más helyre vezették őt.

A helységek mindegyikében, melyeket végül megtalált helyettük, apró kőházikók álltak, meg átalakított pajták, és egy akkora templom, ami épp elég nagy volt ahhoz, hogy a falu népe elférjen benne. A falvak közt ott sorakoztak a

szépen körbekerített mezők. Marthának nagyon óvatosan kellett vezetnie a szűk, kanyargós utakon. Néha a sövénybe préselődve várt, amíg egy nyáj elvonult mellette, aztán a következő kanyarban – ahogy élénk, napsárga fény áradt be a szélvédőn – elhajtott a repceföld mellett. A tenger még a parti útról is csak ritkán látszik a part mellett húzódó mocsaras sáv miatt, de a levegő olyan sós, mintha az óceán mindenütt ott lenne benne. Kirándulásai mindig Wellsben érnek véget, a parti házikóban; ott szokott ülni a verandán, lábait a korlátra feltéve hunyorog az éret, délutáni napba. Gyakran azon kapja magát, hogy Henry kunyhója felé pillant, de az mindig üresen, bezárva áll.

Henry még másnap átjött a telefonjáért, azután, hogy a vonaton összefutottak, de az egész, frusztrálóan rövid találkozó alatt végig mintha tűkön ült volna. Először örömmel fogadta Martha javaslatát, hogy igyanak meg valamit a szálloda bárjában, de aztán felpattant, mielőtt még elfogyott volna az itala, és bocsánatkérően oldalra döntötte a fejét.

– Most már tényleg mennem kell. Az anyám nincs valami jól, és nem nagyon hagyhatom magára.

– Persze, semmi gond.

– Aki általában vigyázni szokott rá, annak most el kellett utaznia, és...

– Értem – Martha továbbra is mosolygott, holott úgy érezte, mintha épp most omlana össze, mint egy rosszul kifeszített sátor.

Henry már fél lábbal kint volt, amikor sietősen odahajolt Marthához, és adott egy puszit az arcára.

– Jelentkezni fogok – mondta közben. – Amint sikerült megoldanom az otthoni dolgokat.

Miután elment, Martha még ott állt egy darabig, az ajtóra bámulva, és ujjaival megérintette az arcán Henry ajkainak hűlt helyét.

Mindennek már csaknem egy hete, és azóta sem hallott róla semmit. Martha ugyan mondogatja magának, hogy nem is telt még el olyan sok idő, de nem tudja kivenni a fejéből, hogy Henry távolmaradásának valódi oka esetleg az a rejtélyes Helen, akinek az üzenetét véletlenül elolvasta akkor este.

– Festőien hangzik – mondja Elizabeth. Miután végre sikerült elérnie őt, Martha megkísérelte leírni a lemenő nap látványát meg a lángolón fölé boruló eget. Kiszállt a kocsiból, és nekidőlt a még mindig meleg motorháztetőnek, hogy az egész izzó égbolt képét magába szívja.

– Nem, nem igazán festői.

– Hmm. Bocs, mit mondtál?

– Azt mondom, hogy nem igazán festői – Martha szünetet tart. – Ahhoz túlságosan igazi.

Semmi válasz. Martha hallja, hogy a testvére épp gépel valamit a billentyűzeten. Lassabban ír ugyan, mint az előbb, de nem hagyja abba. Martha eddig semmit sem mondott el neki Howardról és az apjukhoz fűződő viszonyáról, de ahogy a halk, morzeszerű kopogást hallgatja odaátrol, úgy érzi, talán jobb is, ha megvárja, amíg hazaér, és majd személyesen mondja el Elizabethnek. Végül is bizonyára akad majd egy kis rés számára a testvére faltól falig betáblázott naptárjában.

– Azt mondom, van ott egy lagzi? – kérdez vissza Elizabeth nagy sokára.

– Nem. Azt mondom, hogy az ég *igazi*. Mint amikor... mindegy. Figyelj, inkább majd felhívlak máskor.

– Ne, várj még! – a pötyögés elhallgat. – Mondd el, mikre jöttél rá!

Martha lassan nekikezd, és azon kapja magát, hogy végül mindent elmesél a testvérének, szép sorban, a kiállításon látott fényképtől kezdve az archívumban megtalált levelekig, amikből kiderült, hogy az apjuk visszautasította a saját apja hívását, és Kanadában maradt.

– Talán – mondja Elizabeth lassan, amikor Martha a történet végére ért –, lehet, hogy ezért nem beszélt soha a múltjáról. Talán nem akarta, hogy elítéljük érte. Már-mint amiatt, hogy nem tért vissza Angliába.

– Én is azt hiszem – és Martha nem teszi hozzá, hogy neki bizony most is nagyon nehezére esik nem elítélni az apjukat emiatt.

– És azt is megmagyarázza, miért nem tudta megírni az emlékiratai első felét.

– Én is azt hiszem – ismétli magát Martha.

– És Catkins? Találtál róla valamit?

– Nem, még nem.

Mindketten elhallgatnak. Martha tudja, hogy Elizabeth szemei előtt is ugyanaz a kép lebeg: a fürdőruhás nő a tengerparti fotón, akit az apjuk több mint ötven évig titokban tartott.

Kisvártatva Elizabeth szólal meg, mint aki témát akar váltani:

– Mi a helyzet Janey-vel?

– Hogy érted? – kérdezi Martha, bár pontosan tudja, Elizabeth hogy érti.

– Beszéltél már vele?

– Persze hogy beszéltem már vele.

– És tudja, hogy Angliában vagy?

Martha nézi, ahogy a nap fénye épp alábukik a horizonton.

– Nem nagyon.

– Mi az, hogy nem nagyon?

– Még nem mondtam meg neki. De majd megmondom – Martha gyorsan utánaszámol magában – öt nap múlva.

– *Öt nap múlva?* Mégis mi tart vissza, hogy most azonnal megmondd neki?

Ez jó kérdés. Annyira, hogy amikor Martha megpróbálja elmagyarázni Elizabethnek, hogy jutott erre az elhatározásra, hirtelen maga sem érti. Miért is szabott kezdetben ilyen szigorú határidőt magának?

Amint visszaér a szállodába, Martha rögtön felhívja Janey-t. A szíve majd' kiugrik örömeiben, de a megkönnyebbülés nem tart sokáig. A teljes beszélgetés két percig sem tart; ennyi idő alatt világossá válik Martha számára, hogy a lánya jelenleg túlságosan elfoglalt ahhoz, hogy az anyjával beszélgessen – ugyanakkor épp remekül van.

Másnap Martha lefelé üget a szálloda lépcsőin, a mostanra már otthonos skótkockás szőnyegen, kezében a szobakulcsát lóbálva. Odalent az előtérben összefut Pippel, aki épp egy tolószékbe segíti be Gretchent. Martha megáll mellettük.

– Ó, drágám! Mi történt már megint? – kérdezi kedvesen.

Pip szigorúan és harcra készen összeszorítja a fogait, úgy válaszol:

– Anya mindig túl sok mindent akar maga megcsinálni, ha nem vagyok itthon. Tegnap reggel megbotlott, és

helyre kellett rakni a térdét. Az orvos azt mondja, nem nehezedhet rá, de ő meg folyton türelmetlenkedik – szünetet tart, és felsóhajt. – Mindegy is. Még egy szombatot itt kell töltenie. Nekem *muszáj* dolgoznom, mivel az *egész* tegnapi napot a kórházban töltöttem.

Amint Pip a tolószék felé fordul, a hangja érezhetően feszültebbé válik.

– Csak maradj nyugton, és olvass egy könyvet, vagy valamit. Csak ígérd meg, hogy békén hagyod Marthát a Monopolyval. És a többi vendéget is.

Gretchen összeszorított szájjal bámulja a halványzöld falat. Olyan tapintatosan, ahogy csak tudja. Martha megjegyzi:

– Szívesen játszanék egyet, de az az igazság, hogy nem leszek ma itt. Épp indulóban vagyok.

Martha látja, hogy Gretchen arca kissé elkomorul. Némi hallgatás után megkerüli a kerekesszéket, és elindul, de két lépés után az ajtóból visszafordul.

– Van egy ötletem – figyelmesen Gretchenre néz, és inkább neki intézi a szavait, mint Pipnek. – Lenne kedve velem tartani? Úgy értem, autózhatnánk egyet.

– Ez igazán kedves – kezdi Pip rögtön –, de nem hinném, hogy...

– Szeretnék menni, Epiphany – Gretchen kihúzza magát, és fensőbbbséges pillantást vet a lányára. – Nagyon szeretnék.

Nem sokkal később Gretchen kerekesszékét beteszik a Fiesta csomagtartójába, őt pedig besegítik az ülésre. Miután elindulnak, Gretchen halkán dúdolni kezd, aztán kicsit hangosabban – Martha régi musicalek dallamát

hámozza ki a dudorászásából. A gondolatai egyből az apjára terelődnek. A híres broadwayi lemezgyűjteményéhez meg a Verdi-operáihoz. Emlékszik a mozdulatra, ahogy a lemezeket kihúzta a tokból, aztán ahogy a tű sercegni kezdett a bakeliten – és furcsa módon ez most nem kelt benne rossz érzéseket. Jó így ülni, együtt a kocsiban, hallgatni Gretchen dúdolását, keresztülhajtani a mezőkön, az egész szélvédőt betöltő kék ég alatt.

Még három óra sincs, mire visszaérnek Wellsbe. Az utolsó pillanatban Martha elkanyarodik, és a szálloda helyett arrafelé hajt, ahol a galériára ráakadt. Egy csereszyefa alatt parkol, és leállítja a motort.

Gretchen abbahagyja az éneklést.

– Hová jöttünk?

– Meglepetés – mondja Martha könnyedén és derűsen, de Gretchen gyanakvóan fürkészi az arcát. Martha előveszi a tolószéket a csomagtartóból, és segít átülni Gretchennek. A lábuk alatt lehullott szirmok, fehér, puha szőnyege terül el. Martha előrehajolva Gretchen fülébe suttog:

– Tudja, hol vagyunk?

Gretchen megrázza a fejét, de ahogy elérik a galéria bejáratát, előre felé mutat:

– Itt állt valaha apám színháza!

– Így van.

Martha leállítja a tolószéket a bejáratí rámpa mellett.

– Azt gondoltam, szívesen eljönne ide.

Gretchen nem válaszol, Marthának pedig furcsa érzése támad. *Lehet, hogy rossz ötlet volt idejönni? Talán túlságosan felkavarja Gretchent, ha újra látja a színházat.* Egy darabig csendben állnak, Martha egyre idegesebb lesz.

A múltkori tömegnek most semmi nyoma, és a piercinges fiút sem látja, aki a jegyeket árulta. Valószínűleg a kiállítás már nyitva van egy ideje, és kevésbé vonzza a közönséget. Lassan elkerülhetetlennek tűnik a visszavonulás, amikor Gretchen az épület falára erősített krómtáblára mutat; ujjával végigsimítja rajta a betűket, lassan, mintha vakoknak szánt írást olvasna.

– Régi Színház Galéria – olvassa hangosan, és szemeiben tünékeny lángok lobbannak.

– Mikor járt itt utoljára? – kérdezi Martha óvatosan.

– 1975.

– 1975! – Martha gyorsan utánaszámol magában. – Akkor több mint negyven éve!

– Akkor adta el apám a színházat. Nyílt egy új színház a rakparton, és úgy érezte, ideje. Öregebb volt, mint most én, azt hiszem, elege volt már.

Valamivel halkabban hozzáteszi:

– Tudja, ez már nem az első karrierje volt.

– Tényleg?

– Színész volt fiatalon. Elég híres is, de aztán a születésem után otthagya a színpadot, és ideköltöztünk. A háború után.

– Miért döntött úgy, hogy abbahagyja a színészkedést?

– Hát – Gretchen hangja még halkabb lett – ha megpróbálok a sorok között olvasni, azt kell higgyem, volt valami nőügye. Anyám mindig mondogatta, mennyire boldog, hogy apám már nem játszik többé. Kevesebb kísértés... De sose jöttem rá, miért pont Wellsre esett a választása.

Martha vállá fölött egy udvarias, de kissé türelmetlen hang szakítja félbe a beszélgetést:

– Ne haragudjanak, de akkor most bemennek a kiállításra vagy nem? Csak mert nem tudom így feltolni a babakocsit – a nő gesztikulálva beszél, és a kocsiban fekvő göndör hajú kisgyerekekre mutat, aki hüvelykujjával a szájában mélyen alszik.

– Szeretne bemenni? – kérdezi Martha Gretchent. Válasz helyett Gretchen megragadja a szék kerekeit, és feltolja magát a rámpán.

Odabent csak néhány turista ténfereg, kötelességtudóan megállnak minden egyes kép előtt, aztán továbblépnek a következőhöz. Egy széles szalmakalapot viselő férfi fagyit eszik, mintha nem venné észre az „Ételt és italt a kiállítótérben fogyasztani tilos!” táblát, ahogy a földre lecsepegtetett cukros fagyifoltokat sem.

Gretchen persze nem sokat törődik a kiállított festményekkel. Martha a szemével követi, ahogy keresztülhajt a küszöbön, és ida-oda gurul a falak között, kezével végigsimítva a téglákat, mereven bámulva a hátsó falat – talán ott lehetett a színpad. Martha próbálja elképzelni, hogy Gretchen vajon mit láthat vagy mit hallhat itt. Talán a közönséget, a tapsot vagy a fényeket? Az igazgatót, ahogy hosszú, sietős léptekkel halad, kezében egy kéziratot lobogtatva? Nem tudhatja, persze. Ahogyan sosem tudjuk meg, hogy amikor a múlthoz próbálunk közel férközni, és a lehető legpontosabban elképzelni azt, akkor vajon sikerül-e bármennyire is megközelítenünk a letűnt időket? Akárhogy is igyekszünk felidézni a múltat, végül sohasem érjük el, és sohasem tudjuk meg, milyen lehetett igazából benne élni.

Gretchen megáll Howard Rodwell képe előtt. Néhány perccel később még mindig ott van. Martha a széke mellett vár, mélyen elmerülve saját gondolataiban.

– Emlékszem rá, amikor eljött, hogy megnyissa a színházat – szólal meg Gretchen anélkül, hogy megfordulna.

Martha meglepetten pislog.

– Valóban?

– Ötéves voltam. Ott fityegtek rajta azok a fényes medálok, és megkértem, hadd nézzem meg őket közelebről.

– Tényleg? – Martha közelebb lép, hogy jobban lássa Gretchen arcát. – És mit mondott?

– Leguggolt elém, hogy meg tudjam nézni. De sajnos nem foghattam meg őket.

– Azt mondta, nem foghatja meg őket?

– Nem, ezt *az anyám* mondta. Anyám azt mondta, nem nyúlhatok hozzájuk, mert az ujjaim túl koszosak, és nyomot hagynának a csillogó fémen. Mr. Rodwell felajánlotta, hogy letörölgeti a kezemet a zsebkendőjével, de anyám azt sem engedte, mondván, hogy a szép hófehér zsebkendőjét se szeretné, ha összekoszolnám. Aztán elvágta a szalagot, és át kellett nyújtanom neki egy üveg whiskyt ajándékba. Megkérdeztem, hogy szereti-e a whiskyt, mert amikor az apám whiskyt iszik, mindig szörnyű büdös lesz tőle. Nevetett, és azt válaszolta, a legtöbb férfi szereti a whiskyt, de ami őt illeti, leginkább a gyömbérsört szereti.

Gretchen mélyet sóhajtott. Ez volt a leghosszabb megszólalása, amit Martha valaha hallott tőle.

– Emlékszik másra is vele kapcsolatban?

– Amikor jóval idősebb lettem, emlékszem, hogy a lánya a mi iskolánkba jött tanítani.

– A lánya? – Howard levelének szavai hirtelen visszhangot vernek Martha fejében: „*aggódva várom fiam hazatérését, ahogyan nagyszülei és kishúga is*”. Hogy lehet, hogy eddig erre fel sem figyelt? Talán tudat alatt elvetette

annak a lehetőségét, hogy a „kishúg” – a *nagynénje* – nyomára bukkanhat. De ahogy most jobban belegondol, hát nem kézenfekvő, hogy az egyetlen megmaradt gyermekét maga mellett tartotta a megözvegyült apa?

Martha izgatottan fordul Gretchenhez:

– Emlékszik a lány nevére?

– Hát, mi Miss Rodwellnek hívtuk, amíg meg nem házasodott...

– Sosem említette a keresztnévét? Lehet, hogy esetleg... – egy váratlan reménysugár csillant meg Martha számára –, nem lehet, hogy Catherine volt? Vagy csak Cat, esetleg Catkins? – Martha érzi, hogy a hangja túlságosan is türelmetlen és sürgető.

Gretchen az ujjával dobolni kezd a kerekes szék karfáján. Martha idegessége kicsit alábbhagy.

– És esetleg a férjezett nevére nem emlékszik?

Gretchen reményvesztett pillantást vet Marthára. Ajkai lassan mozognak, mintha próbálnák felidézni, hogyan kellett kiejteni. Végül kiböki:

– Talán Peel. Esetleg Beale. Valami ilyesmi. Olyan régen volt! – Ijedten hozzáteszi: – A Rodwell névre is csak azért emlékszem, mert ide van írva.

– Semmi baj – mondja Martha, és fél, hogy a csalódottság túlságosan is az arcára van írva. Nagy nehezen sikerül úrrá lennie érzései felett. – Semmi baj.

– Most már mehetünk? – kérdezi Gretchen, és mélyen Martha szemébe néz.

– Hát persze.

Csendben jönnek ki az épületből. Ahogy elérik a cseresznyefát övező fehér virágtakarót, Marthában felmerül még egy utolsó kérdés:

– Nem valószínű, hogy tudja, de esetleg nem emlékszik, hogy Miss Rodwellnek hol volt az esküvője? Lehet, hogy itt, helyben?

– Igen – válaszol Gretchen. – Itt, Wellsben volt az esküvő. Néhányan az iskolából elmentünk, hogy lássuk őt, amikor kijön a templomból. Mind mosolyogtunk, és ő integetett nekünk.

Gretchen egy pillanatnyi hallgatás után még elbizonytalanodva megkérdezi:

– Ezt akarta tudni?

Martha csak úgy sugárzik, miközben kinyitja a kocsi ajtaját.

– Igen, pontosan ezt akartam tudni.

A lelkész, Hopkins atya szabadságon van, így Martha csak a helyettesével tud beszélni vasárnap, amikor az istentisztelet után odamegy hozzá. A helyettes lelkész aggodalmaskodva egyből saját pozíciójának tisztázásával kezdi, mint ha csak a hatodik érzéke figyelmeztetné: Martha valami bonyolult kéréssel fog előállni. A helyettes lelkész szemtelenül fiatal, kócos, vörös haja van, drótkeretes szemüveget visel, és amikor Martha előáll a kérésével, hogy a házassági anyakönyveket szeretné megtekinteni, borúsán néz. Végül annyit fűz hozzá:

– Azt hittem, ma már online is hozzáférhetők az anyakönyvek.

– Ezek nem – mondja Martha. Már leellenőrizte. – Az 1950-es évek házassági anyakönyveit szeretném átnézni, de az interneten csak 1940-ig vannak fent az adatok.

– Nos, nem tudom, hogy a helyben tartott anyakönyvek meddig mennek vissza. Nem biztos, hogy 1950-ig

– a lelkész beletúr a hajába, amitől még fiatalabbnak néz ki, mint eddig. – Lehet, hogy amit keres, az a városházán van.

– Azért megnézhetném, kérem? Nem tart sokáig – ragaszkodik Martha a kéréséhez. – És természetesen nem vinném el, itt helyben belenéznek. Ha esetleg aggódna, hogy kárt teszek benne.

A lelkész toporog, közben a szemüvegét igazgatja, mintha a tanácsstalanság élő szobra volna.

– Először meg kell kérdeznem Hopkins atyát.

– Rendben – Martha lehuppan a legközelebbi padsor szélére. – Megvárom.

– De ő most hajózik, valahol Skócia nyugati partjainál. Nem biztos, hogy felveszi a telefonját. Talán jobb lenne, ha mégis valamikor máskor jönne vissza.

– Azért megpróbálná? – Martha szélesen mosolyog. – Kérem!

Karjait az ölében összefonva néz a lelkészre.

A lelkész egy darabig tanácstalanul nézi, aztán meg-rántja a vállát.

– Megpróbálom.

– Köszönöm!

– De nem ígérhetek semmit.

Kisvártatva egy óriás fémretesz hangja visszhangzik a falak között, majd a fiatal lelkész sietős léptei hallatszanak a kőpadlón.

– Van, amikor megtelik? – kérdezi Martha, és a padsorokra mutat.

– Csak karácsonykor, azt hiszem – egy-két lépéssel megáll Martha előtt. – Nem értem el Hopkins atyát, de

szerintem nem ellenezné, hogy belenézzen a házassági anyakönyvekbe.

A kétség újabb hullámai öntik el az arcát.

– Megyek, és hozom – mondja, és elsiet, mielőtt megint meggondolná magát. Pár perccel később két hatalmas, bőrkötéses könyvvel tér vissza. – Csak ezek vannak itt. Átnézheti őket a sekrestyében.

Martha követi őt a karzat bal felére, ahonnan egy kis egyszerű helyiség nyílik. Ahogy belépnek, Martha csaknem átbukik egy elektromos radiátoron. A radiátor nincs bekapcsolva. Valószínűleg azért, mert a mostani csípős idő szinte semmi a téli hideghez képest. Egy fémállványon fekete reverendák és más papi öltözékek sorakoznak, elfoglalva a szoba nagy részét. Van még bent egy asztal, rajta elektromos teaforraló, nescafésüveg, egy bögre, benne kiskanál meg egy bontott csomag gyömbéres keksz.

A lelkész a könyökével helyet csinál az asztalon, arrébb tolja a kávésholmikát, és óvatosan leteszi az anyakönyveket. A felső egész újnak tűnik, és még mindig van benne néhány ujjnyi üres lap. A másik sokkal régebbi. A bőrkötése kifakult, foltos, az elején lévő arany betűk karcosak, töredezettek. Egy pillanatig mindketten csak nézik, a lelkész könnyedén rajta tartja a kezét.

– Szabad? – kérdezi Martha, és megfogja a könyv szélét. A lelkész ugyan vonakodva, de végül leveszi a kezét a könyvről, és az ajtó felé indul.

– Itt leszek a gyereksarokban, ha szüksége lenne rám. Átválogatom a játékokat.

Martha befelé jövet látta a kis piros székeket meg a macikkal, gyerekkönyvekkel teli játékosdobozokat.

– Ígérem, nagyon óvatos leszek – nyugtatja Martha.

A házassági bejegyzéseket tintával vezették fel a széles, krémszínű pergamenlapokra, amelyek saját súlyuktól meghajolva terültek szét az asztalon. Ahogy felnyitja a bőr fedlapot, a régi anyakönyv vaníliára és frissen vágott fű szagára emlékeztető illatot áraszt. Ujjait végigfuttatja az egykori esküvők egymás alatt sorjázó végtelen listáján, és önkéntelenül is arra gondol, vajon hány pár lett igazán boldog közülük. Olyan, mintha csak az első sort látná egy regényből: *„Egyszer volt, hol nem volt, élt egyszer egy férfi és egy nő, akik egymásba szerettek, és összeházasodtak...”*, de a folytatás rejtve marad. Valahol Halifaxben ott lapul az ő házassági bejegyzésük is, Clemmel. Csakúgy, mint ezek a sorok, pusztán a nevüket, a címüket és az egybekelés boldog napjának dátumát tartalmazza. Nem szól a csipkeruháról, amit apróhirdetés útján szerzett, sem a vadvirágokból kötött laza csokráról, amivel domborodó hasát takargatta. És bárki is futná át azt a házassági anyakönyvet, az biztos, hogy sejtelve sem lenne róla, a kapcsolatuk alig három évvel később zátonyra futott, és Clem immár nyolc éve a jóga-trendi második feleségével él, meg a visítózó, szupertiszta, szőke kislányaival.

Martha felsóhajt, és keresni kezdi a Rodwell-esküvőt. Kedves, régimódi nevek, csupa virág mind: Daisy, Rose, Viola és Iris; a kedveseik meg John, Bill, Frank meg Walter. Bizonyára az összes sportöltönyt viselt, hajukat csillogó olajjal fésülték hátra, a gomblyukaikba meg vérvörös szegfűt tűztek. Martha úgy belemerül, hogy megfeledkezik a hidegről.

A hatodik oldalra lapoz. A kacskaringósan, nőiesen kanyarított *R* kezdőbetűt igazán művészien formálta egy-

kori bejegyzője. Martha az ujját is végighúzza a soron, mintha a szemében nem bízna eléggé. De ott van: Esther Rodwell házasságot kötött Aiden O’Neillel, 1954. július 20-án. Márpedig Esther biztos, hogy Lewis testvére, mivel „*A menyasszony édesapja*” fejlécű oszlopban tisztán, jól kivehetően ott az aláírás: „*Howard Rodwell*”. Martha arra gondol, hogy az ő édesapja annak idején nem is tudta, hol tartják az esküvőt. Csak később küldött nászajándékot nekik. Gyorsan elhessegeti a kellemetlen emléket. Nos, a nevét mindenesetre már tudja. Ha Esther O’Neil még él, akkor nem lesz nehéz megtalálni. A kérdés inkább az, meg akarja-e egyáltalán találni.

Martha becsukja az anyakönyvet, és mindkét kötetet visszaviszi a templom végébe. Nehezebbek és porosabbak, mint gondolta. A lelkészt az utolsó padsor mögött találja, a legók között térdel, épp szorgosan válogatja szét szín szerint a kockákat.

– Megtalálta, amit kerest? – kérdezi, miközben felgyenesedik.

– Igen, köszönöm.

Martha átnyújtja az anyakönyveket. A lelkész úgy öleli magához a súlyos köteteket, mint amikor az anya egy megbízhatatlan rokontól veszi vissza a kisbabáját.

– Esetleg jövő vasárnap újra látom majd? – kérdezi kifelé menet Marthát, az istentiszteletre célózva.

– Vasárnap? Ja... – mióta Martha betette a lábát a templomba, most először érez némi melegséget a hangjában. – Talán. Sose lehet tudni.

Hazafelé tartva Martha számtalan okot talál arra, hogy miért *ne* keresse meg Esthert. Először is, lehet, hogy még

mindig fel van háborodva, sőt talán haragszik is, amiért a bátyja sosem tért vissza Angliába. Aztán meg valószínűleg szomorú lesz, ha megtudja, hogy a fivére meghalt, így most már tényleg sosem találkozhat vele többé. Még valószínűbb, hogy egyáltalán nem is érdeklődne rég elfeledett testvérének lánya iránt, aki név és vér szerint ugyan rokona, a szíve és a lelke szerint azonban nem. Ráadásul, minthogy Martha legfőbb célja, hogy a rejtélyes Catkinst azonosítsa – márpedig a világon semmi nem utal arra, hogy ebben Esther a segítségére lehet –, van-e bármi értelme, hogy megkeresse? És mindenekelőtt, Martha egyáltalán nem tartja valószínűnek, hogy Esther még mindig él...

Mindegy is. Az anyakönyv összekoszolta a nadrágját; séta közben Martha a foltot dörzsöli, de a por makacsul beletapad a farmer anyagába. Igazából lehet, hogy nem teheti meg, hogy *ne* próbálja meg megkeresni Esthert? Ha egyszer kinyitott egy ajtót, be is kell rajta lépni. Különben mégis mi a fenéért ment volna a templomba, és mire volt jó az egész nyomozás?

Mielőtt felmenne a szobájába, megáll a recepciónál, hogy megkérdezze, tartanak-e telefonkönyvet. A recepciós lány elképedve néz rá.

– Telefonkönyv – ismétli meg Martha, hátha csak rosszul hallották. – Amiben a címek és nevek vannak.

A lány egyre zavartabban néz. A barna hajú recepciós az, de most nem zöldék a körmei, hanem ezüstszínűek.

– De hát miért nem keres rá online? – kérdezi bambán. – A Google-on ott van a brit telefonszámok összes listája.

– Ja, hát persze – kissé nevetségesnek érzi magát. Valahogy a templomi látogatása – a színes üveglablakok meg

a szenteltvíz-illatú pergamenlapok legalább húsz évvel visszarepítették őt az időben, egy olyan világba, ahol az információk még szó szerint kézzel foghatóak voltak.

– Nézze csak – mondja a recepciós lány –, megkeresem önnek ezen a gépen.

Nyilván azt hiszi, Martha minimum az őskorból jött.

– Mindegy, én is meg tudom...

A billentyűzetre ezüstszínű golyózápor zuhog.

– Mi a név, amit keresünk?

– O’Neil, de tényleg, én is...

– És a helység?

Végül is valószínű, hogy Esther a házasságkötése után is itt élt tovább Wellsben, nem?

– Itt, Wells-next-the-Sea-ben, de én...

Kis szünet után a recepciós megszólal:

– Két találat van. Tudja esetleg a keresztnév kezdőbetűjét?

Olyan érzése van, mintha egy száguldozó autóban ülne.

– Talán *A* – mondja Martha halkán. – Vagy esetleg *E*.

– Akkor Mrs. E. O’Neil lesz az. Boatman’s Lane 3. És itt a telefonszám is.

Lassabban! – Martha kiáltani szeretne: *lassabban!*

A recepciós lány csak úgy sugárzik a sikerélménytől. Átfordítja a képernyőt, hogy Martha is láthassa az eredményt.

– Leírhatom önnek egy papírra?

Martha a szobájába visszatérve csak ül az ágyán, kezében szorongatja a sárga post-itet, és a szobaszervíz menülapjával legyezgeti magát. A kora nyári kellemes hőmérséklet pillanatok alatt kánikulaivá vált, a szobájában fülledt meleg lett. Soha nem fogja rávenni magát, hogy felhívja

Esthert, ebben egészen biztos. Mégis, hogy kezdhetne bele egy ilyen beszélgetésbe telefonon? A címet pedig igazán nem nehéz megjegyeznie: a Boatman's Lane úgy hangzik, mintha valami mondóka lenne. Ennek ellenére képtelen levenni a szemét a kis papírra firkantott jegyzetről, még akkor is csak mered rá, amikor ujjainak szorításától elmaszatolódik az írás. Aztán egyszer csak feláll, megfésülködik, enyhén kirúzsozza magát, és felmarkolja a napszemüvegét. Tíz perccel később újra elhagyja a szállodát.

A Google-térkép rávezeti őt a tengerpartot a főúttal összekötő útra. A partról a dombnak fordul, elsétál a régi sírkert, majd egy iskola mellett – a játszótér üres, az út menti épületek mintha szenderegnek. Nem sokkal később eléri az apró, előkertes sorházakból álló rövid zsákutcát. Vajon miért hívják Boatman's Lane-nek, ha egyszer az utcában semmi nem utal kikötőre, hacsak nem ez a jellegzetes szag a levegőben? Mielőtt egyre erősödő kétségei visszakergetnék a dombról, gyorsan becsenget a harmadik házba. A ház tisztaságától és világosságától – ami bizonyára odabent a szobákban is szétterjed – valahogy nyomban elfelejti az összes előre begyakorolt kezdőmondatát, bemutatkozását és magyarázkodását. Még mindig azután kutat a fejében, hogyan kellene magát bemutatnia, amikor már léptek zaját hallja közeledni odabentről, a bejárati ajtó felé.

De amikor az ajtó kinyílik, már teljesen mindegy, mit gondolt ki. Arra ugyanis, ami történik, úgyszincsenek megfelelő szavak. Akármilyen jól készült is volna fel, most akkor is sóbálvánnyá meredve állna ott, leesett állal, némán. Az ajtóban álló személy ugyanis nem más, mint a kissé viharvert Henry.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

London, 1940. augusztus

A Liverpool Street-i állomáson szálltak fel a buszra. Norfolkhoz képest a levegő fülledt volt, füsttől és izzadságtól áporodott. Mire az Oxford Circusnál leszálltak, Sylvie úgy odatapadt az üléshez, hogy azt szinte le kellett magáról fejtenie, mintha matricát húzna le a bőréről. Az út többi részét gyalog akarta megtenni, hátha a boltok mindkettejük figyelmét elterelik, de kiderült, hogy a legjobbakat bedeszkázták, bezárták; a kirakatok barna papírral voltak leragasztva, csak a rések között lehetett bekukucskálni, és onnan megnézni a polcokra kihelyezett táskákat, ékszereket.

Lewis még soha nem járt Londonban. Sylvie felajánlotta, hogy elviszi a Hamleysbe, a legnagyobb játékboltba, de Lewis olyan határozottan rázta a fejét, mint aki egyszer és mindenkorra kinőtt már a játékokból. Ahogy mentek tovább az Oxford Streeten, Lewis egyre inkább a saját gondolataiba merült. Alig-alig válaszolt Sylvie kérdéseire, tekintete folyton megakadt a járdán álló katonákon. Száz méterenként ott állt egy-egy térdnadrágos, tunika-

szerű kabátot és tányérsapkát viselő, furcsa egyenruhájú katona. Ahogy elhaladtak mellettük, halkabbra vették a hangjukat, de Sylvie így is elkapta vontatott, orrhangú akcentusukat, és a szoknyája hátsó felére tapadó, vizslató tekintetüket.

– Ők honnan valók? – kérdezte Lewis.

Az egyikük meghallotta Lewis kérdését, és választott, mielőtt Sylvie szóhoz jutott volna.

– Ausztráliából jöttünk, öcskös. Tizenötezer kilométerre *onnan* – mondta, és a hüvelykujjával lefelé, a járda irányába bökött, miközben kalapjával rámenősen bókolt egyet Sylvie felé.

A Marble Arch diadalívnél balra fordultak, és a Hyde Park zöldje mellett haladtak tovább. A távolban lapátok sora látszott, ahogy hosszan ásták velük a föld göröngyeit. Mellettük egy emelvényen férfi kiabált, és hadonászott a karjaival, a szünetekben lagymatag taps és némi éljenzés hallatszott. Egy pillanatra megálltak, figyelték, mit mond, és mielőtt Sylvie elhúzta volna Lewist, hallották, amint ezt kiabálja:

– A háborúnak addig nem lesz vége, amíg a férfiak meg nem tagadják a harcot! *Ti* mit tesztek azért, hogy béke legyen?

A Grosvenor House Hotel téglafalait szinte teljesen eltakarták a felhalmozott homokzsákok, így majdnem elsétáltak mellette. Több száz is lehet itt, gondolta Sylvie, de aztán felnézett a vászonzsákokból emelt torony tetejéig, és rájött, hogy a becslése szánalmasan alacsony volt. Már éppen belépett volna, amikor Lewis megtorpant.

– Lewis, gyere már! – türelmetlenül intett neki, de Lewis nem mozdult. Egy másodperccel később felemelte az állát.

– Miért kell engem evakuálni? Veled akarok maradni, meg Estherrel – kezeit ökölbe szorítva, mereven állt. – Miért nem mondhatod azt apának, hogy nem akarok menni?

Sylvie egy pillanatra annyira lebévult, hogy szólni sem tudott.

– Apa nincs itthon, a háborúban harcol – szólalt meg végül. – Nekünk pedig azt kell tennünk, ami szerinte a legjobb.

A hangja halk volt, dallamos, és még ő maga is meglepődött, mennyire határozott. Aztán egy kicsit máshogy, némi reményt sejtető hangon hozzátette:

– Legalábbis egyelőre.

Lewis, vonakodva bár, de előrelépett pár centit. Sylvie adott egy puszit a feje búbjára, aztán betessékelte a forgóajtóba. Ő maga is ugyanabba a fülkébe csusszant, így együtt csoszogtak be az előcsarnokba.

Odabent sűrű, de halk sürgés-forgás fogadta őket. Mintha egy filmsztárt látnának, aki épp feltűrt ingujjban mosogat: a helyiségben sajátosan keveredett a fényűzés és a praktikus célszerűség. Az üres kandalló előtt két karosszék állt, mindkettőben khakiszínű overallt viselő férfi, térdén írotáblával. Néhányan katonai egyenruhában szelték át a termet, kemény, egyenes, hosszú lépésekkel, fontos beszélgetésekbe merülve. A mennyezetről szikrázó csillárok lógtak alá, de az ablakok bombabiztosan el voltak sötétítve. A folyosó közepén, egy állványon egyszerű tábla lógott, rajta krétával a következő felirat volt olvasható: „A Gyerekeket a Tengerentúlra Program felvételi beszélgetése: Bálterem, 09:00–17:00”.

Sylvie bizonytalanul állt, nézelődött, hátha talál valakit, aki útbaigazíthatja őket. Ösztönösen Lewis keze után

nyúlt. Meglepetésére a fiú nem húzódott el. Kisvártatva kiszúrt egy nőt, aki gyapjúszoknyában, cérnazokniban és bakancsban állt, és épp egy másik anyukához beszélt. Úgy tűnt, mintha valami hivatalos beosztása volna itt. Amikor végeztek, Sylvie megkérdezte tőle, hol találja a báltermet.

– Tengerentúli pályázó? – a nő hangja azt sugallta, hogy ez valami nagyon kiváltságos helyzet lehet.

Sylvie bólintott. Igyekezett uralkodni magán. Szerette volna megragadni Lewist, és kivinni; ki az ajtón, keresztül a Hyde Parkon, vissza a szabadságba, vissza Norfolkba. Próbálta mélyre ásni az érzéseit, elrejtteni, és erőltetetten elmosolyodott.

– Ott balra, aztán a hall végén kövessék a „Bálterem” feliratot. Nem a „Nagy terem”, hanem bálterem, nehogy összekeverje. Remélem, nem sietnek – fürkészőn nézett Sylvie arcába, mintha próbálná megérteni, miért ideges. – Attól tartok, egy kicsit várniuk kell, valószínűleg. Nagyon sok gyerek van itt.

Ragyogó mosollyal nézett Lewisra:

– Nos, fiatalúr, készen állsz a nagy kalandra?

– Nem – Lewis a cipőit bámulta. – Nem akarok elmenni.

– Lewis! – Sylvie megrántotta a karját, és a nő felé fordult.

– Ne haragudjon. Csak nagyon izgul a felvételi beszélgetés miatt. Ennyi az egész.

A nő nem tűnt úgy, mint akit sikerült meggyőzni.

– Adok egy jó tanácsot – mondta Sylvie-nek, a száját kissé összeszorítva. – Ha odabent kérdezik ugyanezt, jobban teszi, ha izgatottsággal és örömmel válaszol. Máskü-

lönben semmi esélye, hogy feljusson a hajóra. Egyáltalán semmi. Sokan vannak, akik a fél karjukat is odaadnák, csak hogy itt állhassanak, ahol most Ön.

A nő még egy szigorú pillantással végigmérte Sylvie-t, aztán elmasírozott.

Sylvie várt egy kicsit, amíg a nő eltűnt, aztán maga után rángatta Lewist, az ingujjánál fogva. Lewis kissé megszeppenve követte őt, keresztül a hallon. Mennyire szeretne volna, ha egy rosszul sikerült felvételi beszélgetés elég lehetne ahhoz, hogy ne teljesüljön Howard kívánsága! De pontosan tudta, hogy Lewis helye megingathatatlanul biztos azon a hajón. Néhány héttel azelőtt olvasta az újságban, hogy a kormányzati szándék szerint a Kanadába evakuált gyerekek jó eséllyel le is telepednek majd odaát, és végleg kint maradnak. A cikk alapján úgy tűnt, arra bátorítják az embereket, hogy emigráljanak Kanadába. Egy-két nappal ezután levelet kapott Howardtól. *„Amennyiben Kanadát írod be célországának a jelentkezési lapon, biztosítottak egy helyről Lewis számára”* – olvasta jeges rémülettel a megmásíthatatlan ténnyt.

Ezek után bármit beírt volna Kanada helyett. Vagy még inkább: be se adja a jelentkezési lapot. De ha nem adja be, az biztos, hogy Howard fülébe jutna, ráadásul Howard képes lenne jelentkezési lap nélkül helyet szerezni. Csakis úgy szegheti meg Howard akaratát, ha keresztülmegy ezen az egész procedúrán, és végig eljátssza a szerepét. Tudta, hogy amikor majd megjön az értesítés a behajózásról, akkor valószínűleg csak rövid idő lesz hátra, talán csak napok. És akkor majd egyszerűen nem jelennek meg Lewisszal a hajóra szállás időpontjában. Így Howardnak már nem marad sem ideje, sem módja, hogy

bármit is tegyen. Ezek után pedig még Howard barátja sem fog tudni újabb helyet szerezni nekik, az biztos.

Ennek ellenére, a bizonytalan körülmények folyton az-
zal fenyegették, hogy megghiúsítják a tervét. Amikor eljön
a pillanat, vajon lesz elég bátorsága, hogy semmibe vegye
Howard utasítását? Azzal biztatta magát, hogy semmi
sem lehet rosszabb, mint Lewist elküldeni, de most már
nem csak Howarddal kellett megküzdenie. A norwichi
bombázások óta már az anyja is folyton azt mondogatta,
hogy „micsoda áldás, legalább Lewis biztonságban lesz”.
A nőegyletben pedig az volt az általános nézet, hogy
Sylvie legalább olyan szerencsés, mint aki megnyerte a
tombola főnyereményét. Olyan meggyőzően mondták,
hogy időnként maga is elbizonytalanodott: nem lehet,
hogy az anyjának talán mégis igaza van? Mi van, ha Ho-
ward tényleg csak azt akarja, hogy Lewis biztonságban le-
gyen? Nem lehet, hogy az ő vonakodása a fia elengedésé-
re pusztán tévedés, sőt egyenesen önzés? De aztán, ahogy
eszébe jutott a házasságuk hűvös formalitása, és Howard
Lewis iránti ellenszenve, a lelke megint elnehezült.

Néha az éjszaka közepén arra gondolt, hogy egyszerűen
elmondja az anyjának, miért nem akarja Lewist elenged-
ni. „Az az igazság...” – kezdene bele nyugodtan és tár-
gyilagosan –, „hogy Lewis valószínűleg nem Howard fia.
Egy nagyon rövid ideig viszonyom volt egy másik fér-
fival, nem sokkal az esküvőnk után. Howard mindig is
gyanított, habár sosem beszéltünk róla. Azt gondolom,
Howard most megragadja az alkalmat, hogy jószerivel
megszabaduljon tőle, örökre.” Elképzelte, ahogy ezután
megfagy a levegő, és olyan hűvös csend áll be, mint köz-
vetlenül azután, hogy egy kő betöri az ablakot, és a meg-

repedt üveg milliárdnyi apró szilánkra hasadva zuhogna a földre.

Tulajdonképpen meglepő volt, hogy senki nem vette észre, mennyire kétségbe van esve. Sylvie úgy érezte, az állapota legalább annyira feltűnő lehet, mint egy törött végtag vagy egy csúnya kiütés az arcon. De persze mindenki épp betegre aggódta magát, és közben próbált erősnek tűnni. Az álmatlanság és az idegkimerülés mindennaposak voltak, aszpirinnel vagy rágóval próbálták enyhíteni, lassan és mélyen lélegeztek, vagy magukban számoltak. Mi az ő problémája azokhoz a borzalmakhoz képest, amik a csatorna másik felén zajlanak? – korholta magát Sylvie. De ez mit sem segített rajta. Lewis el fog menni, talán soha nem jön vissza, és a háború többi szenvedése egyáltalán nem enyhíti ezt a fájdalmat. Sőt. Úgy érezte, mintha nyitott ablak mögött állna, amit muszáj becsapni, jól bezárni, különben a kín, ami beömlik rajta, teljesen maga alá fogja temetni.

A bálteremben négy tábori asztal állt, mindegyiknek egy szék az egyik, és két szék a másik oldalán. Halk és feszült hangon folytatott beszélgetések hangja érződött mindenhol. Anélkül, hogy odafigyelt volna, Sylvie olyan mondatfoszlányokat kapott el, mint „Saját bevalása szerint Williamet erős jelleműnek mondaná?”, meg „Utazott már valaha Gilian tengeren? Akkor nem lett tengeri beteg?”. A terem szélén álló padokon az anyák várakoztak, a gyerekeik mellettük vagy a közelükben voltak. Az egyik kilenc év körüli kisfiú, sötét rövidnadrágban és kiskabátban, keservesen sírt. Sylvie hallotta, ahogy azt nyöszörgi: „De én miért nem mehetek, anya? Miért nem vagyok alkalmas?”. Az anyukája zsebkendővel töröl-

gette az arcát, látszott, hogy mindjárt ő is elsírja magát. Sylvie-be éles büntudat hasított.

A zokogó kisfiútól legtávolabb eső padot választotta. Barna volt, és alacsony, talán egy iskolai tornateremből szerezhették. A másik végén egy pirosposzgás nő ült, két hosszú copfos kislánya közé szorulva. Láthatóan sok gondot fordított a lányok megjelenésére, mert a cipőik és az arcocskájuk is úgy csillogott, mint a kifényesített almák. Ahogy Sylvie és Lewis leültek, biccentett egyet feléjük.

– Messziről jöttek?

– Norfolkból – és mivel Sylvie kötelességének érezte, még visszakérdezett. – És maguk?

– Yorkshire-ből. Az éjszakát a nővéreméknél töltöttük, Claphamben.

A nő oldalra döntött fejjel hozzátette:

– Jó, hogy Londonban éjszakázhattunk, hiszen így legalább végre aludtunk egy jót. Nem kellett folyton a pincébe rohángálnunk.

Sylvie kényszeredetten elmosolyodott. Nyugodtnak nevezni Londont a vidékhez képest közzájon forgó vicc volt, Sylvie már idefelé a buszon is hallotta, lényegében ugyanezekkel a szavakkal.

– Azért ez sehogy sincs rendben, nem igaz? Ahogy a dolgok mennek mifelénk – a nő hangja keserű éllel csengett. – Ezért is vagyok itt velük. Szeretném, ha ők ketten – ekkor szőke copfos lányaira bökött – már nem lennének itt, amikor a dolgok igazán komolyra fordulnak.

Lewisra nézett, aztán vissza Sylvie-re:

– Magának csak egy van, ugye?

– Nem – Sylvie megdöbbsen a kérdésen. – Van egy lányom is. De ő sokkal fiatalabb, még kicsi ahhoz, hogy

elmenjen. Otthon van... – itt megakadt. Nem tudta, hogyan nevezhetné Elsie-t, mit mondjon, kire hagyta. Elsie-t, aki úgy pottyant be hozzájuk, és lényegében családtaggá vált. – Otthon van, egy barátommal.

A nő már nem figyelt oda. Közel hajolt Sylvie-hez, és áthatóan a szemébe nézett:

– Mit gondol, mik az esélyeink?

– Hogyhogy?

– Mi az esélye, hogy hajóra jutnak?

– Ja – Sylvie a szoknyáján zongorázott az ujjaival. – Nehéz lenne megmondani.

Sylvie nyugtalanul fészkelődött a padon. Részben azért, mert újra beléhasított a bűntudat, részben pedig azért, mert tudta, Lewis hallgatja, amit beszélnek. Eddig úgy adta elő neki az evakuálás tervét, mint ami lényegében biztos. Nem látta értelmét, hogy csak reményeket keltsen benne, amik esetleg megghiúsulhatnak.

Két héttel korábban beszélt neki róla először, amikor a veteményesben együtt dolgoztak. Könnyebb volt úgy szóba hozni, hogy egymás mellett térdeltek, a régi, rongyos térdeplőn, kezük pedig el volt foglalva a cékla meg a futóbab utolsó vetésével. Megpróbált szenvtelen hangon szólni, és az egészet úgy állította be, mint egy külföldi utazás lehetőségét, mint valami nagy kalandot. De talán mégsem sikerült olyan jól, mint hitte, mert Lewis azonnal visszakérdezett:

– Apa akarja, hogy elmenjek, ugye?

Sylvie annyira meglepődött, hogy egy szívdobbanással több időbe telt válaszolnia a kelleténél.

– Nem – mondta. Aztán: – Igen, de csak azért, mert így tartja jónak. Azt gondolja, így biztonságban leszel.

– Miközben tudja, hogy nem akarok menni? – kérdezte Lewis szilárdan. – Csak néztek egymásra, a felásott ágyás fölött.

Sylvie azon tűnődött, hogy a félelem, amit a fia szemében lát, vajon nem csak a saját félelmeinek a tükröződése-e? Egy perc múlva így szólt:

– Apa egészen biztos benne, hogy menned kell, és én... – emberfeletti erőfeszítést tett, hogy kimondja –, én azt hiszem, hogy valószínűleg igaza van.

Sylvie letette a kezében lévő kis ásót, hogy átölelje Lewist, de ő elhajolt előle.

– Nem fog sokáig tartani – nyugtatta. – Talán egy év. Legfeljebb kettő.

Lewis szeméből kicsordult egy könnycsepp, letörölte, mielőtt a földre hullott volna.

Sylvie várt egy kicsit, aztán újra felé nyúlt. Ez alkalommal Lewis nem húzódott el. Eleinte csak hagyta magát, ott hevert Sylvie ölelő karjaiban, aztán ő is szorítani kezdte az anyját, egyre erősebben. Néhány percre így tartották egymást, aztán Sylvie finoman távolabb tolta magától. Próbált a szemébe nézni, de Lewis a földre szegezte a tekintetét.

– Nézzenek oda! – szólalt meg erőltetett vidámsággal. – Teljesen összekoszoltam az ingedet, csupa sár lett a hátulja.

Sylvie elkezdte leporolni a koszt, próbált viccet csinálni belőle. Aztán megtörölte a saját csöpögő orrát a kézfejével, és folytatta a munkát, szép sorban elültette a vékonyka töveket a rögsz földbe. Aztán Lewis is nekilátott. Ezt követően a fiú már csakis úgy beszélt az evakuálásáról, mint valami praktikus ügyről. Olyanokat kérdezett, mint hogy milyen hosszú lesz az út, hova fog megérkez-

ni, ki fog rá ott vigyázni, és így tovább. Csupa olyan dolgot, amikre Sylvie nem tudott válaszolni. Rájött, hogy azonkívül, amit Howardtól tudott, egyáltalán semminek nem nézett utána.

– Mrs. Rodwell? – egy őszes hajú, bajszos férfi állt előtte, vizenyős kék szemekkel nézett rá. – Velem jönnének, kérem, mindketten! Erre!

Kockás szövetkabátot és nadrágot viselt, járás közben erősen rátámaszkodott a botjára. Szánalmasan elnyűtt kinézete volt, ami csak még feltűnőbb volt attól, hogy a bal lábát minden lépésnél húzta maga után. Mikor odaértek az üres asztalhoz, olyan melegen és szívélyesen mosolygott Sylvie-re, ahogyan már nagyon rég nem mosolygott rá senki.

– Szörnyű dolog, nem igaz? Biztos vagyok benne, hogy az anyáknak a legrosszabb ez az egész.

Sylvie erre nem tudott mit mondani. Valahogy ez a megértő kedvesség még rosszabb volt, mint a cérnazoknis nő hideg gögje az imént. A látszatát is eltörölte annak, hogy ez az egész normális vagy legalábbis elviselhető volna: átküldeni a saját gyerekedet az óceán túloldalára, hogy idegenek vigyázzanak rá, meghatározhatatlan ideig.

A kérdezőbiztos előhúzta szemüvegét a felső zsebéből, és kinyitott egy barna színű mappát. Sylvie megpillantotta a jelentkezési lapot, amit egy teljes estéjébe került kitölteni: Lewis egészségügyi adatai, iskolai bizonyítványai, egyházi hovatartozása – anglikán, ami egészen új jelentést nyert, mióta vasárnaponként újabban templomba jártak. Sylvie nem tudta eldönteni, hogy vajon a mappában nyom van-e a Howardnak tett baráti szívességnak, vagy Lewis dossziéja csak pont olyan, mint a többieké.

A kérdezőbiztos leetette a mappát.

– Nos, fiatalúr – levette a szemüvegét, hüvelyk- és mutatóujja között himbálta, miközben beszélt. – Szóval azt mondod, Kanadába szeretnél menni.

Ez valójában nem kérdés volt, de szünetet tartott, mint-ha választ várna, bátorítóan mosolygott először Sylvie-re, aztán Lewisra. Sylvie most vette csak észre, hogy a bal szemében a pupilla tágabb volt, mint a jobban, amitől nyugtalanítóvá vált a tekintete, mintha egyszerre tudna rá és Lewisra is fókuszálni.

Lewis nem tudta, mit feleljen.

– Én... – kezdte, de lényegében azonnal elakadt, elpi-
rult a nyakától a feje búbjáig.

– Azért választottuk Kanadát, mert a Brit Nemzetköz-
össég tagja, de mégis annyira messze, mint Ausztrá-
lia – szólt közbe Sylvie. Habár egy része egyáltalán nem
kívánczozott együttműködni ebben az egészben, de volt
valami méltóságteljes és atyai a kérdezőbiztosban, amitől
valahogy lekötelezve érezte magát, és önkéntelenül is sze-
retett volna megfelelni neki.

– És mi a helyzet teveled, fiatalúr? Hogyan vélekedsz
Kanadáról? Szeretsz horgászni meg vadászni?

Lewis a fejét rázta. Mereven nézett le a térdére.

– Kanadában horgásznak meg vadásznak? – szólt köz-
be Sylvie. – Honnan tudja?

A kérdezőbiztos láthatóan megdöbbsent – Sylvie nem
tudta eldönteni, vajon magán a kérdésen ütődött meg,
vagy azon, hogy egyáltalán kérdezett valamit. Visszavette
a szemüvegét, és újra a mappába mélyedt. Sylvie nem volt
benne biztos, hogy azért nézi-e a mappát, mert a választ
keresi benne, vagy épp azért, hogy ne kelljen válaszolnia.

Miközben a biztos a mappát lapozgatta, Lewis váratlanul megszólalt:

– Szeretek kint lenni a szabadban. És szeretek dolgokat készíteni.

– Valóban? Nahát, ez igazán ígéretesnek hangzik.

A kérdezőbiztos kinézett rájuk a mappa fölött:

– Úgy látom, a bizonyítványod jó. És az egészségeddel sincsen probléma – valahogy megváltozott a hangja és a hozzáállása. Nyugodtabb lett, és sokkal felületesebb. Sylvie arra tippelt, hogy most találta meg a Howardra való utalást. És mintha csak meg akarta volna őt erősíteni, odafordult felé:

– Ha jól látom, a férje tanár, nem igaz?

– Igen, a norwichi fiúiskola történelem szakvezető tanára volt, de bevonult, amint kitört a háború. Nem igényelt felmentést. Azt mondta, nincs semmi különös a munkájában, semmi, amit más ne tudna ellátni, ha ő épp nincs ott.

Sylvie mindig úgy érezte, hogy sokkal szerethetőbb ember benyomását kelti Howardról, amikor másoknak tesz róla említést, mint ahogyan maga gondol rá.

A kérdezőbiztos becsukta a mappát.

– Azt hiszem, ez rendben lesz. Értesítést fognak kapni a hajó indulásának pontos idejéről és helyéről. Kezdenek el csomagolni, mert az értesítés bármelyik nap megérkezhet.

– Akkor Lewisnak lesz helye? Mehet? – a kérdés egészen értelmetlen volt, hiszen mindvégig tudta, hogy már van helye. A kérdezőbiztos mélyen az arcába nézett, tüzetesen megvizsgálta felemás szemeivel. Sylvie úgy érezte, keresztüllát rajta, és tudja, Howarddal mennyire meghasonlott a viszonya.

– Talán karácsonyra már vége is lesz, Mrs. Rodwell. Hitler hamarosan ráébred, hogy túl nagy fába vágta a fejszéjét. A pilótái nyomába sem érnek a mi fiainknak, de azért szerencséje van, hogy csak egy hajóra kell felküldeni a kislegényt, és nem egy repülőre, hogy harcoljon.

Miután felálltak az asztaltól, a pirospozsgás nő odaintette őket magához. Épp el volt foglalva a lányok hajának igazítgatásával, újra sima, egyenes fonatokba rendezte őket.

– Hát ez gyors volt. Bekerültek?

Sylvie bólintott.

A nőnek elakadt a lélegzete a csodálkozástól.

– Mégis mit mondott neki?

– Nem is tudom – Sylvie állkapcsa megfeszült a hazugságtól. A két kislány csillogó, reménykedő szemekkel nézett rá. – De azt hiszem, az fontos, hogy lelkesnek tűnjön az ember – tette hozzá, és a cérnazoknis nő jó tanácsára gondolt.

A pirospozsgást láthatóan nem győzte meg túlságosan a válasz.

– Mit írtak be úti célnak?

– Kanadát – mondta Sylvie.

– Kanadát? – a nő elhúzta a száját. – Hát ezek ketten itt nem akarnának Kanadába menni. Nekik New York kell!

Megvizsgálta a lányok szépen megfésült haját.

– Így ni – jelentette ki elégedetten. – Most már a király is fogadhatna benneteket.

Sylvie átkarolta Lewis vállát, és az ajtó felé húzta.

– Sok szerencsét! – köszönt hátra a válla fölött a pirospozsgásnak.

Kijöttek az épületből, elsétáltak a diadalívhez, ahol ismét buszra szálltak. A 8-as járáttal kellett menniük, ami Connie útmutatásai szerint a Bethnal Greenig viszi majd őket.

Körülbelül három héttel azelőtt Sylvie levelet kapott Connie-tól. *„Történt egy dolog”* – írta Connie. *„Képtelen vagyok elmondani neked így, hogy közben nem tudok a szemedbe nézni. Látnom kell az arcodat, hogy tudjam, ezután is lehetünk-e még barátok”*. Sylvie azonnal válaszolt. Megírta, hogy bármi is történt, az nem lehet annyira szörnyű, könyörgött Connie-nak, hogy árulja el, mi történt, mert így csak csupa borzalmas dologra tud gondolni, amik bizonyára rosszabbak, mint maga az igazság. Connie nem engedett. Azt írta: *„Várom vele, amíg találkozunk. Mikor tudsz Londonba jönni?”*

Sylvie rettenetesen szeretne volna meglátogatni, de a haszontalan, különösebb cél nélküli utazgatásokra nagyon elítélően tekintettek, mivel az üzemanyag és a férőhely pazarlásával járt. Ebben a helyzetben kapóra jött Lewis interjúja. Megírta Connie-nak, hogy a következő héten mennének Londonba, amire olyan gyorsan jött a válasz, hogy a levél szinte zihált a lábtörlőn, ahogy megérkezett. *„Sose fogom megbocsátani, ha nem jössz el hozzám. Találkoznunk kell.”* – kezdődött a levél, aztán alapos útmutatóval folytatódott, amelyben Connie részletesen leírta, hogyan lehet keresztüljutni Londonon.

Lewis felvételi interjúja miatt egyáltalán nem kellett említést tennie arról, hogy Connie-val is találkozni fog Londonban, se az anyjának, se senki másnak. Nem tudta, hogy az anyja vajon mit szólna hozzá. Igazából nem volt sznob – vagy legalábbis nem jobban, mint bárki

más –, amiatt viszont nagyon is aggódott, hogy mások milyen hatással lehetnek a lányára. Mintha érezte volna, hogy Sylvie egy kifeszített kötélén egyensúlyoz a házasságában, amiről a friss levegő legkisebb fuvallata is könnyedén lesodorhatja. Innen nézve persze egészen nevetséges – vagy inkább sötéten ironikus –, hogy pont ő küldte el Kennie-hez, miután a férfi hazajött Dunkirkból. Mindennek most már persze semmi jelentősége. Ahányszor csak Kennie-re gondolt, valósággal fulladni kezdett az érzelmek mérgező hullámában. Többször mélységes bánatot érzett, ami szégyenletes büntudatba fordult, és amitől rémülten be kellett csuknia a szemeit. Mindehhez mostanában valami új, nyugodtabb érzés is társult, amelyben Sylvie – legnagyobb csodálkozására – a megkönnyebbülés fáradt nyugalma ismert fel.

Megérkezett a buszuk, felmásztak a felső szintre. Sylvie belülről engedte Lewist. Lewis behúzódt a sarokba, homlokát az ablaküveghez nyomta. A Grosvenor House-ban tapasztaltak és az evakuálás immár kétségbevonhatatlan ténye mindkettejükre bénítólag hatott. Némán ültek egymás mellett, amint a busz Holborn és a Cheapside felé fordult, aztán keletnek, a mocskos, zsúfolt Liverpool Street mögé, a Bishopsgate irányába. Volt egy pont, amikor meg akarta fogni Lewis kezét, de a fiú ezúttal visszarántotta, és zsebre dugta az ökleit.

Amikor elérték a Bethnal Green Roadot, Sylvie figyelni kezdte azokat az útjelzőket, amikről Connie írt a leveleiben: egy borbélyüzlet, az Earl Grey nevű kocsmá, meg egy bolt, amelynek ablakában és ajtajában különböző méretű és formájú madárkalitkák himbálóztak. Amint megpillantotta „Kelly’s Angolna és Pite” büféjét, jelzett,

és a busz beállt a megállóba, hogy letegye őket. Féktelen láрма fogadta őket, ahogy szálltak – kiabálás, nevetés, patkódobogás és kocsizörgés –; mindez egészen más volt, mint az Oxford Street-i élet kimért moraja.

Először csak álltak, próbálták kiismerni magukat. Kelly büféjének cégérén és kirakatán a felirat „Párolt angolna, Angolnakocsonya, Húsos pite és krumplipüré” ígéretével hívogatta a vendégeket.

– Tényleg megeszik a párolt angolnát? – kérdezte Lewis.

– Nagyon úgy tűnik, hogy igen.

Lewis undorodva elhúzta a száját.

Kelly büfje egy élelmiszerbolt és egy pékség közé ékelődött. Előbbi kirakatában sűrített tejes bádogdobozok és halpástétomos konzervek tornyosultak. A pék ablakában lapos, élesztő nélküli kenyerek és henger alakú, középen lyukas péksütemények sorakoztak, cégérén a „Levy Bros” név volt olvasható. Sűrű, nyüzsgő forgalomba csöppenetek: nemcsak autók és buszok, de lóval vontatott szekerek és biciklik tömege hömpölygött az úton. Észak felé átmentek a főúton. Egy kis parkot kerestek, amit Connie háromszög alakúnak írt le. Azt írta, ott fog rájuk várni, egész délután, amíg meg nem érkeznek Lewisszal: *„Bármikor jöttök, én ott leszek”*.

Útközben Sylvie be-benézett a sikátorokba, amelyek úgy nyíltak sorban az útról, mint a fésű fogai. Gyerekeket látott, csapatostul, mindenféle korúakat, akik egymás hátára mászva lovacskáztak, labdát pattogtattak, és a lámpaoszlopok közé kifeszített köteleken himbálóztak. Többen mezítláb voltak, és olyan ruhákban, ami inkább tűnt zsáknak, mint rendes ruhaneműnek. Kötényes asszonyok beszélgettek karba tett kézzel, az egyikük épp a bejárati

lépcsőket súrolta négykézlábra ereszkedve. A szénportól meg a sörszagtól nehéz volt a levegő, de más, csípősebb szagok is érződtek: hagyma, fokhagyma és leginkább a szennyvíz átható bűze. Elhaladtak a „White Heart” nevű kocsmá mellett, amire valaki a „Nincs víz, nincs gáz, de van jókedv!” feliratú falragaszt tűzte. Odabent egy férfi énekelt, merész és dallamos hangja kihallatszott az utcára, és bár Sylvie szomjas volt, és valószínűnek tartotta, hogy Lewis is az, mégsem mert bemenni, egy pohár vízért sem.

Az utca végén kis zöld terület nyílt velük szemben, nem sokkal nagyobb, mint a szülei házának kertje. A bejárat előtt álló alak először bizonytalanul, majd egyre lelkesebben integetett. Sylvie megszaporázta a lépteit, Lewist is húzva maga után. A kereszteződésnél türelmetlenül topogott, egyik lábáról a másikra állt, míg végre szabaddá vált az út, és átkelhettek.

Connie eléjük szaladt. Először úgy tűnt, meg fogja ölelni Sylvie-t, de aztán az utolsó pillanatban meggondolta magát, és egy lépéssel hátrébb állt meg.

– Már azt hittem, sosem értek ide! – idegesnek tűnt. Sylvie nem tudta volna megmondani, vajon a hosszas várakozás vagy a levelében említett ügy mondatta ezt vele.

– Jöttünk, amilyen gyorsan csak tudtunk.

– Tudom – Connie az ajkába harapott –, csak én már tizenegy óta itt állok. Biztos akartam lenni benne, hogy nem kerüljük el egymást.

Lewis felé nyúlt, hogy megborzolja a haját. Eközben Sylvie meglátta az ujján az ismerős jegygyűrűt, és újra elfogta annak a hihetetlen pillanatnak a szédítő varázsa, amikor megtalálta a homokban. Sylvie megfogta Connie kezét.

– Olyan jó újra látni téged – mondta neki csendesen.

Connie arcáról egy pillanatra eltűnt a feszültség és az aggodalom, és elmosolyodott.

– Ugye? Nekem is! – odalépett Sylvie-hez, és megölelte.

Mire eleresztették egymást, mindketten csak úgy ragyogtak az örömtől, ugyanakkor kicsit szégyenkeztek is. Connie felkapta a lábához letett fonott kosarat.

– Charlie valahol a parkban van – mondta, és átvezette őket a kovácsoltvas kapun. – Elengedtem játszani.

Barna papírcsomagot és egy üveget húzott elő a kosárból, majd odaadta Lewisnak.

– Limonádé és szendvics – tette hozzá. – Menj, keresd meg! Szerintem a park másik végében van.

Lewis megfogta a csomagot, Sylvie-re pillantott, mintha a jóváhagyását várná, aztán kilőtt, mint a nyíl. Sylvie nézte, ahogy fut, végig az ösvényen, olyan volt, mint a kalitkából kiengedett madár. Lewisszal szembejött egy csapat fiú, kiemelkedett közülük Charlie lángvörös haja, majd egy perccel később már együtt tűnt el velük a bokrok mögött.

– Gyere, ülünk le! – Connie elhelyezkedett egy fa tövében, és maga mellé mutatott. – Magunknak is hoztam teát meg szendvicseket.

Egy újabb üveget halászott elő a kosárból, és egy bádogbögrébe töltött belőle Sylvie-nek. A tea erős volt, és nagyon édes. Sylvie hónapok óta nem tett cukrot a teába, de mostanában már azt is többször meggondolta, hogy egyáltalán teára telik-e. Uralkodnia kellett magán, hogy ne nyakalja be azonnal, mohón.

– Mégis mennyit költöttél erre az uzsonnára?

– Azt gondoltam, szükségetek lesz az energiára. Keresztüljönni egész Londonon, ide, ki a semmi közepére –

Connie magabiztosan nevetett. – Megesküdnék rá, hogy sosem jártál ehhez hasonló helyen ezelőtt.

Sylvie szemei előtt újra megjelentek a forrongó síkátorok és félmeztelen gyerekek, akiket idefelé látott. Nem, sosem látott ilyesmit, de ezt nem akarta kimondani. Azok az emberek, akiket ő otthonról ismert, talán amiatt siráncokztak, milyen sokba kerül új függönyöket vásárolni, vagy hogy félre kell tenniük a nyaralásra, de azért mindenkinek volt elég pénze ruhára és ételre. Senki sem éhezett, vagy legalábbis senki nem ismerte az éhséget addig, amíg a háború el nem vette az emberek étvágyát.

Connie – mintha csak kimondta volna a gondolatait – így szólt:

– Jól vagyunk. Tudod...

– Nem tudtam, hogy ti...

– Tudom, hogy nem tudtad – szakította félbe finoman Connie. – De tudod, apának van egy üzlete, ami nagyon jól megy. Gramofonok testének való dobozokat készít. Igazán szépek. A Fullotonesnak adja el őket, fönt, Camdenben. Én csinálom a könyvelést, majdnem tíz fontot hoznak darabonként, vagy legalábbis eddig annyit hoztak.

Connie magabiztos és büszke hangja hirtelen elhallult, egy kicsit hátrahúzódott Sylvie-től.

Sylvie soha nem hallott a Fullotonesról.

– Hát, ez remekül hangzik – kezdte volna Sylvie, de Connie arcára újra kiült a zavartság és idegesség, amit már az előbb is észrevett. – Connie, mi történt? Mi a baj?

Connie a szemébe nézett, aztán azonnal elkapta a tekintetét, és a földre meredt. Felhúzta a térdéit a szoknyája alá, és így, szorosan ülve összekuporodott, és sírva fakadt.

– Apa – megdermedt egy pillanatra, majd mély levegőt vett, és kimondta. – Apa börtönben van. A Pentonville börtönben – elcsuklott a hangja, mintha azzal, hogy hangozson kimondja, újra kéne élnie a traumát.

– Börtönben? – ismételte Sylvie. Letette a bögrét a földre. – Mit csinált? Úgy értem, hogy...? – próbálta szavakba önteni a nyilvánvaló kérdést.

Connie nyelt egyet, Sylvie látta, a bőre hogyan feszül meg a torkán, majd nyugszik meg.

– Volt egy tüntetés, egy tiltakozómenet, még június végén. Kicsit eldurvult a végére. Az emberek téglákkal meg tejesüvegekkel dobálták a rendőröket.

Sylvie arckifejezése bizonyára megváltozott, talán meg is keményedett, mert Connie sietve közbevetette:

– Apa nem volt köztük. Ő próbálta megállítani az egyik tüntetőt, aki kövekkel dobált egy zsarut. Egy női zsarut. Csakhogy a fiú elszaladt, és végül apát kapták el.

Connie ujjai között kis puha föld gyűlt össze, ahogy tépkedte a fűvet, miközben beszélt.

Sylvie lassan bólintott. Nem tudta, mit mondhatna. Vajon ez volt az igazság, vagy csupán Connie apja adta így elő a történeteket? Végül kissé rekedt hangon szólalt meg:

– Miért tüntettek?

– A lakbérek miatt. Amiatt, mert túlságosan megemelkedtek a lakbérek, és több családot is kilakoltattak – Connie felsóhajtott. – Ez már évek óta húzódik.

– Édesapád úgy gondolja, hogy túl sokat kell fizetnie a lakbérre?

– Nem – Connie türelmetlenül megrázta a fejét. – Ennél bonyolultabb. Nem a mi lakbérünk miatt tiltakozott,

hanem más emberek lakbére miatt. Bekerült ebbe a csoportba, akik... akik valószínűleg – előbb körülnézett, és csak suttogva mondta ki – kommunisták. Legalábbis néhányan közülük azok. Alakítottak valami szövetséget.

Sylvie hátrahőkölt. Tudta, hogy kikerekedett szemekkel bámul. Connie tekintete rá szegeződött, aztán megint elnézett.

– Nekünk is megvan a magunk háborúja itt, évek óta: komcsik a fasiszták ellen.

Megemelte a hangját, mintha világosabbá akarná tenni, mit akar mondani, de ugyanakkor védekezővé is vált.

– Apám és a többiek sok mindent véghezvittek. Bátor dolgokat. Végül kiharcolták a megállapodást a lakberek ügyében is. Csak az a baj – csendesedett el Connie –, hogy apát becsukták érte.

Sylvie számára lehetetlen volt megemészteni Connie beszámolóját. Az információk különálló darabkákra estek szét, mind idegen volt számára, érthetetlen és sokkoló, mintha csak az újságban olvasta volna. Gondolatai visszakanyarodtak a gyakorlatiasabb kérdésekhez.

– Mennyi időre?

– Öt évre.

– *Öt évre?* Azért, mert eldobott egy követ?

Connie keservesen felsóhajtott.

– A rendőrnőt a fején találta el a kő. Elvesztette az eszméletét, és össze is kellett varrni a sebet. A bíró azt mondta, apának szerencséje van, hogy ennyivel megússza.

– Ó, de hát ez szörnyű – mondta Sylvie, és nem tudta volna megmondani, hogy pontosan mire is érti, a rendőrnő sérülésére vagy a bíró ítéletére. – És mi a helyzet a gramofonüzlettel? Azzal most mi lesz?

– Azt megoldjuk. Vannak páran, akik segítenek, meg ott van Ted is, aki nagyon rendes volt.

– Nem zavarja őket? Nem bánják, hogy apád börtönben van?

– Zsidók – mondta Connie egyszerűen. És mivel Sylvie nem reagált, hozzátette: – A komcsik segítettek a zsidóknak a fasiszták elleni küzdelemben. Apa számukra igazi hős. És ami Tedet illeti, apa akár ezrével is dobálhatná a köveket, az sem akadályozná meg abban, hogy segíteni akarjon nekem.

Sylvie még mindig nem tudta hova tenni a hallottakat, amikor két árnyék takarta ki előlük a napot. Lewis és Charlie álltak mellettük. Charlie idősebbnek látszott, mint ahogy Sylvie emlékezett. Az arca megnyúlt, és élesebbek, határozottabbak lettek a vonásai, már nem volt olyan pufi és babás. Most látta csak meg, hogy Lewis csaknem ugyanolyan magas lett. Nyilván nagyot nőtt anélkül, hogy észrevette volna.

– Lewis még mindig éhes – mondta Charlie. – Van még valami nálunk?

– Nem is vagyok éhes – pirult el Lewis. – Te akartál...
– Charlie egy pillantással elhallgattatta őt.

Connie beletért a kosárba, és elővett még egy csomag szendvicset.

– Ezeket Sylvie-nek hoztam, csak megfeledeztem róla.

– Én nem vagyok éhes – vágta rá Sylvie. – Tényleg nem.

Valójában az ennivaló említésétől is hangosan megkordult a gyomra, de a fiúk már kinézték Connie kezéből a csomagot, neki meg eszébe jutott, hogy idefelé a nagy sietségben elmaradt az ebéd.

– Hát, ha biztos nem kéred – amint felajánlotta a csomagot a fiúknak, már meg is osztottak rajta, és szaladtak vissza játszani.

Connie visszafordult Sylvie felé.

– Félttem neked apáról beszélni. Attól tartottam, hogy azt gondolod, rossz hatással lehetek rád, és nem állsz velem többé szóba.

– Hát, elvégre nem te vagy börtönben, nem igaz?

Sylvie alig-alig tudta követni Connie politikai beszámolóját, de annyira jó volt megint együtt lenni vele, hogy már el is múlt a rossz érzése. Megszorította Connie kezét, Connie pedig viszonzta a gesztust.

Amikor elengedték egymást, Connie visszaült a sarkára, és oldalra billentette a fejét.

– Most rajtad a sor. Mesélj, milyen volt a felvételi beszélgetés?

Sylvie úgy érezte, a levegő nagyon meleg lett körülötte.

– Arról nincs sok mesélnivaló.

– Hát lett helye Lewisnak vagy sem?

Sylvie bólintott. Felemelte a bádögbögrét, habár tudta, hogy már semmi nincs benne. Connie nyilván mindjárt elkezdi, hogy micsoda szerencse, meg majd azzal próbálja vigasztalni, hogy mások odaadnák a fél karjukat vagy a lábukat egy helyért azon a hajón, és így tovább. Connie hallgatott egy percig.

– Emlékszel, annak idején a tengerparton miről beszélgettünk? Hogy nem bírnánk elviselni, ha elmennének?

Sylvie megint bólintott. Connie figyelmesen nézte.

– Gondolom, azóta megváltozott a helyzet – mondta óvatosan.

Csönd lett.

Végül Sylvie válaszolt:

– Számomra nem változott meg – érezte, ahogy a tor-
kát egyre erősebben szorítja a fájdalom. – Csak Howard
akarja, hogy Lewis elmenjen.

A délutáni nap fénye rézsútosan esett rájuk, ahogy a fa
alatt ültek. Sylvie kísértést érzett – óriási kísértést –, hogy
mindent elmondjon Connie-nak.

– Szerintem Howard azt reméli, hogy Lewis ott marad
Kanádaiban – tette hozzá csendesen.

Connie-nak tágra nyíltak a szemei.

– A saját fia? Miért akarná, hogy ott maradjon?

Sylvie sokáig bámulta a földet, de amikor felemelte a
fejét, Connie még mindig csodálkozva, várakozó tekin-
tettel nézett rá. Egyszer csak kitörtek belőle a szavak:

– Mert Lewis nem az ő gyereke. Legalábbis nem hi-
szem, hogy az övé, és Howard sem hiszi.

Eltelt egy másodperc. Aztán még egy. Connie nem
szólt.

– És még *te* aggódtál, hogy rossz hatással lehetsz *rám*
– mormolta maga elé Sylvie, hogy megtörje a csendet.
A kis szellemes megjegyzés egy pillanatig élt, aztán elhalt
a kettejük közti csöndben.

Connie körülnézett; talán ellenőrizte, hogy a fiúk biz-
tos nem hallják-e őket.

– Ki...? – kérdezte.

– Kennie – mondta Sylvie. Kennie-nek hívták.

Elhatározta, hogy nem fog sírni.

– Udvarolt nekem azelőtt, jártunk is, csak aztán... aztán
ő elment, elhagyott, amikor egyáltalán nem számítottam
rá. Mire visszatért, én már Howard felesége voltam, de
egyszer csak ott volt. Ott állt a lépcsőn, mintha soha nem

ment volna el – Sylvie itt megakadt. – Azt akarta, hogy... akartam... – a hangja suttogássá halkult. – Nem tudtam...

A réges-régi napsütötte konyha varázsa, Kennie, ahogy az ajtóban áll, kabátjának az anyaga, a kötény zsinórja, ahogy rándul és elenged, mindez előbb volt, és jelenvalóbb, mint a kelet-londoni lárma, igazibb, mint a napszíttá, csenevész fű, amin ültek.

– De Howard? Ő hogy jött rá? Nyilván nem mondtad el neki – kérdezte Connie megütődve, de mégis finoman.

– Tudott Kennie-ről. Tudta, hogy vele jártam, közvetlenül azelőtt, hogy megismerkedtünk. Még azt is elmondtam neki, hogy azért nem mehetek hozzá, mert még mindig szeretem Kennie-t. De ez nem akadályozta meg őt abban, hogy továbbra is járjon hozzám, nem volt hajlandó elfogadni a visszautasításomat. A végén már én magam se tudtam megmondani, miért is *ne* mehetnék hozzá, ha egyszer Kennie-t elveszítettem. Mindenesetre valaki elmondta Howardnak, hogy Kennie visszatért, mire megkérdezte, hogy találkoztunk-e. Mondtam, hogy nem. Teljesen elsápadt, és azt mondta, ez furcsa, mivel ugyanaz az ember azt is mondta neki, biztos benne, hogy látta Kennie-t kijönni a házunkból. Azt kellett volna mondanom, hogy igen, Kennie beugrott hozzánk, mintha nem lenne ebben semmi különös. De a dolog a lehető legrosszabbul jött ki. Nem tudom neked elmondani, mennyire szörnyű volt. Tudta, hogy hazudtam, amiből gondolhatta, hogy valamit el akarok hallgatni előle – Sylvie összerázkódott. – Olyan volt, mint a jégverés: apró darabokra hullott, ami korábban egyben volt. Howard akkor elment, egyetlen szó nélkül, és csak később jött meg, whiskyszagúan.

Szünetet tartott, hogy összeszedje magát.

– Azután... azután, amikor megszületett Lewis, egy jó ideig mintha el is felejtette volna az egészet. Talán meggyőzte magát, hogy nem is történt semmi. Csakhogy nem tudtam többet teherbe esni. Minden egyes hónapban, amikor megjött, Howard egyre távolabb került tőlem, mintha minden alkalommal újra és újra azzal szembesült volna, hogy Lewis nem lehet az ő gyereke.

– Egészen biztos vagy benne, hogy nem az övé? – kérdezte Connie finoman.

Sylvie elpirult.

– Nem teljesen. Nem lehet biztosan tudni.

– És aztán lett Esther – súgta Connie.

– Hat évvel később, Connie! Addig semmi! És Lewis, néha olyan... van az a nézése, mintha mélyen magába merülne. Az Kennie. Nem Howard.

– Howard rákérdezett valaha, hogy mi történt Kennie és közted?

– Nem – sóhajtott Sylvie. – Nem igazán. Azt hiszem, sosem tudta rávenni magát, hogy megkérdezze. Bár egyszer, miután Esther megszületett, az egyik szomszédunk átjött megnézni, és megjegyezte, hogy az állá meg az orra tiszta Howard; egészen az apja lánya, ahogy ő mondta. Mire Howard – Sylvie mély levegőt vett –, Howard azt válaszolta, amit ilyenkor mindenki mond viccből: hogy micsoda szerencse, legalább az egyik gyerekről biztosan tudhatja, hogy az övé. Azt se tudtam, hova legyek zavaromban, de a szomszédunk jót nevetett, nyilván azt hitte, Howard csak viccel. Csakhogy nem viccelt.

– De nem tudod biztosan, kinek a gyereke, és Howard sem lehet biztos benne. Ráadásul ő nevelte fel. Sokkal

inkább ő az apja, mint bárki más. Szerintem csakis azért akarja evakuáltatni Lewist, hogy biztonságban legyen, ez minden.

Aztán, jóval határozottabban hozzátette:

– Iszonyatosan szerethet téged, ha ilyen hosszú ideig hallgatott erről.

Sylvie lehorgasztotta a fejét. Hirtelen nem tudta, mit gondoljon. Érezte, hogy egy könnycsepp végiggördül az arcán, és a földre hullik. Aztán nem tudta visszatartani a sírását.

Egy idő után érezte, hogy Connie átöleli, és a fülébe suttog:

– Lewis vissza fog jönni. Miután ez a szörnyű háború véget ért. Meglátod.

Kis szünetet tartott.

– Láttad Kennie-t azóta? – kérdezte még.

Valahol magasan föntről, mintha szúnyog döngicsélne, motor bűgása hallatszott.

– Egyszer. De csak most, nemrég. Megsebesült Franciaországban, és otthon, az anyjánál lábadozott.

Sylvie lehunyta a szemét, és remélte, hogy Connie nem kérdez rá a szörnyű igazságra.

– És nem akarta tudni utána... tudod, hogy minden *rendben* van-e?

Connie még mindig az első találkozásra gondolt, a napfényes konyhára. Sylvie megrázta a fejét.

– Nem, utána újra elment. Már férjnél voltam, és túl késő volt. Semmit sem lehetett tenni.

Arról nem szólt Connie-nak, hogy azután még hetekig mennyire várta Kennie-t. Azt remélte, egyszer csak majd ott áll az ajtóban, és könyörög neki, hogy menjen

vele. Arról sem beszélt, hogy amikor rájött, Kennie nem fog visszajönni érte, hogyan hagyta el majdnem ő maga Howardot a saját elhatározásából, és aztán hogyan hátrált meg a legeslegutolsó pillanatban; ahogy állt ott éjszaka Mrs. Baxter háza előtt, és hallgatta Kennie vidám és önfeledt fütyülését.

Egy darabig nem beszéltek. A repülő elment, de a forgalmas utcák zaja odahallatszott, ahogyan a gyerekek rikoltozása és egyszer egy szemeteszélada nyers csattanása is. Végül Connie szólalt meg, halkan:

– És most hol van, Sylvie?

– Meghalt – mondta Sylvie egyszerűen. – A norwichi bombázásban halt meg, pár hete.

Sylvie érezte, ahogy Connie felfogja ezt az utolsó hírt is, és összeszedi a gondolatait.

– Tudod, talán így a legjobb – mondta végül nagyon gyengéden. – Valahogy nem tetszik nekem ez a Kennie.

Váratlanul, egy hirtelen mozdulattal hátrébb húzódott Sylvie-től, és vidám hangon átkiáltott a vállá fölé:

– Na, elég volt, fiúk, meguntátok a játékot? Menjünk haza? Jól van, csak előbb szaladjatok vissza, és nézzétek meg, nem maradt-e ott valami!

Egy kis huzavona kerekedett, Charlie tiltakozott, de Connie rövidre zárta, így maradt még egy kis idejük, hogy beszélgessenek. Sylvie zsebkendőjét húzott elő a táskájából, megtörölte a szemét meg az orrát, aztán felegyenesedett. Connie is felállt, leporolta a szoknyáját. Sylvie hosszan, hálásan nézett rá, majd szorosan magához ölelte.

– Soha senkinek nem mondtam még el.

– Hát nem erre vannak a barátok? Hogy elmondhasuk nekik, amit senki másnak nem lehet.

Connie felkapta a kosarat.

– És most? Mi a következő lépés? Mármint az evakuálási ügyben.

Sylvie nyelt egyet. A korábbi éhsége teljesen elmúlt.

– Majd küldenek értesítést, amikor esedékes az indulás, és akkor el kell vinnem Lewist a Euston pályaudvarra. Onnan viszik majd a gyerekeket vonattal Liverpoolba, ahol aztán tengerre szállnak.

– Az indulás előtti napon gyertek el hozzánk, aludjatok nálunk. Nem kacsalábon forgó palota, de egy éjszákát meg tudunk oldani valahogy. És akkor nem kell az egészet egyedül végigcsinálnod.

Mielőtt Sylvie válaszolhatott volna, visszaértek a fiúk. A térdük fűfoltos volt, Lewis háta tele volt kéregdarabokkal.

– Hát ti meg mit csináltatok? – kérdezte Sylvie, és kezdte leszedegetni a darabokat. Örült, hogy végre játéktól kifulladásra, mosolyogni látja Lewist.

Amikor elérték a park kapuját, Connie megragadta Sylvie karját.

– Oda nézz! – mondta. – Ott fönt! – elejtette a kosarat, és az ég felé mutatott.

Sylvie először semmit nem látott, de aztán dél felől két fekete pont emelkedett ki a felhőkből. Madárra hasonlítottak, mintha varjak vagy hollók lettek volna, magányosak és sebezhetőek. Csakhogy nem madarak voltak. Az egyik gép lefelé vette az irányt, kis köröket írt le a füsttel, amit kibocsátott. Már úgy tűnt, le fog zuhanni, de aztán emelkedni kezdett, vissza a másik gép felé. A két gép hosszú percekig pörgött-forgott, alámerültek és felemelkedtek odafönt, mintha csak valami násztáncot járnának

a levegőben, a maguk után húzott fehér csíkkal bonyolult mintázatot rajzolva az égre.

Egy csomó ember ott termett valahonnan.

– Azt hittem, a légi csata a csatorna fölött zajlik. A rádióban ezt mondták – szólalt meg valaki.

– Úgy látszik, ez a szaros náci nem hallgatta a rádiót!

Ezt az utóbbit egy kövér asszony mondta, a csípőjén gyereket tartva. Egyik karját kivonta a gyerek alól, és ökölbe szorított kezét az ég felé rázta. Sylvie meg akarta kérdezni, hogy meg tudja-e különböztetni a gépeket ilyen messziről, de az asszony túlságosan is dühös volt.

– Mutasd meg neki, szívem! Mutasd csak meg, hogy Hitler hova rakhatja be!

Sylvie halkán motyogva megkérdezte Connie-t, hogy melyik a brit gép, de Connie is csak a fejét rázta. Sápadtan, megigézve nézték. Végül az egyik cikcakkos vonal egyenesen lefelé kanyarodott, és sűrű, fekete füstszalagot húzva maga után eltűnt a láthatárról. A kövér nő vigorgott, de Sylvie-t megbénította a rémület. Erőltette a szemét, hátha megpillant valahol egy ejtőernyőt, de minél erősebben próbálkozott, annál üresebbnek tűnt az égbolt.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

Norfolk, napjainkban

– Nos, szia! – köszön Henry.

Egy röpké pillanatig Martha újra az indigófekete éjszakai homokon áll, aztán újra látja Henry biciklijének távolodó, imbolygó fényeit. Megjelenik előtte, ahogy a vonaton ült vele szemben, és érzi a váratlan melegséget, ami a keze nyomán akkor támadt, és lángoló ösvényt nyitott meg benne. Bizonyára meg van lepve, hogy itt van, de a hangja higgadt és nyugodt. Ha valaki látná őket, azt hihetné, hogy ez csupán egy teljesen átlagos látogatás. Henry félreáll az ajtóból, hogy beengedje.

– Bejössz?

Martha zavartan bólint, és átlépi a küszöböt. Henry a dereka köré fűzi a karját, finoman beljebb invitálja, becsukja mögötte az ajtót, majd elindul az előszobából. Martha feszengve és ügyetlenül totyog mögötte. A gondolatai sebesen zakatolnak. Természetesen Henry azt hiheti, hogy *hozzá* jött.

Egy alacsony belmagasságú helyiségbe érnek, amiben láthatóan két szobát nyitottak egybe. A helyiség távolabbi végében ásító kandalló körül néhány kanapé és fotel

áll. A bejáráthoz közelebbi részen helyezkedik el a konyha, asztallal és galambszürkére festett székekkel. A kertre franciaablakok nyílnak, előttük egy fából épített terasz terül el. Valahonnan távolabbról édes illatot hoz a szél, talán lonc virága vagy jázmin lehet.

Henry a teáskannáért nyúl, és elkezd megölteni a csapnál. Mezítláb van, sortban és kinyúlt pólóban, mindkettő valami meghatározhatatlan világosbarnára fakult. Ahogy a csaphoz nyúl, Martha látja, hogy a karján a szőr aranyszőkén csillog, biztos kiszívta a nap.

– Teát? – kérdezi a csobogó víz fölé hajolva. – Vagy inkább valami hideget innál?

– A tea jó lesz – válaszol Martha. Nem tudja, hova álljon. Menjen beljebb a szobába, vagy maradjon ott, ahol van, az ajtóban? Azt sem tudja, hová nézzen. Van valami kínos feszültség abban, hogy egyszerűen csak Henryt nézi. Zavarában a ruhája pamutszegélyével kezd babrálni.

– Gondolom, kíváncsi vagy, mit keresek itt?

Henry elfordul a vízcsaptól. Martha kérdése egy pillanatig a levegőben száll, mint a madár, de ahogy Henry továbbra is a kupakkal meg a konnektorral bajlódik, mintha elillanna a levegőben. Egy perccel később Henry könnyedén visszakérdez:

– Hogy találtad meg a címem?

– Nos... – fog bele Martha. – Az igazság az, hogy... – szünetet tart. – Kinéztem az online telefonkönyvből, de... – újra elakad.

– Az online telefonkönyvből – ez nem kérdésnek tűnik, hanem inkább megjegyzésnek. Egy pillanatra összenéznek, aztán Henry az ablakokra mutat:

– Üljünk le a kertben. Menj előre, hozom a teát.

A terasz előtti gyepp olyan, mint egy nyugodt vízü medence, de a mögötte lévő kertben véletlenszerűen terjeszkedő pipacsfoltok és más vadvirágok csoportjai tarkállnak, amiknek Martha a nevét sem tudja. Lezúg egy székbe, és hallgatja egy dolgoz méh zümmögését meg a szomszéd fűnyírójának búgását. Csalódottnak kellene lennie, hogy a kutatásai zátonyra futottak, de ehelyett mégis örömet érez. Nézi, ahogy Henry leteszi a tálcát, rajta a tejeskancsóval, a cukortartóval és még néhány szelet citrommal is egy csészealátéten, aztán ahogy teát tölt a porcelánbögrébe, ugyanazzal a kimért nyugalommal, ami minden egyes mozdulatát áthatja.

– Csak tejet kérek bele, cukrot nem – szól közbe Martha. – De Henry...

Biztosan lehetett valami a hangjában, mert Henry megáll, ahogy a bögrét felé nyújtja, és várakozón néz rá. Martha megint a ruhája szegélyét szorongatja.

– Az online telefonkönyvben találtam ezt a címet, de nem téged kerestelek.

– Nem?

– Nem. Egy bizonyos Esther O’Neil nevű asszony címét akartam megtudni. De az online kereső ezt dobta ki – Martha elveszi a porcelánbögrét, és leteszi. – Lehet, hogy nem frissítették az online kereső adatait.

Henry megtölti a másik bögrét is. A teáskanna fölé hajol, így Martha nem láthatja az arcát.

– És miért akarod megtalálni Esther O’Neilt? – kérdezi lassan.

– Mert kiderült, hogy ő a nagynéném. Apám húga. Bár nem hiszem, hogy ő tud rólam. Az biztos, hogy én nem tudtam róla. Lehet, hogy már nem is él.

Megdöbbenve veszi észre, hogy Henry teljesen ledermed a hallottaktól. Olyan feszülten figyeli, amilyennek még soha nem látta.

– Nos, azt elmondhatom, hogy mindenesetre életben van – szólal meg végül. – Éppen ágyban fekszik, a délutáni alvását tölti. Ma nem éppen a legjobb napja van.

Martha döbbenten bámul rá.

– Esther O’Neil az anyám – Henry hangját számos elfojtott, meghatározhatatlan érzés szövi át, ahogy ezt kimondja.

– Az anyád? – Martha hátradől a széken, próbálja megemésztetni a hallottakat. Ezek szerint Esther O’Neil itt van. Pontosan *itt*. És Henry az ő fia. Ami azt jelenti, hogy az ő első unokatestvére. Ennek örülnie kéne, csupán jó hír, sőt izgalmas. Mégis van benne valami lesújtó, valami mélyen elhibázott, mint egy rosszul dobott labda elvétett röppályája, vagy egy altatódal félrecsúszott, hamis hangja. Henryre pillant, aki a teájába bámul, és mélyen el van foglalva a saját gondolataival. Végül, hogy ne kelljen kimondani a pontos helyzetüket, és lehetőleg elkerüljék a félreértést, elkezdi magyarázni:

– Szóval apám Lewis Rodwell volt.

Úgy tűnik, Henry minden erejével a teáskanalára összpontosít. Aztán kisvártatva, mint aki hirtelen álmából riad fel:

– Volt? Hogy érted, hogy volt?

– Hát ő, Lewis, az apám, nemrég meghalt – Martha röviden felsóhajt. – Részben ezért jöttem Angliába. Apám a halála előtt lefoglalt egy tengerparti kunyhót, és gondoltam, eljövök helyette én.

– Micsoda szörnyű hír. Fogalmam sem volt róla.

– Nem, persze. Miért is lett volna. Nem hiszem, hogy ismerted volna őt.

– Nem ismertem őt jól, hiszen olyan messze élt. De azért gyerekként volt róla benyomásom – mondta Henry halkan.

– Tényleg? Tényleg ismerted őt?

Martha próbálja végiggondolni, hogy ez igaz lehet-e egyáltalán. Az apja annak idején utazott üzleti ügyekben, és emlékszik rá, hogy külföldre is járt. Semmi emléke nincs arról, hogy Angliába is ment volna, de hát attól még elképzelhető...

– Nem is tudtam, hogy van egy lánya – Henry a saját gondolatait próbálja kibogozni.

– Nem tudtad? Várj csak! Nem *egy*, két lánya van! – Elizabeth árnyéka mintha felrázná. – Ketten vagyunk. Nem értem. Miért ne beszélt volna a saját családjáról az unokaöccsének? És miért nem említette soha az angliai családját nekünk?

Henry nem válaszol. Helyette – vidámnak és határozottnak szánt, mégis törékeny hangon – kijelenti:

– Nos, azt hiszem, bármik is lehettek az okai, ez azt jelenti, hogy rokonok vagyunk.

Martha az ajkába harap, és elfordul.

A szomszéd fűnyírója most egész közel jött Henry kerítéséhez. Martha csak akkor veszi észre, amikor a gép süvöltő vinnyogása váratlanul abbamarad. A hirtelen támadt borotvaéles csendben vékony, halk hang hallatszik a házból:

– Henry! Henry! Hol vagy?

Henry felugrik a székből.

– Jövök, anya! – kiabálja. Elsiet a franciaablak irányába, de megtorpan, és visszalép Martha felé. – Nézd – ki-

csit tétovázik –, megpróbálom elmagyarázni neki, hogy ki vagy, de nem lesz könnyű. Ne – kezével megdörzsöli a homlokát –, ne számíts túl sokra.

Henry negyed óra múlva tér vissza.

– Odabent vár. Mondtam neki, hogy az unokahúga van itt Kanadából. Nem volt értelme ennél jobban bonyolítani. Ha azelőtt ismert volna, most már akkor sem emlékezne rád.

Martha aggódva néz rá.

– Istenem, te vagy az egyetlen gondozója?

– Most én lakom itt vele, de amúgy van egy helybeli asszony, aki mindennap átjön hozzá, csak a múlt héten megszült a lánya, korábban, mint ahogy várták, és így most neki segít. Azóta én vigyázok anyára. Ezért nem hívtalak. Nem lehet magára hagyni, de – Henry hangja tompábbá válik – hívtalak volna, amint tudlak.

Szomorúan egymásra pillantottak, Martha előrelépett, és finoman megpaskolta a férfi vállát.

– Gyerünk, Henry! – mondta, és mélyet sóhajtott.

– Rendben – egyezett bele Henry, aggodalmas arccal.

– Kérlek, ne említsd anyának, hogy a bátyja meghalt. Majd máskor megpróbálom elmondani neki.

– Hogyne, megértem.

Odabent a tévében egy rajzfilmbeli macska ugrabugrált, és halk, csilingelő zene szólt. Egy apró, törékeny alakot lehetett kivenni a kanapéba süppedve, bő pamutruhája által körülvéve úgy nézett ki, mint valami felfújtliszteszsák.

– Anya, ő itt Martha. Emlékszel, mondtam, hogy eljött hozzád látogatóba.

A kanapén ülő alak lassan feléjük fordult. Bizonyára szép vonásai lehettek valaha, de mostanra összezsugorodott arca aggodalmasnak és feszültnek látszott. Martha keresi a hasonlóságot – hátha emlékezteti az apjára –, de semmi ismerős jegyet nem vél felfedezni a gyűrött arcon, sem az előre esett vállú, törődött alakon. Lassan előrébb jön, és emlékeztetnie kell magát arra, hogy ez ugyanaz a nő, aki valaha egész osztályteremnyi gyereket fegyelmezett, és aki Gretchen elbeszélése szerint csak úgy sugárzott az esküvője napján.

– Jó napot, Mrs. O’Neil! Esther. Szólíthatom Esthernek? Semmi válasz.

– Martha vagyok. Egészen Kanadából jöttem, hogy találkozzak önnel!

Esther mereven elnéz Martha mellett, Henryre, aki épp a teáskannát öblíti el a konyhában.

– Ez Helen? – kérdezi Henrytől. – Helen eljött, hogy meglátogasson engem?

– Nem, anya, ő nem Helen. Ő itt Martha.

Az idős asszony újra Marthára mered.

– Nem emlékszem, mit mondott – pánik és zavartság látszik az arcán. Idegesen rángatni kezdi a csuklóján lévő karkötőt. – Te Helen vagy?

Martha leül a karosszékre. Esther szinte elveszni látszik a ruhájában. Hiányzik egy gomb a ruhájáról, ami kihangsúlyozza a szétnyíló rést, de a haja még mindig elegáns; Martha látja, hogy gondosan hátra van fésülve, és össze van fogva egy sima copfba. Henryre gondol, hogy mennyit vesződhetett az anyja tincseivel, mit összebűvészkedhetett a hajtűkkel meg a fésűvel, amire mindketjük iránt gyengéd, szeretetteljes érzés keríti hatalmába.

– Nem Helen vagyok. A nevem Martha. Kanadából jöttem.

Esther szemében a megértés fénye gyúl.

– Akkor hol van Helen? Miért nem látogat meg engem?

Martha tanácstalanul Henryhez fordul, aki a kezét egy törölközőbe törölgetve közeledik hozzájuk.

– Helen is meglátogat néha. A múlt héten is itt volt, emlékszel? De Helen és én már nem vagyunk házasok, anya. Tudod. Helen még mindig Londonban él, én pedig itt élek, veled, már négy éve.

Bár Henry látszólag az anyjához beszélt, volt valami a hangjában, ami miatt Martha úgy érezte, a magyarázatot inkább neki szánja.

– Te velem élsz?

– Igen, anya.

– De akkor hol van Helen? Ő hol lakik?

– Londonban lakik. Már nem vagyunk házasok, anya. Henry a törölközőt a vállára csapja.

– Ó! – Esther figyelmesen néz, nagyon koncentrálnak.

Martha a kezét nézi. Olyan vékonynak tűnik, mintha egy kismadár csontja lenne. *Ez az asszony tényleg együtt töltötte a gyerekkorát apával? Vajon ő mit kérdezne a húgától, ha most itt lenne?*

Esther Martha arcát fürkészi.

– Nem emlékszem rád.

– Nem baj – nyugtázza Martha. – Nem számít.

A szeme sarkából látja, hogy a rajzfilmben szereplő macska elaludt, egy kosárban hortyog, miközben buborékok szállnak fel a szájából. Esther ujjai reszketni kezdenek az ölében. Martha gyengéden megfogja a kezét, és megnyugtatja.

– Emlékszik valakire, akit úgy hívnak, hogy Lewis? – kérdezi halkán.

– Lewis? – Esther hirtelen élénken figyelni kezd, a kezei megnyugszanak, és kihúzza magát. – Van egy bátyám, Lewisnak hívják.

– Így van! – Martha bátorítóan bólogat. – Emlékszik rá?

– Nagyon rég nem láttam, ugye?

– Nem – mondja Martha lágyan. – Régen nem.

– Anya – kezdi Henry, de Esther nem vesz róla tudomást.

– Eljön majd, hogy meglátogasson? – Esther megragadja Martha karját, ahogy ezt kérdezi. – Soha nem jön el hozzám.

– Anya... – Henry közelebb lép, de Esther elfordul, és Marthára néz.

– Mondd meg neki, hogy jöjjön el hozzám!

– Ó... hát... – habog Martha. Számíthatott volna rá, hogy ez lesz. Tudnia kellett volna. Szeretne belenézni Esther szemébe, de a kérés, ami sugárzik belőle, elviselhetetlen. – Rendben – mondja végül. – Megmondom neki.

A következő pillanatban Esther már nem figyel, a tévé felé fordul. Valami vetélkedőműsor kezdődik éppen, egy férfi és egy női versenyző ülnek egy nagy, betűkkel telerakott tábla előtt. Esthert valósággal beszippantja a képernyő. Martha felemelkedik, és Henry mellé lép.

– Ez az egyik kedvenc műsora – mondja Henry szeretetteljes, de kissé fáradt hangon.

– Felhangosítsam? – Martha alig hallja, amit a versenyzők mondanak.

Henry megrázza a fejét.

– A hangos zajok felzaklatják anyát.

Közelebb hajol Marthához.

– Jól vagy? Minden oké?

Martha a kanapé felé pillant, a torka elszorul a bánattól. És a zavarodottságtól. Úgy érzi, soha nem volt ennyire távol az apjától. Mintha az emléke is egyre messzebb sodródna tőle. Magába nyeli a fájdalmát, és gyorsan megszólal. Részben, hogy elterelje a figyelmét, részben pedig mert tényleg szeretne többet megtudni.

– Sajnálom. Ami a válásodat illeti Helennel.

Henry hátrébb lép.

– Ó, az már régen volt.

– Azt mondtad, négy éve – biztatja Martha, hogy többet is mondjon, miközben átsétálnak a konyába.

Martha szakít egyet a papírtörlő-gurigáról, ami a Bruce Springsteen-es naptár és a „Drumbeat” című dobosmagazinokkal teli polc között lóg a falon, és kifújja az orrát.

Henry elfordul.

– Nem túl érdekes történet. És nem is szokatlan.

– Engem érdekel – pillant fel Martha. – Persze, ha neked nem rossz beszélni róla.

– Hát jó, oké – Henry megfogja az egyik magazint, aztán visszateszi. Kis hallgatás után belekezd: – Sokkal korábban elromlottak a dolgok, mint hogy észrevettem volna. Helen találkozott valakivel az egyik külföldi útján. Munkaügyben utazott. Később azt mondta nekem, nem hitte, hogy komoly dolog lesz belőle.

Martha zavartan bólint. A naptárban a következő hétre írt bejegyzés ragadja meg a figyelmét. A bejegyzés jelentését – *lehetőséges* jelentését – emésztgetve elkapja a tekintetét a naptárról.

– Ha jól sejtem, mégis az lett – fűzi tovább Henry mondandóját, hogy visszaterelje gondolatait a tárgyhöz.

– Kétségtelenül. Áthelyezték a londoni irodába.

– Lefogadom, hogy szándékosan intézte így! – Martha óvatosan hozzáteszi: – Hogy jöttél rá?

– A szokásos: telefonszámlák, e-mailek – Henrynek láthatóan kényelmetlen erről beszélni. – Bár addigra már egészen világos volt, hogy van valami.

Henry a törölközőt gondosan kettéhajtja, és a mosogató mellé teszi.

– Helen akkor már nem volt óvatos. Tulajdonképpen szerintem azt akarta, hogy rájöjjenek.

– E-mail, Facebook... mind nyomot hagynak. Nem igaz? – Marthának eszébe jut az apja számítógépe, és a mappa, amit Elizabeth talált rajta. – Nem mintha – teszi hozzá sietve –, nem mintha nem lenne jobb így, hogy rájöttél. Ha jól értem, így is épp elég sokáig kellett kétségek között élned miatta.

Martha tekintete önkéntelenül is megint a naptárra téved, illetve egy hétfőre firkált bejegyzésre: „*AA találkozó, 17:00*”. Az a két kis betű, ha valóban az Anonim Alkoholistákra utal, akkor egészen megmagyarázza Henry sovány, megalázott, elgyötört vonásait, és Martha megkönnyebbülten érzi, hogy ez a magyarázat cseppet sem zavarja. Henry követi Martha tekintetét, a nő elpirul, amikor észreveszi.

– Én – kezdene bele Martha, de Henry félbeszakítja.

– Adódtak nehézségeim, mire túljutottam rajta. A vá-láson, mármint – Henry komolyan és hosszan Martha szemébe néz. A ráncai mélyebbek és beszédesebbek, mint valaha.

Martha állja a tekintetét. Hosszú, kínos csend után szólal csak meg:

– Tudom, hogy a szakítás mennyire nehéz tud lenni.

Henry megköszörüli a torkát.

– Valóban?

– Másmilyen volt keresztülmennem rajta, hiszen ott volt Janey – a szavakat szinte gondolkodás nélkül mondja ki, világosan és tisztán beszél. – A lányom.

Henry kérdő tekintetére hozzáteszi:

– Évekkel ezelőtt szétmentünk az apjával. A volt férjem azóta újra megnősült, és már nyolcévesek az ikrei. Gondoltad volna? – Martha meglepődve tapasztalja, hogy milyen szenvtelenül szól. – Janey most Cambridge-ben tanul. Természetesen szeretném meglátogatni, ez a másik oka, hogy itt vagyok Norfolkban – kis szünetet tart. – Az első és fontosabb ok az apám és a parti ház.

A mondandója végére mintha körbeért volna, és ismét ugyanabba a kérdésbe ütközik.

– Henry – kezd bele, és örül, hogy eltávolodhatnak a naptár körüli kérdésektől –, ismersz bárkit, akit Catkinsnek hívnak?

– Catkins? – kérdezi meghökkenve Henry. – Nem, miért kérded?

– Azt hiszem, apám ismert valakit, akit Catkinsnek hívnak. Valakit, akinek hosszú évekig írogatott – Martha próbál erről is ugyanazon a fesztelen hangon beszélni, mint amit az imént használt Clemmel és a válásával kapcsolatban, de máris érzi, ahogy a torka összeszorul. – Csak mert mi – a testvérem és én – nem ismerünk semmiféle Catkinst. Még az is lehet, hogy a rendes neve egyáltalán nem is Catkins. Lehet, hogy Catherine. Vagy valami égé-

szen más, a Catkins lehet becenév is. Csak kíváncsi voltam, hogy esetleg apa nem itt levelezett-e valakivel Angliából.

– Miért ne írhatott volna apád valakinek Angliába?

– Nincs különösebb oka, gondolom, hacsak nem az, hogy a legtöbb barátja nem itt élt.

Henry gondolkodik, aztán bólint.

– Igen, ez valószínű.

Henry még szeretne hozzáfűzni valamit, de hirtelen elkapja a fejét.

– Anya, mit csinálsz?

Esther előrehajolva ül a kanapén, és kínlódba próbálja előhalászni a széles pántú szandálját a kanapé huzata alól.

– Nem kell felvenni a cipődet, anya, nem megyünk sehova.

Esther felemeli a fejét, keze bizonytalanul lebeg a levegőben, de aztán felegyenesedik, és visszahelyezkedik ülő helyzetbe.

Némi szünet után Martha visszakanyarodik a témához.

– Szóval ismersz olyat, akit Catkinsnek hívnak?

– Valószínűleg fel tudnék idézni olyan *Catherine-t*, akit ismerek, de senki olyat, akiről elképzelhető lenne, hogy apád ismerte, vagy írt volna neki. Catkinst pedig egészen biztos, hogy nem ismerek.

Henry hirtelen kifakad.

– Anya! – aztán az arca ellágyul, és sokkal lágyabb hangon folytatja: – Na jó, végül is, ha annyira szeretnéd felvenni a cipődet, nincs akadálya.

Odamegy az anyjához, és leguggol mellé. Martha követi. Esther lábán sötétbarna nejlonzokni van, lábujjait hagyma formájú bűtykök torzítják. Henry ráadja a szan-

dált, meghúzza a pántot, és becsatolja, majd egy színpadias mozdulattal hátraül a sarkára, és a karjával körbe mutat:

– Íme, kész, most már mehetsz!

Esther engedelmesen feláll.

– Hé, anya, csak vicceltem! Ül csak le, nem megyünk sehova.

Esther nem mozdul, erre Henry a könyökénél fogva megfogja, és visszaülteti a párnára.

– Elfelejtettem, hova indultam – fordul Martha felé Esther.

– Semmi baj. Maradjon csak itt – mosolyog rá Martha, de egy pillanattal később Esther mereven elnéz mellette, és újra felegyenesedik. Egyetlen szó nélkül elindul, lassan keresztülmegy a szobán. A léptei bizonytalanul inognak, de látszik, hogy céltudatosan halad.

– Anya, hová mész?

Esther kimegy a szobából.

– Mit csinál? – kérdezi Martha. Valamiért úgy érzi, sottognia kell.

Henry tesz néhány lépést, és az anyja után bámul.

– Fogalmam sincs. Az az ő szobája, de nem értem, miért ment így el – Henry is sottogva beszél.

– Nem kéne utánamenned?

Henry tanácstalanul dörzsöli a homlokát; valahogy ez a mozdulata mostanra mélyen ismerős Martha számára.

– Nem tudom.

Esther pár perc múlva visszatér; valami dobozt cipel, de Martha nem látja, hogy pontosan mi az. Még akkor se tudná megmondani, amikor Esther visszaül a szokásos helyére a kanapén, és a dobozt szépen az ölébe veszi.

– Mit hoztál, Esther? – kérdezi Martha.

Esther szorosan fogja a ládikót. Mereven nézi elefántcsont borítását, ami helyenként már inkább okkersárgára koszolódott.

– Ez a nagymamám ékszeres doboza – mondja Henry.

– A nagyanyám halála után anyáé lett.

Majd Estherhez fordul:

– Miért hoztad elő az ékszeres dobozt, anya?

Minthogy nem érkezik válasz, megfogja Esther térdét.

– Anya, mire kell neked most ez a doboz?

Esther felpillant.

– Te Helen vagy?

– Nem. Martha vagyok. Kanadából jöttem.

Esther figyelmesen nézi egy darabig, majd a ládikót odanyújtja Martha mellkasához.

– Fogjam meg? – Martha Henryre szegezi a tekintetét, aki zavartan vállat von. – Hát jó.

Bizonytalanul megfogja az elefántcsont doboz oldalát.

– Nem vagyok benne biztos – motyogja Martha, de sem Esthertől, sem Henrytől nem érkezik reakció, így hát fogja a dobozt, és átveszi Esthertől. Nehezebb, mint gondolta. A sarkainál lekopott az elefántcsont, így kilátszik a doboz féméle.

– Nyissam ki? – kérdezi Henryt.

– Fogalmam sincs.

Martha megint Estherre néz, majd elforgatja a fémzárat.

Amikor a doboz kinyílik, először a saját arcát pillantja meg: élénk, csillogó, éjkék szemeit és szeplős arcát, amint röviden felvillan a doboz fedelén lévő tükörben, majd el is tűnik onnan, ahogy a fedél továbbfordul. A doboz belsejében további apró dobozkák sorakoznak szorosan

egymás mellett, a selyembélésen. Szabadon is van benne néhány ékszer, a belső tálca kis rekeszeibe illesztve: háromsoros gyöngy nyakék, apró rózsaleveleket formázó, rövid arany nyaklánc, rózsza alakú, ébenfa melltű és egy pár hosszú, jádeköves fülbevaló. Mandulaolaj és rózsavíz enyhe illata száll fel a selyembélésből. Martha arra gondol, vajon Esther hányszor nyithatta fel a dobozt, hogy a drága illatot szagolgassa, hányszor érinthette az ékszereket, hogy az anyja ujjai nyomán járjon, aki egykor innen válogatta, hogy mi illik éppen a ruhájához vagy a blúzához.

– Esther anyja a háború alatt halt meg, ugye?

Henry bólint.

– Anyám akkor még elég kicsi volt.

– Milyen szomorú!

Martha kiemeli a melltűt, hogy közelebbről is szemügyre vegye a finoman metszett, bonyolult mintázatú szirmokat és az éjfékete bimbót. Csak amikor már tené vissza, látja meg az egyszerű arany karikagyűrűt és az alatta lapuló, újságból kivágott cikket.

– Biztos ez volt a nagymamád karikagyűrűje.

Henry felhúzza a szemöldökét, és a doboz fölé hajol.

– Nem hinném. A nagymama gyűrűjét anya hordja. Mindig rajta van.

Mindketten ösztönösen Esther kezére néznek, és baljának gyűrűsujján ott látják a fémes csillogású karikagyűrűt.

Martha kiveszi a dobozból az ékszert.

– Akkor viszont ez kié lehet? – óvatosan forgatja tenyerében a karikát. Amikor megáll, közel emeli a szeméhez.
– Henry, nézd, van valami írás a belső oldalán. Nem tudom kivenni... Te látod?

Odanyújtja a gyűrűt Henrynek, aki kancsalítva a fény felé fordítja.

– Nevek – állapítja meg végül. – Edna és Frank. Az Edna lehet, hogy Emma, de a másik név biztos, hogy Frank.

Henry leereszti a karját.

– Kik azok? Ki az az Edna és Frank?

– Nem ismerek ilyen nevű párt.

– Hát... Várj csak! – Martha előhúzza a megsárgult újságkivágást az ékszeres dobozból, és a Henryhez közelebb eső térdén kisimítgatja. – Lehet, hogy ez lesz a kulcs.

A kivágáson egy fénykép látható: két fürdőruhás nő áll a homokban, egy tengerparti kunyhó előtt. A magasabb szőke a fiatalabb barnába karol, aki a kezét a kamera felé lendíti. Nevetnek. Arcuk kipirult, a tekintetüket kicsit elfordítják, hogy ne süssön a szemükbe a nap, lábuk belesüppedt a homokba, mögöttük a földön mintha egy üveg állna. A fénykép alatt a következő szöveg olvasható:

„Constance Atkins (Quilter Street, Bethnal Green, London) ünnepel, miután Sylvia Rodwell (Chestnut Place, Norwich) megtalálta a lány édesanyjának jegygyűrűjét. Miss Atkins nagyon kétségbeesett, amikor wellsi nyaralása során elvesztette elhunyt édesanyja jegygyűrűjét a tengerparti homokban, de Mrs. Rodwell a segítségére sietett, mentette, ami menthető, és a véletlen sorsszerűségével megtalálta a gyűrűt.”

– Ez hihetetlen! – kezdi Martha. – Megtalálni egy gyűrűt a homokban!

Hangja hirtelen a torkán akad, figyelmét rabul ejti az újságkivágás.

– Henry! – Martha reszketni kezd. – Henry, nézd!

– Mit?

– Nézd! – Martha megragadja a férfi karját, és a kép-aláírássra mutat: „*S. Rodwell és C. Atkins, Wells Beach*”.

– C. Atkins – olvassa ki Martha hangosan. – C. Atkins – mondja ki megint, lassabban. – Catkins. *Catkins!* Ő az, akinek az apám írt!

– Gondolod? – kérdezi Henry kétkedve. – Véletlen egybeesés is lehet.

– Biztos vagyok benne! C. Atkins, ez egybeírva, e-mail címben vagy akár egy fájlnevben: *Catkins*, nem igaz?

– Igen, de...

– Várj csak! – Martha felpattan a táskájáért, amit valahol a konyhapulton hagyott. Előkapja a telefonját, és sietve átpörgeti az Elizabethtől kapott WhatsApp-üzeneteit.

– Idenézz! – mondja diadalmasan, és megmutatja Henrynek a kijelzőn látható képet, rajta a tengerparton heverő nőalak fotójával. – Biztos, hogy ez ugyanaz a nő. De – a hangja elakad, ahogy a fejében ezer meg ezer kérdés és gondolat cikázik –, de ez hogy lehet? Úgy értem, mégis miért írt volna apa Constance-nak? És ha ez az a bizonyos homokban megtalált gyűrű, akkor mit keres itt az ékszeres dobozban? Sylvie megtalálta, nem igaz? És visszaadta.

– Attól tartok, nem tudok neked segíteni. Semmit sem tudok ezekről. Sem a gyűrűről, sem az újságcikkről.

– Ezért hozta elő anyukád a dobozt. Ugye? – mondja Martha remegve. – Azt akarta, hogy megtaláljam.

A kérdés mintha megfagyasztaná a beszélgetést. A tévéből halk nevetés és taps hallatszik. Henry próbaképpen felemeli az újságkivágást.

– Anya!

Esther Henry felé fordul.

– Látod ezt a fényképet? Az ékszeres dobozban volt, emlékszel rá?

Esther egykedvűen nézegeti a képet.

Martha kétségbeesett pillantást vet Henryre. Váratlanul Esther megszólal:

– Ott voltam. Mindketten ott voltunk.

Martha mély lélegzetet vesz.

– Kivel voltál ott, anya?

– Hát Lewisszal, természetesen! – Esther szinte lendületesen beszél. – De aztán ő elment. Elment a háború alatt.

Esther eltolja a képet, és Marthára néz, mintha csak valami homályos körvonalat fürkészne, vagy egy hajó orrából kémlelné a messzi parton pislákoló fényeket.

– Te Helen vagy?

Martha nyel egyet.

– Nem. Nem vagyok Helen.

– Akkor hol van Helen?

– Londonban van, anya.

– Ó!

Esther visszafordul a televízió felé.

Henry egy pillanatra behunyja a szemét, majd felemeli a képet, és szokásos, határozott hangján így szól Marthához:

– Akkor tehát ez volt a nagymamám... a nagymamánk. Sylvia Rodwell. Olyan fiatal, nem?

– És gyönyörű! – teszi hozzá Martha vágyakozva. – És Constance is nagyon szép. Csak másképp.

Martha a képen lévő kunyhóra mutat:

– Ez ugyanaz a ház, amiben a múltkor este voltál?

– Elég sok átalakításon esett át az elmúlt években, de igen, ez ugyanaz a darabka homok. Mindig is a családé volt, amióta az eszemet tudom.

– Találkoztál valaha Constance-szal? Úgy tűnik, ő és Sylvie jó barátok lehettek.

– Nem hiszem. Nem emlékszem. De ő csak itt nyaralt, emlékszel? – Henry maga elé veszi az újságkivágást.

– Itt az áll, Bethnal Greenből való.

– Az hol van?

– Londonban. A keleti részen.

– Akkor lehet, hogy soha többé nem találkoztak – sóhajta Martha. – Ami szintén nagyon szomorú lenne.

– Csakhogy a gyűrű itt van – jegyzi meg Henry. – Kell, hogy legyen rá valamilyen magyarázat.

Henry az anyjára néz, de arcán reménytelen csüggedés tükröződik.

Ebben a pillanatban Martha rájön, mit kell tennie. Bizonyára az arckifejezése is megváltozik, mert Henry azonnal tágra nyílt szemekkel néz rá, mint aki mindent ért.

– Veled mennék – mondja Henry, válaszul a ki sem mondott elhatározásra –, ha nem lenne rám itt szükség.

Az ajtóban állva Henry valami apróságot csúsztat Martha kezébe.

– Vidd ezt magaddal!

Martha szétnyitja a tenyerét, és a kis gyűrű ezerszámra veri vissza a szikrázó délutáni napfényt.

– Lehet, hogy meg sem találom őt – Constance-t, vagyis *Catkinst*. Az is lehet, hogy már nem is él.

– Ebben az esetben majd visszahozod nekem.

– Honnan tudod, hogy nem fogom megtartani?

- Meg fogod?
- Persze hogy nem!
- Na hát akkor!

Egyikük sem tudja, hogyan kéne elköszönni. Végül Martha röviden rádől Henry mellkasára, aztán könnyedén int egyet, és megígéri, hogy amint lesz valami híre, azonnal jelentkezik.

Az iskola kerítése mellett sétálva Marthának megszólal a telefonja.

– Janey! Szia, kicsikém! – A vonalban csend van. Martha megáll, és a kijelzőn még egyszer ellenőrzi, hogy ki van a vonalban. – Nem hallak, édes – mondja hangosabban. – Lehet, hogy nincs elég térerő. – De aztán anélkül, hogy egyetlen lépést is tenne, Martha *mégis* hall valamit. Halk nyöszörgést, aztán egy fuldokló lélegzetvételt.

– Anya! – a szó ezer darabra törik.

– Janey, drágám, mi történt? – Marthát először pánik fogja le, de aztán alábbhagy a rémülete: a lánya él, fel tudta hívni őt, és semmi más nem számít igazán.

– Anya!

– Mondjad, Janey, mi a baj!

Egy darabig csend van, Martha érzi, ahogy Janey küszködik, aztán végül elhatározásra jut.

– Anya! – Janey hangja alig hallható. Úgy hangzik, mintha... Úgy hangzik, mintha... *halálra rémült* volna.

– Anya, de ne legyél dühös!

– Nem leszek.

– Megígéred?

– Mi? Persze hogy megígérem. Én...

De Janey félbeszakítja.

– Terhes voltam – Janey most már sír. Halkan, nyugodtan. – De... de már nem vagyok.

– Ó, Janey!

– Anya...

– Érted megyek. Máris úton vagyok – és anélkül, hogy a telefont letenné, Martha sietősre fogja a lépteit, aztán futni kezd, rohanni, mintha a saját lábán akarna azonnal Cambridge-be jutni.

TIZENHATODIK FEJEZET

Norfolk, 1940. augusztus

Sylvie anyja kigombolt blúzban és verejtékező homlokkal hajolt a mosóteknő fölé, mögötte ott állt Sylvie, szokás szerint segített neki a mindennapi házimunkában. A nedves ágyneműt mosták, hajtogatták az áporodott szagú, hófehérre meszelt mosókonyhában. Ahogy anyja előrehajolt a következő adag lepedőért, fájdalmas arcot vágott. Sylvie azt hitte, azért, mert fáj a háta, vagy mert szembesült vele, hogy még mennyi mosnivaló vár rájuk – de tévedett.

– Nem megy ki a fejemből szegény Mrs. Baxter! – mondta, egy sóhajtás kíséretében.

Sylvie az ajkába harapott, nem mert válaszolni. Anyja már az előző hétvégén azzal kezdte, hogy elmesélte neki, Kennie házát bombatalálat érte Norwichban, amikor Sylvie még a kabátját sem vette le – mintha egyetlen pillanatig sem tudta volna tovább magában tartani a hírt. Sylvie-nek úgy kellett tennie, mintha még nem tudná. De ami még ennél is rosszabb volt: uralkodnia kellett az érzésein, nem engedhette, hogy elragadják. Szörnyű volt, hogy meg kellett próbálnia

éppen csak annyira szomorúnak mutatnia magát, mintha nem érintették volna mélyen a történetek. Utána úgy érezte, talán túlságosan is visszafogott volt, mert az anyja néhány-szor furcsán fürkésző pillantással méregette. Úgy érezte, nem bírna ki még egy beszélgetést erről, főleg nem itt, a szűk mosókonyhában, de még mielőtt sietve elterelhette volna a témát, az anyja továbbra is ráncolta a homlokát, és sajnálkozva ingatta a fejét.

– Nagyon nehezen viseli, persze. De hát mit várhatnánk? Kennie a szeme fénye volt. Ha akkor érte volna valami, amikor fiatalabb volt, a szomszédok sokkal segítőkészebbek, együttérzőbbek lettek volna, mint így. Manapság mindenkinek megvan a maga szívfájdalma, amivel kinek-kinek magának kell megbirkóznia. Eddig még rendes temetés se volt, amitől esetleg megnyugodhatna. Azért, gondolom, lesz majd, de senki nem beszél róla egyelőre.

– Mary nem tud neki segíteni? – kérdezte Sylvie csendesen. Közvetlenül az anyja előtt állt, elég közel hozzá, hogy a szeméből kiolvashassa, ha zavarban volna.

– Csak pár napra jött át. Nem kapott több szabadságot. Az ápolólónőket most nem lehet hosszabb ideig nélkülözni – sóhajtott az anyja. De aztán az arcán megjelent az az elszántság és céltudatosság, amit Sylvie már igen-csak jól ismert. – Tudom már, mit csináljunk! Valamivel több vacsorát készíték, és reggel átviszek egy adagot Mrs. Baxternek. Jó lesz neki vasárnapra ebédnek. És így tudni fogja, hogy gondolunk rá.

Aznap éjjel fülledt meleg volt a házban. Az emelet kert felőli oldalán Sylvie hálósobája úgy átforrósodott, mint-

ha meglegház lett volna. A takaróhuzat alatt fészkelődve Sylvie végigszámolta az éjféli harangjáték kongásait, amelyek a nagypapa órájából odahallatszottak, mire egy örökkévalóságig tartó újabb forgolódás és párnahelyezgetés után egyetlen, immár magányos ütés jelezte, hogy megint eltelt egy óra. Sylvie nem bírta tovább, kiszállt az ágyból, és elhúzta a sötétítőfüggönyt. Tejfehér holdfény ömlött végig a hálószoza deszkapadlóján. Előtűrt egy Chesterfieldet a táskájából, meg egy doboz gyufát, ami ott lapult a pénztárcája alatt, aztán kilopakodott a szobából. A vaksötétben ösztönösen tájékozódott. Keze épp időben nyúlt a csúszós lépcsőkorlát felé. Lábai pontosan kiszámolták a lépcsőtől a konyháig vezető távolságot. Talpa alatt érezte a macskanyelv tapintású kövezetet, majd a durva gyékény futószőnyeget. Végül olyan halkán, ahogyan csak tudta, elhúzta az udvari ajtó tolózáját, és kinyitotta az ajtót. Az éjszaka hideg, fémes csillogással tárult elé. Az égbolt teleszórva csillagokkal, a hold – akár egy kövér ezüst vadászkürt – ott függött a kinti épület fölő akasztva.

A hálóingét szorosan maga alá gyűrve leült a hátsó lépcsőre, és rágyújtott egy cigarettára. Ez volt az első szál, mióta péntek este megérkezett a gyerekekkel, és most megkönnyebbülten forgatta az ujjai között. Az anyja soha nem örült annak, hogy dohányzott, és biztosan el lenne keseredve, ha tudná, hogy visszaszokott. Ahányszor csak azon kapott valakit, hogy cigarettázik, máris fintorgott, sarkig kitárta az ablakot, panaszkodott a szag miatt, és felhívta a figyelmet a szörnyű egészségügyi következményekre, amiket elsősorban a saját, személyes tekintélyvel igazolt. Nem mintha Sylvie sokat dohányzott volna

a Victoria Terrace-t ért bombázások előtt, de ezekben a napokban mindenki rágyújtott, akit csak ismert, még így is, hogy a cigaretta lényegében luxuscikknek számított. Valahogy szükség volt rá az idegek megnyugtatósához és a gondolatok lecsendesítéséhez. Nekidőlt az ajtófélfának, és mélyet lélegzett.

Kennie elment.

Ennek a gondolatnak a rettenetes valóságától nem tudott szabadulni. Bár az első megrázkódtatás ereje idővel alábbhagyott. Sylvie arra gondolt, talán megfagyhatott a lelke – a lét tűnékenysége, beleértve a saját életét is, még soha nem volt annyira nyilvánvaló, mint az elmúlt hónapok alatt. Legnagyobb meglepetésére azonban, kezdett a gyászon kívül másra is gondolni. Nézte a füst sápadt fonálát, ahogy felszállt és semmivé foszlott a sötétben, és a nyugalomra gondolt, amit Kennie halálával nyert. Tudni, hogy most már valahol odaát van, nem ebben a világban, és hogy ezzel ő már semmit nem tud tenni. Mennyire zavarta korábban a tudat, hogy úgy érezte, élhetne másként is, vagy inkább, hogy egyenesen másképp kéne élnie. Mennyire félt attól, hogy hibát követhet el – ha egyszer Kennie visszatért volna. Most már nincs mire várni, nincs mitől félni, nincs más választása, mint hogy a legjobbat hozza ki a Howarddal kötött házasságából. Bizonyos értelemben – merengett Sylvie – megmenekült önmagától: Kennie halála meggátolta, hogy végképp feldúlja a házasságát.

Előrehajolt, lepöckölte az izzó hamut a földre, a lába mellé. Talán Connie-nak igaza van: nem kizárt, hogy Lewis Howard gyereke. A háború után lenne rá esély, hogy Howard maga is elhiggye, feltéve, ha ezt Sylvie is

engedi. Beleszívott a cigarettába, érezte, hogy letisztulnak benne a gondolatok. Nem evakuálja Lewist. Amikor eljön az ideje, felviszi Londonba, mintha tényleg menne, így nem kell vitatkoznia az anyjával, sem senki mással a döntése miatt. Connie-éknál töltik majd az éjszakát, és csak akkor jönnek haza Londonból, ha a hajó már vízre szállt. Aztán egyszerűen azt mondja majd Howardnak meg a szüleinek, hogy összekeverte a dátumokat, vagy hogy túl későn értek az állomásra. Lehet, hogy nem hisznek majd neki, de Howard akkor már semmit sem tehet majd, és amint a háború egyszer véget ér, mindent meg fog tenni azért, hogy rendeződjön a családi életük.

Néhány perccel később Sylvie elnyomta a cigarettát, és felállt. Az elhatározástól bátrabbnak érezte magát. Kezével az ajtó kilincsén még visszanézett, hogy vessen egy pillantást a fényes, báránnyelűs égboltra. Howard az afrikai sivatag égboltjáról írt a legutóbbi levelében, hogy milyen csodálatos, és hogy Norfolkra emlékezteti őt. Olyan sóvárgónak tűnt, és annyira szomorúnak. Vajon most is az eget nézi, és az otthonára gondol?

Másnap, amikor Sylvie reggelit készített a gyerekeknek, anyja a vajszerű, földig érő hálóköntösében jött le. Sápadtak tűnt, ahogy hosszú, ezüstösen őszülő haja a vállára omlott. Sylvie kérdezte, hogy minden rendben van-e, mire anyja fejfájásra panaszkodott. Az asztalnál, miközben Sylvie megtöltötte a teáskannát, anyja még mindig a tenyerébe hajtotta a fejét.

– Ez így nem lesz jó – szólalt meg. – Vissza kell feküdnöm az ágyba. – Az ajtóból még visszafordult. – Legyél olyan drága, és szaladj át Mrs. Baxterhez a pitével! Szeret-

ném, ha ebédre már nála lenne. Ráadásul biztos örülne, ha találkozhatna Kennie egykori barátjával.

Mrs. Baxter háza előtt várakozva Sylvie mégiscsak aggódni kezdett, hogy vajon ez az egész pite dolog egyáltalán jó ötlet volt-e. Az anyja nyilván jót akart, de a sovány adag a kis jénaiban mintha csak hangosan azt kiabálta volna: ez egyszemélyes adag, annak szánva, aki majd egyes-egyedül eszik vasárnap délben, magányosan a konyhaasztalnál. Sylvie tanácstalanul nézte a tálat, aztán inkább gyorsan megragadta az oroszlánfejes kopogtatót, mielőtt Kennie és a Victoria Terrace körüli emlékei – a füstölő romhalmazok és az elszenesedett lőpor szaga – végképp kibillentették volna a nyugal-mából.

Ahogy az ajtó kinyílt, egy meghatározhatatlan pillana-tig Sylvie azt hitte, a bejáratban álló, botra támaszkodó alak nem is Mrs. Baxter, hanem esetleg a nővére vagy a nagynénje. Arcát pókhálószerűen futották be a hajszálvé-kony erek, amiktől pirosnak tűnt, de közelebből jól lát-szott, hogy az erek alatt halovány, halotti sápadtság terül el, szemei üvegesek voltak – úgy nézett Sylvie-re.

Sylvie próbált a helyzethez illő hangon megszólalni, de végül Mrs. Baxter törte meg a csendet:

– Sylvia – különös éllel ejtette ki a nevét. Hangja re- kedtes volt, mintha rég nem beszélt volna. – Hát te meg mit hoztál?

Sylvie erős késztetést érzett, hogy egyszerűen a kezébe nyomja az aranybarnára sült tésztát, és azonnal elmenek-üljön.

– Anya szeretett volna önnek örömet szerezni – mon-dta, miközben feljebb emelte a tálat. – Hogy megkímélje a

vasárnapi főzéstől. Ő maga akarta áthozni, csak ma reggelre erős fejfájás tört rá, és vissza kellett feküdnie.

Mrs. Baxter sajnos nem vette át a tálat, ahogy Sylvie remélte, hanem széles mozdulattal beinvitálta őt a házba, és előrement. Botja durván kopogott végig az előszobában a járólapon. Némi téovázás után Sylvie követte őt, és becsukta az ajtót maga mögött. Ahogy belépett, az orrát valami ecetesen savanyú, áporodott szag csapta meg, ami a ház belsejéből jöhetett. Szeretett volna elmenni innen – jobban, mint valaha –, de Mrs. Baxter addigra már eltűnt a szalonban; nyilván arra számított, hogy Sylvie utánamegy. Ez volt a földön az utolsó hely, ahová Sylvie be akart volna menni.

– Bevihetem a kamrába? – kérdezte, még mindig a kezében lévő tálat tartva.

– Nem! – Mrs. Baxter hangja szinte parancsoló volt. – Gyere csak be. Majd én elrakom mindjárt.

A szoba ablakai szorosan zárva voltak, a nyári nap melegét a félig leengedett függönyök tartották kint. Az asztalon szennyes edények álltak halmokban, a földön kiborult kézimunkakosár hevert, körülötte szanaszét kötőtűk és fonalak a szőnyegen. Mrs. Baxter leült a karosszékre. Sylvie kihúzott egy egyenes támlájú ebédlőszéket, és leült a szélére, kezében még mindig ott tartva a jénait.

Alighogy leült, Mrs. Baxter előredőlt, és vadul suttoggni kezdett:

– Nem kellett volna meghalnia, tudod? Főleg nem úgy, hogy egy bomba apró darabokra szaggassa a testét – úgy beszélt, mintha réges-rég egy beszélgetés közepén tartának, nem pedig épp most kezdenének egyet. – Vissza-jött Franciaországból. Megsebesült, de életben maradt.

Kivette már a részét ebből a háborúból, és nem kellett újra harcolnia.

Mintha egy szörnyű színdarab jelenetét játszották volna éppen, ami nem is a valóság része, és pár perc múlva talán minden visszatér a normális kerékvágásba. Sylvie érezte, hogy visszafojtja a lélegzetét, aztán egyszer csak kifújta a levegőt.

– Nagyon sajnálom. Sajnálom, hogy ekkora veszteség érte.

Ekkor Mrs. Baxter tekintete váratlanul megragadta az övét, és mélyen a szemébe nézett. Olyan éles kín sugárzott belőle, hogy Sylvie nem bírta, elkapta a tekintetét.

– Még csak nem is vagyunk norwichiak. Csak egy-két hétre ment fel. Nem is kellett volna abban a házban lennie.

– Nagyon sajnálom – mondta újra Sylvie.

Mrs. Baxter nem szólt, arca maszkyszerűen merevvé vált. Sylvie nem tudta, mit is mondhatna. A szag, amit az előszobában érzett, egyre erősebb lett, úgy tűnt, a konyha felől jön. Odakint labdát pattogtattak a járdán, Sylvie hallotta az egyenletes, csattogó hangot, aztán a ritmus megtört – valaki bosszúsan kiáltott –, majd újrakezdődött a pattogás. Letette az asztalra a tálat, és megköszönlte a torkát, felkészült, hogy el tudjon indulni, de ebben a pillanatban Mrs. Baxter felállt.

– Gondolom, innál egy teát, mielőtt elindulsz. Készítetek egy csészével, mindkettőnknek.

Már ki is csoszogott, mielőtt Sylvie válaszolhatott volna.

Ahogy egyedül maradt a szobában, tekintete a kandalló előtti helyre tapadt, ahol néhány héttel ezelőtt még Kennie-vel feküdtek. Emlékképek táncoltak a szeme előtt, amitől a vágy és a rettenet olyan zavaros érzései kezdtek

kavarogni benne, hogy egészen megkönnyebbült, amikor a teáskanna sípolása felriasztotta a gondolatiból. Mrs. Baxter kisvártatva visszatért, a két fehér teáscsésze halkán csörömpölt a csészéalátéteken, ahogy csoszogott velük a szőnyegen. A kínos csend kezdett visszakúszni közéjük, úgyhogy Sylvie kétségbeesetten a kertről kezdett kérdezősködni, hogy Mrs. Baxter győzi-e, és milyen zöldségeket ültetett nyárra. A fejes saláta például egész kevés törődést igényel, és Sylvie úgy találta, hogy a nyári melegben akár magában is finom fogás készíthető belőle. Kortyolt a keserű teából, és érezte, ahogy a szavai reménytelenül lógnak valahol a kettejük közti űrben, ő pedig egyik ostoba semmiségről a másikra siklott, csak hogy beszéljen valamiről.

Amint látta, hogy mindkettejük csészéje kiürült, hirtelen felpattant.

– Gyorsan beteszem a pitét a hidegre, a konyhába – mondta gyorsan.

– Ül vissza – Mrs. Baxter arca elgyötörtebbnek tűnt, mint valaha. – Majd később elteszem.

– Ó, ez igazán semmiség – most, hogy Sylvie már állt, a menekülés elérhető közelségbe került. Ha nem ragadja meg ezt az alkalmat, félt, hogy egész délutánra ott ragad. – Már félig ott is vagyok.

Céltudatosan, erőltetett vidámsággal a hangjában benyitott a konyhába, de amint kinyílt az ajtó, a legtöbb, amit tehetett, hogy nem sikoltott fel nyomban. A fa mosóteknő nem látszott ki a mosatlanok halma alól. Csészék és edények tornyosultak a mosogatóban, a kert felé vezető utat pedig teljesen elzárták a kartondobozok és az üres sörösüvegek hegyei. Sylvie rájött, hogy a bűz, amit érez,

ugyanaz, mint ami a kocsmák hátsó udvara felől érződik nyáron, a melegben.

– Átveszem tőled, ha nem baj – Mrs. Baxter mögötte állt, a szégyen feltűnően keserű vonást húzott a szája köré.

– Ne haragudjon – dadogta Sylvie. – Nem akartam betörni.

Végre átadta a pitéstálat Mrs. Baxternek.

– Gondolom, kitalálsz.

– Hogyne.

Sylvie hátrált néhány lépést, majd tétovázva megállt. Nem volt benne biztos, hogy is kéne elköszönnie. Végül szégyellősen intett egyet, majd megkönnyebbülten az ajtó felé sietett. Ahogy a sarkában bezárult az ajtó, szíven ütötte a felismerés, hogy valószínűleg ebben az életben soha többé nem lépi át ezt a küszöböt.

A behajózásról szóló értesítés pontosan egy héttel az indulás előtt érkezett. Lewist szeptember 6-án pénteken, reggel nyolc órára kell a Euston pályaudvarra vinni; a „Nerissa” nevű gőzhajó a liverpooli kikötőből másnap száll majd vízre. A hivatalos, gépelt levél áramütésszerűen sokkolta Sylvie-t, de aztán emlékeztette magát arra, mindegy mi áll a levélben, mert Lewis úgysem megy sehova. Leccsendesítette a lélegzetét, és elrakta az értesítőt. Kicsit később megírta Connie-nak, hogy Lewisszal jövő csütörtökön délután érkeznek majd Londonba. Nem írta meg neki a tervét – úgy érezte, egyszerűbb lesz élő szóban elmondani –, majd némi gondolkodás után úgy döntött, Lewisnak sem mond semmit. Jobb, ha csak akkor szól neki, ha már úton vannak, és akkor biztos nem fogja el-

szólni magát Elsie vagy az anyja előtt, aki mindenképp akart vele telefonon beszélni az indulás előtt.

Kedden Sylvie ott térdelt Howard régi bőröndje mellett, hogy szép sorjában összepakoljon. Amikor Elsie benézett, Lewis ingeinek és nadrágjainak, alsóneműinek és zoknijainak összevissza kupacai közt találta a földön.

– Nincs más ruhája? – kérdezte Elsie. – Kanadában nagyon hideg tud lenni. Nem kéne betenni neki néhány vastagabb pulóvert meg valami rendes, vastagon bélelt kabátot?

Sylvie előhúzott egy mellényt, és kétrét összehajtotta.

– A tavalyról maradt téli ruháit már mind kinőtte.

Ez részben igaz volt, de, főleg, az égvilágon semmi értelmét nem látta annak, hogy a szükségesnél jobban megpakolja a bőröndöt erre az útra, Londonig meg vissza.

– Ebben az esetben talán vened kéne neki néhány meleg pulóvert. Már maga az átkelés is biztosan hideg lesz, és nem akarhatod, hogy csúnyán megfázzon. A végén még egyik kanadai család sem akarja majd őt.

Elsie tőle teljesen szokatlan módon aggodalmaskodott, siránkozására Sylvie megállt a pakolásban, és fürkészően felnézett rá. Elsie hóna alatt egy *Daily Express*t tartott, összehajtvá, ami szintén elég szokatlan volt tőle. Sylvie az újság felé bökött.

– Rossz hírek?

– Ó! – Elsie színpadiasan meglepődött, majd mélyet sóhajtott. – Végül is, azt hiszem, látnod kell.

Sylvie feltápaszkodott, Elsie pedig valahol középtájt kinyitotta az újságot.

Sylvie először nem értette, mit kéne néznie, aztán hamarosan észrevette a lap alsó felén futó szalagcímet: „*Kilöttek egy brit evakuáló tengerjárót*”. Megragadta, és közelebb húzta a szeméhez.

– Mindenkit kimentettek – mondta gyorsan Elsie. – Mind megmenekültek.

Sylvie lassan bólintott. Elolvasta a hírt a támadásról, meg arról, hogyan vitték az utasokat Skóciába. A szöveg szerint a gyerekek nagy kalandként élték meg a mentőakciót, és nem valamiféle rémálomként. Sylvie kételkedve olvasta. A támadás a cikk szerint kora hajnalban érte a hajót. Láta maga előtt, amint bizonytalanul, rettegve másznak le a gyerekek a mentőcsónakokba, elképzelte hánykolódásukat a sötét óceánon egy szál pizsamában, vállukon takaróval. Aztán eszébe jutott, hogy még azon gondolkodott, talán el kéne küldenie Lewist. Hála istennek, hogy még nem késő itthon tartani.

Hagyta, hogy az újság a földre essen, rájött, hogy Elsie figyeli őt.

– Szerinted folytatják az evakuálási programot ezek után?
– kérdezte Elsie gyerekes reménykedéssel a hangjában.

Sylvie-nek eddig ez eszébe sem jutott, és most nagyot dobbant a szíve a gondolatra, hogy ha lefűjné a programot, az mennyire megkönnyítené a helyzetét. De szinte azonnal rájött, hogy ez nem fog megtörténni.

– Kénytelenek azt mondani, hogy a németek nem juthatnak át még egyszer a védőkonvojokon – mondta lassan. – És még ha sikerülne is nekik, nincs okunk azt feltételezni, hogy ne mentenék meg a gyerekeket újra. Nézd, itt azt írják – megint ránézett az újságra –: „*mintha a támadástól csak még izgalmasabb kalandban lett volna részük*”.

Elsie kételkedve ingatta a fejét. Bizonyára nagyon megszerethette Lewist az elmúlt hat hét alatt, állapította meg magában Sylvie, mert az arca teljesen elsápadt az aggodalomtól. Sylvie rettenetesen szeretne volna elmondani neki, hogy semmi szükség az aggodalomra, mert Lewis itthon marad, velük. Ehelyett egy határozott mozdulattal összecusukta az újságot, mint valami üzletember, és a kezébe nyomta.

– Jobb lesz, ha visszatérek a pakoláshoz. Holnapután megyünk Londonba, és még sehogy sem állok.

Elsie csak pislogott, mintha nem ezt a reakciót várta volna Sylvie-től, és nagy nehezen újra a bőrönd felé fordította a figyelmét.

– Mi legyen akkor a ruháival? – kérdezte gorombán.

– Ezek az incifinci rongyok, amiket beraktál, feleolyan melegnek se tűnnek, mint amilyenre szüksége lesz. És még névcímkéket is kell varrnod a ruhákba, különben a nagy részét elhagyja, még mielőtt elhagyná Liverpoolt.

– Mégis honnan szerezzek téli gyapjúruhákat nyár közepén? – tiltakozott Sylvie. – Rádásul háború idején.

Aztán fél óra múlva mégis hagyta magát kituszkolni az előszobába, kezében a bevásárlószatyorral.

A szeme sarkából látta a sikátor elején ólálkodó férfit, de nem különösebben foglalkozott vele. A tűző napsütés ellenére kabátban volt; halvány bézsszínű ballonkabátot viselt, meg széles karimájú fedora kalapot. Háttal állt az utcának, mintha valami noteszbe mélyedt volna. Sylvie továbbbsietett, haza akart érni, amikor hirtelen mintha a nevén szólították volna. Megtorpant.

– Sylvia! Sylvia!

Összerándult a gyomra. Érezte, hogy vállon ragadják, és egy kéz behúzza a sötét sikátorba. Olyan gyorsan történt, hogy nem is tudott ellenállni, és valahol mélyen érezte, ki lehet az.

A férfi feltolta a kalapját az arcából. Mosolygott, mégis elszántnak és eszelősnek tűnt. Sylvie csak bámult rá. Az érzések, amik elborították, gúzsba kötötték a mozdulatait és a gondolatait. Lassan a látvány, ami kézzelfoghatóan ott állt előtte, valósággá vált.

– Kennie! – szólalt meg végül. – Uramisten, te élsz? – kétkedve, bizonytalanul megtapogatta az arcát.

– Cssss! – Kennie a válla fölött kinézett az útra. – Halakban beszélj!

– Miért? – Sylvie megfordult, követte a pillantását, de nem volt ott senki, egy teremtet lélek sem, aki akár a legkisebb érdeklődést is tanúsíthatta volna irántuk. Visszafordult Kennie-hez. – Hol voltál? Mi történt a...

– Csendesebben, Sylvia – még mindig szorította a karját, beljebb húzta, messzebb az utcától, és akkor sem engedte el, amikor újra megálltak. – Senki sem tudhatja meg, hogy találkoztál velem.

Sylvie a fejét rázta.

– Nem értem. Miért...

– Küldetés. Titkos hadművelet. Jobb, ha mindenki azt hiszi, halott vagyok. Legalábbis a következő néhány hónapban.

Beletelt egy kis időbe, amíg a mondatai elértek Sylvie tudatához, ott becsapódtak, és egyszerre jeges és forró indulatok árját szabadították el.

– Ha *mindenki* azt hiszi, halott vagy? Mindenki, ugye? Én? A saját anyád, aki majdnem beleőrült abba, hogy el-

veszített? – mindezt emelt hangon mondta, de már nem érdekelte.

Kennie megint kinézett az útra.

– Majd megtudja, hogy élek, ha eljön az ideje. Majd ha elvégeztem, amit el kell végeznem – suttogta sziszegve. Üres tekintetében vad, idegenszerű fény égett. Lehetetlen volt eldönteni, hogy vajon csak áltatja magát ezzel a küldetéssel – talán Franciaországban megsérült a feje, és képzelődik –, vagy tényleg valami fontosat csinál. – Visszajöttem érted, Sylvia, nem igaz? Azt hitted, meghaltam, de itt vagyok – ujját végighúzta Sylvie nyakán, és közelebb húzta magához. Kennie keze a hajához ért, és lassan azon kapta magát, hogy a feje a férfi mellkasán nyugszik, mélyen beszívja a cigarettafüstöt és Kennie részegítő illatát, amiről már azt hitte, soha többé nem fogja érezni. Hajának lassú cirógatása teljesen megbénította.

Egyszer csak Kennie megállt.

– Beszélni akarok veled Lewisről – Kennie hangja nyugodt, szinte lágy volt, de Sylvie rögtön érezte, ahogy beléhasít a félelem. – Emlékszem, mit mondtál, hány éves, úgyhogy kiderítettem a születésnapját – kicsit távolabb tolta magától Sylvie-t. – Az enyém, igaz?

Sylvie-nek megdermedt a szíve rémületében, aztán vadul verni kezdett.

– Honnan tudad meg a születésnapját?

– Felhívtam anyádat. Úgy tettem, mintha Howard barátja lennék. Azt mondtam, Howard túlságosan szégyellné maga megkérdezni, de egyszerűen az istennek sem emlékszik a kissrác születésnapjára.

Büszkén adta elő, mintha legalábbis elismerésre várna Sylvie-től, hogy milyen furfangosan járt el. Mivel

Sylvie nem szólt semmit, újra megkérdezte, immár hűvösebben:

– Az enyém, igaz?

– Nem tudom – dadogott Sylvie. – Nem lehet biztosan tudni.

– Figyeltem őt...

– Figyelted?! Hol?

– Amikor odakint játszott. Vagy elszaladt valahová. Helyes kis kölyök, és szerintem hasonlít rám.

Sylvie érezte, ahogy a rettegés szétárad a bensőjében, mint sötét tintafolt az abroszon.

– Mindenki azt mondja, rám hasonlít! – mondta, de Kennie mintha meg sem hallotta volna.

– Meg kellett volna mondanod, hogy van egy fiam.

Sylvie nem válaszolt, mire Kennie megrázta a vállát.

– Miért nem szóltál?

– Mit mondhattam volna? – tört ki Sylvie-ből. – Howard felesége voltam. Howard felesége *vagyok*.

– El kellett volna mondanod! Jogom van tudni!

Az emlékei, ahogy ott állt Kennie ajtajának küszöbén, és hallotta odabentről a férfi vidám, gondtalan füttyöreszését, meg aztán szánalmas visszatérése Howardhoz: hirtelen összeállt benne, mint kémiai reakcióban a vegyület.

– Folyton elhagytál! – kiabálta. – Először kellett neked, aztán elmentél Írországba. Csak akkor jöttél vissza, amikor már késő volt. Aztán megint eltűntél. Tudtad, hogy terhes lehettem, de sose izgatott annyira, hogy megkérdezd. Csakis kihasználtál engem, amikor épp úgy tartotta a kedved!

Sylvie most döbbsen csak rá teljes bizonyossággal, menyire igaz a van.

Kennie megint simogatni kezdte a haját. Sylvie lesöpörte magáról a kezét, de Kennie visszatette.

– Nem így volt, Sylvia – a hangja lágy volt, és melegen, puhán zümmögött. – Szeretlek, Sylvia. Mindig is szerettelek.

Aztán megállt a keze, és újra megszólalt.

– Azt akarom, hogy elhozd Lewist, és velem élj.

Sylvie azt hitte, tényleg megtébolyodott.

– De hiszen mindenki azt hiszi, meghaltál, Kennie!

– Úgy értem, amint ennek vége. Már nem fog sokáig tartani. És akkor együtt lehetünk.

– *Ennek?* Úgy érted, a különleges hadműveletnek, igaz? A borzasztóan fontos küldetésnek, ami miatt anyád félig belehalt a bánatba – nem tudta visszatartani a megvetését, de egyből meg is bánta, amint meglátta Kennie elborult, merev arc kifejezését. Békülékeny hangon folytatta: – És mi lenne Estherrel? Nem hagyhatom ott.

– Hozd őt is.

– Howard sosem engedné el. Soha az életben.

Felrémllett előtte egy emlék, ahogy Howard a karjaiba kapja Esthert, Esther nevet, mögöttük a kerti babérbukszuszok.

– És Esther is szereti Howardot.

– Hát akkor hagyd ott neki.

– De hát azt nem lehet! Nem hagyhatom csak úgy ott!

– Sylvie reszketni kezdett. Megfogta Kennie kabátjának hajtókáját. – Várjunk, Kennie! Várjunk, amíg véget ér a háború. Talán... Howard talán... – nehezőre esett kimondani – Lehet, hogy Howard nem is jön haza.

A szavak borzasztó keményen hangoztak, magában azonnal hozzátette: *Csak kimondtam, de nem kívánom, hogy így legyen. Nem akarom, hogy így legyen.*

Kennie megfontolta Sylvie szavait, de a következő pillanatban a fejét rázta.

– Lewis az én fiam, Sylvia. Velem kell lennie. Vannak jogaim. Te maradhatsz Howarddal, ha akarsz, de Lewisnak velem kell élnie.

Egyenesen Sylvie-re nézett, és mosolygott, mintha mindez magától értetődő lenne. Sylvie arra gondolt, hogy már nem akarja őt. *Először ebben az életben, nem akarom ezt a férfit. Félek tőle,* gondolta.

Kennie újra cirógatni kezdte a nyakát.

– Találkozzunk holnap ugyanitt, Sylvia. Ugyanebben az időben. Akkor beszélhetünk még róla többet. De nem tarthatsz többé távol a saját fiamtól.

Néhány pillanat múlva Sylvie nagyon lassan leengedte a bevásárlókosarát a földre. Aztán felegyenesedett, és előrehajolt. Kennie arcát két keze közé fogta, és szájon csókolta. Egy pillanatra úgy tűnt, Kennie nagyon meglepődik, de aztán Sylvie-hez nyomta magát, nyelvével az ajkait kereste, és Sylvie érezte, ahogy a teste megfeszül. Amikor szétváltak, Sylvie megszólalt:

– Holnap meg kell látogatnom anyámat, Kennie. Holnapután itt leszek – és kényszerítette magát, hogy a szemébe mosolyogjon.

– Rendben – bólintott Kennie beleegyezően. Még mindig zihált a vágtyól. – De el ne késs!

A szerda este siralmasan sikerült. Mivel Lewisnak másnap kellett felmennie Londonba, Sylvie a kedvencét főzte, virslis lángost. Azt remélte, hogy sikerül ünnepi búcsúvacsorát csapni, még mézes süteményt is sütött desszertnek, és előkereste a karácsonyi dekoráció egy ré-

szét, hogy hangulatosabbá varázsolja az estét. Csakhogy mindenki túlságosan el volt keseredve ahhoz, hogy sokáig tudják tettetni a jókedvet. Senkinek sem volt étvágya, és hamarosan feszült csend telepedett rájuk, amit csak néha szakítottak meg rövidke, erőltetetten élénk beszélgetések. Végül Sylvie, belátva a kudarcot, azt javasolta Lewisnak, hogy feküdjön le korán. Meglepetésére Lewis nem tiltakozott, azonnal felállt az asztaltól, de amint az ajtóhoz ért, valahonnan furcsa nyöszörgés hallatszott. Beletelt egy kis időbe, mire Sylvie rájött, hogy Esther sír.

– Jaj, kicsikém! – sietett oda hozzá, de Esther ledobta a kését meg a villáját, és odarohant Lewishoz.

– Menj innen! – sikoltott Esther, ahogy odalépett hozzájuk. – Lewist akarom!

– Édesem... – Sylvie döbbenten nézte őt.

– Miért kell Kanadába menned? – Esther átkulcsolta a bátyja derekát, arcát a hasába fúrta, úgy hüppögött. – Miért nem maradhatsz itt?

Mindenki hallgatott.

Lewis az anyjára nézett Esther feje fölött. Végül ő szólalt meg:

– Tényleg muszáj elmennem?

Sylvie reszketni kezdett. A kérdés, mint egy éles penge, a bensőjébe hatolt, szinte kettéhasította őt. Kennie fenyegetése visszhangzott a fejében: *Té maradhatsz Howarddal, ha akarsz, de Lewisnak velem kell élnie.* Végül lassan újra szóra nyitotta a száját, bár a szavak olyan nehezen jöttek ki belőle, hogy alig tudta őket kimondani.

– Igen – mondta. – Most már minden el van rendezve. Megfeszült az állkapcsa, ahogy beszélt.

– Úgy kell rá gondolnunk, mint egy lehetőségre. Biztonságban leszel, távol az itteni veszélyektől, amíg tart ez a szörnyű háború, aztán itthon is leszel megint, szinte észre se vesszük, olyan hamar.

Lewis kiment, Estherrel a nyomában. Sylvie utánuk indult, de Elsie elkapta a karját.

– A helyedben adnék nekik pár percet – mondta lágy hangon.

Mikor egy kicsit később Sylvie felment, mindkettejüket Lewis ágyában találta. Elaludtak, vagy legalábbis tettették, hogy alszanak. Esther befészkelte magát a bátyja hóna alá, a paplan teljesen eltakarta az arcát, de félig Lewis fejét is. Sylvie egy darabig álldogált az ágy mellett, nézte, hogyan emelkedik és süllyed a takarójuk, ahogy lélegeznek, közben azon viaskodott magával, hogy felkeltse-e őket. Végül megpuszilta Esther ujjhegyét, és finoman odaérintette Lewis homlokához, aztán lábujjhelyen kilopakodott a szobából.

A konyhában Elsie épp a maradékokat kotorta össze egy tányérra.

– Mennyi megy pocsékba – mondta Sylvie, amikor mellé állt. Nem érdekelte az egész, de azért arrébb piszkált egy puha tésztadarabot a villájával. – Mit szólna az élrelmezési miniszter, ha ezt a pazarlást látná! Nem kéne eltennünk mosléknak?

Elsie felemelte a fejét, és Sylvie-re nézett.

– Most az egyszer igazán nem fogok az élrelmezési kérdéseken vagy a moslékon aggódni – jelentette ki. Aztán finomabban hozzátette: – Olyan kimerültnek látszol, kedvesem. Menj, ülj csak le. Majd én elpakolok.

Sylvie végignézett a koszos edényeken, a mosogatón meg a tűzhelyen. Hirtelen bevillant neki Mrs. Baxter

konyhája; a sörösüvegek, ahogy ott sorakoztak, mint a tekebábuk a hátsó ajtó előtt, meg az az undorító, savanyú szag. Az emléktől felfordult a gyomra.

– Azt hiszem, megyek, és lefekszem – mondta, és megfogta Elsie karját. – Ha biztos vagy benne, hogy egyedül is elbánsz vele.

Felfelé menet bement a dolgozószobába, kivett egy tollatollat meg egy levélpapírt az íróasztal fiókjából.

Odafönt leült az öltözőasztalához, a tégléket és üvegcséket félretolta az egyik végébe, előhúzta a levélpapírt, és a könyökével kisimította. Belenézett a tükörbe, az arcát nézte. Fáradt és szomorú, de eltökélt tekintet nézett rá vissza. Egy elszabadult hajtincs a szemébe lógott. A mutatóujja köré tekerte, és addig tekergette, amíg el nem vörösödött az elszorított ujj vége. Akkor elengedte, hagyta, hogy a tincs visszahulljon a homlokába, és felemelte a tollat, írni kezdett. Amikor elkészült, sokáig még csak ült, mozdulatlanul. Nézte, hogy a hálósoba ablakában az ég kékje észrevétlenül sötétlilába fordul, majd feketévé válik, mint a szilva kifényesített héja.

A folyosóra Elsie szobájának ajtaja alól vékonyka fény-sugár szivárgott ki. De amikor Sylvie lezárta a borítékot, a fény rebbent egyet, majd kialudt. Gyorsan bekopogott. A fénycsík újra megjelent, aztán nehézkes kászálódás hangjai meg az ágy nyikorgása hallatszott. Rövidesen megjelent Elsie az ajtóban, hálóköntösének zsinórját csomózgatva.

– Minden rendben? – kikémlelt a folyosóra Sylvie válla fölött, mintha valami szerencsétlenségtől tartana, ami bármelyik pillanatban feltűnhet mögötte. – Lewisszal van valami? Nagyon el van keseredve?

– Nem, nem Lewisről van szó. Nem is Estherről.

Sylvie próbált higgadt hangon beszélni, nemcsak Elsie, de saját maga miatt is.

– Szeretnék kérni tőled egy szívességet. Már korábban is kellett volna beszélnem róla. Sajnálom, csak... – elcsuklott a hangja.

– Miféle szívességről van szó?

– Ismered a Lamb Inn mögötti kis sikátort?

Elsie abbahagyta köntösének babrálását.

– Igen, azt hiszem...

– Van egy levél – Sylvie kicsit megemelte a kezét, megmutatta a borítékot –, amit szeretném, ha odaadnál valakinek a nevemben. Nem tarthat sokáig, és biztosra veszem, hogy Evelyn szívesen vigyáz Estherre addig – szünetet tartott. – Holnap délután, ha háromkor odamész a sikátorhoz, ott fog várni egy férfi. Valószínűleg bészszínű ballonkabát lesz rajta, de könnyen kiszúrod majd, mert keresni fog engem. Kérlek, hogy... kérlek, add ezt át neki.

Sylvie nyelt egy nagyot, és a levelet Elsie kezébe nyomta.

– Mondd meg neki, hogy nem jöhettek, mert épp a vonaton ülök, és London felé tartok. Lewisszal. A férfit – tette még hozzá – nem ismered.

Ahogy befejezte a mondandóját, mély, süket csend lett a házban. Eszébe jutott a szólás, hogy „most aztán kivágta a rezet”, de igazán nem érezte magát olyan hetykén, hogy ez illett volna rá. Mégis, volt valami erős lélekjelenléte, amitől úgy érezte, úrrá tud lenni a helyzeten.

Elsie tekintete néhány pillanat múlva kitisztult. Fogta a levelet, és betette a hálóköntöse zsebébe.

– Boldog vagyok, hogy legalább részben meghálálhatom, amit értem tettél – mondta határozottan. – Nem

tudom, mihez kezdtem volna nélküled az elmúlt hetekben.

Olyan hivatalos hangon beszélt, mintha a bevásárlólistáról lenne szó, vagy a jótékonysági tombola megszervezéséről. – Akkor, ha nincs más...?

Sylvie megrázta a fejét.

Röviden egymás szemébe néztek, aztán Elsie óvatosan becsukta az ajtót.

TIZENHETEDIK

FEJEZET

Norfolk, napjainkban

Norfolk felől az út sötétzöld, árnyas, erdős területeken halad keresztül, amelyeket csak néhol szakítanak meg régi kisvárosok, kőből épült szállóikkal, piactereikkel és jótékonyági boltjaikkal. A tenger közelsége és a végtelen tér érzete lassan viasszorul, majd a semmibe vész mögöttük. Elhaladnak egy amerikai légitámaszpont mellett; Martha a szélvédőn át a vadászgép villámgyors mozdulataira mutat, az út mellett szögesdróttal elkerített katonai terület nyúlik el. Janey az érdeklődés pillanatnyi fellobbanásával utána néz, majd ismét előrefordul.

Immár huszonnégy órája így megy ez, szinte attól a másodperctől kezdve, hogy Janey leszállt a King's Lynn vasútállomáson tintafoltos sporttáskájával a kezében, amiben vélhetően csak fogkefét és fekete szempillafestéket hozott, meg egy nagyon komolynak tűnő, vastag kötetet, „Transzformatív művészet a huszadik században” címmel. Legalábbis Martha erre következtet, mivel Janey ma ugyanazt a hosszú pamutszoknyát és pólót hordja, mint amiben tegnap jött, félig leeresztett szem-

pillái súlyosak és vastagok, továbbá valahányszor csak felmerül a gyanú, hogy Martha esetleg beszélgetést szeretne kezdeményezni vele, pajzsként azonnal maga elé emeli a könyvet.

Henrytől hazafelé menet, amikor Janey telefonált, Martha arra a megállapításra jutott, hogy jobb lesz, ha Janey jön Wellsbe, mint ha ő utazna el hozzá. Az volt a terve, hogy Janey-t is elhelyezi a szálloda nyugalmban, aztán hosszú, talán könnyes sétákat tesznek majd a tengerparti homokban, finom ételek és borok társaságában eltöltenek együtt egy csendes estét, ami mind gyógyítólag fog hatni a lánya számára.

Persze nem így történt.

– Angliában? – csattant fel Janey a döbbenettől éles hangon, amikor Martha elmondta neki, hogy éppenséggel nem az Atlanti-óceán túloldalán van, hanem kevesebb mint kétórányi távolságra tőle. – És mégis pontosan mikorra tervezted, hogy elárulod nekem? Vagy nem is akartál találkozni velem?

– Hát persze, hogy akartam veled találkozni! Alig várom, hogy lássalak! – kiáltott fel Martha. – Egyszerűen csak várni akartam még, hogy... azért, hogy... nem akartam, hogy úgy érezd, nem tudlak elengedni, hogy a saját utadat járd.

Martha nyelt egyet. Janey nem válaszolt.

– Igazság szerint – folytatta Martha – más oka is van, hogy itt vagyok. A nagyapáddal kapcsolatos dolgok.

Egy keveset mesélt Janey-nek a tengerparti házikóról, de nem bonyolította túl a dolgot, Constance-ról egyelőre hallgatott. Ráadásul Janey sem tűnt úgy, hogy nagyon érdekelné a dolog.

Aznap este Martha kiment Janey elé az állomásra. Nézte, ahogy a lánya alakja kiválik a peronon a tömegből, aztán néhány másodpercre szorosan a karjába zárta, és mint egy nikotinfüggő, beszívta bőrének és hajának fájdalmasan ismerős illatát. De aztán Janey elhúzódott. Nem akart beszélni a terhességéről, nem akart beszélni a vetéléséről – az isten szerelmére, még a vonatútról sem akart beszélni. Nem akart beszélni a kocsiban. Sem a hotelszobában, amikor Martha átkarolta a vállát. Sem a vacsora alatt, ahol a ki nem mondott kérdések mint hívatlan vendégek ott lebegtek, lézengtek az asztaluk körül, miközben Janey a parmezános padlizsánját tologatta a tányér egyik szélétől a másikig. Az ebédlőből kifelé jövet a fiatalabbik recepciós megkérdezte Janey-t, hogy meddig szándékozik a szállodában maradni. A kérdésre Janey szinte sértő mozdulattal megrándította a vállát, de aztán a szeme megtelt könnyel, és félrenézett.

– Nagyjából egy hétig – válaszolt helyette Martha gyorsan, és felvezette a lányát az emeletre. Odafönt Janey kijelentette, hogy meg akar fürödni, és abban a minutumban eltűnt a zárt ajtó mögött.

Éjszaka Martha órákig bámult a sötétségbe. Reggel, mire Janey megjelent Martha ajtajában – az ajtófélfának dőlve, mintha támaszkodnia kellett volna rá –, addigra Martha már felöltözött, a kocsikulcs, a farmerdzsekije és a hátizsákja pedig ki voltak készítve az ágyra.

Janey gyanakodva nézte.

– Hová mész? – kérdezte.

– *Megyünk* – javította ki Martha. – Bethnal Greenbe. Londonba.

– Miért?

– Majd elmondom a reggelinél.

– Miért nem mondod el most?

Janey félreállt az ajtóból, álmos, kék szemei úgy csillogtak, mint a frissen felkevert festék.

– Reggeli – jelentette ki Martha keményen, és kivitte Janey-t a folyosóra.

Aztán lent mindent elmesélt, szép sorjában, a titokzatos „Catkins” mappától kezdve, hogy hogyan találta meg Esthert és nála a valaha elvesztett jeggyűrűt meg az újságkivágást. Amíg beszélt, Janey egyre kisebb és kisebb darabokra vágta a pirítósát, míg már nem lehetett tovább vagdosni, és kénytelen volt a falatokat bevenni a szájába. Aztán megevett még két lágy tojást és egy szépen felszeletelt őszibarackot is. Furcsa módon Martha csak Henryről nem mondott neki semmit.

Janey elaludt a kocsiban, a nyaka oldalra csuklott, szempillái mályvaszínű szemhéján nyugszanak. Sehogy sem akar szép idő lenni; az eget a felhők függőnye takarja el, mintha szürkés szűrő lenne a napon, a kormányt időnként erős széllelkések rángatják. Martha szorosabban fogja. Nehezére esik, hogy a vezetésre kell összpontosítania ahelyett, hogy végre tüzetesen megvizsgálhatná Janey-t. A leginkább szembetűnő változás a haja – hátul rövidre van vágva, szabadon hagyva a nyakát, felül pedig hosszabbra van hagyva –, Martha valószínűnek tartja, hogy Janey a kecsességét akarta vele hangsúlyozni, de ő pusztán még fiatalabbnak és védtelenebbnek látja így a lányát, mint valaha. Le is fogyott, az arca beesett, karja, lába vékony, mint a seprűnyél. Ugyanakkor volt egy-két dolog, ami – szívbe markoló volt látni – ugyanolyan volt rajta: a drágakőből készült karkötő, amit Clem hozott

neki Mexikóból, és azóta nem vette le, hogy megkapta; vagy a sötét rózsaszín póló, ami a kedvenc színe volt hatéves korától fogva. Mit nem adott volna Martha, ha még mindig incifinci kis pink sortokat meg Minnie egeres pólókat hajtogathatna Janey komódjába! Ahogy oldalra sandítva meglátja Janey meztelen karját, előrenyúl, és bekapcsolja a fűtést.

Egy perc múlva Janey fészkelődni kezd.

– Az ég szerelmére, anya, meg lehet itt fulladni!

Lehúzza az ablakot, mire a huzat kirepít egy üres cukorkáspapírt, majd szinte azon nyomban visszadől aludni. Martha nagyot sóhajt, és tekintetével inkább az utat figyeli.

A főút hamarosan újabb sávval bővül, aztán még egy forgalmas út is becsatlakozik. Minden irányból óriási a forgalom – ahogy bevásárlóközpontok mellett, autópálya-hidak alatt, alagutakon át haladnak –, mint a felbolydult méhkas, kipufogófüstöt és zajfelhőt összehordva. Szinte elvesznek a mozgásban, a folytonos haladásban, mígnem a távoli körvonalak tornyok és épületek geometrikus mintázatává alakulnak, és Martha letér az autópályáról, hogy alábukjon a nyüzsgő, dübörgő London útvesztőjébe.

Fél órával később leállítja a motort. Janey az arcát dörzsöli.

– Hol vagyunk?

– Bethnal Greenben.

Egy török ABC-vel szemközt parkolnak le, a „Dog and Duck” nevű kocsma előtt. A kocsmá cégére kacskaringós aranybetűkkel van felfestve a fűzöld háttérre, előtte a járdán motoros bőrszerelésben üldögél egy férfi, és a sörét iszogatja.

Janey felegyenesedik.

– És most mit csinálunk itt?

– Hát azt hiszem, én elmegyek a Quilter Streetre – fogalmaz óvatosan Martha –, és körülnézek, hátha találok valakit, aki ismeri Constance Atkinst.

– Mármint csak úgy bekopogatsz mindenhová? Ennél nincs jobb ötleted? – Janey már teljesen magához tért, nyers megdöbbenéssel nézi az anyját.

– Nincs, azt hiszem.

Martha kinyitja az ajtót, mielőtt még gyenge lábakon álló terve összedőlne, és vert hadként kéne visszamene-
külnie, szégyenszemre Norfolkba. Nem biztos benne, hogy Janey egyáltalán kiszáll-e a kocsiból, de lánya felkapaszkodik az ülésből, és ott áll mellette. Martha nem meri még elkönyvelni ezt az apró diadalt.

– Oké, valahol arra lesz, felfelé, aztán balra – olvassa le Martha a telefonjáról.

– Váó, micsoda menő környék, milyen jó lehet itt lakni! – Janey egészen felvillanyozva néz körül. Tovább, a kocsmá mellett egy vegánkávézó áll, majd egy régi bakelitmezeket áruló kisbolt mellett sétálnak el, aztán egy se-
lyem- és pamutszárikát árusító üzlet következik, egy francia pékség, keleti fűszerek boltja, mellette egy kirakat tele csillámló trópusi halakkal. Janey kicsit lemarad, megnézi az ingatlanügynökség kirakatában a hirdetéseket.

– Te jó ég! – Martha után siet. – Soha az életben nem lesz ennyi pénzem!

Martha meglepetten megáll.

– Tényleg?

– Kizárt – jelenti ki Janey határozottan. – A legkisebb lakás is vagy félmillió font.

Pár perc múlva elérnek egy háromszög alakú parkhoz. A parkban huszonéves, karcsú nők ülnek körben, valamilyen idegen nyelven beszélgetnek, körülöttük totyogó gyerekek csámborognak és csivitelnek. Martha újra megnézi a telefonját, és befordul az egyik, sorházakból álló utcába.

– Ez lesz az. Quilter Street.

A házak egyszerre tűnnek réginek és újnak, mintha nemrég húzták volna fel az utcát egy tévésorozathoz díszletnek, ami azonban jó néhány évvel ezelőtt játszódik. Szürke téglahomlokzatú házak sorakoznak fényes, ezüstös színűre súrolva, mindnek muskátli virít az ablakában, a párkányoknak pontosan a közepén. Martha azt remélte, talán lesznek emberek az utcán, akiket megszólíthat, esetleg öregek, akik majd egyből útbaigazítják, mert tudni fogják, ki az a Constance Atkins. Az utca azonban teljesen üres és kihalt. Csak egyetlen dolog van, ami élő: egy alacsony téglafalon nyújtózó macska.

– És most mit fogsz csinálni? – kérdezi Janey. – Mész, és mindenhova becsöngetsz?

Válasz helyett Martha, szorosabbra húzva hátizsákjának pántját, egyenesen az első ajtóhoz megy, és becsenget. A csengő dallama még hosszan azután is visszhangzik odabent, hogy Martha elengedte a gombot, de senki nem jön ajtót nyitni. Martha hátrál pár lépést, kezéből tölcseért formál az arca köré, és bekukucskál a muskátli fölött. A hajópadló fenyődeszkái hosszú sávokban burkolják a szobát, amelyben csak egy piros kanapé áll; az egész szoba üresnek, elhagyatottnak tűnik.

– Anya! Te jó ég! – Janey egyik lábáról a másikra áll, körbenéz az utcán. – És mi van, ha jön valaki? Azt fogják hinni, ki akarod rabolni a lakást.

A szomszéd házban se nyitnak ajtót. És az az utániban sem. A következő próbálkozásra egy fiatal nő jön elő, simára vasalt hosszú hajjal, mezítláb. Olyan, mint azok a nők, akik a parkban üldögéltek. De a lány azon nyomban sarkon fordul, és bevágja az ajtót, még mielőtt Martha szóhoz jutna. Martha erre bössen Janey-re pillant, de ő a telefonját nyomkodja.

A következő háznak nincs muskátli az ablakában. Az ajtó mellett karmolásnyomok látszanak, talán a kint alvó macskától származnak, de nem biztos. Martha nem találja a csengőt, úgyhogy megragadja a kopogtatót, és a faajtónak üti, erősebben, mint ahogy szándékában állt. Rögtön hallatszik a közeledő léptek zaja odabentről. Egy ősz hajú, gombafrizurájú nő tekintete szegeződik rá.

– Igen?

– Ne haragudjon a zavarásért – kezdi Martha. Egy bizonyos Constance Atkinst keresek, esetleg tudna nekem segíteni?

– Sosem hallottam róla.

A nő fehér blúzt visel a szoknyájába tűrve, a nyakánál olyan fodorral, mint amilyen az éttermi csirkecombok papírcsomagolását szokta díszíteni. Sovány, zoknis lábai óriási báránybőr mamuszban végződnek.

– Megszökött? Vagy drogos, mi?

– Nem, dehogy! Valaha itt lakott, ebben az utcában. Régen, még a háború előtt.

– Hát, akkor már nem lesz itt. Itt már csak bevándorlók laknak. Ausztrálok, meg még rosszabbak. Van, amelyik angolul se tud. Csak tudnám, minek nyertük meg akkor a háborút!

Martha hátrahőköl.

– És aztán, mit akar tőle?

– Nos, én...

– A kormánytól jött, mi?

– Nem! Semmi hivatalos, csak családi ügy.

A lakásból erős légfrissítő szaga árad a bejárat felé.

– Hmm – a nő elnéz Martha fölött, aztán a tekintete megállapodik az arcán. – Megkérdezhetné az apósomat. Apuka! – ordít hátra, de csak a fejét fordítja el, továbbra is az utca irányába állva. – Félig süket már – magyarázza Marthának. – Sose hallja, amit az ember mond neki. Annyi haszna van, mint patkónak a döglött lovon. Apuka! Royston! Jöjjön már! Itt várnak! – a hangja egészen az előszoba másik végéig elhallatszik. Csakhamar csoszogást hallani, aztán feltűnik egy öregember is. – Hú, de ráérünk! Ez a hölgy azt akarja kérdezni... kit is keres?

– Constance – mondja Martha. – Constance Atkinst.

Az öreg a fogát szívja. Teste hajlott, a feje tetején öregeségi foltok vannak, meg néhány fehér hajszál, a háta anynyira görbe, hogy csak a lába alatti szőnyeg mintáját látja. Az öreg hallgat, mire a menyé türelmetlenül csípőre vágja a kezét.

– Na, emlékszik, Royston vagy nem? Nem akarunk itt szobrozní egész álló nap!

Végül az öreg ingatni kezdi a fejét.

– Nem ismerem ezt a nevet.

– Na, ugye! Mit mondtam! – a nő már hajtja is beljebb az ajtót, mintha be akarná csukni.

– Várjon csak! – Royston újra kidugja a fejét, felemeli buta, csipás szemeit, és meglepő határozottsággal néz Marthára.

– Ted Rossiter. Vele beszéljen! Ő itt nőtt fel a környéken. Őt kell megkérdezni.

Martha érzi, hogy Janey közelebb jött, és ott álldogál valahol balra mellette.

– Ted Rossiter? És őt hol találjuk?

– Valahol a sarkon – göcsörtös kóróra emlékeztető kezével a Quilter Street távolabbi vége felé int.

– Esetleg nem emlékszik a címére? – kérdezi Martha.

– Persze hogy nem emlékszik! – csattan fel a menyee.

– Azt se tudja, kedd van, vagy tavalý karácsony. Egész évben ki se tette a lábát a házból. Mér’ emlékezne nevekre meg címekre, nem telefonkönyv! – Már épp csukná be az ajtót, de hirtelen megáll a mozdulat közben. Úgy néz Marthára, mintha épp most fedezett volna fel a hűtő egyik sarkában egy rothadó, penészes ételdarabot.

– Magának is fura akcentusa van ám! Maga is idegen, mi?

Martha már épp készül előállni valami engesztelő magyarázattal Kanadáról meg a rövid vakációjáról, és hogy igazán nem akarna visszaélni az angol vendégszeretettel, de a nő kegyetlen arckifejezésétől csintalan, dühös kis láng lobban fel benne, és gondolkodás nélkül rávágja:

– Tulajdonképpen Shag Rockból érkeztem.

A nő elfehéredik.

– Shag Rock? – kérdezi elképedve.

Valahol hátrébb, Roystonból kitör a vihogás. A menyee hátrafordul.

– Undorító vén kecske, tudom, mire gondol!

Lángvörös arccal ismét Marthára néz.

– Maga szórakozik velem? Ilyen hely nem is létezik!

Mielőtt Martha egyet gondolhatna, már törnek is elő belőle a szavak; mintha egy korábban rögzített üzenetet

mondana fel, mintha valaki más beszélne belőle, nem is ő maga, valaki, aki ott ül mellette a repülőn, és brandyt iszogat.

– De, van ilyen hely – mondja, a hétköznapi csevegés hangján. – Igazság szerint Shag Rock Downterry város része. De a Downterry feleannyira se hangzik jól, mint a Shag Rock!

Az ajtó bevágódik.

Martha dermedten áll. Az ajtó még mindig remeg a tokjában, odabentről ugatásszerű vihogás hallatszik. Lassan megfordul, Janey elképedve bámul rá.

– Miért csináltad ezt? Mégis mit gondoltál?

Martha, szintén sokkos állapotban, bámul rá vissza.

– Nem tehetek róla. Olyan szörnyű volt ez a nő. Azt akartam...

De Janey már nem is figyel.

– Downterry város része. De a Downterry feleannyira se hangzik jól? – ismétli Janey elborzadva. – Mégis hány éves vagy, anya?

Martha nem válaszol.

– Downterry város része... – ismétli Janey megint. – De a Downterry... – elakad. – Feleannyira se... – úgy tűnik, képtelen folytatni. Végül magas, reszkető hangon fejezi be: – Feleannyira se hangzik jól!

Martha elképedve látja, hogy Janey előregörnyed, és kapkodva veszi a levegőt. Beletelik egy másodpercbe, mire ráeszmél, hogy Janey nevet. Addigra Martha is nevet már. Janey belekapaszkodik Martha karjába, ahogy potyognak a könnyei. Egyikük sem tud rendesen beszélni, tántorogva támogatják egymást a járdán. Ahányszor csak Janey megpróbálja újra elhadarni:

– Az arca, láttad az arcát? – újra és újra kitör belőlük a hahotázás.

Lassan elcsendesednek, rendesen mennek tovább az utcán. Anélkül, hogy bármit megbeszélnének, mindketten ugyanarra indulnak, a Quilter Street vége felé, amerre Royston mutatott. Csaknem két órába telik, míg – Janey az egyik, Martha a másik járdán haladva – módszeresen végigjárják a sarki házakat. Hogy fel is adhatnák, és visszamehetnének a kocsihoz, egyikükben sem merül fel.

Végül az egyik ajtót egy nagydarab, sötétzöld ruhás nő nyitja ki. Mintha egyenruhában lenne, a nyakából fényképes, lepecsételt műanyag igazolvány lóg.

– Mr. Edward Rossiter?

Marthának beletelik néhány pillanatba, míg rájön, hogy a „Ted” nem más, mint az „Edward” rövidebb formája. Kissé eltompult, ahogy egyre messzebb és messzebb jutottak a Quilter Streettől, és a várakozásai fokról fokra apadni kezdtek.

– Nem lesz hosszú, ugye? Csak húsz percem van, addig meg kell fürdetnem, és az ebédjét is elő kell készítenem.

Miközben az asszony beszél, egy kerekes szék tűnik fel mögötte, melyben egy ősz, kopaszodó, középen elválasztott hajú férfi ül.

– Ne haragudjon, hogy feltartom – mondja Martha az egyenruhás nő felé pillantva –, amikor ilyen elfoglalt. Egy Constance Atkins nevű hölgyet keresek. Ha jól tudom, a Quilter Streeten lakott régen, még a háború előtt.

– Constance Atkins? Connie Atkinst mondott? – a kerekes székben az öreg úgy kapja fel a fejét, mintha épp az arcába csapott volna egy hideg tengeri hullám. Aztán gyorsan hozzáteszi: – Nem esett baja, ugye?

– Nem, dehogy. Nem ilyesmiről van szó... – Martha elhallgat, nem is tudja, hogyan folytassa, mert közben Ted olyan figyelmesen fürkészi az arcát, olyan merev, elszánt alapossággal nézi Marthát, mintha... mintha ismerős lenne neki, mintha látta volna már őt valahol.

– A fiú miatt jöttek, ugye?

Martha elképedve bámul.

– Milyen fiú?

Ted nem válaszol. Mindenki hallgat. Végül az öreg megköszörüli a torkát.

– Connie Norfolkba költözött. Pár évvel a háború után férjhez ment, és Binhambe, egy norfolki faluba költözött.

– Norfolkba? – Martha érzi, hogy van itt valami, valami fontos, amit most neki értenie kéne, de mégsem, az egészről nem ért semmit. – Biztos benne?

– Egész biztos. Az égvilágon semmi olyan nincs, amire ne emlékeznék Connie Atkinsszel kapcsolatban. És most, ha megbocsátanak – Ted lehajtja a fejét –, mennem kell fürödni.

Majd hátragördül az előszobában.

Martha és Janey egymásba karolva mennek vissza a kocsizhoz. Martha beindítja a motort. A levegő frissebb és könnyebb lett, mint amikor eső után kisüt a nap, vagy a többnapos hőség után végre leszakad az ég.

– Ismered ezt a falut Norfolkban? – kérdezi Janey, mikor már újra a londoni forgalomban haladnak.

Martha lassan bólint.

– Azt hiszem, igen.

A Binham név mintha ismerős lenne neki észak-norfolki tengerparti kirándulásairól. Rémlik neki, hogy ke-

resztülbotladozott a kolostor romjain, és emlékszik egy kocsmára is, aminek a falai olyan vastagok voltak, mint az alkarja, rücskös gerendái pedig meg voltak ereszkedve.

– Szerintem nincs messze Wellstől – teszi hozzá, miközben hallja a csodálkozást a saját hangjában.

– Szóval, visszamegyünk oda, ahonnan elindultunk?

Erre nem is szükséges válaszolni.

Egy darabig csendben mennek. Janey zavartan tépkedni kezd egy cérnaszálat a szoknyáján. Egyszer csak felemeli a fejét, és hunyorgó tekintettel, figyelmesen néz az anyjára.

– Honnan ismered Shag Rockot?

– Ó – hökken meg Martha. – Csak hallottam valahol. Mások említették – előrenyúl, és bekapcsolja a rádiót.

Egy ideje már az autópályán haladnak, mire Martha érzékelni kezdi, hogy az autó mintha egyre nehezebben haladna. Átnéz Janey-re, és látja, hogy a lánya sír. Nagyön sír. Folyton törölgeti az orrát és az arcát a kézfejével, de ez mit sem segít: orrából és a szemeiből egy patak árad, feltartóztathatatlanul, lefelé, végig az arcán.

– Jaj, *édesem*...! – Martha bal karjával elengedi a kormányt, és átnyúl felé. Janey megragadja és szorongatni kezdi a kezét.

A következő benzinkútnál Martha félreáll a parkolóban. Magához húzza Janey-t, és átöleli, ott tartja az ölében viharosan rázkódó mellkasát. Janey feje fölött látja, ahogy az emberek visszasietnek a kocsijukhoz, nagy csomagokat cipelve, inni- és ennivalót az útra, veszekednek vagy ásítognak, gyerekeket csatolnak ki meg be a gyerekülésekbe, idegesen sietnek, hogy valahol máshol legyenek. De odabent, a kocszi meghitt biztonságában mintha megállt volna az idő.

Janey egy idő múlva megemeli a fejét, és nyel egyet.

– Már szakítottunk – suttogja. – Még csak nem is tudta, hogy terhes vagyok.

– Tervezted... úgy értem, hogy...

Janey Martha mellkasához fúrja a fejét.

– Egyszerűen csak megtörtént. Tizenegy hetes voltam – a hangja tompán szól Martha farmerdzsekijéből, de Martha így is pontosan jól érzékeli a próbatételt. A kihívást, hogy vajon lenne-e bátorsága azt mondani, talán így volt a legjobb. De érezve, ahogy Janey meleg teste ott lélegzik az ölében és felidézve az eltelt húsz év legszébb emlékeit, mégis hogy mondhatna neki ilyet? Hogy mondhatna ilyet valaha is?

Végül Janey hüppög, és egy utolsót sóhajt, mielőtt felül. Szemei körül az elkenődött fekete szemfesték nyomai látszanak, jobb arcán recés gyűrődés fut végig: Martha cipzárjának nyoma. Martha hagyja, hogy egy zsebkendő meg a napellenző mögötti tükör segítségével rendbe hozza magát, mialatt ő bemegy a benzinkútra kávéért meg szendvicsekért.

A kassza melletti polcon halomban állnak a megfakult térképek, és most már vehet is egyet – most van, aki nézze, amíg ő vezet. Martha kiválasztja a Kelet-Anglia-térképet, mire a pultoslány úgy néz rá, mintha még sosem látott volna ilyesmit.

– Még mindig ez a legjobb, ha az ember az egész útvo-
nalat szeretné egyben áttekinteni – mondja Martha úgy,
mintha kissé mentegetőzésnek szálná.

A térkép iránti lelkesedése azonban rögtön lelohad, amikor rájön, hogy a csomagtartóra kell kiterítenie, ha át akarja látni, könyökét és a kávéscsészét használva nehe-

zéknek. Jó néhány percig pásztázza Norfolkot, míg végül ráakad az aprócska pontra, ami Binhamet jelzi, körülbelül hét-nyolc kilométerre Wellstől. A pókhálószerűen tekeredő „A” jelzésű út könnyörtelenül mutatja, milyen sok lépést kell még megtenniük visszafelé. Igaz, Anglia elég kicsi, amikor utána számol, hogy pontosan milyen messze is vannak a szállodától. Kiderül, hogy Clem háza Kanadában távolabb van Toronto központjától. Márpedig soha nem gondolt Clem otthonára úgy, hogy az túl messze lenne tőle.

Clemről eszébe jut, vajon nem kellene-e felvilágosítania Janey-vel kapcsolatban, de hogy lehet úgy megfogalmazni egy sms-t a „terhes” meg a „vetelés” szavakkal, hogy ne hasson vészjelzésként? Biztos, hogy Clem tíz másodpercen belül már hívná is, és neki – legnagyobb meglepetésére, úgy érzi – egyáltalán nem lenne kedve beszélni vele. A lelkiismeretével vívott rövid tusa után végül csak annyit ír: *„Janey-vel minden rendben. Együtt kirándulunk Angliában”* – ami többé-kevésbé megfelel a valóságnak.

Mire hazaérnek, az ég kékje elmélyül, lassan sötétedik, és Martha most már látja, hogy az útjuk utolsó szakasza holnapra marad. Megáll a szálloda előtt Wellsben, és leállítja a motort. Janey megfogja Martha tárcáját, elindul, hogy valami ennivalót szerezzen – mindketten túl fáradtak ahhoz, hogy beüljenek még az étterembe vagy a bárba. Mire Janey visszaér, Martha elszundít. Csukott szemmel hallgatja a zajokat, ahogy Janey matat körülötte. A papírzacskó esőszerű zörgését, ami után megcsapja a rántott csirke átható illata, majd hallja a sutto-gást: „Anyá, nem vagy éhes?”. Aztán megint sustorgás és zörgés – Janey elpakol –, majd két dübörgő hanggal

lerúgja a cipőit. A sporttáska cipzárjának hangját meg a vízcsobogást a fürdőszobából. Végül, meglepetésére, érzi, hogy a matrac a háta mögött besüpped, Janey – ahelyett, hogy átmenne a saját szobájába – bemászik mellé a paplan alá. Egy pillanattal később rájuk borul a sötétség, Martha pedig lassan kinyitja a szemét. Nincs olyan sötét, mint várta; Janey nem húzta be a függönyöket, az ablak higanyszürkén csillog, amint az utolsó fények is kialszanak. Martha erősen fülel, hogy nem hall-e sírásszerű hangokat, de Janey légzése hamarosan egyenletessé lassul, állandó, nyugodt ritmussal szuszog. Martha az, aki nem tud elaludni. Hogy Janey-t ne zavarja, olyan nyugodtan fekszik, amennyire csak bír, de a gondolatok fel-alá cikáznak a fejében.

Másnap reggel Wellstől kelet felé indulnak; Janey figyelmesen tanulmányozza a térképet, és éberén figyeli a táblákat. A nap, mintha csak az elmúlt időszakot akarná bepótolni, tisztán ragyog, akár egy virágzó pitypang a szikrázó ég kékjében. A tintafojtos sporttáskában mára ott termett egy új, tiszta póló, és a szemfesték sem sikerült olyan drámaira, mint előző reggel, a „Transzformatív művészet a XX. században” pedig a hátsó ülésen sínylődik egy üres Oreó kekszesdoboz alatt. Janey megtalálta Martha Nemzeti Archívumba érvényes olvasójegyet, ezért ahányszor csak teheti, vet rá egy pillantást. Bizonyára nagyon mulatságosnak találja, mert egy idő után Martha felfortyan.

– Jó, szörnyen nézek ki! De mi ebben az újdonság?

Janey meglepetten felkapja a fejét.

– De anya! Ez a kép azért rossz, azért ennyire *vicces*, mert valójában egyáltalán nem így nézel ki!

Az út hátralevő részét csendben, gondolataikba mélyedve teszik meg. Mikor Martha Binhamben leparkol a bolt előtt, Janey szólal meg:

– Most már bizonyára nem Constance Atkinsnek hívják. Hogyha férjhez ment.

– Nem – Martha erre hajnali négy körül gondolt először. – Gondolom, körbe kell kérdeznünk.

– Egy valamilyen Constance után?

– Igen.

Martha bezárja a kocsit – bár sehol egy teremtetett lélek. Janey elszántan nagy levegőt vesz:

– Akkor megkérdezem a kocsmában. Ott valószínűleg mindenkit ismernek.

Janey elnyargal, majd pár perc múlva már jön is vissza, és az arcán diadalittas mosollyal, kezében egy papírt lobogtat.

– Azt mondják, most Constance Matthewsnek hívják, és itt a címe.

Janey Martha kezébe nyomja a jegyzetpapírt.

– Legfeljebb öt perc. Ott van, fent a dombon – és a falu központjától meredeken emelkedő útra mutat.

– Értem. – Martha a papírt nézi, majd tétovázva tekint végig a kihalt utcán. Valahogy rossz előérzete támad, ami nem hagyja nyugodni. Mi lenne, ha egyszerűen csak beülnének Janey-vel a kocsiba, elhajtának Londonba, és meg sem állnának a reptérig. Vajon gondolt-e arra egyszer is, hogy az utolsó pillanatban visszaforduljon, és egyszerűen elsétáljon? Talán az lenne a legjobb.

Janey kicsavarja a kezéből a papírt.

– Már túl késő visszafordulni – jelenti ki határozottan. A szoknyája suhog a lába körül, ahogy feszített iramban

elindul az autótól. Egy perc múlva Martha is követi. Míg felmásznak a dombra, feltámad a szél. Martha valami hátborzongató, mély, koccanó hangot hall, mintha az árbócok lennének a kikötőben. A domb tetején álló városháza előtt egy zászlórúd magasodik, annak a kötele csapódik ütemesen a fémrúdhoz. Onnan föntről egészen az éles határú horizontig el lehet látni. El a kolostor romjai fölött, a sárga és a zöld kápráztató hullámvázán át, a messziségbe. Éppen nincs zászló felhúzva, de az nyilvánvaló, hogy bármilyen lobogót is vonnak fel itt, az kilométerekről tisztán látszik, az Északi-tengerről is.

– Connie? – az idős férfi, aki ajtót nyit, nadrágtartóban van, és gesztenyebarna flanelinget visel. Arca alapján öregnek látszik ugyan, de mégis fürgének. – Épp kiment, hátra. Megyek, és szólok neki. Jöjjenek be, ha gondolják.

Egyáltalán nem tűnik meglepettnek. Martha arra gondol, hogy biztos hozzá van szokva a női látogatókhoz. A ház éppen szemben van a templommal; nem nehéz elképzelni, hogy állandó jövés-menés lehet errefelé a nyári ünnepek idején, a falu közösségi élete nyilván az Isten házának hófehér falai között zajlik.

Martha és Janey egy félhold alakú asztalka mellett várakoznak, amin bekeretezett képek sorakoznak, meg egy metszettüveg tál, rajta kocsikulcsokkal. Az előszoba egyenesen a ház hátsó részéhez vezet, a teraszajtón át szomorúfűz és virágágyások látszanak. Az ajtóhoz érve a férfi visszafordul.

– Tudni fogja, miről van szó?

– Nem – kezdi Martha –, mi csak...

De Janey a szavába vág.

– Igen – a hangja furcsán feszült –, tudni fogja.

Ahogy a férfi eltűnik a kertben, Martha Janey-re néz.

– Miért mondtad ezt neki?

Janey az asztalra mutat.

Egy percig Martha nem lát rajra semmi különöset. Aztán egyszer csak feltűnik neki, hogy a bekeretezett fényképek közé befészkelve, az esküvői és babafotók között ott áll egy fekete-fehér felvétel. A képen Janey totyog, épp járni tanul, mögötte Martha guggol, valószínűtlenül fiatalon, szakadt farmerban és mellényben. A kép előterében Martha apja a sarkára ereszkedve előrehajol, két karját széttárja, arcáról sugárzik a szeretet, mintha Janey-t bátorítaná, aki mindjárt beér szétnyitott, ölelő karjai közé.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

London, 1940. augusztus

A vonatajtó hömpölygő emberáradatra nyílt ki. Sylvie azonnal érezte, hogy valami megváltozott. Mint amikor a tavasz közeledtével madarak telepednek a felsővezetésekre, vagy amikor megérkezik az első éjszakai fagy, és egyből lehet érezni, hogy más lett a levegő. Az előző hetek várakozását mintha valami acélosan elszánt, kemény türelmetlenség váltotta volna fel. Ahogy beleereszkedtek a kiabálás és átkozódás zajos hullámaiba – ami ott kavargott körülöttük a vonat és a csapódó ajtók keltette légáramlattal együtt –, csodával határos módon egy hordár közeledett feléjük. Látványos erőlködéssel feltornázta a bőröndjüket a targoncára, és egy bőrszíjjal hozzáerősítette. A táska most jóval nehezebb volt. Előző éjszaka, miután átadta a levelet Elsie-nek, Sylvie még betette azt a néhány aszott gyümölcsöt, amit venni tudott, és azokat a téli ruhákat, amik remélhetőleg még jók lesznek Lewisra. Aztán, egy percnyi gondolkodás után előkereste Howard régi tengerészkabátját, belevarrta Lewis nevét a gallérjába, és betette azt is.

A hordár utat vágott a tömegben: „Engedjenek!” meg „Menjenek arrébb!” kiáltásokkal haladt a vágány mellett, bár senki nem vett róla tudomást egészen addig, míg a lábához nem nyomódott a targonca. A vágányok bejárata – mintha katonai tábort vertek volna – faltól falig tele volt a legkülönbözőbb egyenruhásokkal, akik körül gőz kavargott és füst kígyózott fel, a szürkületi homályt adó üvegtetőig. A hordár megállt az előtt a néhány lépcsőfok előtt, ami az egyik kijáráshoz vezetett. A lépcsőház mellé szorult sötét szinte alig látszott. Katonák dőltek ki belőle, kezükben söröskorsókkal, a csizmájukra tapadt benti fűrészporról. Mások az ajtóban szorongtak, ahonnan tisztán hallatszott a röhögésük.

A hordár zsebkendőt vett elő a felső zsebéből, és megtörölgette vele a homlokát. Elég öreg lehet, gondolta Sylvie, a fiatalabbak már bizonyára mind bevonultak.

– Kijön valaki önökért? – kérdezte a hordár Sylvie-től. Sylvie a fejét rázta.

– Taxira lesz szükségünk.

A hordár az állomás túlsó vége felé intett, felkapta a tolórudat, és újra elindult a tömegbe.

Végül egy boltíves folyosón áthaladva hagyták el az épületet – a targonca kerekei zörögve kattogtak az utcakövön –, aztán odakint megálltak a taxikra várakozó sor végén. A forgalom és a gyalogosok áradata ellenére szelล์ősebb és csendesebb volt odakint. Előttük egy fiatal nő cipelt valamit, mintha képkeret lett volna, barna papírba csomagolva. Menet közben mintha félig aludt volna, de amint meglátta a targoncáról leemelt bőröndöt, egyből felpattantak a szemei. Sylvie előhalászott a pénztárcájából egy hatpennyst, de aztán eszébe jutott, milyen idősnek lát-

szott a hordár, és megtoldotta még eggyel. Az öreg kezét a sapkájához emelve intett egyet, majd eltűnt a csődületben.

– Ez aztán a nagy bőrrönd! – a fiatal nő a képkerettel barátságosan végigmérte őket. – Messziről jöttek?

– A fiamat külföldre evakuálják. Holnap indul Eustonból.

Sylvie Lewisra sandított, de ő elfordította a fejét.

– Ez aztán a szerencse!

A lány tekintete Sylvie-ről Lewisra siklott, aztán vissza Sylvie-re.

– Vagy balszerencse... – hirtelen kifogyott a lendület a hangjából, a képkeretnek látszó csomagot mély, teátrális sóhajjal letette a földre. – Ne haragudjanak! Lényegében alig állok a lábamon. Most, hogy a sziréna háromszor is fellármáz minket éjjelente, egyetlen esélyem az alvásra az ebédidő a parkban. A baj csak az, hogy mindenki más is ilyenkor akar aludni, úgyhogy lassan ott tartunk, hogy három nappal előre le kell foglalni a fát, ami alatt az ember aludni akar majd egyet!

Sylvie végignézett a taxiállomással szemközti üzletsonron. Középtájt a „Dirty Dicks” nevű kocsmá húsos pitét és sört kínált egy shilling hat pennyért. Igaz, hogy a bejárat olyan koszos volt, ahogy a nevéhez illett, de bombatámadásnak semmi nyoma nem látszott rajta.

– Úgy tűnik, errefelé nem sok minden történt.

– Nem, valóban – hagyta jóvá a lány. – Ez benne a vicc. Az egész pusztítás jóval messzebb, nyugatra volt. De ha elmegy arra két vagy három kilométert – egyik kezét levette a csomagjáról, és a legmagasabb tető felé mutatott –, hát ott egészen más a helyzet. Nagyjából egy hete a németek a London Wallt, a régi városfalat bom-

bázták. Annyi tűzoltót biztos, hogy soha az életében nem látott még. Valamelyik nap meg a buszom épp egy olyan kávézó előtt állt meg, aminek a teljes homlokzati fala ledőlt. Odabent két pasas ült az egyik asztalnál csapосkötényben, és valami üzletről tárgyaltak. Mintha a világ legtermészetesebb dolga lenne, hogy nincs semmi köztük és a járda között, se téglák, se ablakok!

A lány olyan vidáman és élénken beszélt, hogy Sylvie akaratlanul is elmosolyodott, a lány pedig visszamosolygott rá.

– Így kell hozzáállni, nem igaz? Ki kell hozni a helyzetből, amit csak lehet. Habár, ha hamarosan nem alhatok végig egy éjszakát anélkül, hogy Vijjogó Vili felébresztené, biztos, hogy meg fogok örülni, és ámokfutásba kezdek... Ó – szakította félbe magát hirtelen –, itt a taxim!

Kinyitotta a kocsiját, betette a képet, és könnyedén mellécsusszant.

– Viszlát! – kiáltotta, miközben behúzta az ajtót. – És jó utat! – tette hozzá, a bőröndre pillantva.

Ahogy a lány eltűnt, valahogy lassabban kezdett telni a nap. Sylvie körbenézett, és mindenfelé kimerült embereket látott, élettelenül, mintha a félelemmel való küzdelem helyébe a fáradtság elleni harc lépett volna. Biztos az éjszakai riadók hatása, gondolta Sylvie. Vijjogó Vili, vagy hogy is hívta a lány. De még mindig jobb sziréna hangjára ébredni az éjjel, mint leomló falak és ablakok robajára. Kirázta a hideg.

Nem kellett sokat várniuk, mire jött egy újabb taxi. A sofőr le se állította a motort; kiszállt, és odalépett melléjük. Gondterhelten dörzsölte az állát, ahogy a bőröndre, majd Lewisra pillantott.

– Nos, fiatalember, alighanem szükségem lesz a segítségére – fordult a sofőr Lewishoz.

Sylvie már épp tiltakozni akart volna, mondván, hogy Lewis csak egy kisfiú, és inkább kérjen meg egy másik sofőrt, de mire szólni tudott volna, Lewis már le is hajolt, megragadta a bőrrönd egyik fülét, a sofőr a másikat, és minden különösebb gond nélkül be is tették a csomagtartóba. Nem kisbaba már, és mire hazajön – ha hazajön – a gyermekkora végképp véget ér. Sylvie érezte, hogy a sofőr őt figyeli: nyilván arra vár, hogy megmondja, hova mennek. Gyorsan keresni kezdte a táskájában Connie címét, és mire megtalálta a jegyzetpapírt, az arcán már nyoma sem látszott ezeknek a gondolatoknak.

A taxi észak felé fordult, aztán hamarosan keletnek haladt tovább, letérve a főútról. Elhaladtak egy sörfőzde mellett, aminek nevét a kéményére festették, aztán egy nagy, fedett piacot hagytak el. Egy fehérre mázolt templom következett, római vagy görög hatású pillérekkel. A környék egyre koszosabb és zsúfoltabb lett. Az egyik sikátorban Sylvie focizó gyerekeket látott, akik a kaput krétával rajzolták a falra, körülötte összekuszálódott, mezítlábas csapat. Valahol egy óra háromat ütött.

Elsie-nek ebben a percben kell találkoznia Kennie-vel. Remélte, hogy egyszerűen csak odaadja neki a levelet, és elmegy, nem várja meg, amíg Kennie végigolvassa. Lehet, hogy mondania kellett volna Elsie-nek, de most már nincs mit tenni. Elképzelte, ahogy Kennie próbálja megfejtetni az óvatosan megfogalmazott mondatokat, és elborul a tekintete, amikor ahhoz a részhez ér, hogy Lewis már úton van Kanadába. Szándékosan röviden és szárazon fogalmazott. Részben azért, hogy kevésbé legyen fáj-

dalmas megírni, részben pedig azért, mert a Kennie iránti érzelmei – a harag és a félelem is – elpárologtak. Mintha az életben mindenki iránt csak egy bizonyos mennyiségű érzelmet lehetne táplálni – és ő ezt a mennyiséget teljes mértékben kimerítette. Kennie nyilván dühöngeni fog. Valószínűnek tartotta, hogy miután visszatér Londonból, keresni fogja őt, de most még ez sem nagyon érdekelte. Amint rájön, hogy igazat mondott Lewisszal kapcsolatban, és tényleg elment Kanadába, nem fogja sokáig zavarni Sylvie-t sem.

Odakint az épületek egyre ismerősebbek lettek. Látta a „Nincs víz, nincs gáz, de van jókedv!” feliratú kocsmát is, aztán a háromszög alakú parkot, ahol Connie-val ültek. Egy perc múlva felkanyarodtak a sorházakkal szegélyezett utcára. Kicsit távolabb egy fiatal lány ugróiskolázott, guggolva előredobott egy kavicsot a járdára rajzolt négyzetbe, miközben egy másik lány a copfját rágcsálva figyelte őt. Sylvie hagyta, hogy a sofőr meg Lewis kivegyék a csomagot, ő maga pedig odalépett a bejáratí ajtóhoz, de ahogy a csengő felé nyúlt, Connie már ki is nyitotta az ajtót. A szája ki volt rúzsozva, gesztenyebarna haja frissen fésülve csillogott. Elpirult, ugyanakkor magabiztosnak tűnt.

– Gyertek be – mondta kissé zavartan.

A sofőr Lewisszal berángatta a bőröndöt az előszobába, ahol szinte teljesen elfoglalta az utat a csomag.

– Egy kicsit szűkösebben leszünk itt, mint amihez szokva vagytok – mentegetőzött Connie, ahogy látta, hogy Sylvie-nek és Lewisnak oldalazva kell bejönniük a bőrönd mellett.

– Dehogy! Csak emiatt az ostoba, nagy bőrönd miatt lett kicsi a hely – nyugtatta Sylvie.

Sylvie ment volna tovább Connie után a ház hátsó részébe, de Connie az előszobából nyíló ajtóra mutatott.

– Várjatok meg itt Lewisszal. Hozok valamit inni, biztos nagyon ki vagytok tikkadva.

A szoba egészen érintetlennek tűnt, mintha csak ünneplőbe öltöztették volna. A bútorokon kék kárpit feszült, a szoba falai krém- és aranyszínű, rózsás tapétával voltak bevonva. Sylvie óvatosan, egyenes háttal leereszkedett a zsinórozott szegélyű kanapé szélére, és a bokáit egymáson keresztbe téve leült. Azt kívánta, bár csak inkább a parti kunyhó lépcsőin lennének most is, és gint kortyolnának bádogbögrékből, de még a parkban leterített pléden is szívesebben ült volna, mint itt. A sarokban pianínó állt felhajtott fedéllel, rajta szépen elrendezgetett kottákkal. Lewis odalépett, és mielőtt Sylvie rászólhatott volna, leütött rajta egy hangot. Huncut, elégedett mosollyal nézett hátra Sylvie-re, ahogy az megszólalt. Sylvie megrázta a fejét, és megpaskolta a kanapé párnáját, hogy odahívja maga mellé, de Lewis visszafordult a zongora felé, felvett egy fényképet, és azt nézegette. A képen hárman voltak: egy nő, ölében kisbabával, mellettük vágyakozó tekintetű kislány állt kötényruhácskában.

Sylvie püsszegve intette Lewist, hogy tegye már vissza, amikor belépett Connie, kezében tálcatartva, rajta poharakkal és egy porcelánkannával. A szoknyája fölé konyhai kötényt kötött.

– Kérnétek egy kis... – kezdett volna bele, de Lewis félbeszakította.

– Ez itt az anyukád? És ez Charlie meg te vagy?

– Lewis! – szólt rá Sylvie. – Gyere ide, és ülj le!

– Semmi baj – mondta Connie. – Igen, mi vagyunk. Ez az utolsó kép róla, közvetlenül azelőtt készült, hogy megbetegedett volna.

Kis szünet után hozzátette:

– Tüdőgyulladásban halt meg, amikor nyolcéves voltam. Két kisbabát is elveszített köztem és Charlie között, ami eléggé megviselte.

– Annyira sajnálom, szörnyű lehet neked – Sylvie a saját anyjára gondolt, az őszülő, bosszankodó asszonyra, aki csodálatosan idegesítő és nagyon is élő tudott lenni.

– Az biztos, hogy a halála megváltoztatta a dolgokat. Nemcsak őt veszítettük el, de apa is akkor lett ilyen elégedetlen és dühös. Nem ránk lett mérges, hanem a világra, mintha keresett volna valami ellenséget, akit hibáztathat. Az egyetlen jó dolog, hogy közelebb hozott minket Charlie-val. Időnként úgy érzem, inkább vagyok az anyja, mint a nővére.

Lewis óvatosan visszatette a képet, majd kisvártatva megszólalt:

– Hol van Charlie?

– Az üzemben – Connie letette a tálcát, és Sylvie-re nézett. – Amiatt, hogy apa... – megakadt, kereste a szavakat. – Amíg apa távol van, szükség van a segítő kezekre. Na, nem mintha Charlie segítségével sokra mennénk. Túlságosan türelmetlen. Hamar túl akar esni a munkán, és menne ki a szabadba. Mégis – Connie tanácstalanul felhúzta a vállát – mit lehet tenni? Több, mint a semmi.

Connie látta, hogy Lewis nagyon figyel. Elgondolkodva összeráncolta a homlokát, és felé fordult:

– Lenne kedved megnézni, hogy mit csinál, Lewis? Miután mind ittunk egy kicsit?

Lewis bólintott.

– Nem bánnád? – kérdezte Connie Sylvie felé fordulva. – Itt van nem messze, a sarkon. Lewis ott maradhatna Charlie-val, és akkor – mosolyogva végigsimította Lewist a tekintetével – nekünk is lenne öt perc nyugalunk.

Hirtelen dörömbölés hallatszott a bejárati ajtó felől. Connie kiment, és Sylvie hallotta, hogy egy férfival beszél; nagyon határozott hangon akart valamit, de Sylvie nem értette, mi lehet az. Mikor Connie visszajött, a száját egyetlen szigorú vonássá szorította össze.

– Ted volt. Be akart jönni, de mondtam neki, hogy épp indulni akarunk az üzemhez.

– Ó! Szívesen megismerkedtem volna vele!

– Hát egyszer majd biztos találkoztok. Ha ehhez van bármi köze Tednek – tette hozzá Connie kedvetlenül.

Sylvie kérdő tekintettel nézett rá, de Connie fél szemmel Lewis felé intett, és a fejét rázta.

Húsz perccel később mind ott álltak a négyszögletes udvaron, amelyet kisebb épületek vettek körül, mindnek dupla szárnyú ajtaja és tetőre nyíló ablakai voltak. Az épületek mellett félig kész bútorokkal megrakott talicskák parkoltak, a falaknak pedig minden létező négyzetcentiméteren pallók, deszkák, lécek voltak nekitámasztva. A levegőben mindenfelől fűrészpor és a frissen megmunkált fa illata szállt feléjük, mint amikor rumot vagy whiskyt tartanak a picében, és mindent átjár az alkohol szaga.

Connie a legtávolabbi épülethez vezette őket, és benyomta a csúrszerű ház ajtaját. Bent a fűrészgépek még hangosabban üvöltöttek, a padlót pedig beterítették a forgács, a fűrészpor és a legkülönbébb méretű fahul-

ladékok halmai. A földemgerendáról két nehéz ponyva lógott – abba gyűjtötték a fahulladékot –, közöttük létra vezetett fel a galériára. Ahogy Sylvie felnézett, látta, hogy odafönt gramofonra emlékeztető, kész bútordarabok sorakoznak, szép rendben.

Két sapkás férfi dolgozott a gépek fölé hajolva, feltűrt ingujjban. Connie odament az egyikükhöz, valamit beszéltek, mire a férfi felfelé mutatott, a galériára. Egy pillanattal később már Sylvie is látta, hogy Charlie onnan fönről, egy korlát mögül kukucskál. Leintetgetett Lewisnak, és valamit kiabált is neki, amit Sylvie nem hallott, majd még mielőtt megállíthatta volna, Lewis már el is indult a létrán felfelé. Már majdnem rászólt, hogy „Várj!” vagy „Óvatosan!”, de aztán rájött, hogy csak megzavarná mászás közben. Figyelte, ahogy Lewis fokról fokra mászik, de amint megkönnyebbülhetett volna, hogy biztonságosan felért, a két fiú már el is tűnt a szeme elől, valamerre az épület hátsó része felé.

Connie talán olvasott a gondolataiban, mert rögtön megnyugtatta:

– Ne aggódj, Charlie majd vigyáz rá.

Sylvie megrázta magát.

– Olyan butaság, nem? Holnap felszáll egy hajóra, hogy átszelje az Atlanti-óceánt, én meg azon aggódom, hogy baja esik-e egy üzemben.

Hátat fordított a létrának meg a fűrészgépeknek.

– Na gyere, menjünk vissza, és igrünk egy teát kettesben, amíg lehet.

Hallották, ahogy nyílik a bejárati ajtó, majd nagy csapódással visszacsukódik. Sylvie azt hitte, a fiúk duruzsolá-

sát is mindjárt meghallják, de furcsa módon csend volt az előszobában. Connie is ugyanarra gondolhatott, mert felvont szemöldökkel, csodálkozva nézett össze Sylvie-vel. Egy perccel később Charlie jelent meg a konyhában, szorosan mögötte pedig Lewis.

– Hát ti meg hol jártatok? – vonta kérdőre Connie Charlie-t. Épp terített, a mozdulata megállt a levegőben, kezében tartotta a késeket és a villákat. – Már majdnem fél hét. Már majdnem indultunk, hogy megkeressünk benneteket.

– Az üzemben voltunk.

– Végig az üzemben voltatok?

Charlie bólintott.

– Tetszett Lewisnak. Eric megmutatta neki, hogy kell legyalulni a szekrényt – volt valami távolba révedő a hangjában, ahogy beszélt.

– Valóban? – Connie hitetlenkedve nézett rá.

– Lewis, ide gyere! – Sylvie Lewis mellkasára meredt.

– Mi van itt rajtad elől? Remélem, nem kented össze magad valamivel!

Ahogy Lewis közelebb lépett, látta, hogy nem festék van rajta, hanem vastag rétegben rátapadt faforgács. Már le akarta söpörni, de meggondolta magát, és inkább a vállainál fogva kiterelte Lewist a hátsó ajtón át az udvarba. Ahogy elhaladtak Charlie mellett, úgy látta, mintha a fiúk cinkos pillantást váltottak volna, de olyan gyorsan történt, hogy nem volt benne biztos.

Néhány lépéssel a ruhaszárító kötél előtt álltak meg.

– Mi a fenét csináltál? – kérdezte, és eltartotta a fiú pulóverét a mellkasától.

– Csak segítettem.

– Hát a ruhádat mindenesetre jól összekoszoltad – próbálta elkapni Lewis pillantását, hogy a tekintetével enyhítsen a szidás élén, de Lewis befelé nézett, a ház felé, amíg ő leporolta róla a sárga pelyhek hóviharát, majd két ujjal leszedegette a gyapjúba akadt maradék forgácsdarabokat. Nem sokkal mögöttük egy Anderson-féle óvóhely nőtt ki a földből, alaposan beásva, hullámos fedéllel és homokzsákokkal fedve. Jobb óvóhely, mint a lépcső alatti gardrób, gondolta Sylvie elkésereedve.

– Kész – jelentette ki végül.

Lewis nem válaszolt. Charlie-t és Connie-t nézte a konyhaablakból. Ahogy Sylvie megfordult, hogy kövesse a tekintetét, látta, hogy odabent Charlie valamit nagy mozdulatokkal kísérve magyaráz, míg Connie csípőre tett kézzel áll vele szemben. Nagyon hevesnek tűntek, sőt talán veszekedtek is valamin. Sylvie arra gondolt, talán kint kéne maradniuk még egy darabig, de Lewis már el is iramodott.

Ahogy beléptek a konyhába, Sylvie még hallotta, hogy Connie kijelenti:

– Ostobaság, Charlie! Egy szót sem akarok erről hallani többé!

Charlie Lewisra nézett, aztán megint Connie-ra. Épp szólani akart, de Connie megelőzte:

– Elég volt! Gyerünk föl, nézd meg, hogy a hátsó hálószoba rendben van-e Sylvie-éknek.

Charlie nem mozdult, mire Connie összecsapta a tenyerét az arca előtt.

– Gyerünk! Most!

Miután Charlie kiment, Connie mélyet sóhajtott. Tányérokat vett elő a tálalóból, és elkezdte kirakni őket az asztalra. Sápadt volt, és rémültnek látszott.

– Minden rendben? – kérdezte Sylvie egész halkan a konyhaajtóból.

Connie bólintott, de a következő tányér kicsúszott a kezéből, épphogy sikerült elkapnia, mielőtt leesett volna. Valamivel később Sylvie megint rákérdezett:

– Mi volt ez? Mi az az ostoba ötlet?

– Semmi – Connie letette az utolsó két tányért, mielőtt felnézett volna. – Nem is érdemes beszélni róla.

Visszafordult a tűzhelyhez, és kevergetni kezdte az ételt.

Sylvie kérdően nézett Lewisra. Nem igazán várt tőle választ, de Lewis hirtelen hangosan beszélni kezdett.

– Charlie azt mondja, elmegy helyettem Kanadába, és akkor én itt maradhatok.

Sylvie Lewis felé lépett.

– Ezt mégis hogy érted? Charlie nem mehet Kanadába.

– Mondtam, hogy hülyeség – Connie anélkül beszélt, hogy megfordult volna. Belemerített egy kiskanalat a tálba, és megkóstolta. A mozdulatai könnyedek voltak, mintha sokszor ismételte volna már őket, ezért nem kellett gondolkodnia.

– Miért lenne hülyeség? – kérdezett vissza Lewis. – Ő el akar menni, én meg itt akarok maradni. Ő...

– Fejezd be! – Sylvie hangja valahol a suttogás és a sírás között szólt. – Így is elég rossz – kezdte, de elakadt. – Így is épp elég nehéz – mondta Lewisnak remegő hangon –, kérlek, ne nehezítsd meg még jobban.

– Kész a vacsora! – Connie Lewis felé fordult. – Kérlek, menj, és szólj Charlie-nak!

Amint egyedül maradtak, Sylvie vállára tette a kezét.

– Ne is figyelj rájuk. Nem tudják, miről beszélnek.

Vacsora közben folyton témát váltottak. Úgy tűnt, senki sem meri szóba hozni a következő napot, sem pedig azt, hogy azután mi lesz. De Sylvie másra sem tudott gondolni, mint amit Lewis mondott. A gondolatra, hogy szívesebben maradna itt, Connie-val – akit szinte alig ismer –, mint hogy Kanadába menjen, összeszorult a szíve. Bár talán nincs is ezen semmi meglepő. Heteket tölteni a tengeren, aztán vadidegenek közé beilleszkedni – rémisztő gondolat lehet. Sokkal inkább megdöbbenő, hogy Charlie viszont szívesen elmenne. De ahogy elnézte őt, amint szélesen könnyökölve jó étvággyal kanalazza a szaftot a tányérjáról, egy pillanatig sem kételkedett benne, hogy komolyan gondolta, amit mondott. Láta, hogy Connie is Charlie-t figyeli, és az arca egyre elgondolkodóbb és egyre kevésbé szigorú. Sylvie-nek könnybe lábadt a szeme. Gyorsan pislogott néhányat, és megpróbált a ragura koncentrálni. Connie krumplit és hagymát is tett bele, hogy kiadósabb legyen, és zöldfűszerekkel – talán kakukkfűvel meg rozsmaringgal – ízesítette.

– Tetszett az üzem, Lewis? – kérdezte Sylvie, amikor visszanyerte az önuralmát. A kérdést semleges udvariaságnak szánta, de meglepetésére Lewsisnak felcsillant a szeme.

– Megengedték, hogy használjam a fűrészgépet.

– Hát, azt gondoltam, hogy valami ilyesmit csináltál, hiszen láttam a pulóveredet – sikerült egy mosolyt is magára erőltetnie.

Lewis csörömpölve letette a kanalát.

– Az a gyalutól volt. A fűrész arra való, hogy fecske-farok-kötést készítsen vele az ember. Az egyik darabba mélyedéseket kell vágni, a másikba meg háromszög alakú farkakat, és akkor a két darabot össze lehet illeszteni. Így

– és széttárta az ujjait, majd egymásba kulcsolta őket –, de csak akkor működik, ha megfelelő szögben vágja az ember.

– Nahát, nem tudtam, hogy ilyen gyorsan tanulsz! – ámult el Connie.

– Mondtam – szólt közbe Charlie. – Mondtam, hogy tetszett neki.

– És mi a helyzet veled? – kérdezte Sylvie. – Neked is tetszik az üzem?

– Nem igazán – Connie-ra sandított, majd hozzátette: – Szerintem unalmas.

Charlie megfogta a tányérját, és a szájához emelte.

Connie elkapta a karját.

– Charlie Atkins! Társaságban vagyunk! – Connie kétségbeesett arccal nézett Sylvie-re.

A pillanat természetes és hétköznapi volt – úgy kapaszkodtak bele, mint mentőcsónakba szokás a viharosan hánykolódó tengeren.

– Ötvenkettő, ötvennégy, és a király az még öt. Nem látok többet, te látsz még valamit? – kérdezte Sylvie a homlokát ráncolva, miközben az asztalra kiterített kártyáit vizsgálta.

– Így is elég – mondta Connie. – Nyertél.

– Tényleg?

– Nézd csak – Connie ötöt lépett előre Sylvie gyufafejével a táblán. A játékhoz nagy, téglá formájú tömböt használtak, ami leginkább arra hasonlított, amit az ágy alatt szokás tartani a betörők ellen.

– De hát még nem értem be a célba. Még egyet kell lépnem.

– Igen, de a következő körben biztos, hogy beérnél, és nekem már esélyem sincs, hogy utolérjelek. Úgyhogy mindenképpen te nyertél.

Connie az egész játék alatt alig figyelt oda, gondolatai mintha máshol jártak volna. Folyton elvétette a számolást, Sylvie-nek kellett őt kijavítania.

– Legközelebb biztos szerencsésebb kézzel játszol majd. Most nem kaptál túl jó lapokat.

A gyufafejek féloldalasan álltak a táblában, mintha két részeg dülöngélt volna az úton. Connie kihúzta őket, és összeszedte a kártyákat. A paklit néhányszor odaütögette az asztalhoz, hogy összerendezze, aztán ráhurkolta a gumit.

Talán ez volt a jelzés, hogy ideje mindkettejüknek lefeküdni – futott át Sylvie gondolatain, ahogy nézte. Késő volt, már majdnem tizenegy, és valószínűleg Connie is elfáradt. A fiúk már órákkal korábban felmentek. Úgy volt, hogy Sylvie és Lewis Connie-ék apjának szobájában alszanak majd, együtt. Lewisnak már rég aludnia kellett volna, de Sylvie pár perccel korábban hallotta, hogy valaki odafönt végiglopakodik a folyosón. Lefogadta volna, hogy a fiúk még ébren vannak, és a zseblámpa fényénél sutyorognak Charlie szobájában.

Próbálta rávenni magát, hogy szedelőzködjön, és jó éjszakát kívánjon Connie-nak, de a konyhának volt valami menedékhely jellege, amit nem szívesen hagyott ott. Ha egyszer felmegy a lépcsőn, biztos, hogy megszakad a szíve a holnapi elválástól, és a reggel lassan, de kérlelhetetlenül közeledne felé. Körülnézett a konyhában. Egyszerű volt, de kényelmes. Az cserépmosogató alatt lógó piros kockás anyag illett az ablakon lógó függönyhöz, a kályha mellett takaros ládában állt a szén. Az asztal melletti polcon ka-

tonás rendben sorakoztak a könyvek – Sylvie úgy vélte, a gramofonüzem főkönyvei lehetnek, amiket Connie vezet. Connie azt javasolta, hogy az első szobában kártyázzanak, de ő ragaszkodott hozzá, hogy maradjanak ott, ahol vannak.

– Lenne kedved ezt megkóstolni? – Connie a tálalószekrény ajtajában állt, és egy üveget tartott a kezében, amiben mintha vaníliakrém lett volna.

– Hát az meg micsoda?

– Tojáslikőr. Vagy valami hasonló. Még apa vette karácsonyra. Na, kérsz belőle egy kortyot?

– Jó, talán segít elaludni.

Bármit elfogadott volna, csak véget ne érjen ez a nap.

Connie mindkettejük poharába bőkezűen töltött, és visszaült a helyére. Sylvie beleszürcsölt az italba. Sűrű volt, édes és erős, talán whisky vagy brandy lehetett benne. Elhúzta a száját.

– Biztos, hogy hányingerem lenne, ha sokat kéne innom ebből.

– Jót fog tenni. Szükséged van valamire, hogy legyen egy kis szín az arcodon.

– Találkoztam Kennie-vel – bökte ki hirtelen.

– Kennie-vel? – ismételte Connie, és összerezcent. – De hát azt mondtad...

– Tudom – Sylvie a poharába nézett. – Kiderült, hogy mégsem halt meg a bombázáskor. Csak szeretné, ha mindenki halottnak hinné. Azt mondta, valami titkos küldetése van, és jobb, ha az emberek úgy tudják, nem él.

Próbált semleges hangon beszélni. Kíváncsi volt, Connie mit szól ehhez, hogy vajon ugyanarra gondol-e, amire ő.

– Miféle titkos küldetés?

Sylvie megrántotta a vállát.

– Nem tudom, hogy egyáltalán igaz-e. Mindenesetre nem hivatalos.

– Szerinted csak kitalálta?

– Nem lepne meg. A háború... mintha történt volna vele valami. Olyan... idegen.

Connie csak bámult rá.

– A családja mit szól hozzá?

– Azt hiszik, meghalt. Az anyja rettenetes állapotban van.

– De neked elmondtam?

– Két napja, amikor vásárolni voltam, berángatott egy sikátorba. Halálra rémültem...

– Sylvie! – Connie hangja határozottan és komolyan szólt. – Igazán csodálatos, hogy életben van, és te bizonyára a fellegekben jársz, de hogy őszinte legyek, szerintem óvatosnak kellene lenned.

Kezét Sylvie karjára tette.

– Tudom – válaszolta kurtán, és keményebben, mint szándékában állt. – Nem azért keresett meg – igyekezett nem remegő hangon beszélni –, mert engem akarna. Lewis kell neki.

– Lewis! – Connie visszahanyatlott a székébe. – Hogy érted? Mégis mi a fenét akar Lewistól?

– Rájött, hogy az ő fia.

– Hogyan? Hogy jött rá?

– Én mondtam el neki, mennyi idősebb – mondta Sylvie keserűen. – Nem gondolkodtam. Ő meg kinyomozta Lewis születésnapját, és aztán...

– De nem tudhatja biztosan.

- Azt mondja, Lewis hasonlít rá.
- És hasonlít?
- Nem is tudom – Sylvie a tenyerébe hajtotta az arcát.
- Talán igen – suttogta elhaló hangon.

Mindig meg tudta magát győzni, hogy Lewis elsősorban őrá hasonlított. De a sikátorbeli találkozás óta egyre inkább Kennie vonásait vélte felfedezni benne: Lewis állta, amikor valamire nagyon koncentrált, vagy alsó ajkának biggyesztése, amikor mosolyog. Belekortyolt a tojáslíkőrbe.

– Kennie azt mondta, Lewisnak vele kell élnie. Először azt mondta – egészítette ki Sylvie szarkasztikus éllel –, hogy menjünk, és éljünk vele mindketten, de amikor mondtam neki, hogy nem hagyhatom el Esthert, azt válaszolta, hogy Lewis önmagában is elég neki.

Connie-nak elakadt a lélegzete.

– Elment az esze – suttogta kisvártatva Connie. – Teljesen megtébolyodott.

– Veszélyes fajta örültség ez, nem igaz? Ugyanis minden joga megvan hozzá, hogy Lewist a saját fiaként követelje.

– Nem kapná meg a felügyeleti jogot, az biztos. Elvégre teljesen idegen Lewis számára. És nyugodtan mondhatod, hogy hazudik. Hogy még csak álmodban sem gondoltál arra, hogy vele... – kis szünetet tartott – hogy tudod, mit csinálj vele.

– Ki tudná megmondani, mi történne? – tört ki Sylvie-ből. – És hogy Howard mit szólna hozzá! Isten a megmondhatója, milyen nehéz volt eddig is együtt élnünk, de ha Kennie elkezd mindenféle azt terjesztani az embereknek, hogy... hogy mi... hogy ő Lewis apja, hát azt nem hiszem, hogy Howard elviselné.

Sylvie behunyta a szemét, és kis szünetet tartott. Aztán újra felnézett, és tompa hangon folytatta.

– Mindegy is. Megmondtam Kennie-nek, hogy nincs értelme zaklatnia többé. Megírtam neki, hogy Lewist evakuálják.

Connie lassan bólintott.

– Azt hiszem, ez tényleg nagy szerencse – aggódva nézett Sylvie-re. – Úgy értem, szerencse, hogy minden el volt már rendezve. Tudom – megint megszorította Sylvie karját –, hogy rosszul vagy a gondolattól, hogy Lewis elmegy.

Sylvie reményvesztetten nézett rá, és a fejét rázta.

– Tudod, már mindent előre kitaláltam. Elhatároztam, hogy eljövünk Londonba, de aztán innen hazamegyünk Lewisszal. Azt mondtam volna Howarnak, hogy rossz napon jöttem, összekevertem a dátumokat. Haragudott volna, persze, de már nem tehetett volna semmit. És aztán valahogy csak kievickéltünk volna ebből az egészből. Tudom, hogy sikerült volna. Az egészet elterveztem. De most... – Sylvie beleharapott az alsó ajkába, hogy ne sírja el magát. Aztán még hozzátette: – Az állomáson mindkettőnknek csak az idefelé útra vettem jegyet. Nem bírtam kimondani, hogy Lewisnak csak Londonig adjanak jegyet, nekem meg oda-vissza.

Ahogy befejezte, elmélyült a csend.

Lassan Connie megköszöri a torkát.

– Komolyan gondoltad? – kérdezte. – Tényleg nem küldted volna el Kanadába? Ennyire nem akartad?

Sylvie határozottan bólintott, de nem tudott megszólalni.

– Akkor sem, ha ott nagyobb biztonságban lenne?

– Először oda is kéne érnie! A legutóbbi hajót, ami gyerekeket vitt, kilőtték a németek. Úgy kellett a gyerekeket kimenteni.

– Tényleg? – Connie elsápadt. – De akkor is – folytatta –, biztos, hogy még mindig így tartják biztonságosabbnak, különben nem vinnék el őket.

Sylvie felnyögött.

– Schol sem biztonságos már! Ha Lewis elmegy – megkeményítette a hangját –, *amikor* Lewis elmegy, retteghetek, hogy odaér-e. Aztán retteghetek tovább, hogy mi vár rá odaát. És mindenekelőtt rettegni fogok, hogy Howard majd úgy dönt, mindenkinek jobb, ha Lewis Kanadában marad.

– De hát kérheted majd, hogy hazajöjjön.

– Hogyan? – Sylvie mélyen Connie szemébe nézett. – Hogy lehetnék benne biztos, hogy el tudnám érni?

Megint csend lett. Először csak amolyan szokványos csend, aztán, mintha egy láthatatlan kutya ólálkodott volna be a konyhába, a kályha mellé, és fejét a küszöb-re hajtva várakozott volna, a csend megváltozott, sűrű lett, és megtelt jelentéssel. Connie állta Sylvie tekintetét, hosszan néztek egymás szemébe, aztán Connie halkan beszélni kezdett.

– Ha biztos vagy benne, hogy nem akarod, hogy Lewis elmenjen, akkor mi lenne, ha Charlie átvenné a helyét, és Lewis itt maradna? Velem.

Sylvie-nek remegni kezdett a keze. Láttá, ahogy a tojáslíőr is remeg a pohárban, hullámokat ver az oldalán.

– Ez Charlie ötlete volt – mondta végül.

– Igen.

– Azt mondtad, ostobaság.

– Azt hittem, ostobaság. Talán *tényleg* az. Csakhogy... csakhogy Charlie el akar menni, Lewis pedig nem akar. Ha Lewis otthon maradna veled, bajba kerülhetnél Kennie miatt. De ha Lewis itt marad nálam Londonban, Kennie azt fogja hinni, hogy Kanadában van, te pedig bármikor eljöhetsz, hogy meglátogasd. Később pedig hazaviheted, amikor csak akarod.

A konyha hirtelen hidegnek tűnt. Sylvie reszketett. Meghúzta az italát, holott érezte, hogy már így is szédül tőle.

– A hely a hajón Lewis Rodwell névre szól – mondta lassan. – Nem fognak mást elvinni helyette.

Egy percig egyikük sem szólalt meg.

– Charlie úgy tesz majd, mintha Lewis lenne – mondta aztán Connie lassan. – Ha nála van Lewis személyi igazolványa, senki nem fog rájönni, hogy nem ő az.

– És mi lesz Lewisszal?

– Ő használhatja Charlie igazolványát.

– De errefelé mindenki tudni fogja, hogy ő nem Charlie.

– Hivatalos személy, olyan, aki az igazolványát is elkérheti, nem fogja tudni. Aztán amikor úgy döntesz, hogy hazaviszed, akkor bejelentheted, hogy elveszett az igazolványa. Biztos lehet új igazolványt igényelni.

Sylvie-nek a torkában dobogott a szíve. Az idő annyira lelassult, hogy szinte megállt egyetlen kimerevített pillanatban.

– Odaadni a személyi igazolványodat valaki másnak, az bűncselekmény – mondta higgadtan. – És ha bárki rájön, hogy Charlie nem Lewis, tudni fogják, hogy szándékos csere volt, hogy így szerezzen helyet a hajón...

– Nem fognak rájönni. Charlie hallgatni fog.

Sylvie a barátnője arcába nézett. A tervük nagyszabásúnak és örültnek tűnt. Mégis, Connie olyan nyugodtan és könnyedén beszélt róla. Egy darabig csendben ültek. Connie megint töltött a poharaikba, noha Sylvie tudta, hogy rosszul lesz, ha iszik még belőle.

– Miért akarod, hogy Charlie elmenjen Kanadába? – kérdezte végül.

– Itt nem sok minden várna rá, nem igaz? Az apja börtönben ül, kommunistának bélyegezve. Ez lenne az egyetlen lehetősége. Okos fiú. Nem a kalapács és a gyalupad mellett van a helye – Connie elhúzta a száját. – Szerintem Lewisből jobb asztalos válna, mint belőle. De Charlie-ban van valami, amit, ha itt ragad, nem fog tudni kibontakoztatni.

– És te nem bánnád, hogy elmegy?

Egy pillanatra Connie arcára megint kiült az a szomorúság, amit már az előbb is látott.

– Persze, hogy bánnám – suttogta Connie. – Rohadtul bánnám. De ha van bármi esély a számára, azt akarom, hogy megragadja.

Connie összeszorította az állát.

– És így nem is lennék teljesen egyedül, nem igaz? Itt lenne nekem Lewis.

– Errefelé bombázások lesznek – Sylvie bizonytalanul körbenézett a konyhában, mintha célpontokat keresne. – Mindenki azt mondja, az East Enden lesz a legrosszabb.

– Van óvóhelyem. Erős. Biztos láttad, amikor kimentetek. Bárhogy is alakul, akármikor eljöhetsz Lewisért, és hazaviheted. Amikor csak jónak látod.

Sylvie nem válaszolt.

Egy hosszúra nyúlt perc múlva Connie tekergetni kezdte az ujján a gyűrűt. Nagy nehezen sikerült lehúznia, és odaadta Sylvie-nek.

– Mit csinálsz?

– Vigyázni fogok rá – Connie-nak csillogtak a szemei. – A gyűrűt azért adom, hogy lásd, komolyan gondolom...

– De nem kell... nem kell odaadnod – Sylvie finoman eltolta Connie kezét, de Connie letette a gyűrűt Sylvie pohara mellé.

– Tudom, hogy nem kell. Oda akarom adni, biztosítéknak. Hogy lásd, ugyanúgy fogom gondját viselni, mint Charlie-nak. Aztán amikor hazaviszed, majd viszszaadod a gyűrűt.

Sylvie-nek eszébe jutott a nap, amikor először látta Connie-t. A szikrázó meleg meg a homok és a fenyők mélységes nyugalma.

A táskája lent volt a földön, a konyhaajtóban. Mereven felállt, és odavitte az asztalhoz. Kutatni kezdett benne, majd előhúzta Lewis személyi igazolványát meg a sajátját is.

– Azt mondták, útlevele nem lesz szükség, de jobb, ha holnap elviszed magaddal az én személyimemet is, hátha elkérik. Itt foglak várni Lewisszal, amíg vissza nem jössz. Charlie-nak el kell vinnie a bőröndöt; a ruhákba bele van varrva Lewis neve, vannak köztük meleg holmik.

Újra turkálni kezdett, és elővett egy zsinóron függő barna poggyászbilétát.

– Ez meg minek?

– Azt hiszem, Charlie-nak ezt fel kell majd vennie holnap. Lewis evakuálási száma van rajta.

Egy pillanatra összenéztek. Mindketten a kezükben tartották a kis kártyát, aztán Sylvie elengedte. Előhúzta

a pénztárcáját, beletette a gyűrűt, aztán összecsukta. Már épp elrakta volna, amikor meggondolta magát, és újra elővette. Megint kinyitotta, kivette a bankjegyeket, és Connie elé tette a pénzt, az asztalra.

– Szükséged lesz rá. Ruhákat kell majd venni Lewisnak, ha Charlie elviszi a bőröndöt. Majd küldök még, ha hazaértem.

– Nem fogadhatom el a pénzedet.

– Kérlek. El kell fogadnod. Nekem is könnyebb úgy. Lewisnak szüksége lehet cipőre vagy orvosra...

Sylvie próbálta legyőzni a büntudatot, ami valahogy ott kavargott körülöttük a konyhában, mint a füst. Pedig, ha nyugodt fejjel végiggondolja, nincs abban semmi rossz, amit csinálnak.

– Hát jó – Connie lassan összeszedte a bankjegyeket. – Ha reggelig meggondolnád magad...

– Nem gondolom meg magam – fojtotta belé a szót Sylvie. – Ez a legjobb, amit tehetek. Bármilyen más megoldáshoz túl késő van már.

Sylvie-t másnap délelőtt tizenegy táján fogta el az aggodalom, hogy vajon minden rendben fog-e majd menni. Nem tudta elképzelni, mi tarthat ennyi ideig, ha Charlie-t csak fel kell tenni a vonatra. Ebédidőben le-föl járkált a konyhában. Délután háromra úgy érezte, mintha a torkában érzett szorítás átvándorolt volna a tagjaiba, és a félelem kezdte megbénítani. Meg volt róla győződve, hogy Charlie-t leleplezték, vagy elszólta magát, vagy mégis rájöttek a papírjaiból, hogy ő nem lehet Lewis. Maga előtt látta, ahogy Connie és Charlie a rendőrségen ülnek, feltehetően bilincsbe verve, és mostanra épp kihallgatják

őket egy üres szobában, ahol egy asztalon és néhány széken kívül semmi más nincs. Bármelyik pillanatban kopogtathatnak, és a rendőrség itt lesz érte meg Lewisért.

Lewis reggel megkérdezte, hogy átmehet-e az üzembe, de Sylvie nem engedte – nem volt benne biztos, hogy szabad-e neki egyedül –, úgyhogy Lewis a napot Charlie ágában összegömbölyödve töltötte egy nagy halom „Beano” képregénnyel, amik az ág mellett tornyosultak. Ahányszor csak lejött megkérdezni, hogy hol van már Connie, Sylvie mindannyiszor próbált úgy válaszolni, hogy ne lássa rajta, mennyire fél.

– Biztos tovább tart, mint ahogy gondoltuk – mondogatta.

Amikor végül valamivel öt előtt hallotta, hogy nyílik az ajtó, megkönnyebbülten rohant Connie elé.

– Istennek legyen hála! Már nem tudtam elképzelni, mi történt... – kezdte nagy hévvel, de amint meglátta Connie arcát, elhallgatott.

Connie merev, élettelen mozdulatokkal ment végig az előszobán, mintha alvajáró lenne, aki se nem lát, se nem hall. Az arca holtápadt volt, és egy szót sem szólt. A konyhában fáradtan zuhant az egyik székre.

– Connie? – próbálkozott Sylvie, de mielőtt bármit is mondhatott volna, Connie a kezébe temette az arcát, és mint egy megkínzott állat, üvölteni kezdett. Válla csak úgy rázkódott, és fuldokolva kapkodta a levegőt.

Sylvie gyorsan kitessékelte Lewist a konyhából, és melléült. Átkarolta Connie vállát, és gyengéden maga felé húzta, a kemény asztalról át a saját mellkasára, érezte, ahogy Connie bordái rázkódnak. Sokáig tartotta így őt, míg a fények egyre elmélyültek, és az árnyak meghosz-

szabodtak a konyha kövén. Végül Connie felült, a karját elhúzza az arca előtt.

– Gyalog jöttem vissza a Euston állomástól.

– Végig gyalog jöttél?

– Először azt sem tudtam, hol vagyok. Folyton csak arra tudtam gondolni, hogy Charlie elment.

– És Charlie... – alig merte megkérdezni. – Ő hogy viselte?

– Nem is tudom. Olyan gyorsan történt. Az egyik percben még ott álldogáltunk a sorban, kezünkben a bilétával meg Lewis személyi igazolványával. A következő pillanatban meg jött egy nő, és már vitte is magával. Szinte nem is volt idő elköszönni. Szerintem direkt volt, hogy így csinálták.

Connie újra zokogni kezdett.

– Azzal nyugtattam magam, hogy ez csak egy játék, hogy ez nem is a valóság. Különben nem tudtam volna végigcsinálni.

Sylvie elszörnyedve nézte őt. Ez most én lennék, ha Lewis ment volna Kanadába. Ebben a percben arra gondolnék, hogy talán soha többé nem látom. Kezét Connie karjára fektette, mintha átvehetne tőle valamennyit a fájdalomából.

– Indulnod kell az állomásra – suttogta pár perc múlva Connie.

– Nem hagyhatlak így itt.

– Muszáj menned, különben lekésed az esti vonatot.

Sylvie a konyhai órára pillantott. A mutatók mintha egyre gyorsabban haladtak volna.

– Mi lenne, ha áthívnám Tedet? – kérdezte kétségbeesetten. – Biztos nem lakik messze.

– Nem, csak néhány utcányira, de...

– Nem hagyhatlak egyedül. Kell, hogy legyen melletted valaki ma este – szakította félbe Sylvie. – Mondd meg, hol lakik, és átszaladok érte.

– Rendben – Connie arca feldagadt a sírástól.

Sylvie az ajtóban megtorpant, és visszafordult az asztal felé.

– Ted... nem fogja elmondani senkinek, ugye?

Connie a fejét rázta.

– Nem. Ha megkérem, akkor nem.

Még világos volt, amikor Sylvie kiért a Liverpool Street-re, de úgy érezte, mintha a vaksötét éjszakában gyalogolna, amit nem világítanak meg sem a lámpák, sem a hold, sem a csillagok, mintha térkép és útjelzők nélkül haladt volna előre. Rettenetes volt elköszönnie Lewistől, bár a búcsú pillanatában próbálta visszafogni magát, úgy érezte, Connie-hoz képest neki nincs joga a szomorúságra, hiszen Lewis csak egy vonatútnyi távolságra lesz tőle, bármikor meglátogathatja, sőt akár haza is viheti, ha nem bírja tovább. Úgy látta, valószínűleg Lewis is ugyanígy érezhette magát, mert nem sírt, és Sylvie sem engedte meg magának, hogy könnyeket ejtsen, legalábbis amíg a sarokig el nem ért. Akkor aztán előtört belőle a fájdalom, mintha a torkát elviselhetetlenül sajgó seb szorította volna. Azt se látta, hová lép, csak ment előre. Csak amikor felszállt a dugig tömött vonatra, ahol megült a füst és az olaj nehéz szaga, és a fülébe vagy tucatnyian lármáztak, akkor tért magához.

Szinte minden pénzét Connie-nak adta, úgyhogy csak harmadosztályra tudott jegyet venni, de valahogy sikerült találnia egy szabad helyet az egyik kocsiban, köz-

vetlenül az ajtó mellett. Megkönnyebbülten ült le egy göndör hajú nő mellé, aki az egyenruhája alapján a királyi tengerészetnél szolgált. Az ablaknál két pilóta kártyázott, Sylvie-vel szemben pedig egy idősebb házaspár ült. A tengerésznő melletti pilóta próbálta elkapni a tekintetét. Egy-két perccel később oldalba is bökte, és az ablakon át látható Woodbine cigaretta reklámjára mutatott. A felső zsebéből előhúzott egy csomag Woodbine-t, és szándékosan pont úgy tartotta, mint a plakáton, mire a nő hangosan felnevetett.

A nevetés olyan harsány volt, hogy Sylvie nem bírta elviselni, és hirtelen felugrott. Érezte, hogy vissza kéne ülnie, ráadásul a kocsí elindult, mire ő elvesztette az egyensúlyát, és a csomagtartóban kellett megkapaszkodnia, hogy ne essen el. Az ajtóban megjelent egy nő.

– Aszongya’, szabad az a hely? – és Sylvie épp üres helyére mutatott.

Sylvie nézte, ahogy az ablakkeretből lassan eltűnik a fényes kék-fehér Woodbine-reklám képe. Az állomás mögötti bérházak tetejének és kéményeinek rongyos vonala meg a koszos kis hátsó udvarok felett az ég rózsaszínje mályvába mélyült. A vonat gyorsulni kezdett. Sylvie nemet intett a fejével, és lassan visszaereszkedett az ülésre.

– Ó! – a nő nem tűnt elégedettnek a válasszal. – Hát akkor menjen odébb egy kicsit! Nem szeretek állni, és sehol nincs már hely.

Választ sem várva lezöttyent az ülésre, bevásárlótáskáját az ölébe vette, és elővett valami kötést.

Sylvie becsukta a szemét. A pilóták kártyázni kezdtek. Hallotta, ahogy a lapok surrognak, miközben valaki osztott. Nem sokkal később kiáltás futott végig a kocsikon,

mintha karmesteri pálca irányította volna, itt is, ott is felhangzott:

– Sötétítés! Sötétítés!

Sylvie felnézett; a világítás kezelőjét látta meg az ajtóban, mire az egyik pilóta lehúzta az ablaksötétítőt. A kocsiban sötétség lett. Aztán valaki felkapcsolta a felső égőt, amelynek kék fényétől mintha mind kísértetekké változtak volna. A pilóták sötétkék egyenruhája teljesen beleolvadt az ülésbe, arcuk anyagtalanul lebegő, sápadt, elmosódott folttá változott. Az idős pár szürke lett, mint élettelen sziklák, a csomagtartó ébenfekete kötélzete alatt, de még a tengerésznő és a kötögető asszony sem tűntek valószínűbbnek, mint az alkony árnyai.

Nemsokára megálltak. Hangok hallatszottak, távolabb a kocsiban ajtók csapódtak, léptek zaja halt el a betonon. Senki nem mozdult, nem is beszéltek, aztán megint elindultak. A fejük felett cigaretta füstje kanyargott, mintha könnyű muszlin lebegett volna körülöttük, amit az égő fénye ibolyaszínre festett.

Sylvie körülnézett. A vonat nemcsak a térből, de mintha az időből is kiesett volna. Üresnek érezte magát, erőtlennek, ugyanakkor furcsán zsibbadtnak; megtette, amit tehetett, és most már együtt kell élnie a következményekkel.

A vonat kilenc óra után ért Norwichba. A székesegyház tornya felé vette az irányt, a holdfény nyomait követve a folyón. Az ég borús volt, de időnként a felhők elúsztak, és engedték tükröződni a csillagok fényét a vízben. Némelyik kövér gyémántnak tűnt, szinte érinthető közzelségben, mások mint apró, alig kivehető, fénylő tűzhegyek. A Bishop Bridge középkori pillérein átérve a folyó túlsó partjára elhaladt a Great Hospital mellett, mígnem az

utca végére ért, és ott állt a házuk ajtaja előtt. Elfordította a kulcsot a zárban, és hallotta, hogy a nappaliban, ahol bizonyára Elsie van, halkán szól a rádió.

Felment egyenesen a saját szobájába. Kihúzta az éjjeli-szekrény legfelső fiókját, elővette az elefántcsont ékszeres dobozt, és kitette az ágytakaróra. Aztán keresgélni kezdett a táskájában, és elővette a jegygyűrűt. Egy pillanatig csak tartotta a kezében, aztán óvatosan betette a dobozba, rá arra az újságból kivágott fényképre, ami őt és Connie-t ábrázolta. Aztán becsukta a dobozt, visszatette a fiókba, leült az ágyra, és figyelt. A ház furcsának és idegennek hatott, tele vágyakozással – a saját vágyaival –, mintha a falakból szüntelen nyöszörgés és sóhajtozás sugárzott volna.

Elsie odalent várta az előszobában. Elé sietett, és erősen megölelte, majd hátrált néhány lépést, és tüzetesebben megvizsgálta.

– Felteszek egy teát. Gondolom, jólesne egy csészével.

Sylvie bólintott. Talán ha Elsie elkezdi kérdezgetni, hogy mi volt Lewisszal, rendben volt-e minden a Euston állomáson, vagy mi volt az evakuálással, akkor talán mindent elmond neki. Megvallja neki az igazat, hogy mit tett, vagyis hogy Connie-val *együtt* mit tettek. Kivonta magát Elsie fürkésző tekintetéből, és elkezdte kigombolni a kabátját, levette, és a karfára terítette. Érezte, hogy Elsie egy kicsit gondolkodik, de aztán kimegy a konyhába. Pár pillanat múlva követte őt.

Nézte, ahogy Elsie teát mer a kannába, és eszébe jutott a szívésség, amire előző nap kérte őt – mintha egy másik életben történt volna. Megköszörülte a torkát.

– Sikerült... megtaláltad a férfit, akinek a levelet küldtem?

Elsie nem fordult meg.

– Ott állt, ahol mondtad – a kannáért nyúlt, és kitöltötte a forró vizet.

– És megvártad, amíg elolvassa?

Elsie bólintott. Sylvie-nek nagyot vert a szíve.

– És... és mondott valamit?

Elsie nem válaszolt azonnal, még mindig a teáskannával volt elfoglalva.

– Megkérdezte, tudom-e, hogy ő Lewis apja – mondta csaknem nyugodt hangon.

Éles, átható csend támadt. Sylvie hátratántorodott, tekintetével Elsie hátába kapaszkodott. Próbált megszólalni, de nem jött ki hang a torkán.

– Természetesen azt mondtam neki, hogy ezt egy pillanatilag sem hiszem el. Ahogyan senki más sem, ha esetleg ezzel akarná telekürtölni az emberek fejét. Megmondtam neki, hogy rengeteg fényképet láttam nálatok Howardról, és teljesen nyilvánvaló, hogy Lewis egy az egyben rá hasonlít.

– Mit mondott erre? – suttogta Sylvie.

– Ó, hát persze káromkodott egy sort, már ahogy az ilyen fickók szoktak. Aztán, amikor már indult volna, még odavetette, hogy úgysem érsz annyit, hogy törje magát érted.

Elsie csak most fordult meg, és mélyen Sylvie szemébe nézett.

– Mondtam neki, hogy ebben is téved.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

Norfolk, napjainkban

Amikor Connie bevezette őket a nappaliba, a délutáni napsütés csak úgy szikrázott a falakon. Mostanra viszont a fények üresebbek, tompábbak lettek, minden egyhangúvá és színtelenné vált, mint a régi fekete-fehér fényképek. Martha még ki tudta venni a kandalló túloldalán lévő karosszékekben ülő Connie vonásait, de arcát lassan eltakarta egy árnyék, ráncait mintha feloldotta volna az idő. Connie elbeszélésének egy adott pontján Martha bizonyára Janey keze után nyúlhatott – hacsak nem Janey ragadta meg az övét –, mert mostanra összekulcsolt kezüket Martha ölében nyugtatták.

– Akkor – szólal meg Martha, mert olyan pontra értek, ahol már mindenképp rajta volt a sor, hogy beszéljen – apámat egyáltalán nem is Lewisnak hívták? Hanem Charlie-nak, és az öcséd volt?

A szavak kérdésként hangzanak, de Martha tulajdonképpen nem vár válaszra, inkább csak próbálja ügyetlenül kimondani, szavakba önteni a tényeket, hozzászoktatni magát az új igazsághoz, ahogy az ember próbálja

megszokni a víz érintését, amikor egy-egy lépcsőfokkal lejjebb és lejjebb ereszkedik a medencébe.

Connie egy percig figyelmesen nézi Marthát.

– Ez nem változtat azon, hogy ki volt. Pusztán a neve volt más – mondja végül.

Martha fontolóra veszi, amit mond, de a névnek túlságosan is nagy jelentősége van számára ahhoz, hogy csak úgy elengedje. Egyelőre félreteszi a kérdést, hogy majd máskor alaposabban átgondolja, és inkább egy kevésbé bonyolult témába kezd.

– Catkins – kezd bele. – Apa gépén az egyik mappa neve Catkins volt. Az hittük a testvéremmel, Elizabeth és én azt hittük... – nem tudja, mennyire kell elmagyaráznia a családi viszonyokat, Connie számára vajon mennyire ismerős mindez, de Connie egy bólintással jelzi, hogy Elizabethről ugyanúgy tud, mint ő róla. – Szóval azt hittük, esetleg egy nő neve lehet, akivel apának valamiféle kapcsolata volt. Csakhogy vannak benne levelek korábbi-ról, anya halála előttről, és attól tartottunk, talán akkor is viszonya volt valakivel. De a mappa neve és a levelek inkább rád utalnak: Connie Atkins, azaz *Catkins*. Ugye?

Connie nem válaszol azonnal. Végül, Martha meglepetésére, bizonytalanul megvonja a vállát.

– Igen, ez lehetséges. De a Catkins lehet a *Charlie* Atkins, vagyis a saját nevének a rövid formája is. Talán abban a mappában vannak azok a levelek és képek is, amiket e-mailben én küldtem neki. De az is lehet, hogy így emlékeztette magát a saját múltjára. Az egyetlen alkalom, amikor a saját nevét használhatta, az a nekem írott levelek aláírása volt. Igen, a Catkins én is lehetek, de ha találgatnom kéne, inkább azt mondanám, hogy önmagára utalhatott vele.

– Mindenesetre Catknis nem volt sem a barátnője, sem a titkos szeretője – a kavargó érzelmek zűrzavarából először a megkönnyebbülés válik ki felismerhetően, hogy ez legalább már biztos. De szinte azon nyomban oldalba szúrja az árulásnak egy újabb, de nem kevésbé heves érzése.

– De miért nem mondta el a családjának? A saját lányainak? Egész életében úgy élt, hogy másnak adta ki magát! – tör ki belőle hangosan a vád.

– Anya! – Martha Janey felé fordul, aki elrántotta a kezét. Janey olyan komolyan és elmélyülten néz, ami Martha számára ismeretlen. Felnőtt – villan át az agyán. A lánya arcának vonásai felnőttarccá rendeződtek. Ezt az arcot fogja viselni egész életében, akkor is, amikor annyi idős lesz, mint most Martha, aztán annyi, mint Connie. Ezzel az arccal fognak találkozni mások, ezt az arcot fogják dédelgetni a gyermekek, akik még meg sem születtek, majdnem olyan szeretettel, ahogy Martha dédelgette. – Ez csak egy név, egy címke. Nagyapa soha nem volt más, mint önmaga – Janey sugárzó mosolya természetes, lágy és kedves. – Ezt már tudhatnád, anya.

– Mielőtt kivitettem Charlie-t az állomásra – szól közbe Connie –, elmondtam neki, mindketten mondtuk neki, hogy végig úgy kell tennie, mintha Lewis lenne, különben hazaküldik. Elmondtuk neki, hogy mindannyian bajba kerülünk, ha bárki is rájön a cserére, én pedig akár börtönben is végezhetem, akár az apja.

Martha Janey-től ismét Connie felé fordul.

– De ez akkor volt, amikor még tartott a háború, még gyerekkorában...

– De aztán kezdődött a hidegháború...

– A hidegháború? – Martha fejében zavaros képek merülnek fel orosz elnökökről, felfegyverzett vadászrepülőkről, kubai tankokról és béketüntetésekről. – Nem értem. Mi köze lehetett apának a hidegháborúhoz?

– Akit kommunista nézetekkel gyanúsítottak az Egyesült Államokban vagy Kanadában, arra rettenetes idők vártak. Azok az emberek elvesztették a munkájukat, felkelistára kerültek. Ha kiderült volna, hogy Charlie valójában kicsoda, hamar rájöttek volna, hogy az apja kommunista volt, aki ráadásul emiatt még börtönbe is került. Így Charlie-t is azzal gyanúsították volna, hogy kommunista, aki csak azért környékezte meg Lewist, hogy az ő nevét használva Kanadába jusson, és kémkedjen.

– De hiszen csak tizenegy éves volt!

– Szavamra mondom – Connie hangja sötétebbé válik –, azokban az időkben komoly következményei lettek volna, ha összekötik az apjával. Később pedig, hát, az egész élete ezen állt vagy bukott. Minél többre vitte, miközben a valódi kilétét eltitkolta, annál nehezebb lett előállni az igazsággal.

– De akkor is – Martha még nem volt képes megemészteni a hallottakat, még nem tudja egészen, egyelőre nem, bár a fájdalom sokat enyhült Connie magyarázatától.

– Azt hiszem, ezért akarta megírni a könyvét, az emlékiratait, hogy elmondja az igazságot az életéről, mielőtt meghal.

– Csakhogy meghalt – a fájdalom mint éles szilánk fúródik újra Martha szívébe, minden más érzést kiűzve onnan. – Mielőtt visszajöhetett volna, és befejezhette volna.

Martha papír zsebkendő után kutat a zsebében, de Janey megelőzi, és odanyújt neki egyet. Martha kifújja

az orrát, de könnyeinek nem tud gátat vetni, csorognak, végig le az arcán.

– Gondolom, találkoztak volna, amikor Angliába jön. Önnek is nehéz lehet. Nagyon nehéz lehet – a nedves zsebkendőt az ölébe teszi, és figyelmesen Connie-ra néz –, hogy végül nem jött már el.

– Igen, nehéz – Connie összeszorítja a kezét, de aztán nyugodt hangon folytatja: – Habár nem bántam meg, semmit. És egyszer – arcán hirtelen átsuhan az érzés, amit a távoli emlék hagyott benne – régen láttam őt. Eljött az esküvőmre. Egyszerűen csak megjelent a templomban. Nem is tudtam, hogy ott van, csak amikor kifelé jöttünk, akkor vettem észre. Ott állt, várt ránk, mint valami varázslat. Az összes vágyam egyszerre vált valóra.

Martha érzi, ahogy a régmúlt pillanat még mindig aranyfénnel ragyogja be az éveket, és még most is itt sugároz, akár egy világítótorony fénye az idők mélyéről.

– Úgy terveztétek, hogy Wellsben találkoztok, a tengerparti házaknál?

– Charlie akart visszamenni. Azt mondta, minden ott kezdődött. Ha nem vesztettem volna el anyám gyűrűjét azon a strandon, sosem találkoztam volna Sylvie-vel. Vagy nem így. És akkor mindez nem így történt volna. Százszor is újraéltem azt a napot azóta. Még a szörnyű háború előtt kezdődött, mielőtt apa börtönbe került volna. Ahogy Sylvie ott térdelt a homokban, és felemelte a gyűrűt, mintha a koronaékszereket találta volna meg...
– Connie elhallgat, mintha valamit nem mondana ki, aztán suttogva hozzáteszi: – Soha életemben nem ittam többé olyan finomat, mint akkor ott, délután.

Martha és Janey egymásra néznek.

– Mi volt az? – kérdezi Martha.

– Gin! Bádogbögrékből ittuk, egy csepp limonádéval, ami órákig ott állt előtte a tűző napon. Igazság szerint rémesnek kellett volna lennie, de csodálatos volt. Soha nem felejttem el. Szinte most is érzem az ízét a számban. És látom magam előtt Sylvie-t, a kedves alakját, a bájos arcát. Először azt hittem róla, gőgös és fennhéjázó, de egyáltalán nem volt az. A legjobbat akarta Lewisnak, noha nem tudta – senki sem tudta –, mi lenne neki a legjobb. És még azután is, hogy megtettük, amit tettünk, soha nem lehettünk benne biztosak, hogy helyesen cselekedtünk, hiszen sosem derült ki, mi lett volna, ha másképp döntünk. Ebből kellett kihoznunk a legjobbat, amit csak lehetett, hogy a döntésünk végül helyesnek bizonyuljon. Bármennyi időbe telik is.

Connie arca ellágyult, elnézett valahová Martha jobb válla fölött; szinte azt lehetett hinni, valaki máshoz beszél, aki ott áll mögöttük az ajtóban.

Martha hátrapillant, de persze nincs ott senki rajtuk kívül, csak az új, felnőttarcú Janey néz rá, elragadtatott, sugárzó tekintettel.

Martha újra Connie-ra néz.

– Mi történt aztán Lewisszal? Mármin az igazi Lewisszal?

– Egyszer csak nem jött több hír Sylvie-től, és attól tartottam, történt vele valami. Ez a Baedeker-bombázások idején volt, 1942 áprilisában, amikor a nácik minden előzmény nélkül megtámadták Norwichot. Ezzel voltak tele a hírek. Írtam neki, persze, de nem válaszolt, és ahogy telt az idő, a legrosszabbtól tartottam. Júniusban aztán egy nap lementem Norwichba. Amikor megláttam a házukat, ami teljesen épen állt, hirtelen új remény szállt

meg, hogy talán jól van, talán nincs nagy baj, csak valami miatt nem tudott írni. De aztán – Connie hangja remegni kezd, kezeit megint görcsösen szorítaná össze az ölében –, de aztán mondta...

– Ki? Ki mondta?

– Az idős hölgy, aki ajtót nyitott. Mondtam, hogy Sylvie barátja vagyok Londonból, és akkor mondta, hogy Sylvie meghalt. Rádőlt egy fal – Connie összeszorítja a száját. – A lebombázott utcák környékén segített. Teát és ételt osztott, amikor az egyik épület összedőlt. Tudom, hogy mindent megtettek, hogy minél előbb biztonságos legyen a város a bombázások után, de hát akkoriban... Ketten haltak meg. Sylvie meg egy másik nő. Még mindig nem bírok arra gondolni, hogy... – Connie nem tudja folytatni.

Janey Martha kezét markolássza, tehetetlenül néznek Connie-ra. Végül Connie újra belefog.

– Amikor a háború véget ért, írtam Howardnak. Arra gondoltam, hogy Lewis maradhatna nálam, ha nem akarja hazavinni, de kötelességem szólni neki, hogy legyen lehetősége újraegyesítenie a családját – vagy legalábbis ami megmaradt belőle. Hónapokig nem hallottam felőle, egy mukkot sem válaszolt, úgyhogy arra jutottam, akkor ez ennyi volt. De aztán kiderült, hogy Howard már nem lakik ott, elköltözött, közelebb Sylvie szüleihez, és csak sokára kapta meg a levelemet.

– És válaszolt? – kérdezi Martha és Janey egyszerre.

– Nem! Egyszer csak ott állt az ajtómban. Egy februári este volt, későn. Egyik kezében a kalapját, másikban a levelemet tartotta, és azt mondta, a fiáért jött. Az volt az érzésem, hogy aznap kapta meg, amit írtam.

– És magával vitte? – kérdezi Janey előredőlve.

– Nem egészen – sóhajt fel Connie. – Kezdetben nem volt könnyű. Ha emlékeztek, Howard és Lewis akkor már nagyon rég nem találkoztak. És sok minden történt azalatt. Ennek ellenére Howard minden vasárnap eljött Londonba, egyetlen napot sem hagyott ki, egészen addig, míg egy vasárnap Lewis elém állt, és azt mondta, hazamegy az apjával. Azt hittem, őt se látom majd soha többé, de tévedtem. Bútortervező lett. Kiváló bútortervező. Bejárta a világot, de mindig meglátogatott, ahányszor csak Norfolkban járt az apjánál. Az, hogy Wellshez közel költöztem, persze megkönnyítette a dolgot. Senkinek sem kellett tudni róla. Végül egy dán lányt vett feleségül, és Koppenhágába ment. Jimmel – a férjemmel – meg is látogattuk. Egyszer azután, hogy megszületett Lewis kislánya, egyszer pedig kilenc évvel ezelőtt, amikor az aranylakodalmunkat ünnepeltük. Mindkét alkalommal Lewis intézett mindent. Mindig azt mondja, sosem fogja tudni meghálálni, hogy gondját viseltem a háború alatt. De nekem ez egyáltalán nem esett nehezemre. Úgy szerettem Lewist, mintha a saját családtagom lenne.

– Ezért költözött Norfolkba? Hogy közel legyen Lewishez? – kérdezi Martha.

– Amikor férjhez mentem, el akartam jönni a Quilter Streetről. Az üzletet eladtuk, és volt ott valaki... akinek nehéz volt látnia, hogy egy másik férfihoz tartozom.

Connie szünetet tart, és Martha tudja, hogy most Ted Rossiterre gondol. Felmerül benne, hogy esetleg beszéljen-e a kerekesszékről meg a gondozóról, de Connie folytatja:

– Amellett – mondja a gondolataiba merülve – itt közelebb éreztem magam Sylvie-hez. Néha kiültem a

partra, és úgy éreztem, ott van mellettem. Elmesélhettem neki a dolgokat Lewisről meg magamról, és amíg a tengert néztem, úgy éreztem, figyel rám.

Elcsendesednek. A szobát ezüstösen szürke fény árasztja el, se nem sötét, se nem világos. Végül Janey mondja ki, amire Martha gondol.

– Ön szerint Howard tényleg azt tervezte, hogy Lewist Kanadában hagyja? Ezért akarta, hogy evakuálják?

A csend elmélyül, mintha a szoba is a válaszra várna.

– Nem tudom – mondja Connie végül. – Soha nem tudtam rájönni, pedig rengeteget gondolkodtam rajta, annyira, hogy végül feladtam, és nem is akartam rájönni többé. Howard sosem szerette, ha Lewis a háború alatt történekekről beszélt. Esther persze tudta, mi történt, de Howard nem akarta, hogy az emberek tudomást szerezzenek róla. Büntudata volt, talán szégyellte is, hogy Sylvie-t ilyesmibe hajszolta. Soha nem házasodott meg újra. Szerintem rájött, hogy nem tudja pótolni Sylvie-t, és a legjobb, amit tehet, ha megbecsüli Esthert és Lewist. Soha nem találkoztam Howarddal azelőtt, csak amikor az ajtómban megjelent, de ahányszor csak Sylvie beszélt róla, mindig az volt a benyomásom, hogy igazán szereti a feleségét, még akkor is, ha ezt Sylvie nem érzi, és talán ő maga sem tudja. De a háború mindannyiunkat megváltoztatott, és attól tartok, Howard csak akkor jött rá, mit veszített, amikor már túl késő volt. Majdnem túl késő – alighanem a levelem a legnagyobb sokk volt az életében.

Martha maga előtt látja Howardot, amint kihúzza a levelet a borítékból, kabátja a karjára vetve, gondolatai a munkája körül forognak. Olvas. Megáll. A lapra bámul.

Egy percre megint elhallgatnak.

– Ó! – kihúzza kezét Janey-éből, és a pénztárcájában kezd kutatni. Végül megtalálja, amit keres, odalép Connie-hoz, leguggol előtte, és a tenyerébe tesz valamit.

Connie először nem mozdul. Aztán előrébb dől, a keze reszketni kezd.

– Ó, istenem! Sosem hittem volna, hogy újra látom! Hol találtátok?

– Sylvie ékszeres dobozában volt. Megtaláltam Sylvie unokáját. Azt hittem, az unokatestvérem, de most kiderült, hogy egyáltalán nem is vagyunk rokonok – Marthát boldogság tölti el, ahogy ezt kimondja, mintha egész lelke kisimulna, ahogyan az összegubancolt csomót is szét lehet bontani egyetlen, megfelelő húzással.

Connie felemeli a gyűrűt, közelebb húzza az arcához, forgatja, ujját végigfuttatja az aranyló karikán, és maga elé mormolja a belevéselt neveket. Pár percre mintha megfeledkezne róla, hogy más is van a szobában, elveszik saját emlékeinek árjában, és potyogni kezdenek a könnyei. Végül leereszti a karját.

– Ennyi év, és mit sem változott! Éppolyan, mint amikor a homokba ejtettem.

Szabad kezével megsimítja Martha arcát. Érintése száraz és sima, de a tekintete valósággal lángol.

– Igazi varázsgyűrű! Először Sylvie-hez vitt engem, most meg idehozott téged és Janey-t, énhozzám.

HUSZADIK FEJEZET

London, 1942. április

– Hol van már? – Sylvie az emelet felé nézett, ahogy Connie mögött bement az előszobába. Connie a válla fölé visszapillantott a bejárat irányába.

– Bármelyik percben itt lehet. Az üzemben van, természetesen. Annyi időt tölt ott, amennyit csak lehet. Néha alig tudom itthon tartani, hogy legalább megreggelizzen.

A konyhába mentek. Connie vizet töltött a teáskannába, és feltette a tűzhelyre. Sylvie lerogyott az egyik székre, lerúgta magáról a cipőit, és masszírozni kezdte a lábujjait.

– Végig gyalog jöttél, a Liverpool Streettől?

Sylvie bólintott.

– Fél órát vártam a buszra, aztán feladtam.

Túlságosan is türelmetlen volt ilyenkor. Noha tudta, hogy valószínűleg gyorsabban odaérne busszal, nem bírta tovább csak állni és várni. Ha már egyszer ilyen kézzelfogható közelségbe került, hogy találkozzon Lewisszal, nem bírta féken tartani magát, az izgatottságtól azonnal cselekednie kellett, még ha ezzel tönkre is tette a cipőit. Felemelte őket a földről, összehúzott szemöldökkel nézte a koszos, poros bőrt.

– Gondolom, az utak még mindig rosszul festenek.

– Rettenetesen néznek ki – nézett fel Sylvie. – Szerintem nem sok minden változott, mióta legutóbb itt jártam, de valahogy az egyik felem mindig arra számít, hogy az a város fogad majd, amit régről ismerek, és aztán az út az állomástól idáig... mindig újra és újra... mintha építési területen kéne áthaladni.

Igazság szerint rosszabb volt, mint egy építési terület. A lebombázott házak maradványai, a téglá- és kőtörmelék hatalmas halmai, az összetört ablakok szilánkjai végig, kilométereken át, egyáltalán nem hasonlított az építkezések célszerűen elrendezett területére. Az utcák csak a pusztítás és az iszonyatos szenvedés szívós emlékét hordozták. Bár lassan hozzászokhattak volna a látványhoz, de mindez itt – Angliában, Londonban – újra és újra megrázta Sylvie-t. El sem tudta képzelni, hogyan lehet itt még újraépíteni bármit, hogyan lesz képes bárki, aki ezekben a házakban lakott valaha, újra hozzákezdeni, hogy újjáépítse a romokat. Aznap, amikor Connie háza felé gyalogolt, látott egy hat-hét éves forma kislányt meg egy kisfiút, akik épp megmásztak egy törmelékdombot. Szép idő volt, élénk, tiszta szél fúj, szikrázóan ragyogott a kék ég. A fiú a kezében bádogvödröt vitt, és ahányszor csak lehajoltak, hogy felvegyenek valamit a roncsok közül, a lány szoknyáját és haját fellibbentette a szél. Sylvie aggódva rájuk kiáltott, hogy jöjjenek le – akár éles löszerek, fel nem robbant bombák is lehettek a törmelékek között –, de a gyerekek nem vettek róla tudomást, aztán Sylvie is továbbcsietett.

Egyszer csak érezte, hogy Connie megfogja a térdét. Ott guggolt mellette, és egy rongyot nyújtott felé, nyilván a cipőjéhez, bár Sylvie-t épp egyáltalán nem érdekelte a cipője.

– Mostanában egész csendes minden. Alig kellett használnunk az óvóhelyet. Már senki sem aggódik London miatt, mindenki csak Singapore-ról beszél. Elkészítem a teát, attól jobban leszel.

Sylvie bólintott, és átvette a rongyot. Nevetséges, hogy még Connie nyugtat engem, gondolta Sylvie, holott pont Sylvie lakott olyan városban, ahol a legtöbb utcán nyugodtan végig lehetett menni, és ha az ember elég erősen akatja, még azt is el tudta magával hitetni, hogy egyáltalán nincs is háború. De Connie ilyen volt, attól a perctől fogva, hogy Lewist ráhagyta, és London lángba borult, szinte abban a pillanatban, hogy ő kitette a lábát a városból.

A bombázások alig egy héttel a szörnyű hazaút után kezdődtek. Az újságokból és a rádió híreiből világos volt, hogy az East Endet éri a legtöbb támadás: teljes kerületek tűntek el a föld színéről, hosszú házsorok váltak a lángok martalékaivá. Az első hírek reggeli közben érkeztek, Sylvie Elsie-vel és Estherrel ült – mindegyikük óvatosan kerülte Lewis üres helyét az asztalnál. Annyira erőt vett rajta a félelem, hogy semmire sem tudott figyelni ezután. Kétségbeesésében megkérte Elsie-t, hogy vigye ki Esthert a parkba, és amint az ajtó becsukódott mögöttük, vette a táskáját meg a kabátját, és rohant is ki az állomásra. Nincs más választása, haza kell hoznia Lewist. De aztán az állomáson reszketni kezdett, előre-hátra lépkedett, képtelen volt felszállni a vonatra, ami már lassan közeledett felé. Charlie még a hajón kell, hogy legyen, el sem érte Kanadát. Mi lesz, ha valaki rájön, hogy ő nem Lewis, még mielőtt odaér? Beengednék egyáltalán Kanadába, vagy azonnal visszaküldenék? És mi lenne Connie-val meg vele?

Rájött, hogy fogalma sem volt róla, mennyire komolyan megszegették a törvényt. Már látta is magukat a vádlottak padján, Lewist és Charlie-t, amint halálra rémülve és zavardottan mindent elárulnának. És akkor még ott van Kennie, akivel szintén számolni kell. Sylvie-nek fogalma sem lehetett róla, hogy vajon Elsie dacos ellenszegülése mire lesz elég, de ha Lewis máris hazatér, akkor Kennie nyilván rájön, hogy Sylvie csak a bolondját járatta vele a levélben, és ki tudja, dühében mire lesz képes.

A hordárok végigmentek a peronon, sorban becsukták a vonatajtókat. Füttyök és kiáltások jelezték a közelgő indulást, de Sylvie még mindig nem tudta rászánni magát, hogy felszálljon. Aztán a nedves, poros füstön át nézte, ahogy a vonat kigördül az állomásról, és csak akkor fordult meg, amikor egészen eltűnt a láthatáron, a dugattyúk zakatolása elhalt a távolban, és a zaj foszlányait sem lehetett hallani már.

Aznap este együtt ültek Elsie-vel a nappaliban, és Sylvie úgy tett, mintha a táskáját tenné rendbe. Kitet- te a pénztárcáját, a neszesszerét és a hajkeféjét a kanapé párnájára, aztán, ahogy elővette a személyi igazolványát, színlelt nemtörődomséggel nézegetni kezdte.

– Nahát – szólalt meg a meglepetés fényével a hangjában –, itt az áll, hogy ha az ember odaadja másnak a személyi igazolványát, vagy más személyi igazolványát használja, akkor börtönbe csukják. Azért ez egy kicsit túlzás, nem igaz? – próbált könnyedén nevetni.

Elsie kérdőn nézett rá, tekintete a személyiről Sylvie arcára siklott, majd vissza az igazolványra.

– Nekem nem tűnik túlzásnak. Szerintem manapság bárkire rossz fényt vetne, ha ilyesmit csinálna. Képzeld

el, mi lenne abból, ha mindenki kénye-kedve szerint adogatná a személyijét másoknak! – Elsie elhallgatott, és egy pillanatig úgy tűnt, talán mondani fog még valamit, de Sylvie sietve elpakolta a cuccait, és remélte, hogy lezárják a témát.

A következő néhány éjszakán Sylvie ébren feküdt az ágyában, és arra gondolt, mi történhet a Quilter Streeten. Néha a képzelet álomba fordult, amelyben a norwichi bombázás, a Victoria Terrace-nál látott égő romok és a londoni bombázás képei rettenetes katyvasszá álltak össze. Álmában égő falak dőltek össze, és a romok között kétségbeesetten jajveszékelve kereste Lewist. Aztán egy reggel, nem sokkal azután, hogy Elsie elment vásárolni Estherrel, megcsörrent a telefon. Connie volt az.

– Fülkéből hívlak, úgyhogy rövid leszek – úgy hadart, hogy levegőt is alig vett. – Csak szólni akartam, hogy jól vagyunk.

– Mi a helyzet ott? Nagyon borzalmas? – Sylvie olyan erősen szorította a telefonkagylót, hogy a csuklója elfehéredett.

Connie nem válaszolt azonnal. Elég hosszú szünetet tartott ahhoz, hogy Sylvie már szinte hallotta, amint azt mondja, közel sem olyan szörnyű, mint ahogy a rádióban mondják, és hogy a Bethnal Green környéke egész szépen megúsza.

– Nagyon. Nem tudom azt mondani, hogy nem borzalmas... mindketten lent alszunk, az első szobában, azt mondják, az biztonságosabb, mint az emelet. De minden éjjel megszólal a sziréna, szóval úgyis mindig az óvóhelyen végezzük.

Aztán jóval halkabban még hozzáfűzte:

– Lewis nagyon bátran viselkedik.

Connie mondataitól elnehezült a gyomra, és megint hányingere lett.

– Ott van? Ott van veled? Hadd beszéljek vele!

A vonal túlsó végéről kivehetetlen szavak és mintha csoszogás hallatszott volna, aztán:

– Anya!

– Lewis!

Ahogy meghallotta a hangját, alig bírta visszatartani a könnyeit.

– Lewis, folyton rád gondolok! Haza akarsz jönni? Ha akarod, most azonnal felülök egy vonatra, és...

– Nem, minden rendben – szavaival azonnal elhallgattatta Sylvie sürgető érzéseit, mint amikor elvágják egy lufi zsinórját, és az ellebeg. Idősebbnek tűnt, jóval idősebbnek, mint ahogy emlékezett rá. – Itt kell maradnom. Máskülönben... különben mindenki bajba kerülne.

Connie mondhatott neki valamit, mert Lewis ezután mintha nem hozzá, hanem Connie-hoz beszélt volna.

– De igen, számít! Nem akartam Kanadába menni, és megígértem Charlie-nak, hogy elmehet helyettem.

– Lewis, hozzám beszélj, ne Connie-hoz! – Sylvie kiabált, hogy a fia rá figyeljen. – Ha haza akarsz jönni...

– Nem! – a hangja szinte dühös volt. – Mondtam, hogy jól vagytok!

– Mindjárt elfogy a pénzem, mennünk kell – hallatszott Connie hangja. Miközben beszélt, már hallani lehetett a kattogást, és néhány reménytelen pillanattal később a vonal megszakadt.

Miután letették, Sylvie nem tudta volna megmondani, hogy jobban vagy rosszabbul érzi magát attól, hogy beszél-

tek. De aztán két nappal később levelet kapott Connie-től, három nappal azután megint, és aztán megint, így tovább. Nem voltak hosszabbak egy rövid bekezdésnél; csak röviden tájékoztatták, hogy Lewis és ő életben vannak, sőt sértetlenül, túléltek a támadást, és „*boldogulnak*”. Ez volt a bevett fordulat, mindenki így fogalmazott, akár Londonban élt, akár másutt. Sylvie aggódott, hogy esetleg Elsie – vagy majd Howard, ha élve hazajön – megláthatja a leveleket, így amint néhányszor elolvasta Connie újabb beszámolóját, fogta a gyufát, és a kis narancsszínű lángot a levélpapír sarkához érintette. A kertben állva nézte, ahogy a lap fekete hamuvá válik, szétporlad a kezében, és önkéntelenül is arra gondolt, hogy a lángok épp ilyen könnyedén teszik semmivé az East End sikátorait és bérházait.

Aztán amikor Sylvie úgy érezte, hogy az idegei nem bírják tovább, Hitler váratlanul elfordult Londontól, és a kisebb vidéki városokat vette célba. Minden reggel érkeztek a hírek: egyik várost a másik után érték a bombatalálatok. Norwich mintha lélegzet-visszafojtva várta volna, mikor kerül rá a sor; felkészült az ezüstös tűzesőre, amely nyilván a piactérre vagy a székesegyházra hullik majd egy éjjel. A hentestől a bankárig mindenkitől hallani lehetett azt a bölcsességet, hogy először megpuhították Londont, majd a vidék következett, és most bármelyik nap érkezhet a megszállás a déli vagy a keleti partok felől. Felemás megkönnyebbülés volt ez Sylvie számára. Úgy nézett ki, hogy Lewis túl van a nehezén, de most kezdhette féltetni Esther és a saját életét. Ahányszor csak hazalátogatott Wellsbe a szüleihez, az anyja csak bámult kifelé az ablakon, mintha lángokat vagy német ejtőernyősöket keresve kémlelné az eget.

Sylvie valamivel karácsony előtt tudott először elmenni Lewishoz. A Quilter Street környéki utcák látványa rémisztő volt, az ásítóan üres házhelyekkel meg a tengernyi téglá és épületfa törmelékével mindenütt. De aztán ahogy megérkezett, sápadt arccal és remegve, Connie-ékat a konyhában találta, nagyban beszélgettek az asztalosmesterségről. Connie kenyeret sütött, közben élénken megvitatták Lewisszal az ácsmesterség különböző – a csapolás, az intarzia meg a lambéria – kérdéseit. Február végétől, amikor a sötétség enyhülni látszott, végig a nyomasztóan esős nyáron át, és a következő télen, amikor Németország megtámadta Oroszországot, Japán pedig Amerikát, Sylvie rendszeresen, nagyjából hathetente nekivágott Bethnal Greennek, és meglátogatta – ahogy Elsie-nek mondta – londoni barátját.

Ez a mostani volt az első alkalom, hogy Lewis nem volt otthon, hogy üdvözlje őt, amikor megérkezett. Sylvie nézte, ahogy Connie a forró vizet vaskos, barna teáskannába tölti. A konyha alig változott az este óta, amikor Connie-val itt kártyáztak, és Lewis evakuálása még mint a hóhér bárdja lebegett a feje fölött. A ládában kevesebb lett a szén, és az ablakok mind betörtek, üveg helyett most barna papírral voltak leragasztva. Connie maga sem változott, a nappali fényben csak úgy ragyogott gesztenyeszínű haja. Sylvie hirtelen meglepő féltékenységet érzett. Lehet, hogy Lewist nem is érdekli, hogy eljön-e őt meglátogatni vagy sem? Talán boldogabb itt, Connie-val, mint amilyen otthon volt, vele? Sylvie vadul dörzsölni kezdte cipőit a ronggyal, amit kapott, amíg a rossz érzés el nem múlt, és gondolatait bölcsebb irányba tudta terelni.

– Hogy van Charlie? Hallottál róla mostanában?

– Úgy tűnik, jól érzi magát – Connie beszámolói Charlie-ról mindig kicsit óvatosak voltak, mintha büntudata lett volna amiatt, hogy a fia már biztonságban van, és amennyire látszik, megáll a saját lábán. Annak ellenére, hogy Sylvie soha nem éreztette vele – minthogy ő maga sem érezte így soha –, hogy megbánta volna a cserét.

– És a tiszteletes?

– Simmons tiszteletes éppolyan tiszteletesszerű, mint mindig! – özszemosolyogtak. Charlie első levelében megírta Connie-nak, hogy a nevelőszüleinél minden este fél órán át kell tanulmányoznia a Bibliát, és imádkozni a háború befejezéséért meg a szülei lelki üdvért. – Ha Simmons atyának lenne bármi fogalma arról, hogy Charlie apja éppen hol van, kétlem, hogy fél órát elégségesnek vélne erre a célra – kommentálta csípősen Connie, amikor elmesélte Sylvie-nek.

– És Charlie megtanult már halászni és vadászni? – kérdezte Sylvie, ahogy hirtelen eszébe jutott a felvételi beszélgetés.

– Halászni és vadászni? Te jó ég! Nem hiszem. De sokat jár evezni kenuval a folyóra. Ha jól értem, minden hétvégén kimegy a vadonba, sátorral és szendvicsekkel felszerelve. A folyópart tele van madarakkal meg vidrákkal. Legalábbis – Connie az ajkába harapott, és sóvárogva a semmibe nézett – szeretem így képzelni.

Sylvie keze nyugodtan feküdt az ölében a cipőpucoló ronggyal együtt. Annyit aggódott Lewisért, hogy többnyire elfelejtette, mennyire nehéz lehet Connie helyzete. Várta, hogy Connie mond még valamit, de nem szólt többet.

– És mi a helyzet Teddel? Még mindig úgy odavan érted? Gondolom, igen!

Meglepetésére Connie nem válaszolt azonnal. Először letette a teáskannát az asztalra, kitette a csészéket meg a kis csíkos tejesüveget, és leült. Aztán vett egy nagy levegőt.

– Megmondtam neki, hogy nem akarok vele többet találkozni. Legalábbis nem úgy, ahogy eddig – Connie elhúzta a száját, látszott, ahogy gyötrődik. – Rettenetesen érzem magam miatta. Annyira feldúlt volt.

– Mikor mondtad neki?

– Tegnap. Rettegtem tőle. Nagyon régóta készültem rá, hogy megmondom, de ahányszor csak találkoztunk, mindig úgy tűnt, van valami baja, és nem akartam, hogy még rosszabb legyen neki. Tegnap végre össze tudtam szedni magam.

Sylvie kérdő tekintettel, értetlenül nézett rá.

– Mert tudtam, hogy ma jössz – mondta Connie egyszerűen –, és ebből erőt tudtam meríteni.

Egy mély sóhaj kíséretben töltött a teából és a tejből.

– Kedvelem Tedet. Igazán jó ember, de nem vagyok belé szerelmes, és nem tudok többé úgy tenni, mintha az lennék.

Sylvie nem válaszolt, Connie meglepődve nézett rá.

– Azt hittem, meg fogod érteni.

– Megértelek – vágta rá Sylvie sietve. – Értelek, csak nem vagyok benne biztos, hogy tőlem kéne tanácsot kérned. Azok után, hogy én mennyi hibát követtem el.

– Nem érdekelnek a hibáid! Viszont nagyon is fontos nekem, hogy mit gondolsz! Mindennél többet számít.

Sylvie megfogta Connie karját.

– Ebben az esetben azt gondolom, hogy helyesen döntöttél. Úgysem tudtad volna egész életedben megjátszani magad. És még ha sikerült is volna, akkor sem lett volna tisztességes Teddel szemben. És magaddal szemben sem.

Megint elhallgattak.

– Ez az, amit mindig csinálnod kell Howarddal? Színelni? – kérdezte Connie tapintatosan.

Sylvie a fejét rázta.

– Nem is tudom. Nagyon rég nem láttam. Alig tudom felidézni, milyen volt együtt élni. És mostanában, amikor a leveleit olvasom, mintha valaki más lenne, nem az, akire emlékszem. A legutóbbi levelében arról írt, hogy mennyire hiányzom neki, hogy mennyire hiányzunk neki mindannyian, és hogy bárcsak megértőbb lett volna annak idején. Azt hiszem, Lewisra értette. Ha... vagyis *amikor* – javította ki magát – hazajön, bíznom kell benne, hogy még mindig megértő lesz Lewisszal kapcsolatban, és meg fogja érteni, miért nem küldhettem Kanadába. Ebben mindennél erősebben hinnem kell – megállt, és nagyot nyelt. – Úgy kell erre gondolnom, mint az újrakezdés lehetőségére. Azzal a különbséggel, hogy most nem fogom folyton azt kívánni, bárcsak Howard valaki más volna. Így talán több esélyünk lesz, hogy működjön a dolog.

– És Kennie? – kérdezte némi hallgatás után Connie.
– Még mindig semmi életjel?

Sylvie ismét a fejét rázta, határozottabban, mint az előbb.

– Semmi, hál’ istennek! Azt se tudom, él-e még vagy sem. Semmi hír róla, mióta Elsie odaadta neki a levelem. Lehet, hogy beszervezték valami titkos küldetésbe, de nem lepne meg, ha visszament volna Írországba, és ott lapítana valahol. Majd biztos előkerül, ha a háborúnak vége, és az anyjával elhiteti, hogy valami rettenetesen fontos és hősiess tettet hajtott végre.

Sylvie hirtelen felpattant.

– Ez nem az ajtó volt?

Connie a csészéjét letéve az előszoba felé nézett.

– Nem hiszem, de most már biztos, hogy Lewis mindjárt itt lesz. Volt valami, amit mindenképp be akart fejezni...

A bejárati ajtó zárjának kattánása most már félreérthetetlenül hallatszott a konyhában, és Sylvie-t elöntötte a boldogság.

Letette a csészéjét, és rohant, hogy megölelje Lewist, aki addigra már a konyhaajtóban állt. Sylvie meglepve érezte, hogy Lewis legalább három centivel magasabb lett nála, így hát kicsit fel kellett ágaskodnia, hogy megölelje és megcsókolja. Lewis haja rövidebbre volt vágva, és erősebbnek, sötétebbnek tűnt, mint ahogyan emlékezett, de sötétkék szemei éppolyanok voltak, mint mindig. Örömmel és félénk zavarral néztek Sylvie szemébe.

– Oda nézzenek! – mondta Sylvie boldogságtól sugárzó arccal, ahogy az asztalhoz vezette Lewist. – Hogy megnőttél! Mindent tudni akarok, miket csináltál, amíg nem láttalak.

– Főleg az üzemben segítettem – Lewis halványan elpirult, és jobb kezét a nadrágja zsebébe süllyesztette.

– És az iskola? Elkezdted már? Erről semmit sem meséltetek még!

Néhány hónappal korábban megkérte Connie-t, hogy keressen Lewisnak iskolát, ahova elkezdhet rendszeren járni, és lehetőleg senki nem firtatja, hogy honnan jött. Connie mindenhol azt mondta, Charlie-t vidékre küldte a rokonaihoz, és odavett maga mellé egy rászoruló fiút az üresen maradt szobába.

Lewis esetlenül Connie felé fordult.

– Hát...

– Bezárták az iskolákat – mondta Connie. – Amikor legutóbb beszéltünk, még próbáltam helyet találni neki, de aztán nem tudtam rávenni magam, hogy megírjam neked – Connie hangja elhalkult, láthatóan nem akart most erről beszélni.

– Bezárták?

– A kormány az összes közeli iskolát bezárta, mondván, hogy a gyerekeket már úgyis mind vidékre evakuálták. Az épületekben mentést végző csoportok szoktak gyűlésezni, vagy menekültszállásnak használják azok, akiknek lebombázták az otthonát.

– Minden gyereket evakuáltak? – Sylvie-nek eszébe jutott a kisfiú meg a kislány, akiket idefelé látott a törmelékeken mászkálni.

– Valójában csak a gyerekek felét. Nagyjából.

– És a többi? Mihez kezdenek egész nap? Mit csinál Lewis egész nap?

– A legtöbbjük semmit, amennyire látom. Fogalmuk sincs, mit kezdjenek magukkal. De Lewis az üzemben tölti minden idejét. Ugyanannyit dolgozik, mint a felnőttek. Ha őszinte akarok lenni, nem tudom, mihez kezdenék nélküle. Szerintem igazán jó érzéke van hozzá.

Sylvie erre nem tudott mit mondani. Soha nem gondolta volna, hogy ha Lewist Londonban rejti el, akkor az egyúttal a tanulmányai félbemaradását is jelenti. Vagy ez is az eszébe kellett volna, hogy jusson? Úgy tűnt, a legtöbb döntése beláthatatlan következmények egész lavináját zúdítja rá, és mégis, ahogy elnézte Lewist, a fia elégedettnek, sőt boldognak tűnt. Arra gondolt, hogy a jótékonysági együletben mennyire értelmes célt talált

a maga számára, és hogy az ott végzett munka milyen elégedettséggel tölti el őt is. Lewis számára bizonyára ugyanígy örömet okozhat, hogy felfedezte magában a saját képességeit, és szép tárgyakat tud alkotni ezekben az időkben, amikor mintha az egész világ épp a szépség pusztítására törne.

Lewis kivette a kezét a zsebéből, és egy apró kis csomagot tett az asztalra. Újságpapírba volt tekerve, és spárgával átkötve. A spárgát többször is körbetekerte, de még így is túl hosszúnak tűnt.

– Hát ez meg mi? – kérdezte Sylvie, bár pontosan tudta, hogy mi az. Már alig emlékezett rá, hogy az öröm ilyen fizikai, közvetlen tapasztalat tud lenni, mint a csokoládé íze vagy egy szippantás a virágzó lonc illatából.

– Készítettem neked valamit. Ezért nem voltam itt-hon, amikor megérkeztl. Be akartam fejezni, meg kellett még találnom valamit, amivel átköthetem. Habár – tette hozzá bocsánatkérőn – nem találtam rendes csomagolópapírt.

– Nem számít – mosolygott Sylvie. – Szerintem így is nagyszerű munkát végeztél.

Felemelte a kis csomagot. A zsinór vége át volt fűzve egy kis címkén, ami mintha egy kartondobozból kivágott kemény lapocska lett volna. Rajta Lewis kézírásával: „*Boldog születésnapot, Anyukám, szeretettel Lewis*”. A betűk a végére egyre kisebbek lettek, ahogy elfogyott a hely a címkén. A keserű féltéknység, amit az előbb érzett, úgy olvadt szét Sylvie-ben, és tűnt el, mint a viasz. Láttá, hogy csillognak Lewis szemei a várakozástól, miközben lassan bontogatta a csomagot. Végül lehúzta a kibogozott spárgát, és szétbontotta az újságpapírt, amiben egy fából

készült brosst talált. Az ékszer ébenfekete fénnel ragyogott, a finoman metszett virág bibéje körül hat szabályos szírom ült.

– Ó, Lewis! Ez gyönyörű! – érezte, hogy a szeme tele lett könnyel. – Te csináltad?

Lewis bólintott.

– Annyira ügyes vagy! Ez a legszebb ékszer, amit valaha láttam. Felvehetem?

– Hát persze. Hiszen ez a te ajándékom.

Sylvie keze annyira remegett, hogy nem tudta kioldani a csatot, így Lewisnak kellett segíteni. Magabiztosan, nyugodtan hajolt közel Sylvie blúzához, és feltűzte a brosst. Amikor végül hátralépett, Sylvie megérintette az ékszert.

– Idenézz, milyen csodaszép! – fordult Connie-hoz, és csak akkor vette észre, hogy Connie egy tortát tart a kezében.

– Atyaég! Hát ezt meg honnan szerezted?

– Ez az én ajándékom neked. Persze nyomába sem érhet Lewisénak. Rózsaszín zselét használtam, hogy kinézzen valahogy, de azt hiszem, emiatt nem jött föl a tészta, úgyhogy most olyan kemény, hogy ugrálhatnánk is rajta!

– Nem számít – habogott Sylvie boldogan. – Egyáltalán nem számít! Honnan tudtad, hogy ma van a születésnapom?

– Hát Lewistől, természetesen. Amikor mondtam neki, hogy ma jössz, eszébe jutott a dátum.

– Ez volt az én ajándékom, magamnak – szólt Sylvie –, hogy láthatlak benneteket.

Connie kést nyújtott neki.

– Kívánj valamit, és vágd fel a tortád.

Sylvie mosolyogva nyomta a kést a piskótára.

– Nos, azt kívánom...

– Ne! – Lewis elkapta a kezét. – Nem szabad kimondanod a kívánságod, anya!

– Tényleg?

– Tényleg. Mert akkor nem teljesül.

Nem lehetett tudni, hogy Lewis csak viccből mondja-e, de Sylvie egy pillanatig komolyan nézett.

– Hát jó.

Annyi mindenben kellett reménykednie, hogy egy kívánság közel sem tűnt elégségesnek. Aztán eszébe jutott, mit mondott az előbb Connie-nak, hogy amikor Howard hazajön a háborúból, hinnie kell benne, hogy megértő lesz Lewisszal kapcsolatban. Behunyta a szemét, és lenyomta a kést. Amikor újra felnézett, Connie és Lewis ott álltak, kart karba öltve, Connie oldalba lökte Lewist, és énekelni kezdtek: „Boldog születésnapot...”. Lewis olyan halkán fogott bele, hogy Sylvie azt hitte, nem fog kitartani a végéig, de folytatta, egyre hangosabban és hangosabban énekelt, és mire a végére értek, Sylvie átölelte őket.

– Ez életem legboldogabb születésnapja!

Connie elnevette magát.

– Nahát, szépen vagyunk! A háború kellős közepén, egy kőkeményre sült tortával!

Sylvie ránézett, aztán Lewisra.

– Akkor is. Ez az igazság.

Ez alkalommal nehezebb volt elválni tőlük, mint valaha. Sylvie négykor akart indulni, de már majdnem fél hat lett, mire rászánta magát az indulásra. Ott álltak mind a szűk előszobában egymásba gabalyodva, amikor köze-

ledett a bizonytalanság hűvös, félelmetes pillanata. Mindennél jobban gyűlölte ezeket a perceket. Elválni Lewis-től megint, és kezdeni a visszaszámlálást újra meg újra, hogy mikor jöhet ismét el hozzá. Azt hitte, megszokja majd, és idővel könnyebb lesz, de épp ellenkezőleg történt: minden egyes alkalommal csak egyre rosszabb lett. Mintha vékonyodó jégen haladna, úgy érezte, mind csak egyre kevesebb esélye marad, hogy lássa.

Connie látta Sylvie arcát, és szorosan átölelte őt.

– A nehezen már biztosan túl vagyunk.

– Remélem.

Egymás szemébe néztek.

– Vigyázni fogsz rá, igaz?

– Tudod, hogy igen – Connie ellépett, hogy odaengedje Lewist.

– Hát... – Sylvie Lewis vállára tette a kezét, és olyan mélyen elnyomta magában a torkát szorító fájdalmat, amennyire csak tudta. – Jó legyél! – és megcsókolta a homlokát.

– Jó leszek.

Sylvie próbálta nem észrevenni, hogy Lewisnak mennyire csillognak a szemei.

– És segíts Connie-nak, amennyit csak tudsz – még egy csókot nyomott a homlokára.

– Segítek.

– Na jól van akkor – mondta Sylvie, és lassan elengedte a karjaiból.

– Anya – Lewis habozott. – Mikor látlak megint?

– Nem tudom biztosan, édesem, de nemsokára. Nem nagyon sokára.

– De mennyi idő múlva? Lehet hamarabb, mint a múltkor?

Soha nem kért eddig ilyet. Sylvie érezte, ahogy az ujjai remegni kezdenek, és valahonnan távolról, nagyon távolról hangokat hallott.

– Gyere ide – szorosan átölelte Lewist, megkereste a tekintetét, és egyenesen rámosolygott. – Olyan hamar itt leszek megint, amennyire csak lehetséges. Megígérem neked.

Lewis bólintott.

Sylvie érezte a lélegzetét a bőréen, meleg volt, tele élettel. A pillanat, amelyben álltak, mintha örökké tartott volna.

Aztán elengedte Lewist.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

Norfolk, napjainkban

A wellsi tengerparton kezdetét vette a nyári idény. Hosszú sorok kígyóznak a büféknél meg a kávézóknál, az autók mint a vízben cirkáló cápák portyáznak, helyet keresve a tömött parkolóknak. Martha, Henry és Janey a parti házikók előtt vertek tábort, a 23-as és a 25-ös szám között félúton. Amikor megérkeztek a strandra, Henry ragaszkodott hozzá, hogy vegyen nekik egy-egy fagyit, és Martha ámulva látta, hogy még Janey-t is rá tudta venni, hogy megbirkózzon az óriási kehelyben lévő, gabonapehellyel és epersziruppal díszített adaggal. Janey most háton fekszik, telefonja a hasára fektetve pihen, Martha és Henry a napozóágyakon ülnek. Martha folyton felpattan, és a kikötő meg a város felé kémlel, hátha meglátja őt, de sehol semmi.

Két említésre méltó dolog történt, mióta Janey és Martha visszatértek binhami kirándulásukról.

Az egyik Henry rögtönzött dobkoncertje volt, amit Martha és Janey számára adott a kert végében álló pajtaszerű épületben. Janey, amikor megtudta, hogy Henry dobol, addig nyaggatta őt, míg végül beadta a derekát, és leültette

őket két kerti székbe – ahogy ő mondta, a „páholyba”. Később, a koncert után, amikor Henry már kezdte elpakolni a dobfelszerelést, és a pajta falai mintha még mindig a ritmusra dübörögtek volna, Janey Marthához fordult.

– Nagyon jól játszik, anya! Tényleg jól – súgta, teljesen lenyűgözve.

Martha igazán méltányolta lánya elragadtatását, annál is inkább, mivel Janey egyáltalán nem értett a doboláshoz, és így a dicsérete csak egyet jelenthetett: hogy megkedvelte Henryt.

A másik fontos esemény az Elizabethtel folytatott telefonbeszélgetés volt. Martha hosszan mesélt és magyarázott a testvérének a gyűrűről, az apjukról, Charlie Atkinsről – vagyis *Catkinsről* –, hogy hogyan evakuáltak Kanadába Lewis Rodwell néven, Connie-ről, apjuk nővérééről, aki Angliában maradt, sőt még Henryről is, Sylvie unokájáról, azaz Lewis unokaöccséről, aki azonban egyáltalán nem rokona Charlie-nak, és így hál’ istennek, Marthának és Elizabethnek sem.

Hosszú csend következett. Végül, Elizabeth köszörülte meg a torkát.

– Értem – mondta, aztán megint elhallgatott. Kivételesen Elizabeth mondandójának többi, elhallgatott része nem volt egyértelmű Martha számára. Ez alkalommal nem tudta elképzelni, a testvére vajon mire gondol, vagy mit nem mond ki épp. Azt, hogy „értem”, nem tudta a szokásos módon – mint a jéghegy kilátszó csúcsát – értelmezni, fogalma sem volt róla, mit takarhat.

Martha várt egy kicsit, hallgatózott, hátha meghallja a billentyűk kattogását vagy a motor zúgását odaátról, de semmi, a vonalban csend volt.

– Elizabeth, ott vagy még? – kérdezte végül.

Martha erre elképedve hallgatta, ahogy Elizabeth hangja, mint a szabadon eresztett agár, szinte rázúdult a telefonból.

– Mindig a tiéd a legjobb rész, Martha! Hogy lehet, hogy én mindig kimaradok ezekből!

Martha értetlenül bámult a telefonjára.

– Enyém a... Mégis hogy érted? Úgy értem, miért...

– Mennem kell – szakította félbe Elizabeth Martát, és immár méltósággal a hangjában letette a telefont.

Három nappal a beszélgetésük után Martha még mindig próbálta megérteni Elizabeth furcsa viselkedését, amikor megszólalt a telefonja: Elizabeth hívta.

– A reptéren vagyok – mondta a testvére.

– Oké – mondta Martha óvatosan, kifelé jövet a szendvicsezőből, ahol épp ebédet vettek Janey-vel, hogy kint nyugodtabban tudjon vele beszélni. – Üzleti úton vagy? Hova repülsz?

– Nem, Martha, semmit sem értesz! – a türelmetlenség ismerős, sürgető éle ismét kihallatszott a testvére hangjából. – Már megérkeztem. Itt vagyok. A Heathrow-n.

– A Heathrow-n? De hogyhogy? Úgy értem, váó... De...? – Martha már megint csak zavartan botorkált ebben a feje tetejére állt világban, hogy találjon egy talpalatnyi helyet, ahol megvetheti a lábát.

– Hát, azt hiszem, rájöttem, hogy nekem is ki kell vennem egy kis szabadságot.

– És akkor meddig...?

– Tíz napra.

– Tíz napra! És... elengedtek? A főnököd...?

– Hát, nem igazán. De közöltem velük, hogy ezt az utat nem lehet lemondani, és legfeljebb abba lehet bele-
szólásuk, hogy utána visszajöjjenek még ide vagy sem.

– Váó – ismételte Martha halovány hangon. – És mit mondtak?

– Ó, hát várnak vissza – és, Martha megkönnyebbülé-
sére, hogy Elizabeth azért ugyanaz az ember maradt, még
hevesen hozzátette: –, hála istennek!

A távolból egy nőalak közelít feljük. Martha szemel-
lenzőt formál a tenyeréből, hogy ki tudja venni a szikrá-
zó napsütésben Elizabethet, amint utat vág magának a
homokozóvödrök fölé kuporodó gyerekek meg a fürdő-
ruhás anyukák és sortot viselő apukák között. Bizonyára
rossz irányba indult, és az egész hosszú, fárasztó sétát végig
a parti homokban tette meg. Egy darabig úgy tűnt, mintha
beleveszne a távolságba; mintha egy képeslap távoli alakja
lenne, aki hiába lépked, soha nem ér közelebb. Aztán egy-
szer csak ott áll, az orra előtt. Elizabeth lenge, drágának
tűnő ruhát visel, és pántos szandált, ami kifejezetten alkal-
matlan a homokban való gyaloglásra. Vállá köré kardigánt
vagy kabátot terített, karján hatalmas fonott kosarat cipel.

Martha kitarja a karját, és átöleli Elizabethet.

– Hát itt vagy!

Elizabeth bőre ijesztően fehérnek tűnik, szinte áttetsző
a sós, vibráló napfényben; még Janey is barnábbnak tű-
nik nála. Miután sor került az üdvözlésekre és bemutat-
kozásokra, Martha kihoz még egy nyugágyat és egy taka-
rót a kunyhóból, hogy mind a négyen elférjenek: Janey,
Elizabeth, Henry és ő is.

Már egy ideje beszélgetnek, amikor Henry Marthához
fordul:

– Ha gondolod, megismerkedhetsz az igazi Lewis Rodwell-lel. Két hét múlva eljön meglátogatni anyámat.

– Ó, hát... az jó lenne – Martha hangján némi bizonytalanság érződik. Kíváncsi lenne Lewistra, hogyan, de ugyanakkor határozottan furcsa lenne szemtől szemben állni valakivel, akinek a neve az apjáé is meg nem is. És nem is csak az apja neve itt a kérdés. Tulajdonképpen ő maga sem Martha Rodwell – ahogy most kiderült –, hanem Martha Atkins. Előző nap Janey-nek is felvetette ezt a bonyolult név kérdést. Mióta csak eljöttek Connie-től, szinte megállás nélkül beszélgettek Sylvie-ről, Sylvie döntéséről, sőt még Janey fájó, összetört szívééről is. Épp a bérelt kocsiban ültek, úton voltak, hogy vegyenek Janey-nek egy hátizsákot – nem olyan kicsit, mint Martháé, hanem egy rendes túrahátizsákot, amibe belefér minden hat hétre, amíg körbeutazza Európát, mielőtt elkezddőne a cambridge-i tanév –, amikor Martha előhozakodott a név ügygel. De bosszúságára, Janey hamar rövidre zárta a kérdést.

– Senkinek nem kell tudnia, anya. Nyugodtan megtarthatod a Rodwellt, ha akarod.

– De hát ez nem az igazi nevem – kötötte az ebet a karóhoz Martha.

Janey bösz pillantással mérte végig.

– Mit számít? Egyszer már voltál Martha Barrington is, amikor apa felesége voltál. Ez nem *jelent* semmit.

Janey becsukta a szemét, és hátradőlt az ülésben. Aztán egy perc múlva még hozzátette: – Egyébként meg, ha nagyon zavar, gondolom, bármikor hozzáamehetsz Henryhez, és így akár egy teljesen új neved is lehet.

– Hozzámenni Henryhez! – Martha hirtelen felegyenesedett a kormány mögött. – Honnan veszed ezt a bardságot?

Janey kinyitotta a szemét.

– Nyugi, anya – mosolyog rá lágyan –, csak vicceltem.

Marthában ez a beszélgetés idéződik fel, miközben Elizabethet nézi, aki épp 50 faktoros naptejet dörzsöl a karjára.

– Akkor sem találkozhatasz Lewis Rodwell-lel, ha nagyon szeretnél – jelenti ki Elizabeth.

– Miért nem? – csodálkozik Martha.

– Mert addigra már nem leszel Norfolkban. Direkt úgy foglaltam jegyet visszafelé, hogy együtt tudjunk repülni. Tíz nap múlva mindketten hazamegyünk.

– Az nem lehet! – Martha tanácstalanul néz Henryre, mintha azt várná, hogy a férfi kijavítja a hibát Elizabeth számításában. – Hányadika van ma?

Elizabeth válaszol, mielőtt még Henry szóhoz jutna.

– Május 21.

– Május 21.? – Martha fejében erre egy újabb vészcsengő is megszólal. – Hogy lehet, hogy máris 21-e van? Hová tűntek a napok?

Janey felemelkedik a pokrócról, a könyökére támaszkodik, és ijedten néz az anyjára.

– Anya, ugye nem felejtetted el apa születésnapját?

– Hát, ha ma tényleg május 21-e van, akkor alighanem elfelejtettem.

Janey rosszallóan elhúzza a száját.

– Hát hívd fel! Ha most hívod, akkor még eléred, mielőtt munkába indulna – nyújtja át neki Janey a saját telefonját.

Martha finoman visszautasítja.

– Inkább nem. Kanadában még mindig korán van. Apád majd ünnepel Christie-vel meg az ikrekkel. Nem örülne neki, ha zavarnám.

Martha előrehajol, és lesimít egy kis homokfoltot Janey orráról.

– Legközelebb majd választunk neki egy képeslapot, és elküldjük mindkettőnk nevében.

Henry megköszörüli a torkát.

– De akkor tíz nap múlva már nem leszel itt? – kérdezi, és tekintetével Marthára mered.

– Hát, úgy tűnik, ez a terv. Ez az *aktuális* terv – Martha állja a tekintetét.

Valahol mögöttük egy hullám kisodródik a homokra, majd visszahúzódik a tenger mélyére.

– Elvonul a dagály. Sétálunk? – kérdezi Henry, még mindig egyenesen Martha szemébe nézve.

Martha bólint, és feláll.

Kiszámíthatatlan az idő. Az egyik percben a nap még mélyen a felhők mögé bukik, a következő pillanatban meg fényesen előtör, és hosszú árnyékokat rajzol a fehér homokra. Alacsonyan a tenger fölé emelkedik a hold, halovány, bizonytalan körvonalával, szinte nem is tűnik igazinak – de Martha már tudja az igazságot a holdról. Habár a napok hamar elteltek, mégis, a furcsa repülőút Londonba, és ahogy megérkezett a reptérre, olyan távolinak tűnik, mintha évekkel ezelőtt történt volna, az is lehet, hogy nem is ővele. Abban van a trükk, gondolja Martha, hogy különbséget tudjunk tenni a jelentéktelen lehetőségek, választások és döntések – amelyek épphogy csak fodrozni tudják a felszínt – meg a fontosak között. Hogy felismerjük a lényeges döntéseket, amelyek az egész

életünket meg tudják változtatni, amelyeket meg kell ragadni, aztán kitartani mellettük, és harcolni értük, mindvégig.

Megvárja, hogy Henry odalépjen mellé, aztán – mivel nincs vesztegetni való ideje – megfogja a kezét, és ujjait erősen összefűzi a férfi ujjával.

SARAH LEVELE AZ OLVASÓHOZ

Kedves Olvasóm!

Szeretném nagyon-nagyon megköszönni neked, hogy elolvastad az *Elveszett leveleket*. Ha tetszett a könyv, és szeretnél értesülni újabb munkáimról, akkor kérlek, iratkozz fel az alábbi linken. Az e-mail-címedet soha nem fogja harmadik fél megkapni, és bármikor leiratkozatsz.

www.bookouture.com/sarah-mitchell

Rengeteget köszönhetek ennek a könyvnek. Különösen megindító volt számomra, amit a második világháború alatti evakuálási programról megtudtam, hiszen édesanyámat majdnem evakuálták suffolki otthonából Kanadába, csak a nagyszüleim az utolsó pillanatban végül meggondolták magukat. Rettenetesen nehéz idők lehetnek ezek számukra, és minden szülő számára országszerre, hiszen azzal a döntéssel kellett szembenézniük, hogy vagy idegenek közé küldik gyermekeiket a világ másik felére, vagy egyben marad a család, de ezzel kiteszik gyermeküket a mindennapos bombázások rettenetének és a küszöbönálló megszállásnak. Ilyen borzalmas körülmények között, amikor a legtöbb férfi a fronton harcolt, a nők csak egymásra támaszkodhattak. Szeretem azt gon-

dolni, hogy Sylvie és Connie számára a barátságuk jelentette azt a fényt, ami átvezette őket a legsötétebb időkhöz. A nagyszüleim döntése, hogy végül nem evakuálták édesanyámat, számomra szerencsés döntés volt, hiszen így édesanyám később beállhatott a női tengerész alakulathoz (WREN), ahol megismerkedett édesapámmal, aki légi tűzérként szolgált, és egy nagy vihar alkalmával közös óvóhelyen találtak menedéket.

A regény valós történelmi eseményeken alapul, amelyek Norwichban, Londonban és a világ számos más helyén zajlottak, 1939–1942 között. Az evakuálási program részletei és a norwichi bombázások időpontjai reményeim szerint hitelesek. Kutatásaim során a saját városom, Norwich hivatalos bombázási térképét használtam. Norwichot még London előtt találat érte, a térképen minden egyes bombatalálat pontos helye és időpontja fel van tüntetve. Ma-napság, amikor a városom utcáit járom, más szemmel nézek az ismerős helyekre: eszembe jut az emberek lelkiereje és bátorsága, ami segített nekik szembenézni a félelemmel.

Ha tetszett az *Elveszett levelek*, nagyon hálás lennék, ha írnál róla egy kritikát. Igazán értékelném, ha tudnám, mit gondolsz róla, és az új olvasóknak is sokat segítene könyvem felfedezésében. Örülnék továbbá, ha a Twitteren keresztül is kapcsolatba léphetnénk, ahol minden, a könyvvél kapcsolatos véleményt és gondolatot meg tudunk osztani, vagy egyszerűen csak üdvözölhetjük egymást. Sokat jelent számomra, ha tudom, nem csak magamban írok, és valahol valaki éppen most olvassa és leli örömét a munkámban.

Köszönettel,

Sarah Mitchell

 @SarahM_writer

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Annyi segítségben és bátorításban volt részem, mialatt írtam ezt a könyvet, hogy legszívesebben a borítóra írnám a nevét mindazoknak, akiknek köszönettel tartozom. Mindkét műhelyvezetőmnek a UEA-nél: Andrew Cowannek és Helen Crossnak hálás lehetek felbecsülhetetlen értékű visszajelzéseikért, és azért, hogy hittek bennem. A műhely minden részvevőjének, akik felvilágyozó és csodálatos élménnyé tették a közös munkát. Köszönöm továbbá Liz Hambricknek a barátságát, és hogy a kezdetektől hitt ebben a könyvben, már azelőtt, hogy én hinni kezdtem benne. Henry Suttonnak, a témavezetőmnek, aki kitartóan támogatott az első beszélgetéstől fogva. A UEA-n kívül mélységesen hálás vagyok barátomnak, Clare Barternek, hogy a kézirat számos változatát végigolvasta a legtöbb fejezethez, és mindig nagyon lelkes volt, akkor is, amikor az én lelkesedésem alábbhagyni látszott. Nagyon sok köszönettel tartozom fantasztikus irodalmi ügynökömnek és szerkesztőmnek, Veronique Baxternek és Jenny Gerasnek – az ő szaktudásuk és éleslátásuk nélkül ez a könyv közel sem sikerült volna ennyire jól. És végül, köszönöm a családomnak: gyermekeimnek, Olivernek, Thomasnak, Laurának, és természetesen a férjemnek, Peternek. Az ő szeretetük és belém vetett hitük nélkül az első szót sem tudtam volna leírni.

A nyomtatás és kötészeti munkák a debreceni nyomdászat
több mint négy évszázados hagyományait őrző
Alföldi Nyomda Zrt. munkája
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató
Megjelent 26,1 (A/5) ív terjedelemben